

TERRA STUDIO Kft

**ÚJHARTYÁN TUDOMÁNYOS ÉS
TECHNOLÓGIAI PARK
MEGVALÓSÍTHATÓSÁGI TANULMÁNYA**

2002 február

**ÚJHARTYÁN TUDOMÁNYOS ÉS TECHNOLÓGIAI PARK
MEGVALÓSÍTHATÓSÁGI TANULMÁNYA**

Készítette

a

Terra Studio Kft.

2002. február

Felelős tervező

Terra Studio Kft.

Laky Ildikó

Témafelelős

Trombitás Zoltán

Rédei Mária

Munkatársak

Terra Studio Kft

Aradi Renáta

Földi Zsuzsa

Galli Károly

Guzmics István

Horváth Kinga

Zám Balázs

TARTALOMJEGYZÉK

1. A KUTATÁS-FEJLESZTÉSI ÉS INNOVÁCIÓS PARK LÉTESÍTÉSÉNEK CÉLJAI	7
2. AZ INNOVÁCIÓ ÉS A KUTATÁS FEJLESZTÉS ELMÉLETI-FOGALMI RENDSZERE	10
2.1. AZ INNOVÁCIÓ FOGALMA	10
2.2. A INNOVÁCIÓ ÉS A KUTATÁS-FEJLESZTÉS KAPCSOLATA	11
2.2.1. <i>A K+F általános jellemzői:</i>	12
2.2.2. <i>A kutatás-fejlesztés három típusa</i>	13
2.2.3. <i>Technológiai diffúzió, diffúziós szervezetek</i>	14
2.2.4. <i>Nemzeti Innovációs Rendszer</i>	14
2.3. TUDOMÁNY PARK TÍPUSOK	16
2.3.1. <i>Átfogóbb szervezeti struktúrák</i>	17
3. A TUDOMÁNYOS TECHNOLÓGIAI PARK ELMÉLETI MEGALAPOZÁSA – NEMZETKÖZI TAPASZTALATOK	18
3.1. NEMZETKÖZI INNOVÁCIÓS KÖZPONTOK, TUDOMÁNPARKOK LÉTREJÖTTÉNEK OKAI ÉS KÖRÜLMÉNYEI .	19
3.2. A NEMZETKÖZI GYAKORLAT ÁTTEKINTÉSE ORSZÁGONKÉNT	21
3.2.1. <i>Az Egyesült Államok</i>	21
3.2.2. <i>Egyesült Királyság</i>	24
3.2.3. <i>Ausztrália</i>	24
3.2.4. <i>Franciaország</i>	25
3.2.5. <i>Finnország</i>	27
3.2.6. <i>Németország</i>	28
3.2.7. <i>Svájc</i>	31
3.2.8. <i>Ausztria</i>	32
3.2.9. <i>A japán gyakorlat</i>	34
3.2.10. <i>Európa és a világ más innovációs parkjai</i>	34
3.3. AZ INNOVÁCIÓS PARKOK KIALAKÍTÁSÁNAK HAZAI EREDMÉNYEI	35
3.3.1. <i>Innotech</i>	35
3.3.2. <i>Innostart</i>	36
3.3.3. <i>Infopark, Innonet</i>	38
3.4. AZ INNOVÁCIÓS PARKOK MŰKÖDÉSÉT TÁMOGATÓ SZOLGÁLTATÁSOK	39
3.4.1. <i>Relais műhelyek</i>	39
3.4.2. <i>Üzleti parkok</i>	40
3.4.3. <i>Teleportok (telekommunikációs parkok)</i>	41
3.5. AZ IPARI PARKOK MAGYARORSZÁGI SZABÁLYOZÁSA ÉS A SZABÁLYOZÁS ÉRTÉKELÉSE	42
3.5.1. <i>A Gazdasági Minisztérium 10 éves ipari park fejlesztési programja</i>	44
3.5.2. <i>A koncentrált iparűzés előnyei</i>	47

3.6.	MAGYARORSZÁG TUDOMÁNYOS-TECHNOLÓGIAI, INNOVÁCIÓS STRATÉGIÁJA.....	48
3.6.1.	<i>Helyzetértékelés</i>	49
3.6.2.	<i>Feladatok</i>	50
3.6.3.	<i>Nemzeti kutatási és fejlesztési programok</i>	51
3.6.4.	<i>A kutatás tartalmi kérdései, kutatási programok</i>	51
3.7.	AZ EURÓPAI UNIÓ INNOVÁCIÓS STRATÉGIÁJA ÉS SZABÁLYOZÁSA, VALAMINT TÁMOGATÁSI KERETEI... 56	
3.7.1.	<i>Az Európai Unió kutatás és technológiafejlesztési politikája</i>	56
3.7.2.	<i>Az Európai Unió kutatás-fejlesztési keretprogramjai</i>	57
3.7.3.	<i>Az EU 5. Kutatási, Technológiafejlesztési és Demonstrációs Keretprogramja (1998–2002)</i>	59
3.7.4.	<i>Az EU 6. Kutatási, Technológiafejlesztési és Demonstrációs Keretprogramja (2002–2006)</i>	63
3.7.5.	<i>Business Innovation Centers – Üzleti és Innovációs Központok</i>	65
4.	ÚJHARTYÁN ÉS TÉRSÉGE GAZDASÁGI ADOTTSÁGAI.....	67
4.1.	GAZDASÁGI HELYZETELEMZÉS.....	67
4.2.	A DABASI, ÉS A VELE SZOMSZÉDOS KISTÉRSÉGEK ÁLTALÁNOS GAZDASÁGI ELEMZÉSE.....	67
4.3.	VÁLLALATI STRUKTÚRA A TERVEZETT ÚJHARTYÁNI K+F PARK HATÁSTERÜLETÉN BELÜL.....	71
4.4.	KIEMELT IPARI ALÁGAZATOK K+F SZEMPONTÚ GAZDASÁGI ELEMZÉSE.....	74
5.	A K+F TEVÉKENYSÉG POTENCIÁLIS TERÜLETEI ÉS ÁGAZATI KAPCSOLATI RENDSZERE.....	78
5.1.	A TEVÉKENYSÉGI PROFIL MEGHATÁROZÁSÁNAK MÓDSZERTANA.....	78
5.1.1.	<i>Tematikus ipari park koncepciók</i>	78
5.1.2.	<i>Meghatározó tényezők</i>	80
5.2.	POTENCIÁLIS TEVÉKENYSÉGI TERÜLETEK KIVÁLASZTÁSA ÚJHARTYÁN ESETÉBEN.....	80
5.3.	POTENCIÁLIS NEMZETKÖZI EGYÜTTMŰKÖDŐ PARTNEREK.....	82
6.	AZ ORSZÁG KÖZEPE TUDOMÁNYOS ÉS TECHNOLÓGIAI PARK MŰSZAKI KIALAKÍTÁSA.....	84
6.1.	KÖZMŰVEK KAPACITÁSA ÚJHARTYÁN TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVE ALAPJÁN.....	84
6.1.1.	<i>Megközelíthetőség és elérhetőség</i>	84
6.1.2.	<i>Víziközművek, ivóvíz</i>	84
6.1.3.	<i>Szennyvíz</i>	85
6.1.4.	<i>Energiaellátás</i>	85
6.2.	A TERVEZETT K+F PARK INFRASTRUKTÚRA-IGÉNYE.....	87
6.2.1.	<i>Közlekedési hálózat</i>	87
6.2.2.	<i>Víziközművek, vízellátás</i>	88
6.2.3.	<i>Szennyvízelvezetés, kezelés</i>	88
6.2.4.	<i>Energiaigény, elektromos energia</i>	88
6.2.5.	<i>Gázellátás</i>	89

6.2.6.	<i>Távközlés</i>	89
6.2.7.	<i>Infrastruktúra kiépítésének költsége (táblázat)</i>	90
7.	AZ ORSZÁG KÖZEPE TUDOMÁNYOS TECHNOLÓGIAI PARK SZERVEZETI KERETEI...	91
7.1.	A SZERVEZET FŐ KERETEINEK ÖSSZEFOGLALÁSA	91
7.1.1.	<i>Előzmények, jelenlegi menedzsmet bemutatása</i>	91
7.2.	ÖNKORMÁNYZATOK A VÁLLALKOZÁSFEJLESZTÉSBEN	92
7.3.	AZ INNOVÁCIÓ AZ ÖNKORMÁNYZAT SZEMSZÖGÉBŐL, AZ ÖNKORMÁNYZAT LEHETSÉGES SZEREPVÁLLALÁSA	94
7.4.	A K+F ÉS INNOVÁCIÓS PARK MEGVALÓSÍTÁSÁT CÉLZÓ SZERVEZETI KERET KIALAKÍTÁSA	98
7.5.	A SZERVEZETI KERET FELADATAIT MEGHATÁROZÓ FŐ TÉNYEZŐK	100
7.6.	A MUNKASZERVEZET MŰKÖDÉSÉNEK ELLENŐRZÉSE	107
7.7.	A SZERVEZET MŰKÖDÉSÉNEK SZEMÉLYI ÉS TÁRGYI FELTÉTELEI	109
7.8.	A PARK ÉS A MUNKASZERVEZET FEJLŐDÉS FOLYAMATÁHOZ ILLESZTHETŐ JAVASLATOK RÉSZLETEI	110
7.9.	A MUNKASZERVEZET KIALAKÍTÁSÁNAK VÁRHATÓ KÖLTSÉGEI	116
7.10.	A MŰKÖDÉS FINANSZÍROZÁSA	120
8.	A TUDOMÁNYOS TECHNOLÓGIAI PARK MEGVALÓSÍTÁSÁNAK TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI VONATKOZÁSAI	122
8.1.	ÚJHARTYÁN HELYE A TELEPÜLÉSHÁLÓZATBAN A FALU TELEPÜLÉSI KAPCSOLATAI	122
8.2.	ÚJHARTYÁN TELEPÜLÉSSZERKEZETE, INTÉZMÉNYI ÉS LAKÁSELLÁTOTTSÁGA.....	125
8.2.1.	<i>Települési karakter megteremtése- főutcaprogram</i>	125
8.2.2.	<i>Intézményi és szolgáltatásbővítés</i>	127
8.2.3.	<i>Új lakóterületek bevonása – lakóterületi fejlesztések</i>	129
9.	A K+F ÉS INNOVÁCIÓS PARK MEGVALÓSÍTÁSÁNAK FORRÁSIGÉNYE ÉS EREDMÉNYE – ÜZLETI TERV	132
9.1.	TERÜLETI IGÉNY BIZTOSÍTÁSA.....	132
9.1.1.	<i>Előzmények és adottságok:</i>	132
9.1.2.	<i>A koncepció célja:</i>	132
9.1.3.	<i>A koncepció alapján megkötendő szerződések tárgya:</i>	133
9.1.4.	<i>Tulajdonszerzés ingatlanvásárlással</i>	136
9.2.	A MEGVALÓSÍTÁS	137
9.3.	AZ IPARI PARK TERVEZETT JELLEMZŐINEK ÉS SZOLGÁLTATÁSAINAK BEMUTATÁSA	138
9.4.	A BERUHÁZÁS KÖLTSÉGEI.....	139
9.5.	CASH-FLOW ANALÍZIS	144
10.	MELLÉKLET	149
10.1.	MŰKÖDŐ NEMZETKÖZI INNOVÁCIÓS PARKOK JELLEMZŐ ADATAI	149
10.1.1.	<i>Dortmund (Németország)</i>	149

10.1.2. Cambridge (Anglia).....	150
10.1.3. Grenoble-Zirst Meylan (Franciaország).....	151
10.1.4. Research Triangle Park (USA, Észak-Karolina).....	152
10.2. FORRÁSTÉRKÉP-PÁLYÁZATI LEHETŐSÉGEK AZ ÚJHARTYÁNI K+F PARK MEGVALÓSÍTÁSÁNAK TÁMOGATÁSÁRA	153
10.3. JELENLEG ÉRVÉNYES IPARI PARK SZABÁLYOZÁSOK.....	168
11. FORRÁSOK, IRODALOM.....	177

1. A KUTATÁS-FEJLESZTÉSI ÉS INNOVÁCIÓS PARK LÉTESÍTÉSÉNEK CÉLJAI

Magyarországon a különböző régiók, térségek, települések és egyéb terület egységek közötti társadalmi-gazdasági fejlettségbeli különbségek mindig is jellemzőek voltak. Az 1990-es rendszerváltást követően e fejlettségbeli eltérések területileg alapvetően átrendeződtek, illetve a fejlettségi szintek új struktúrájában a különbségek egyre hangsúlyosabbakká váltak. Budapest és közvetlen környéke, illetve a Dunántúl északi, nyugati és egyes középső részei fejlődésnek indultak és részesülnek a nyugati tőkebefektetések gazdasági növekedést gerjesztő hatásából.

Újhartyán település az ország társadalmi-gazdasági térszerkezetében betöltött **kedvező területi elhelyezkedése** alapján már az elmúlt években jelentős lépéseket tett területi meghatározottságának minél magasabb szintű és előnyösebb kihasználása érdekében, mely egy ipari park létrehozását jelentette. A Budapesttől központjától 41 kilométerre délkeletre, Dél-Pesttől 28 kilométerre fekvő településen működő **Ország Közepe Ipari Park és Logisztikai Központ** 1999 óta jogosult az ipari park cím használatára és az ezen címhez tartozó kedvezmények igénybevételére. Az ipari park elérhetőségét és ezáltal területi **versenyképességét nagymértékben** növeli, hogy a közvetlenül az európai Helsinki folyosóhoz tartozó M5-ös autópálya mellett terül el.

Az Ország Közepe Ipari Park és Logisztikai Központ megalakulásával a település egyfajta helyi-lokális foglalkoztatási központtá vált. Az **ipari park** területet és infrastruktúrát, valamint vállalkozásokat segítő szolgáltatásokat biztosít a befektetők és a betelepülő kis és középvállalkozások számára. Jövőbeli cél, hogy a település nagy **hozzáadott értékű iparágak létesítésével, kutatás-fejlesztési és innovációs központ kialakításával** a helyi fővárosba ingázó munkaerőt és vállalkozásokat helyben tartsa és koncentrálja, valamint a Budapestet körülvevő „tudásvölgybe” integrálódjon.

Újhartyánt **kihasználatlan fejlődési potenciálok jelenléte** jellemzi: a településnek és a **térségnek** megfelelő területi politika, fejlesztési elképzelések és *finanszírozási feltételek* mellett **komoly perspektívái vannak, melyek elsősorban, a kitűnő elérhetőségi viszonyok kínálta lehetőségek kihasználására, az innovatív kis-és középvállalkozói réteg meglétére,** valamint a **budapesti egyetemi-tudományos bázis közelségére alapozhatók.**

Ezen tényezők és adottságok **mindenképpen alátámasztják az Ország Közepe Ipari Park és Logisztikai Központ kibővítését egy tudományos-technológiai parkká,** melyben a

jelenleg működő vállalkozások is új innovatív környezeti-gazdasági-kutatási térbe tudnának beilleszkedni.

Kilencvenes évek elején a világban **lezajlott technológiai váltás** – a New Economy (Új Gazdaság) hajnala – meghatározta az egyre inkább jellemző tudás intenzív foglalkoztatás alapjait. A tudásbázisú fejlődésen alapuló **új technológia a gazdasági növekedés reményét ígéri**. A **fejlettebb termelési és munkakultúrával**, szélesebb **nemzetközi kapcsolatokkal** és összetettebb ágazati kínálattal, valamint a dinamikus nyugat-európai központokhoz jobb elérhetőséggel rendelkező magyarországi térségek már az átmenet első szakaszában sikeresen adaptálták a **gazdaságfejlesztés új intézményeit**. Napjainkban azonban a **differentiált fejlesztéspolitika céljává** egyre inkább a kutatás-fejlesztési tevékenység beolvasztása vált az üzleti és a vállalkozási szférába, mely megfelelő információs rendszerek megléte esetén a hálózati gazdaságfejlődés előfeltételeit teremtheti meg.

Az ipari parkok Magyarországon mindeddig elsősorban a külföldi vállalkozók letelepítésében bizonyultak sikeresnek. Kimondva, kimondatlanul ez volt a legtöbb ipari park létrehozásának célja, indoka is. A multinacionális vállalatok megfigyelhetően **a jó elérhetőségű területeket keresik beruházásaik** számára. Az ipari parkok fejlesztési feladatainak körvonalazásakor mind jobban **tekintettel kell lenni az információs társadalom követelményeire**. **A vállalkozások és a „tudás-tőke” kapcsolatának kiépítése** a regionális innovációs stratégiák kidolgozásánál alapvető törekvés.

Ennélfogva megkülönböztetett figyelmet kell fordítani az ország szellemi kapacitásának mintegy kétharmadát kitevő **fővárosi kutatóhelyek bekapcsolására** a gazdaság dinamizálásába. **Az M0 autópálya mentén** lehetőség szerint olyan **csúcstechnológiát alkalmazó vállalkozások telepítése a célszerű**, amelyek az egyetemi, akadémiai intézmények megrendelőiként a K+F területén keresleti piacot képesek létrehozni. Az egyetemi centrumok közelében szakmai-ágazati orientációval célszerű létrehozni tudományos, technológiai parkokat, centrumokat. **A budapesti felsőoktatási intézmények**, mint **kvalifikált munkaerő kibocsátók**, másrészt a fővárosi kutatóhelyek méréseket, diagnosztikai vizsgálatokat tudnak elvégezni a park, illetve a parkban lévő cégek számára, ez által emelve az ipari park versenyképességét.

A Gazdasági Minisztérium 10 éves ipari park fejlesztési programja is kiemelten kezeli a minőségi változtatások szükségességét:

Az arra potenciális ipari parkok esetében **az egyetemi, akadémiai intézeteknek, a K+F szervezeteknek nagyobb szerepet kell adni az ipari parkok fejlesztésében**. Ez egyfelől sokkal fejlettebb tőkeszervezést, marketing munkát igényel, másfelől az akadémiai szféra

(akadémiai intézetek, felsőoktatási intézmények) olyan támogatását és ösztönzését, hogy részvételükkel – vagy esetleg kezdeményezésükre – tágabb környezetükben tudományos parkok jöhessenek létre.

Az ipari parkok szolgáltató tevékenységükkel **tudják a betelepült vállalkozások innovációs versenyképességét** javítani. Ehhez nagymértékben hozzájárulna **a keresletorientált K+F tevékenységek** „vállalkozói házakon” keresztüli adaptációja, kis-és középvállalkozói szférában való „elterjesztése”.

Az Újhartyánban **két éve sikeresen működő ipari park**, az itt megtelepült cégek tevékenysége és a település fővároshoz való közelsége révén igény jelentkezik egy K+F és Innovációs Park létesítésére, mely a település fejlesztési stratégiájának egyik kitörési pontját jelenti. A Park a településből elingázó lakosság munkahelyi igényének kielégítésére létesül és további fejlődési lehetőséget kínál a tágabb térségnek is. Egy tudományos-technológiai park létrehozása mindenképpen települési érdekként jelenik meg, hiszen képviseli annak az innovatív fejlődési pályának az első láncszemét, mely a komparatív gazdasági és társadalmi előnyökhöz juttatja Újhartyán és térségét.

Jelen fejlesztés gondolata **illeszkedik** továbbá a Közép–magyarországi régió fejlesztési koncepciójában elfogadott célokhoz, -a tudásbázis fejlesztése, a hozzáadott érték növelése a gazdaságban és a **Budapest környéki tudásiparok kapcsolása**. Újhartyán kiemelten kedvező földrajzi fekvése nemcsak az országon belül jelent jó kapcsolati lehetőségeket, hanem az Európát átszelő transznacionális útvonal menetén helyezkedik el, a nyugat-európai piacok felől haladó M1-M0-M5, amely a Balkán felé halad. **Ez a globális kapcsolati rendszer felerősíti a helyi lehetőségeket**, szinte helybe hozza a nemzetközi gazdaság tükkrét. Nemcsak ablakot nyit a világra, de a térség lakóinak is számottevő tudati, értékrendi változást okoz.

2. AZ INNOVÁCIÓ ÉS A KUTATÁS FEJLESZTÉS ELMÉLETI-FOGALMI RENDSZERE

2.1. AZ INNOVÁCIÓ FOGALMA

A napjainkban is zajló tudományos és technológiai forradalom idején az innováció szerepe különösen felértékelődik, hiszen a tömegtermelés utáni időszak gazdaságában a versenyelőny alapja a tudás, az információ és az innováció felhalmozásának és alkalmazásának képessége. Mindez a gyors termékkelavulásból, a minőségi követelmények fokozódásából, az állandóan változó kereslethez való igazodásból következik.

A gazdasági egységek, vállalatok, régiók, nemzetek versenyképességét nagyban meghatározza innovativitásuk, az innovációt kifejlesztő és adaptáló képességük. Versenyelőnyük azoknak van, akik képesek folyamatosan megújítani termékeiket, műszaki és szervezeti fejlesztésekkel emelni a termelékenységet. Az innováció tehát a fejlődés elsődleges mozgatórugója.

Az innovációnak nincs egyértelműen megadható definíciója, fogalmának többféle megközelítése ismeretes.

Az innováció (Schumpeter definíciója szerint):

- Új javaknak, vagy egyes javaknak új minőségben való előállítás,
- Új termelési eljárás bevezetése,
- Új elhelyezési lehetőség,
- Nyersanyagok, vagy félkész áruk új beszerzési forrásainak megnyitása,
- Új szervezet létrehozása.

A legfejlettebb országokat tömörítő *OECD* értelmezése szerint az innováció: **„egy ötlet átalakulása új illetve korszerűsített terméké, vagy az iparban és kereskedelemben felhasznált új illetve továbbfejlesztett műveletté, vagy valamely társadalmi szolgáltatás újfajta megközelítése”**.¹

Munkánk és célkitűzésünk szempontjából mindenképpen meg kell említeni azt az innovációértelmezést is, ami a *Közép-Dunántúli Régió területfejlesztési koncepciójában* fogalmazódik meg.

¹ Arató János – Kálmán János – Lányi Pál – Papanek Gábor t alii [1999]: Az innovatív vállalatok illetve a K+F intézetek, egyetemek és a hídképző intézmények együttműködése.

A koncepció **innovációnak** tekinti:

- **a gazdaságépítést:**a területi gazdasági miliő sokszínű megújítását, bővítését, a lokális és regionális erőforrások minél teljesebb hasznosítását, a versenyképesség fokozását,
- **a társadalomfejlesztést:**a régió népességének kedvezőbb életkörülményeket és megélhetési (fogyasztási) viszonyokat biztosítani, a humán erőforrások bővülő hasznosítását ösztönözni,
- **a belső kohézió erősítését:**a településhálózat és egyes elemeinek szervezettebb intra- és interregionális kapcsolatait, a regionális különbségek csökkentését, a fejlődési és felzárkózási esélyek biztosítását,
- **a fenntartható környezeti fejlesztést:**a térség környezeti (természeti és települési) adottságainak megóvását, a keletkezett károk felszámolását és a fejlesztésekben az ökológiai-orientált gondolkodást megteremtését,
- **a regionalizáció terjesztését:**a régióvá válás eszköz- és intézményrendszerének megteremtését, annak egyre szélesebb körben történő érvényesítését.

Ez a néhány (valamelyest önkényesen, de témánk szempontjából indokoltan) kiemelt értelmezés is rávilágít arra, hogy **az innovációnak nincs egyértelműen megadható definíciója**. Azonban annak ellenére, hogy az innováció fogalmi meghatározásában számottevő különbségek mutatkoznak, ma már általánosan elfogadottnak tekinthetjük, hogy az innováció nemcsak a gazdasági, műszaki tevékenység jellemzője, hiszen az új iránti fogékonyság, az új érték létrehozása általánosságban mindenfajta emberi tevékenységhez kapcsolódik, ily módon a gazdaság és a társadalom minden szférájában megjelenhet. Mint ilyen egyszerre jelenti a gazdasági, politikai, kulturális szféra megújulását és az azokat átható képességtermelő és képességfelhasználó gyakorlatot, amely aztán valamilyen új vagy megújított produktumban ölt testet.

Az **innováció folyamata** tehát magában foglal minden olyan fejlesztést, megújítást, ami új technológiák, termékek, szolgáltatások létrehozását eredményezi, kezdve az ötletek gyűjtésétől, az ezekkel kapcsolatos ismereteken keresztül a „piaci” bevezetésig.

2.2. A INNOVÁCIÓ ÉS A KUTATÁS-FEJLESZTÉS KAPCSOLATA

A **K+F tevékenység** az innovációs folyamat része, az innováció állandó velejárója és nem előfeltétele. A kutatásra az innováció bármely fázisában szükség lehet, leginkább azonban az ötlet megszületésének és a megvalósítási koncepció kidolgozásának szakaszához kapcsolódik. Az új szolgáltatási termék tényleges létrehozásának szakaszára, illetve a piaci bevezetés folyamatára már nem, vagy kevésbé vonatkozik.

Kutatás és kísérleti fejlesztés (K+F) alatt azt a rendszeresen végzett alkotó munkát értjük, amelynek célja az ismeretanyag bővítése, beleértve az emberről, a kultúráról és a társadalomról szerzett ismereteket, valamint ennek az ismeretanyagnak a felhasználását új alkalmazások kidolgozására.

Tágabb értelemben kutatás-fejlesztés alatt értjük az innovációhoz kötődő kutatási-fejlesztési előre megtervezett tevékenységet, rendszerint alternatív megoldási módokat eredményező, kísérletezés és/vagy elemzés módszerével folytatott tudományos – műszaki tevékenységet. *Célja:* új vagy lényegesen továbbfejlesztett termék, eljárás, szolgáltatás létrehozása. A kutatás-fejlesztés többnyire a tervezési, előkészítési szakaszhoz kapcsolódik. A folyamatban résztvevők új tudásra tesznek szert.

2.2.1. A K+F általános jellemzői:

Olyan tevékenységeket ölel fel, amelyek célja:

- új ismeretek, készségek szerzése (tudásbővítés) az adott területen (legalább az adott feladat megoldásában résztvevő, szakmailag képzett személyeknek kell új ismeretekre szert tenniük);
- új alkalmazási lehetőségek feltárása (pl. egy módszer vagy egy termék eddigiektől eltérő, újszerű hasznosítása);
- új szolgáltatások vagy eljárások kísérleti úton történő kifejlesztése (megtervezése, kipróbálása, tesztelése), vagy a már meglévők lényeges megváltoztatása jelentős továbbfejlesztése, pl. tevékenységi leírások készítése.

Szükséges kritériumok, amelyek **együttes meglétére van szükség** a K+F minőség teljesüléséhez:

- az alkotás eleme (legyen jelen valamilyen probléma, melynek megoldása nélkül nem jöhetne létre új vagy továbbfejlesztett termék, eljárás vagy szolgáltatás);
- az újdonság eleme (a K+F tevékenység eredménye tartalmazzon új elemet az általánosan elérhető, azonos vagy hasonló rendeltetésű termékhez, szolgáltatáshoz, eljáráshoz képest);
- a kezdeti bizonytalanság eleme (ne ismert végeredményből induljon ki a K+F munka). Ide sorolhatók a bizonyítási eljárások, próba tesztek.

Fontos: Az újdonság kritériumának az adott szervezet szintjén kell teljesülnie. Az adaptáció csak akkor számít K+F tevékenységnek, ha az átvétel során olyan probléma merül fel, melynek megoldásához szükség van új elvi alapokra, új módszertani, technikai megoldásokra (kutatás-fejlesztésre). Ez az eset gyakorta jelenik meg a globális gazdaság földrajzi

kiterjedésével, mert távoli helyeken kell ugyanazt a technológiát, szélsőséges feltételekkel üzembe helyezni.

2.2.2. A kutatás-fejlesztés három típusa

A K+F három típusa: alapkutatás, alkalmazott kutatás, kísérleti fejlesztés.

- Az **alapkutatás** olyan kísérleti és elméleti munka, amelynek elsődleges célja új ismeretek szerzése a jelenségek alapvető lényegéről és a megfigyelhető tényekről, bármiféle konkrét alkalmazási vagy felhasználási célkitűzés nélkül. Pl. demo jellegű elemzés. Jellemzője a team munkavégzés és a nyitott kapcsolat építés.
- Az **alkalmazott kutatás** ugyancsak eredeti vizsgálat, amely új ismeretek szerzése érdekében folyik. Ezt azonban elsődlegesen valamely konkrét gyakorlati cél, pl. modellezés érdekében végzik. Zárt tevékenység, levédett újdonsági környezet.
- A **kísérleti fejlesztés** olyan, a kutatásból és a gyakorlati tapasztalatokból nyert, már létező tudásra támaszkodó, összehasonlító munka, amelynek célja új anyagok, termékek és szerkezetek létrehozása, új eljárások, rendszerek és szolgáltatások bevezetése vagy a már létrehozottak vagy bevezetettek lényeges javítása. pl. élelmiszer és gyógyszeriparban az élettani hatások ellenőrzése.²

Nem tekinthető K+F tevékenységnek: az oktatás, képzés, egyéb kapcsolódó tudományos és műszaki tevékenységek, amelyek nem új tudást, hanem új készséget hoznak létre. pl. kódolás, fordítás, általános célú adatgyűjtés, rutinszerű tesztelés, megvalósíthatósági tanulmány készítése – amennyiben már létező technikák alkalmazásával kerül sor az elkészítésére, vagy konkrét helyzetek társadalmi – gazdasági jellemzőinek vizsgálatára irányulnak, a rutinszerűen szoftverfejlesztés, a szabadalmakkal és licencekkel kapcsolatos adminisztratív és jogi tevékenység, a termelés és a hozzá kapcsolódó műszaki tevékenységek.

A regionális fejlődés perspektívájából nézve a K+F és az innováció azért olyan fontos, mert, a termelők ennek köszönhetően képesek megőrizni, vagy akár fokozni versenyképességüket a folyamatosan változó igényeket támaztó világpiacra. Egy-egy régió gazdasági sikere nagymértékben függ attól, hogy folyamatosan hozzájut-e az új innovációs és K+F eredményekhez, illetve képes legyen alkalmazni azokat, valamint attól is, hogy az így alkalmazott tudást mennyire képes a régió saját eredményeivel összekapcsolva új termékek vagy szolgáltatások kifejlesztésére fordítani.

² Frascati: Main definitions and conventions for the measurement of research and experimental development (R&D), 1994, Paris, OECD

2.2.3. Technológiai diffúzió, diffúziós szervezetek

„A **technológiai diffúzió** lényegében a technológiának az eredeti innovátortól különböző felhasználók által történő alkalmazása.”³ Jelentőségét több tanulmány is bizonyítja, melyek rámutatnak arra, hogy egyes cégek és egész iparágak termelékenysége jobban függ a másutt kifejlesztett technológiák átvételétől és alkalmazásától, mint a saját fejlesztésű innovációtól. A tudás terjesztése és intézményi háttérének megteremtése a fenntartható gazdasági fejlődés lényeges eleme. Ezeknek a kutató intézmények és vállalatok között közvetítő hídképző, technológiai diffúziós intézményeknek az alábbi alaptípusai ismeretesek:

Technológiai transzfer szervezetek. Céljuk: a technológiai eredmények közvetítése alkotók és felhasználók között. Eszközük a minél szélesebb körben történő információterjesztés.

Diffúziós szervezetek. Céljuk: a technológiai eredmények minél szélesebb körben történő megismertetése, az innováció vállalkozásfejlesztésben és gazdaságfejlesztésben betöltött szerepének tudatosítása.

Üzleti és Innovációs Központok. Céljuk: a vállalkozók számára kiváló minőségben álljon rendelkezésre az összes innovatív tevékenységükhöz szükséges szolgáltatás.

Technológiai és tudományos parkok, technopoliszok. Céljuk: az innovatív vállalkozások számára optimális tudásáramlást biztosító környezet megteremtése, helyi tudásra alapozott technológiai vállalkozások létrehozása, olyan szolgáltatások kialakítása, amelyek a közelségből származó szinergikus hatást erősítik, aktív technológiai transzfer, és aktív technológiai diffúziós tevékenység végzése.

2.2.4. Nemzeti Innovációs Rendszer

A nemzeti innovációs rendszerek felértékelődtek a gazdasági rendszerben. A gazdaság innovációs teljesítménye ugyanis nem csak attól függ, hogy az egyes szervezetek (vállalatok, és kutatóintézetek) milyen teljesítményt nyújtanak, hanem attól is, hogy az egymáshoz kapcsolódó formális és informális intézmények által alkotott keretben, a fennálló termelési struktúrában ezek a szervezetek miként működnek együtt egymással és a kormányzati szektorral az ismeretek, a tudás terjesztése és alkalmazása terén. Az, hogy egy adott nemzetgazdaság mennyiben képes az új tudományos és műszaki eredményeket a gazdaságba integrálni, függ a tudományos-műszaki potenciáltól, a gazdasági szerkezettől, az intézményi rendszertől, a piaci lehetőségektől, a társadalmi viszonyoktól. A legfejlettebb ipari országok

³ Philip Shapira in: Diffusing Technology to Industry. Government policies and programmes OCDE/GD(97)60, OECD, Paris

(például az Amerikai Egyesült Államok, Japán, Franciaország, Németország) nemzeti innovációs rendszere az eltérő hagyományaiknak megfelelően nagymértékben különbözik egymástól, az intézményrendszert nem lehet uniformizálni.

A nemzeti innovációs rendszer legfontosabb elemei:

- állami gazdaságpolitika,
- tevékenységek szabályozása (adórendszer, szellemi tulajdon védelme, tevékenységek biztonságát szavatoló szabályozás, szabványok, stb.),
- infrastruktúra (oktatás, szakemberállomány, informatikai háttér, stb.),
- "befogadó" társadalmi közeg (technológiaértékelés, közvélemény, stb.),
- állami kutatás-fejlesztés (szervezetek, finanszírozás, stb.),
- nemzetközi együttműködés feltételei, technológiatranszfer szervezetek és intézmények (oktatási intézmények, független állami kutatóintézetek és vállalatok együttműködésének csatornái),
- finanszírozási feltételek,
- ágazati szerkezet,
- vállalati szerkezet,
- piac.

Az innovációs rendszer földrajzi tagozódásának, azaz a *regionális innovációs rendszereknek* a kérdése az EU-csatlakozás aspektusából is kiemelt jelentőségű. Az Európai Unió gondolkodását ugyanis a *regionalitás* határozza meg, ami ma még meglehetősen újszerű a hazai közigazgatás számára. Azonban a csatlakozás reális közelségbe kerülésével a települések gondolkodását, fejlesztési koncepcióit és stratégiáját a regionalitásnak egyre inkább át kell hatnia. A tervezési-statisztikai régiók mellett, illetve azon belül ennek két szerveződési szintje jelenik meg: egyrészt a nagyobb települések, városok és a vonzáskörzetükbe tartozó kistelepülések együttműködése, egymásra utaltsága, ezen belül egységes információs terének megteremtése. Másrészt a nagyobb városok, erőcentrumok egymással való kapcsolatrendszerének kiépítése és fejlesztése.

A gazdaságfejlesztés, a területi politika és az innováció ösztönzése szerencsésen ötvöződik a regionális területfejlesztési koncepcióban. Az innovációt mindenekelőtt azokban a térségi erőcentrumokban lehet „tetten érni”. Ily módon jól összhangba hozhatók egymással a különböző szerveződési szinteken megjelenő törekvések, illetve ezek ugyanahhoz a stratégiához illeszthetők.

A gazdaságfejlesztésnek – ezen belül a vállalkozások fejlesztésének – tehát be kell épülnie egy átfogó, innováció-vezérelt regionális fejlesztésbe. Jól összecseng ez azzal a törekvéssel is,

amely a hazai kis- és középvállalkozói szektor fejlesztésének eszközrendszerének kitapintható változásokra irányulnak. A hazai vállalkozások extenzív fejlesztési szakaszáról az intenzív fejlesztésre kell a hangsúlyokat áttenni, aminek egyik eszköze a kis- és középvállalkozások innovációs képességének erősítése. Ez egyúttal a nemzeti innovációs stratégia egyik fontos feltétele is. Az intenzív szakaszban a versenyképesség erősítése, a piacrajutás támogatása, a vállalkozások kapcsolatainak fejlesztése a fő feladat.

2.3. TUDOMÁNY PARK TÍPUSOK

Napjainkra a gazdasági növekedés, a nemzetközi versenyképesség fenntartása és javítása szinte kizárólag a műszaki haladás, az ökológiai szempontokat is figyelembe vevő technikai és technológiai fejlődés, valamint az azt kiszolgáló intézményrendszer és humán képességek függvényévé vált. Világossá vált, hogy a következőkben már az adott társadalom technikafelszívó és információ-feldolgozó képessége a meghatározó. Mindezek felismerése arra készítette a fejlett ipari országokat, hogy megtalálják a kutatás-fejlesztés közvetlen összekapcsolását az élő, eleven gazdasággal. Vagyis olyan tudományos-ipari erőközpontokat hozzanak létre, amelyek egyszerre képesek modernizálni és versenyképessé tenni a vállalatokat. A tudomány parkokat – amelyek az ipari parkok speciális típusai – alapvetően két cél hozta létre. Az egyik az egyetemi és kutató helyekről a technológia áthelyezése és alkalmazási feltételeinek kipróbálása. A másik a helyi gazdaság bekapcsolása, és az eredmények terjesztése. Ez utóbbiból következik a tudomány parkok szakosodása. A következő típusok jöttek létre:

Tudományos park. A tudományos park olyan területi alapon kiinduló kezdeményezés, mely nagyjából a **felsőoktatási, kutatási intézményekhez és/vagy a területi K+F intézményekhez kötődik, feladata az új technológiákra alapuló vállalkozások létrehozása, illetve annak elősegítése**; a technológiai transzfer lebonyolítása a kutatóintézetek és a parkban (vagy azon kívül) működő vállalatok között (EU-definíció). Klasszikus példa: Cambridge-i Tudományos Park Angliában. Többnyire alkalmazott kutatásra orientált intézetek, vállalkozások, projektek befogadója (ha kisvállalkozások működnek benne, akkor tudományos inkubátorként funkcionál); a betelepült kisvállalkozók alapítványoktól, szponzoroktól kapott ösztöndíjból stb. kutatnak, általában szorosan egyetemekhez kapcsolódóan.

Technológiai park. Új technológiát alkalmazó vállalatokat tömörít, főleg a K+F területén, foglalkozik termeléssel, eladással és vállalati szolgáltatásokkal is. Elsőrendű feladata tehát az infrastruktúra megteremtése ezen vállalkozások – többnyire kisvállalatok – részére.

Innovációs központ. Feladata a viszonylag magas piaci kockázattal bíró új termékek és technológiák fejlesztésével és eladásával foglalkozó (területileg sokszor a központon kívül dolgozó) vállalkozások támogatása pénzügyi, kereskedelmi, kutatási és technológiai tanácsadással. (Ilyen innovációs feladatokat elláthat a Technológiai park is.)

Kereskedelmi park. Többféle kereskedelmi tevékenységet végez (csomagolás, eladás, kiállítás, adminisztratív munkák, sőt termelés is), és nem igényli kutatóintézetek közelségét.

2.3.1. Átfogóbb szervezeti struktúrák

- **Technopolisz.** Egy adott terület (többnyire nagyobb régió, esetleg város) **egyetemi kutatási és tudományos kutatási potenciáljára alapult szervezet** az ott jelenlevő iparvállalatok és egyéb gazdasági szereplők kiszolgálására (Japán, Franciaország).
- **Technológiai pólus.** Azon területet jelöli, ahol az innovációs folyamat kialakulásához **stratégiaileg szükséges elemek jelen vannak:** magasan képzett munkaerő, alap- és alkalmazott kutatási tevékenység, legalább néhány inkubátorszolgáltatás, és bankok vagy az innovációra áldozni hajlandó vállalatok. 1992 óta létezik például a bolognai POSTER a város, a tartomány és magánvállalatok alapításában.
- **Technológiai körzet.** Itt jelen van a **technológiai pólus, a fejlett ipari környezet és legalább egy (tudományos) park.** Ilyen körzetté nyilvánította az olasz kormány Torino városát.
- **Vállalkozási övezet.** Olyan, a közigazgatás által meghatározott kritériumok alapján definiált terület, ahol ipari, illetve gazdasági szerkezetátalakítás előmozdítása érdekében a Kormány külön törvényben meghatározott pénzügyi és más kedvezményeket biztosít. Általában a területen több község, város és ipari park található.

A technopoliszok, tudományos és technológiai parkok, technológiai központok definíciója attól is függ, hogy melyik ország területén helyezkednek el, illetve milyen nyelven született meg egy-egy park elnevezése. A parktípusokban azonban közös, hogy mindegyikük speciálisan technológiai vállalkozások létrehozására, a nekik nyújtott szolgáltatásokra, segítségükre és aktív technológiai transzferra, valamint technológiai diffúzióra, tudásdiffúzióra kialakított innovációs parkot jelent.

3. A TUDOMÁNYOS TECHNOLÓGIAI PARK ELMÉLETI MEGALAPOZÁSA – NEMZETKÖZI TAPASZTALATOK

A nemzeti és közösségi (EK/EU szintű) K+F-politikák az elmúlt évtizedben – a belföldi K+F támogatása mellett – egyre inkább arra is törekszenek, hogy megfelelő *telephelyi környezetet teremtsenek a technológiát, szakismeretet és szakképzett munkaerőt hozó, illetve a foglalkoztatási helyzetet javító működőtőke számára.*

Itt nem célszerű csak a külföldi működőtőkéről beszélni, hiszen a fejlett világ nagyobb országaiban – különösen az Egyesült Államokban – az egyes kisebb körzetek vagy városok számára mindegy, hogy a működőtőke honnan érkezik. Sokkal fontosabb, hogy az elsősorban pénzben mérhető fejlesztési erőforrásokon kívül a működőtőke mennyiben lesz a tudásáramlás eszköze, illetve érkezése mennyiben javítja a telephelyi feltételeket további beruházások, illetve a folytatódó tudásáramlás számára.

A *Newsweek* hírmagazin 1998. november 9-i száma igen tanulságos összeállítást közölt a világ tíz, „*high-tech*” szempontból különösen vonzónak tartott telephelyéről. Nem meglepő, hogy ezek közül négy (Seattle, Austin, Boston, Salt Lake City) az Egyesült Államokban, egy pedig az Egyesült Királyságban (Cambridge), Franciaországban (Sophia-Antipolis) és Szingapúrban van. Sokkal érdekesebb a többi három: közöttük nincs ott Magyarország, de figyelmeztető jel, hogy olyan országok találhatók itt, amelyek – talán Izrael kivételével – egy évtizede még biztosan nem voltak jelen a világ csúcstechnológiai térképén. A finnországi Helsinki és az indiai Bangalore igen rövid idő alatt lett az egész világon számon tartott K+F-központ, és Tel-Aviv ilyen szerepe is csak a kilencvenes években vált széles körben elfogadottá.

Az összeállítás másik fontos tanulsága, hogy ebben a tekintetben *nincs nemzetközileg általánosítható sikerrecept.* Az amerikai, a brit és a francia példák magyar szempontból nem mondanak túl sokat, mert olyan feltételek sikeres kihasználását mutatják be, amelyek – mint *a kiemelkedően jó vállalászási és tőkeelátottsági feltételek az Egyesült Államokban, az évszázadok óta töretlenül ápolt és hosszú távra fejlesztett egyetemi és egyéb szakmai kultúra az Egyesült Királyságban, illetve a jó pénzügyi háttérrel párosuló kormányzati K+F-stratégiai erőfeszítés Franciaországban* – nincsenek meg Magyarországon. Finnország, Izrael vagy India viszont korábban nem volt, és részben most sincs jobb kiinduló helyzetben, mint Magyarország. Sikerreceptjeiket nem vehetjük át változatlanul:

– Finnországban *egyetlen cég, a Nokia kényszerű és gyors átalakulása* indította el a

K+F-szektor robbanásszerű kibontakozásának folyamatát,¹

- Izraelben *a folyamatosan nagy hadiipari igények mellett az orosz bevándorlók által tömegesen bevitt szaktudás,*
- Indiában pedig a *gyakorlatilag angol anyanyelvű és magasan képzett helyi K+F-munkaerő alacsony bérszínvonala.*

E feltételek legfőjebb csak részben állnak rendelkezésre Magyarországon. Noha egyikük-másikuk kihasználása napirenden tartható, célszerű az új feltételek keresésében is innovativitásra törekedni. A példák szerint ma már *korántsem biztos, hogy ezeket a feltételeket csakis a hagyományos K+F-politika teremtheti meg*: a gazdaságpolitika, sőt a politika más területei is hatékony segítőtársai lehetnek a K+F-politikának. A példák utalnak az oktatáspolitikára, a regionális politikára, a munkaerő-piaci vagy bérpolitikára, a védelmi politikára, sőt a bevándorlási politikára is.

3.1. NEMZETKÖZI INNOVÁCIÓS KÖZPONTOK, TUDOMÁNPARKOK LÉTREJÖTTÉNEK OKAI ÉS KÖRÜLMÉNYEI

Az innovációs központ elnevezés gyűjtőfogalom. E fogalomcsoportba tartoznak mindazok a különleges gazdasági övezetek és alakulatok, amelyek célja, hogy a tudomány teremtette immateriális szellemi termékeket, az anyagi javak létrehozásában egymással együttműködve maximális hatékonysággal alkalmazzák. Típusai a legegyszerűbb szerveződésektől a legbonyolultabbakig terjednek. Aktivitási övezetektől az ipari parkokig, technológiai parktól (technopolusoktól) a technopolokig (technovárosokig), innovációs központoktól a tudományos parkokig. Ma még ezek szigetek a gazdaság tengerében, de elterjedésük a világgazdaság globalizálódásával együtt felgyorsult, s minden kontinensen megtalálhatók.

A hetvenes években a tudományos és technológiai parkok és technopolusok száma összesen se haladta meg a húszat, még ha ismertté is vált néhány úttörő közülük, mint az amerikai Stanford Research Park, az angol Cambridge Science Park, a francia Sophia-Antipolis. Napjainkban azonban már 1800-2000 körüli a számuk. Korábban csak a legfejlettebb iparú országokban létesültek. Ma már ott vannak Dél-Koreában és Tajvanon, Thaiföldön és Braziliában. Más elnevezéssel és koncepcióval ugyan, de lényegében e gondolat jegyében hozták létre annak idején Szibériában az Akagyemszki Gorod-ot is, majd a zelenogradi technológiai parkot és megint más elnevezéssel, de nagy számban léteznek Kína különleges gazdasági övezeteiben, s Izrael szellemi-anyagi erőforrásainak centrumaiban. Az Európai Unió brüsszeli igazgatóságai pedig szoros támogatási rendszert dolgozott ki a működésük és elterjedésük elősegítésére.

A tőkés világgazdaság többé nem az, ami a hetvenes évek közepéig volt, azaz a növekedés és prosperitás kifejezője. Egyik visszaesés, pangás követte a másikat és a korábbi évi 5-7 %-os növekedési skála a legfejlettebb ipari országokban (Japánt is beleértve) nullától 3 %-ig terjed. Az akkor bekövetkezett olajválság és a piacok átrendeződése ráébresztette az országokat, hogy csak a termelőapparátus alapvető modernizálásával lehet kiutat találni. Napjainkra a gazdasági növekedés, a nemzetközi versenyképesség fenntartása és javítása **szinte kizárólag a műszaki haladás, az ökológiai szempontokat is figyelembe vevő technikai és technológiai fejlődés**, valamint az azt **kiszolgáló intézményrendszer és humán képességek függvényévé** vált. Világossá vált, hogy a következőkben már az adott társadalom technikafelszívó és információ-feldolgozó képessége a meghatározó. Ez **viszont az emberi tényező minőségi oldalát** és a társadalmi-gazdasági mechanizmuson modernizálását helyezte előtérbe.

E folyamatok mögött legfőképp az állt, hogy nemcsak az ipar, hanem az egész gazdaságnövekvő függőségbe került a kutatástól;

- a globalizált piac, az EU egységes piaca, az USA-Kanada-Mexikó szabadkereskedelmi övezete, a kelet-ázsiai szabadkereskedelmi övezet létrehozásának előkészületei, az EFTA megállapodások, stb. következtében kiéleződő regionális versengés.
- a **felgyorsult tőkevándorlás** és globalizálódott pénzpiac következtében transznacionálissá vált gazdaságokat már nem lehetett a keyneziánus makroökonómiai szabályozások szerint irányítani.

Mindezek a hatások arra készítették a fejlett ipari országokat, **hogy a vállalalkozási övezetek formuláitól tovább lépjenek, s megtalálják a kutatás-fejlesztés közvetlen összekapcsolását az élő, eleven gazdasággal**. Vagyis olyan **tudományos-ipari erőközpontokat hozzanak létre**, amelyek egyszerre képesek modernizálni és versenyképessé tenni a vállalatokat. Ezáltal azokat a városokat, vidékeket, régiókat is sikerül fejleszteni, ahol e vállalatok működnek.

A technikai fejlődés negyedik korszakában vagyunk. A fejlődés korai korszakában a tudás még a termelési szférán kívül halmozódott (filozófia, humán ismeretek). A második korszak az ipari forradalom kezdete volt. Itt már a tudományos ismeretek szisztematikus alkalmazása került előtérbe. A harmadik szakasz a munka tudományos szervezése, az emberi munka racionalizálásának tudománya (Ford, Taylor, Bedeaux stb. rendszerek kialakulása) A negyedik korszak azonban **a termelés automatizálása**, informatizálása, amikor az elválnak a közönséges emberi munkától. és a **kreatív munkát** már a kvalifikáltak kis csapata végzi. Az **informatika** lehetővé teszi, hogy a hatékonyság fejlesztése átkerüljön a laboratóriumok és tudományos irodák kezébe. A kutató és szerkesztő munka, az üzletkutatás és piackutatás,

piacszervezés, a koncepcionális munka, amely új termékek létrehozásán fáradozik, s mindezek kiszolgálása elválaszthatatlan a modern vállalat fogalmától.

A technikai ipari korszakot "felülírja" az informatika, a telekommunikáció és a biotechnológia korszaka. A jövő már a flexibilis üzemé, amely száz százalékig robotizálható és rekord gyorsasággal átállítható a piac változó igényei szerint. Az informatizált és robotizált szolgáltatás produktivitása megsokszorozódott. Aki mindezekben előbbre tart, az van nyerő helyzetben a piacon is. A tét ez és ennek a tétnek a szüleményei az ipari park, az innovációs park, a tudományos park, a technopólusok és technopolok.

3.2. A NEMZETKÖZI GYAKORLAT ÁTTEKINTÉSE ORSZÁGONKÉNT

Az angolszász világban a tudományos park meghatározás dominál (**Science Park**), a technológiai park és **Research Park** elnevezéssel együtt. Alig, vagy egyáltalán nem beszélnek technopólról, vagy technológiai pólusról. Jellemző azonban, hogy a Technopolok Nemzetközi Klubja néven jött létre egyik nemzetközi szervezetük, a másik pedig az International Association of Science Parks néven.

Az angolszász parkok többnyire egyetemek, amelyek tudományos potenciáljukat értékesítik és néha az egyetemhez tartozó területet is. Angliában csakúgy, mint az USA-ban vagy Kanadában és Ausztráliában vannak a helyi közösségek által létrehozott parkok, de bizonyos, hogy az egyetemek, akadémiái intézetek maradtak azok a pontok, amelyek körül kikristályosodnak és szerveződnek leginkább az innovációs központok.

A másik nagy szervezetet az USA-ban Association of University Related Research Parks-nek nevezik. Ez nemcsak terminológiai érdekesség, hanem azt a történelmi utat jelzi, hogy **az angolszász parkok többnyire egyetemek, amelyek tudományos potenciáljukat értékesítik és néha az egyetemhez tartozó területet is.** Angliában csakúgy, mint az USA-ban vagy Kanadában és Ausztráliában vannak a helyi közösségek által létrehozott parkok, de bizonyos, hogy az egyetemek, akadémiái intézetek maradtak azok a pontok, amelyek körül kikristályosodnak és szerveződnek leginkább az innovációs központok.

3.2.1. *Az Egyesült Államok*

A második világháború technológiai tapasztalatai késztették a Stanford egyetem alelnökét Termannt arra, hogy **kidolgozza az állami és magántőke koncentrációját** és pontos programot készítsen **az ipar és az egyetem együttműködésére**, így alapozva meg a későbbi

Silicon Valley magját. Intézményes kereteket keresett ahhoz, hogy a kutatókat és mérnököket újíttókká változtassa.

Az első tudományos parkok létrejötté Amerikában egybeesett a számítógépek megjelenésével, amelyek eredetileg katonai célokat szolgáltak, csak később ébredt rá az ipar és az adminisztráció az új informatikai eszközök széleskörű felhasználhatóságára. A **Silicon Valley** a világ egyik legaktívabb városa, San Francisco közelében jött létre. Az ötvenes évek közepén települtek ide az olyan vállalatóriások, mint a Westinghouse, a Generale Electric, a Ford, az IBM. A hidegháború éveiben ide ömlött a pénz és a hadimegrendelések zöme. 1958-tól 1974-ig a szövetségi minisztériumok 930 milliárd dollárt szenteltek a félvezetők kutatására és fejlesztésére, mialatt a vállalatoknak csak 1,2 milliárd dollárt kellett erre költeniük.

A vállalati struktúrában azonban nagy változásokat hoztak a nyolcvanas évek, amikor a japán versenytárs előretörése következtében recessziót kellett átélnie az amerikai elektronikai iparnak. A Santa Claraba települt **4000 csúcstechnológiát alkalmazó vállalat kétharmada azonban közepes és kisvállalat volt**, amelyeknek az alkalmazkodóképessége magas fokúnak bizonyult. Egy felmérés szerint ez **a kisüzemi struktúra rendkívül újításképes** volt. Csupán 7 százalékuk változtatott keveset az induló termékein, 22,5 %-uk teljesen új termékeket állított elő és 42,5 % az új piacok igénye szerint újította meg produktumait. E vállalatvezetők nagy többsége fiatal volt és a nemzetközi piacok felé fordult. **42,5 százalékuk együttműködik egymással a termelésben és 85 százalékuk eladási társulási egyezményt kötött**. E vállalatok és laboratóriumok minél inkább újítók, annál inkább stratégiai szövetségben vannak, mert sikerük és **növekedésük a technológiaátadás minőségétől függ**. A vállalatközi termelés globális láncát úgy kell tekinteni, mint az eddig **informális kapcsolatok intézményes hálózattá alakítását** régió szerte.

A Silicon Valley **nagyvállalatai luxuskörnyezetet alakítottak ki kutatóik, mérnökeik és technikusaik részére**. Az érem másik oldalához azonban az is hozzátartozik, hogy a mintegy 50 ezer embert, aki a mikroprocesszorokat gyártja a "fehér termekben", rendkívül káros, mérgező anyagok felhasználásával, az amerikai viszonyok között alacsonynak számító bérért dolgoztatják a szakképzettséget nem igénylő, főleg mexikói, fülöp-szigeti és vietnami emigránsokból verbuvált többségükben nődolgozókat.

Az Egyesült Államokban is eltérő tapasztalatok vannak a technopolokról. A rendkívüli sikerek mellett kritikusai azt kifogásolják, hogy **némely helyen elszigetelődnek az egyetemektől (Pittsburgh) és a helyi, intézményes kutatóközpontoktól (Orlando Floridában), vagy túlságosan messze vannak a városközpontoktól (Virginia**

Politechnikai Egyetem). Maga a Szilikon Völgy pedig 1990 és 95 között 50ezer munkahelyet veszített az informatikai szektor visszaesése miatt,

Mindez azonban nem állítja meg és nem is csökkent a több százra tehető különböző amerikai innovációs központ szerepét, az immaterializálódó intellektuális munka kreatív voltát, a munkaszervezés, a programozás, az **új eljárások, új termékek feltalálásának és tökéletesítésének koncentrált és mégis autonóm intézményei további térhódítását.**

Az innovációs parkok működésének jobb megértéséhez, az Észak- Karolinában 20 éve működő **Research Triangle Park** néhány adata szolgálhat.

Fő funkciója: **üzleti és technológiai park**, amely összesen 1500 négyzetkilométeren fejt ki tevékenységét, de maga a park 2750 hektáron működik és 34 ezer főállásban lévő alkalmazottat foglalkoztat. A park övezetében települt főbb vállalatok a BASF, a CIBA, az IBM, a Northon Telecom, a Panasonic, a Rhone-Poulenc Medical, a Sumimoto, Glaxo, stb. Szellemi kapacitásáról képet ad, hogy a körébe tartozó három város egyetemein **62 ezer diák, 800 tudós, köztük 2 Nobel-díjas dolgozik** és 2,4 milliárd dollárnyi kutatási szerződésük van e vállalatokkal. Hét kilométerre tőlük repülőtér van, ami napi 250 összeköttetést biztosít, közte 20 nemzetközi járattal is. A park természetesen **festői környezetben erdők-mezők körében terül el, építészetileg is figyelemreméltó architektúrával.** Szakértők szerint a Research Triangle Park tudományosabb és termékenyebb, mint Cambridge.

Az amerikai tapasztalatok tanulmányozásakor nem hagyható figyelmen kívül, hogy azok egy kontinensnyi területű, vezető iparral és tudománnyal rendelkező ország folyamataiba engednek betekintést. Ami természetesen nem zárja ki, hogy tapasztalatai és tendenciái másutt is bevilágíthatják a fejlődés útjait. Gigantikus tőkebefektetési erejének két döntő forrása teszi lehetővé az ottani innovációs és tudományos parkok létrehozását. Az egyik **az állam hatalmas befektetése a fejlesztés-kutatás-képzésbe**, a másik **a multinacionális óriások tőkeereje és betársulásuk az innovációs központok létrehozásába és felhasználásába.** S végül alá kell húzni, hogy a nagyobb egyetemek birtokában lévő jelentős földterületek, építmények lehetővé teszik, hogy esetenként köréjük szerveződjenek a tudományos és innovációs parkok, technopólusok, stb.

Nyilvánvaló azonban, hogy a tudományos parkok és innovációs központok amerikai fejlesztési mintáját az európai kontinens legfejlettebb ipari országai sem képesek egyenként, az európai uniós összefogás nélkül ilyen nagyságrendben fejleszteni. Mindenesetre **az európai koncepcióik és gyakorlatuk hozzánk közelebb állónak látszanak** amikor saját gazdaság-fejlesztésünk útjait próbáljuk kitapogatni.

3.2.2. Egyesült Királyság

Az Egyesült Királyságban jelenleg is több technopolisz, vagy technológiai park fejlesztése folyik⁴, egyike azonban a már működő legsikeresebb innovációs központoknak a Cambridge-i Egyetem Szent János Főiskolája által 1987-ben alapított **Szent János Innovációs Központ** (ST. JOHN'S INNOVATIONN CENTRE). A klasszikus technológiai parkok közé tartozó innovációs központ profilja sok területre kiterjed, elsősorban azonban a kezdő tudásintenzív vállalkozások számára nyújt inkubációs szolgáltatásokat. Ezek a szolgáltatások magukban foglalnak technológiai és vállalkozásfejlesztési tanácsadást, ügyvédi és szabadalmi szolgáltatásokat, de az innovációs központ segíti vállalkozóit a szükséges tőke megszerzésében és nemzetközi kapcsolatok kiépítésében is.

Az Innovációs Központ jelentős eredményeket ért el és folyamatosan fejlődik. 1999-ben 50 vállalkozás működött területén, de megalakulása óta összesen 1200 vállalkozás születésénél bábáskodott. Ez körülbelül 35.000 munkahelyet és évi 3-4 milliárd font forgalmat jelent.

A Szent János Innovációs Központot 1995-ben Üzleti és Innovációs Központtá minősítette az EU, és tagjává fogadta az EBN és az európai BIC hálózat.

3.2.3. Ausztrália

Ausztráliában az technológiai parkok többsége az angolszász stílust követi. Az ipar és a tudásforrások – a kontinens nagy kiterjedése és kis népsűrűsége miatt – egymástól nagy távolságra, csomópontokban helyezkednek el. Sikeres példája az ausztrál technológiai parkoknak, a Sydneyben működő **Ausztráliai Technológiai Park** (ATP). A 14,2 hektáron fekvő park a Sydney, az Új-Dél Walesi, valamint a Technológiai Egyetemek szellemi bázisán alapszik. Az ATP-t új, technológia-intenzív vállalkozások alapításának és fejlesztésének elősegítésére tervezték. Komparatív előnyt a vállalkozások számára a képzett és rugalmas munkaerő biztosít. A technológia- intenzív vállalkozások segítésére több technológiai inkubátor helyezkedik el a park területén, amelyekben hivatásos tanácsadó cégek segítik a vállalkozásokat abban, hogy e cégek technológiáját felhasználva építsék ki vállalkozásukat. Oktatási és tréning tevékenységet is ellát a park, valamint tervezik néhány oktatási intézmény létrehozását a területén belül. A tervek szerint, a jelenleg 1000 főt foglalkoztató park 2005-re, teljes kiépülésére 7000 ember számára fog munkát nyújtani.

⁴ Délkelet Angliában, Kentben épül a Délkelet Angliai Regionális Technopolisz a Greenwichi Egyetem és a Medway tanács vezetésével.

3.2.4. Franciaország

A francia gyakorlat legfőbb jellemzője, hogy a technopólusok legtöbbször **helyi kezdeményezésre, az önkormányzatok és agglomerációk szervezésével jött létre**. Ebből viszont az a sajátosság is következik, hogy itt a területrendezési és területfejlesztési munkával szoros összhangban működik és kétféle orientációja van. **Az egyik a város-technopol**, amely szerves része az urbanisztikai célok egészének. **A másik, egy regionális techno-hálózat** kiépítését tűzi ki célul.

A **város-technopol** esetében az innovációs stratégia, amely a technológiai újdonságok elterjesztését tűzi ki a gazdaság szereplői között a park, bármily fontos eszköz is, csak egyike a komplex városfejlesztés globális céljainak elérésében, amelynek fontos része egyebek között a kultúrpolitika, a környezet, a lakótelepek fejlesztése. **A techno-hálózat** ezzel szemben regionális méretekben kívánja értékesíteni az innovációs potenciált úgy, hogy a hálózatba vonja a szolgáltatás, a felszerelés, a tudományos és technológiai erőforrások tényezőit, amelyet fejlett telekommunikációs eszközökkel támaszt alá. Potenciálisan azonban egymást kiegészítő jellegűek. Hátrányuk, hogy magukban hordják az adminisztráció különböző szintje közötti rivalizálás veszélyét.

Technopólusok ma már Franciaország minden megyéjében megtalálhatók, ahol a helyi hatóságok és a vállalatok maguk is ambicionálják azok létrejöttét. A technológiai fejlesztéssel és transzferrel foglalkozó központok különböző helyeken különböző önmeghatározással működnek, de munkájukban a **fő hangsúlyt az immateriális szolgáltatásokra** helyezik. **Németországban a transzfer és az innováció a hangsúlyos** (Heidelbergben van egy technológiai park egy kis épületben az egyetemi campus mellett, s az foglalkozik a transzfer és innováció kérdéseivel). Franciaországban a technológiai pólusok szerepét a CRITT (Centre Regionaux d'Innovation - Regionális Innovációs és Technológiai Átadási Központok) és jogilag különböző módon strukturált hálózatok vették át, amelyek egyesítik az ipari és a kutató laboratóriumokat egy meghatározott területen. Amint látható, az alkalmazott terminusok sokfélék, mint ahogyan megvalósításuk is. Valószínűleg ez az oka annak, hogy az OECD, csakúgy, mint az ENSZ, a csúcstechnológiai komplexum kifejezést használja.

A technopolok (techno-városok)

Méreteiknél fogva: A legtöbb egyetemi város egy helyen, a város mellett terül el. De lehet három helyen is, mint például Lyonban. Területe lehet néhány tucat vagy néhány száz hektár.

Jogi struktúrája révén: Város csoportok, régiók, megyék társulásával.

Funkcionálisan: Három nagy funkciót tölthet be.

- Vállalatokat befogad. Minimum, hogy kellemes hely legyen, infrastruktúrával, speciálisan berendezve, közszolgálatokkal és szolgáltatásokkal.
- Válogat a jelentkezőkből technikai színvonaluk szerint és vonzza magához a jövő üzemeit.
- **Termékeny találkozóhelye az egyetemi, a tudományos, az ipari és a pénzügyi szakembereknek.** Szervezzen szakmai találkozókat, tudományos kollokviumokat, adjon információkat és adjon át új technológiát a környezetének vagy országosan. A nagyobb városok Európa szinten.

A technopol-városnak **kvalifikálnia kell az egész agglomerációt amelyben működik**, fejleszteni és magához vonzani főiskolákat, egyetemeket, laboratóriumokat, kutatóintézeteket, a csúcstechnológiát. **Együttműködési kapcsolatot kell teremteni a három komponens között**, amit a francia szaknyelv "megtermékenyítő keresztezés"-nek nevez. Ilyen módon a technopol-városok és technológiai és tudományos parkok hálózata a fejlesztés új szinergiáját teremti meg az országban (s a távolabbi jövőben az Európai Unióban).

A technopol koncepció fejlődését és sikerét ma Franciaországban leginkább a Sophia-Antipolis nevéhez kapcsolják. Rövid története és adatai megvilágítják, hogy miért.

Már 1950-ben felmerült az ipartelepítés és tudományos intézmények decentralizációjának eszméje, de a Cote d'Azúr-ön csak akkor kezdett realizálódni, amikor olyan mamutcégek települtek le mint az IBM vagy a Texas Instrument. 1968-ban hangzott el először olyan javaslat, hogy csináljanak itt egy tudományos kutatási övezetet, amelyet az állam és a régió közösen finanszíroz. Pierre Lafitte professzor szervezőmunkájával először mintegy 47 hektáron közel a nizzai repülőtérhez épültek fel az első létesítmények. Ma már 2300 hektár területet foglal el, negyed akkora mint Párizs felszíne, s hamarosan újabb 2200 hektárral fog bővülni. **Három nagy kutatási-termelési szektor** nőtt ki a technopolban.

- Az elektronika, informatika, kommunikáció, amely 250 vállalatot egyesít (25 %-át az összesnek) 6800 alkalmazottal. Az informatika olyan világspecialistái találhatók itt, mint a Thomson Marconi Sonar (sonárok és radarok gyártása tengeralattjárók elhárítására), a Legrand (elektro műszerek az Air France és az Amadeus Mozart nevű amerikai cég (repülőgép helyfoglaló világrendszer) a Digital Equipement, az Andersen Consulting, az NCR, a Rockwell amerikai hadiipari világcég stb.
- Farmakológia, kémia, biológia. Egészségügyi kutatás és gyártás mintegy ötven világcéggel, a Rhone-Poulenc, a Rohm and Haas, vagy a Dow Corning
- Az embertudományok (antropológia, filozófia, szociológia, nyelvtudományok). Az egész technopol területén összesen 98 többnyire multinacionális külföldi vállalat telepedett meg.

Sophia-Antipolis "megtermékenyítve keresztezni" koncepciója valóban megtermékenyítően hatott az egész Provence- Alpes-Cote- d'Azur térségre, amit "a csúcstechnológiai út"-nak kereszteltek el a térség hat különböző technopoljának működése miatt. Valóban, e régióban már a kilencvenes éve elején 4748 kutató dolgozott közintézményi laboratóriumokban és 4290 magánlaboratóriumokban, s a régió egyetemein több mint 140 ezer hallgató tanul.

A másik hatalmas tudományos-termelési erőkoncentráció Párizs déli övezetében található. Itt települt le a saclay-i nukleáris kutatóintézet, a CNRS (Centre National de Recherche Scientifique) akadémiai központja, az olyan órásvállalatok kutatólaboratóriumai mint az EDF, a Thomson, a repülőgép ipar óriása a SNECMA, a Hewlett-Packard, a Microsoft és szomszédságukban a legnagyobb francia egyetemek. Összesen 160 kutatási központ 35 ezer kutatóval és 8 ezer csúcstechnikával dolgozó vállalat. Itt hozták létre a Cité scientifique de Paris-t, amely legnagyobb ilyen szinergia Európában és állja az összehasonlítást az amerikai Silicon Valley-vel.

Ez a tudományos-termelési centrum gerjesztő hatást gyakorol az egész környezetre és szomszédságukban egymás után keletkeznek új technológiai parkok, mint a Marne-la Vallée-ben a Decartes Park, vagy Creteil-ben a Pole Medical, a Paris-Nord II. technopol. E központok és a vállalatok együttműködésére jellemző, hogy csupán a saclay-i atomkutató intézett évente ezer együttműködési szerződést köt az iparral, többségükben kis és közepes vállalatokkal.

Fontos technológiai csomópont Lyon és környéke, ahol a **Nagy Lyon Technopolisz** területén 9000 kutató, 2000 specializált csúcstechnológiai vállalkozás, 450 kutatólabor és 50 oktatási és kutató intézmény működik. a technopolisz a városon belül több telephelyen van elosztva, és tartozik hozzá üzleti és innovációs központ, valamint inkubátorház is.

A 13 évvel ezelőtt létrehozott **Savoie-Technolac** technopolisz Chambéry-ban, a Chambéry-Aix-les Bains agglomeráció közepén jött létre zöldmezős beruházásként. Ma 75 innovatív vállalkozás, 19 kutatólaboratórium, valamint 49 természettudományos és műszaki felsőoktatási intézmény működik területén – amelyek 91%-a nem létezett a technopolisz létrehozása előtt – munkát adva 6000 embernek.

3.2.5. Finnország

A Finnország technológiai parkjai inkább a francia mintát követik. Egyike a legsikeresebb kezdeményezéseknek, a tamperei **Hermia Technológiai Park**. A műegyetem közvetlen szomszédságában épült fel és területén csak a kutató tevékenység folyik, a gyártás a park

területén kívül történik. Tartozik a Hermiához inkubátorház, ahol a szolgáltatásokat a parktól független vállalkozók nyújtják. A parkban 70 vállalkozás működik, amelyek 80%-a kevesebb, mint 50 főt foglalkoztat. A Hermia Technológiai Park indulásakor 100%-os állami támogatásban részesült, amely mára, a működés üzletivé válásával lecsökkent 30%-ra. A park a tamperei szakértői központ program részeként, annak központi intézményeként fejlődött a mai szintre. Ez a szakértői központ program a regionális gazdaságfejlesztés új modellje, amely a helyi jellemző tudásterületekre alapozva, széles regionális együttműködésben valósít meg innovatív tevékenységet a régióban. Tamperében az első szakértői központ program 1994-től 1997-ig tartott, a második pedig – amelynek megvalósítása jelenleg is tart – 1999 és 2006 között valósul meg.

A program során a régió műszaki szakértelmét kombinálják a gazdasági és társadalomtudományi szakértelemmel. A program támogatja az e területeken működni kívánó vállalkozások alapítását, együttműködését, a szakértelem fejlesztését.

3.2.6. Németország

Németországban, a hagyományos iparban támadt nehézségek és a politikai szerkezet decentralizálása siettetette az innovációs központok létrehozását. Franciaországgal vagy az Egyesült Államokkal ellentétben, ahol a szakadás a hagyományos ipari társadalommal nyilvánvalóvá vált, a német technológiai vagy ipari parkok bizonyos folytonossággal kapcsolódnak abba a regionális ipari szerkezetbe ahol megjelentek. Céljuk azonban nem merül ki a létező források jobb felhasználásában, hanem egy újító környezet kialakítását tűzték maguk elé, amely a termelés új formáit képes felfedezni.

Az első kísérletek a BIG/TIE elnevezéssel ismeretesek (Berlinben, az üzleti centrumban létrehozott újítási inkubátor). 1984-től 87-ig mintegy negyven technológiai park jött létre, amelyek mellett 170 innovációs és üzleti központ is megjelent. Ezekben 3500 társaság és laboratórium tömörült és számuk növekvőben van.

A német törekvések központjában azonban a hozzáértés és felkészültség növelése áll, s elsősorban a **kis és közepes vállalatoknak nyújtott segítség – inkubátor hálózatok – és a technológiai transzfer útján**. A régi ipari központokat arra készítetik, hogy komplexebb módon fejlődjenek, mint egyszerű innovációs központok. Az utóbbi években tapasztalható, hogy terjedőben van a francia koncepció is technopolok létesítésére.

Németországban a **Technologie und Gründenzentren, azaz a Technológiai és Vállalkozásalapító Központok (továbbiakban TVK)** különleges szerepet töltenek be a technológia-transzfer és a vállalkozásalapítás segítése területén is.

1983-ban a berlini innovációs és (vállalkozás) alapító-központ üzembe helyezésével egy olyan fejlődés vette kezdetét, amely időközben kb. 70 ilyen centrumot hívott életre a Német Szövetségi Köztársaságban. Ezek az intézmények részben különböző nevet viselnek, és jelentős különbséget mutatnak. Eltekintve ezen eltérésektől az intézmények hasonló célkitűzéseket valósítanak meg. A TVK-k tulajdonképpen általában nem számítanak a Német Szövetségi Köztársaságban a kiegyenlítés-orientált regionális politika eszközének.

Ennek kapcsán megpróbálják tudatosan az **ismerettranszfer intézményeinek** deklarált TVK-t a humántőke-orientált infrastruktúra működőképességi mutatójaként használni. A TVK-k (termelői) telephelymintája tisztán mennyiségi szempontból nézve nem mutat lényegesebb eltérést a központ és a periféria között Németországban. Ennek egyszerű magyarázata van: A TVK létrehozására irányuló döntés kizárólag a helyi önkormányzatoknál van

Az 1990-es években már működő 60 TVK regionális megoszlása alapján nem tapasztalható lényeges eltérést a településstruktúra által meghatározott területtípusok, mint pl. agglomerációk, vagy „sűrűn lakott területek” és „vidéki jellegű régiók” között.

A TVK-k létrehozásának céljai között az egzisztencia megalapozását szolgáló vállalkozások alapításának támogatása, **kvalifikált munkahelyek teremtése a régióban és a kutatási eredmények alkalmazása a gyakorlatban, azaz a technológiatranszfer dominál.**

Az információtranszfer fontos része a technológia transzfernek, az információtranszfer elsősorban a periférikusabb helyzetű régiók esetében bír számításba veendő jelentőséggel. A TVK ez által szélesebb értelemben vett innovációs centrum. A technológiatranszfernek a nyolcvanas évek végén nagymértékben nőtt a jelentősége, amely legfőképpen a kis- és közepes vállalatoknak az innovációs folyamatban való részvétel támogatására vonatkozott.

Németországban a főiskolák az egyetlen olyan technológiát felkínáló intézmények, amelyek a periférikus térségben is aránylag sűrű szerkezetű telephelyhálózatot alkotnak. Ebből kifolyólag sok régióban ezek az egyetlen kutató és fejlesztő intézmények és ezáltal ott helyben az egyetlen olyan intézmények, amellyel a helyi TVK a technológiatranszfer szellemében együtt tudna működni. Eltekintve azon szerepüktől, hogy a technológiaorientált vállalkozásalapítások számára inkubátorként működnek, a periférián található főiskolák a TVK-k kooperációs partnereként is fontos szerepet játszhatnak a technológiatranszfer folyamatában.

A periférikus TVK-k néhány jellemző tapasztalata: egyre inkább káder gondokkal küszködnek, és nem megfelelő a kihasználtságuk, pl. a maximálisan lehetséges vállalkozások számához viszonyítva 70 % körüli,

Azok a TVK-k, amelyek a periférikusabb területekre esnek, ott gazdasági és innovációpolitikai szempontból aránylag többet tudtak elérni, mint a már „telített” high-tech agglomerációkban. Ehhez azonban arra van szükség, hogy a perifériák komparatív hátrányait a TVK és annak technológiabázisú fiatal vállalkozásai sikerdeterminációja vonatkozásában legalább részben kiegyenlítsék. Mivel a technológiaorientált vállalkozásalapítók helyi szempontból nem nagyon mozdíthatók, a TVK-k önmagukban egy erős regionális komponenst hordoznak: ezek következtésképpen potenciálisan jó lehetőségeket kínálnak arra, hogy egy endogén, innovációorientált regionális politika kikristályosodási pontjaként működjenek.

A technológiaorientált vállalkozásalapítások számára a TVK általában csak egy lehetőség a sok közül arra, hogy tanácsadói szolgáltatásokat igénybe vegyenek. A periférián jelenleg sokszor a TVK-k még az egyedüli reprezentánsai a humántőke-infrastuktúrának, és ezért ott az érdeklődés középpontjába kerülnek. A periférián található TVK-nak ez az aránylag túlzott jelentősége a TVK-k hatásának megsokszorozására is alkalmas lehet. A müncheni high-tech agglomerációban még egy kiemelkedően sikeres TVK is aránylag kisebb hatással tud lenni a munkahelyek számának növekedésére, a technológiatranszferre vagy a „légkörre”, mint esetleg egy nem teljes mértékig kihasznált TVK Syke-ben vagy Gronauban. Az elavult iparral rendelkező Ruhr vidéken, pl. Dortmundban lévő néhány TVK esetében is már ma túlsúlyban vannak a pozitív regionális fejlesztő hatások.

Egyike a legelső és legsikeresebb németországi technológiai parkoknak az 1984-ben alapított **Aacheni Technológiai Központ (AGIT)**. A park szellemi bázisához tartozik a Jülichi Kutatóközpont, két Fraunhofer Intézet, több nagyvállalati kutató laboratórium, valamint az aacheni RWTH műszaki főiskola, amelynek végzős hallgatói közül kerül ki a központba betelepülő vállalkozók 90%-a. A Központ működése igen sikeres; több mint 130 vállalkozás működik a parkban, és körülbelül 50 vállalkozás fejlődött odáig, hogy elhagyhatta a parkot és az aacheni régióban letelepedve folytatja tevékenységét.

Heidelberg városa a német K+F egyik legjelentősebb központja. Itt működik az 1985-ben alapított **Heidelbergi Technológiai Park**, amelynek az élettudományok a fő profilja. A technológiai Park a Heidelbergi Egyetemmel és a városban lévő számos kutatóintézettel

szoros kapcsolatban van, azok szellemi bázisán alapszik⁵. A park elsősorban a biotechnológia eredményeit hasznosító vállalkozások alapítását és fejlesztését kívánja előmozdítani. A park területén 30 bérlő vállalkozás és intézmény működik 16.500 m² laboratóriumi és irodaterületen, amely terület jelentős – 30.000 m²-es 5 új épülettel történő – bővítése folyamatban van.

3.2.7. Svájc

A 70-es évek közepén feltörő válság a svájci nemzetgazdaságot lényegesen kisebb mértékben érintette, mint a többi fejlett ipari országot. Még a válság által a legerősebben érintett monostruktúrával (óragyártás, fém-, textilipar, ruházat) rendelkező ipari régiók a recesszió legmélyebb időszakában is csak olyan munkanélküliségi rátát mutattak fel, amely európai viszonylatban semmiképpen sem minősült aggasztónak. Az ország alkotmánya az államnak csak korlátozottan kivételes esetekben engedi meg, hogy közvetlenül beavatkozzon a gazdaságba. Svájcban a magánstátus dominál.

Az elmúlt húsz év alatt szinte majdnem megmerevedett frontok és struktúrák lassan mozgásba lendülnek. Olyan fogalmak, mint az Európai Gazdasági Térség, a kis és közepes vállalatok jelenléte a jövőbeni európai piacon, ahol 350 millió fogyasztó él, a többi ipari nemzet felzárkózása, a majdnem valamennyi európai országban megtalálható, a svájcihoz hasonló telephelyi tényezők, lassan kezdenek lecsapódni a gazdaság és a politika tudatában.

Léteznek ugyan Svájcban is különböző projektek, mint pl. a *zürichi technopark*. Tény azonban az, hogy **ma Zürich az ipari termelés számára telephelyként nagyon drága**, és a szolgáltató cégek is kitelepülnek a ipari cégek számára fenntartott övezetekbe.

A technopark elképzelés arra irányul, hogy ide **kisipari cégek**, a zürichi Szövetségi Műszaki Egyetem egyes intézetei, **valamint fiatal vállalkozások települjenek ki**. A politika, az állam, a szövetség és a tudomány képviselői ott ülnek a technoparkok honorált bizottságaiban és tanácsaiban, de a projekthez nyújtott pénzügyi támogatás az állam részéről igen szerény keretek között marad: csak a műszaki főiskola és az egyetem számára bérlő a helyiségeket, amelyeknek fejlődésük miatt új telephelyet kell keresniük. Az állam tehát sokkal inkább abban segít, hogy az ingatlantulajdonos kockázatát csökkentse, de ez nem vonatkozik a fiatal

⁵ A városban működő kutatóközpontok: Német Rákkutató Központ, Európai Molekulárbiológiai Laboratórium, a Max-Planck Intézet öt intézménye, Heidelbergi Molekulárbiológiai Intézet, valamint több nemzetközi nagyvállalt kutatóközpontja is működik a városban.

vállalkozók kockázatára, akik ebben az épületben akarják elkezdni üzleti tevékenységüket. A különböző régiókban hasonló technopark-projektek terveznek.

Svájcban a technológiatranszfer színtere az elmúlt években nagy mértékben bővült, annak ellenére, hogy ezeket az irodákat nem nagyon csatolták hozzá a technológiaközpontokhoz. Felkínáló transzferirodákat ma már mindkét svájci műszaki főiskolán, Zürichben és Lausanne-ben is találunk, de emellett az egyes kantoni egyetemek és szakközpontok saját transzferintézményt hoztak létre. Ezen túlmenően vannak még külön kutató intézetek, amelyek részben szintén intenzíven foglalkoznak technológiatranszferrel.

11 kanton közösen megalapította például a „Svájc - technológiai (termelői) telephely” kezdeményezést. Ez a kezdeményezés minden évben szervez egy versenyt, amelynek keretében kiválasztanak 20 projektet a Hannoveri Vásár „Kutatás és Technológia” szakkiállítására. Ezáltal lehetővé válik a főiskolai projektek valamint a kezdő vállalkozók számára egy első piaci teszt és a nemzetközi konkurenciával való összehasonlítás.

3.2.8. *Ausztria*

A kis- és nagyipari gazdaság fontos keretfeltételeinek a nagyfokú átalakulása felvetette a regionális gazdaságpolitika részéről az új stratégiák iránti igényt. Ennek okai többek között a termelői telephely struktúrájában és a központi struktúrában a 80-as években bekövetkezett változások voltak. A jövő szempontjából ígéretes ágazatok gazdasági dinamikája továbbra is a **központi térségekben** tapasztalható, de a központok előnyeinek nincsen meg az a domináns szerepük, mint ahogyan ez az elmúlt évtizedekben tapasztalható volt. Az eddig csak kisebb mértékben iparosodott régiók, illetve a kevés innovatív termelőágazattal rendelkező régiók számára ez új esélyt ad:

- a fejlett ipari országokkal szemben felerősödött verseny a stabil fejlődési esélyek biztosítását követeli,
- a szomszédos országokkal szembeni konkurenciaharc a kevésbé intellektuális termékek esetében, valamint a Kelet- és Közép-Európában megváltozott politikai és gazdasági helyzet új utakat követel, hogy Ausztria továbbra is tartósan biztosítani tudja a nemzetközi versenyképességét.

Az Innovációs és Technológiatranszfer-Központok (ITTZ) létrehozása Ausztriában a vállalatok és régiók versenyképességének növelését szolgáló mérvadó eszköznek tekinthető. Az ITTZ-k regionális politikai hatásai nem annyira az itt letelepedett vállalatoknál

dolgozók számában (jelenleg átlagosan 4,4 foglalkoztatott/vállalat) rejlenek, hanem sokkal inkább **a regionális gazdasági légkörre gyakorolt jelzészatásukban.**

Az osztrák szakirodalom ajánlásai:

Az innovációs- és technológiaközpontok az alábbi célokat szolgálják:

- **kutatási eredmények átültetése új termékekbe, eljárásokba és szolgáltatásokba** (tudományos és technológiapolitikai feladat);
- a struktúraváltás segítése, pozitív gazdasági légkör kialakítása és középtávon munkahelyek teremtése is (gazdaságpolitikai feladat) és;
- **egy hálózat kiépítése** ill. létrehozása a regionális intézetek és a vállalatok között (regionális politikai feladat).

A vállalkozások segítése a következő módon történik:

- a vállalkozási és innováció-vonatkozású információkhoz való hozzáférés megkönnyítésével;
- a finanszírozási és támogatási eszközökhöz való hozzájutás javításával;
- a közösségi infrastruktúra és a szolgáltatások költségcsökkentő hatásával.

Az innovációs és technológiatranszfer-központok, **kutatóparkok és kisipari központok** letelepedése **egyrészt a műszaki kutatási és képzési struktúra telephelyi minőségétől, másrészt az intézmény specializálódásától és kiforrottságától függ.**

A **kutatóparkoknak magas színvonalú telephelyre** van szükségük, ahol fennáll az egyetemekkel és a kutatóintézetekkel a kapcsolat, és jó a közlekedési összeköttetés is. Amennyiben az egyetemekkel és kutatóintézetekkel való kapcsolattartás adott, a műszaki infrastruktúra jó színvonalú és közlekedés szempontjából is jól elérhető, akkor a **kutatóparkot megfelelő telephelyi feltételeket felmutató periférikus térségekben is létre lehet hozni.** Egy kutatópark területi igényének az **optimális szervezeti nagyság** elérése érdekében **több mint 25 vállalatra kell kiterjednie.**

A vidéki - periférikus térségekben a technológiatranszfer-központ előfutáraként a **regionális tanácsadó intézmények** is támogathatják a regionális gazdaság megerősítésére irányuló stratégiákat.

Innovációs központokat (technológia- és vállalkozásalapító-központokat) elsősorban olyan telephelyeken kell létrehozni, ahol **közép- és felsőfokú szakmai képzőintézetek vagy más alap- és továbbképzést nyújtó intézmények vannak, valamint megfelelő mértékű**

gazdasági aktivitás van jelen. A szervezési keretfeltételeket illetően a helyigénynek kb. **10-15 vállalat**ra kell irányulnia.

3.2.9. *A japán gyakorlat*

A japán gyakorlat el nem hanyagolható hasonlatot mutat a franciával. Például ők is használják a technopol kifejezést. Ugyanúgy, mint a franciáknál, **a japánoknál is összekapcsolják a területfejlesztés problémáival.** Van azonban egy lényegbeli különbség a két gyakorlat között. Ez pedig az, **hogy a franciák főleg a helyi közösségek útján fejlesztik a technopólusokat és parkokat.** Japánban viszont a kormány mindenható gazdaságirányító és tervező intézménye a MITI-n keresztül, amely valóságos koncepciót és tervet dolgozott ki erre. Ebben a technopol tervben előbb 14, majd 20 projektet határoztak el, nem számítva a híres Tsukuba városát, amely mintegy hatvan kilométerre Tokiótól működik, és amelynek koncepciója lényegesen különbözik az előbb említettektől.

Michel Burnier és Guy Lacroix professzorok és a téma kutatói a Technopolok című könyvükben a következőket írják erről: "A nehéziparban mutatkozó nehézségek, **a Tokió-Oszaka megavárosok telítettsége miatt mutatkozó elégedetlenség arra ösztönözte az ipari minisztériumot és a külkereskedelmet, hogy decentralizálja a kutatás-fejlesztést.**

Az első időben az új tudományos város Tsukuba birtokolta 30 kutatóintézet tőkéjét a 96 közfenntartásából és 40 százalékát kapta a pénzügyi és humán forrásoknak abból, amit az állam a kutatásra szánt. Ezen kívül 25 magán kutatólaboratórium rendezkedett be Tsukubán.

A japán technopolok tíz év alatt egymillió munkahelyet teremtettek és ma a többségük generálja a csúcstechnológia fejlesztését. Szimbiózisban élnek a közepes és nagyvárosokban és képesek integrálni a nagy országos terveket, mint például az ötödik generációs számítógépek gallium félvezetők, numerikus kommutátorok, stb. kifejlesztését.

3.2.10. *Európa és a világ más innovációs parkjai*

Dél-Európában széles körben a francia stílust követik, pl. Spanyolországban, Olaszországban, Portugáliában.

Közép-Európában és Kelet-Európában **kétségtelenül megoszlik a helyzet a francia és az angolszász stílus követésében:** ez utóbbiaknál kétségtelenül a tudományos körök kiegészítő forrásokat keresnek maguknak (vagy a kutatóknak, vagy az intézeteknek)

Észak-Európában ugyanez a tendencia látható: Finnország inkább a francia stílust követi. Hollandia inkább a német stílust. Finnországban az Oulu Technopolis lehet példa,

Hollandiában pedig a TNO, a Transfer Point. Nagy pragmatizmus a jellemzőjük és különösen hangsúlyos a kockázati tőke részvétele (pl. Zernike Science park, Groningen).

Az ázsiai Csendes-óceán zónában az angolszász stílust választotta a többség, különösen Ausztráliában és Új-Zélandban. Ausztrália kivételes területi nagysága okán a Multi Function Polis-ban keveredik a japán és a francia stílus is. Malajziában és Thaiföldön a japán MITI intézet készíti terveket.

Latin-Amerikában is gyors fejlődés tapasztalható. Itt is keveredik a francia és az angolszász módszer. Brazíliában pl. Minas Geiras tartományban vagy a Rio Grande del Sul-ban technopolok vannak, de egyetemi kezdeményezésekkel. Van azonban példa arra is, hogy az Európai Bizottság által kifejlesztett terveket valósítanak meg.

3.3. AZ INNOVÁCIÓS PARKOK KIALAKÍTÁSÁNAK HAZAI EREDMÉNYEI

A fejlett ipari országok a 21. század elejére már az innovációs parkok, technopoliszok létrehozásának széleskörű tapasztalatával rendelkeznek, ahol a parkszervezés vezérelve az innováció folyamatossá és kiszámíthatóvá tétele. Magyarországon, - a fejlett ipari országok gyakorlatától elmaradva – az újraparosítás elsősorban az ipari termelésre koncentrált ipari parkok telephelyeinek kialakítását jelenti. Ezekben a parkokban az innovációk véletlenszerűen keletkeznek és kiszámíthatatlanul terjednek. Az innováció – amely a versenyképesség egyik meghatározó eleme – átfogó élénkítésére, az innovációs folyamatokkal együtt járó kiszámíthatatlanság csökkentésére azonban kizárólag az iparra koncentrált, véletlenszerűen betelepült, különálló vállalkozásokból álló ipari park nem alkalmas, csak egy jól tervezett innovációs technológiai központ lehet képes.

Magyarország az innovációs technológiai parkok létesítése területén még kevés tapasztalattal rendelkezik. A legelső kezdeményezések azonban még az ipari parkok létesítését megelőző időszakra, a nyolcvanas évek végére nyúlnak vissza.

3.3.1. *Innotech*

Magyarország első innovációs parkja, az **Innotech**, a Budapesti Műszaki Egyetem innovációs parkja, 1987 végén kezdte meg működését az egyetemen és annak közelében. A park az egyik híd a Budapesti Műszaki Egyetem és a gazdaság között Telephelye Budapest XI. kerületében van, ahol **több felsőoktatási, tudományos és kutatási intézmény, sok ipari vállalkozás található**. Az Innotech Kft. 97,5 millió Ft alaptőkével jött létre, tulajdonosai: Budapesti Műszaki Egyetem 52%-kal, Bp. XI. ker. önkormányzata 38%-kal, OMFB 10%-kal. Az

alapításhoz jelentős támogatást adott még az IKM, és az alapítók között volt a Corvin Ipari Fejlesztési Bank is.

Az alapítók elgondolása az volt, hogy mindazokon a területeken tevékenykedjen, **amelyek a Budapesti Műszaki Egyetem szellemi bázisán alapulnak**, ugyanakkor a nemzetközi fejlődés irányait se tévesszék szem elől. Ez utóbbi területen a kilencvenes években különösen az információtechnológia fejlődése volt jelentős, és ez a tendencia az Innotech működésében is szerepet játszott. Azok a vállalkozások a leggyakoribbak és a leginkább sikeresek a parkon belül, amelyek az információtechnológiára és -technikára, valamint azok kapcsolódó területeire, adaptációira irányulnak. Ezek többnyire hosszabb ideig tartó, aprólékos kutatás eredményei, sok esetben speciális termékek, amelyek fejlesztését nagyobb cégek nem vállalják, vagy nincs is már olyan vállalat, ahol ilyen jellegű fejlesztés folyik – ilyen például a speciális mérőműszerek, orvosi segédeszközök, szoftverek előállítás.

Az általános gyakorlat az, hogy a fejlődőképes cégek növekedésük közben is a parkon belül maradnak, mindaddig, ameddig további terjeszkedésük már megoldhatatlanná válik a telephelyen belül. Ezek helyét általában kis, újonnan alakult cégek foglalják el. A vállalkozások „parki életkora” különböző. A parkban 50% körüli a technológiaorientált vállalkozások aránya, a fennmaradó 50%-on pedig nagyjából egyenlő arányban osztoztak a szolgáltató, gyártó és egyéb cégek.

A park egyfelől **az egyetemi kutatási-fejlesztési csoportok (úgynevezett K+F teamek) részére nyújt szolgáltatást: vállalkozik, szerződést köt, garanciát vállal**. Az oktatóknak így – elméletileg – csak a kutatói tevékenységre kell koncentrálniuk. Másfelől a park **tényleges infrastruktúrájával az ott levő vállalkozásoknak megteremti a működési feltételeket**. Ezzel az a célja, hogy a vállalkozói szándékú, hasznosítható fejlesztési eredményt elért szakemberek számára kedvező feltételeket nyújtson az üzleti életbe való bekapcsolódáshoz. A bérleti és szolgáltatási díjakat ezért igyekeznek méltányos szinten tartani. Az Innotech tevékenysége sokrétű, több szakmai területre átnyúló, összetett projektek megoldásától az egyedi szakértésekig terjed. Alapvetően **azonban két területre koncentrálnak; a K+F projektek menedzselésére és a műszaki fejlesztési vállalkozásra**. Két PHARE-pályázatot sikerült elnyerniük 1996-ban a PHARE Program Technology Development and Quality Management (TDQM) pályázatán

3.3.2. *Innostart*

Az Innotechnek szoros, bár nem formális kapcsolata van az **Innostart** Nemzeti Üzleti Innovációs Központtal. Az Innostart a Magyar Innovációs Szövetség kezdeményezésére, az EU Phare program jelentős támogatásával, 1994. április 1-én kezdte meg működését az

Európai Unióban már **15 éve létező Üzleti és Innovációs Központok (BIC) mintájára**. A vállalkozás-támogatási rendszer fejlődése érdekében az alapítványi formában működő Innostart meghatározó szerepet vállal a BIC metodika és know-how hazai elterjesztésében.

Ez a szervezet ma a legnagyobb innovációs parkot üzemelteti, része a nemzetközi és a hazai vállalkozásfejlesztő rendszernek, kapcsolataival, szolgáltatásaival kiegészíti a vállalkozásfejlesztés innovációt támogató intézményrendszerét, speciális szakértelmével, eszközeivel kiemelten az innovációra alapozott kis- és középvállalkozások fejlődését szolgálja, és projekteket kínál fel a kockázatitőke-társaságoknak.

Az Innostart küldetése, hogy szolgáltatásaival, szakértelmével felkutassa a legígéretesebb innovatív projekteket, tanácsadással támogassa megvalósulásukat, piaci hasznosulásukat, és ezen vállalkozások számára innovációs parki szolgáltatásokkal kedvező infrastruktúrát, alkotó környezetet teremtsen. Ösztönözze és támogassa a helyi és regionális kezdeményezéseket és a nemzetközi együttműködéseket.

Az Innostart **széles körű kapcsolatrendszer** épített ki és tart fenn. Több nemzetközi szervezeti tagság mellett jelenleg az egyetlen teljes jogú magyar tagja a mára már több mint 150 sikeres centrumot tömörítő Európai Üzleti Innovációs Központok Hálózatának, az EBN-nek (European Business and Innovation Centre Network). Az OMFB-vel kötött szerződés alapján a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara (BKIK) által vezetett konzorcium tagjaként az EU 5 Keretprogram Regionális Kapcsolattartó Irodája feladatait is ellátja. Ennek keretében kiemelten a kis- és középvállalkozások, valamint a kutató-fejlesztő intézmények - a Keretprogramhoz benyújtandó - pályázatainak előkészítését és kidolgozását segíti.

Az Innostart Nemzeti Üzleti és Innovációs Központ mintegy 6000 m²-en lehetőséget biztosít **innovatív kis- és középvállalkozások számára különböző kedvezményes szolgáltatások mellett irodák, laboratóriumok, csarnokok és műhelyek igénybevételére**. Az Üzleti és Innovációs Park a XI. kerület, Fehérvári út 130. sz. alatt, Budapest bármely pontjáról könnyen megközelíthető helyen található, és kiemelkedő infrastrukturális szolgáltatásokat nyújt. A Parkot használók az ingatlan működéséhez kapcsolódó szolgáltatásokon és a speciális, vállalkozás-segítő "Innostart szolgáltatások"-on kívül kedvezményes térítési feltételek mellett vehetnek igénybe: általános irodai szolgáltatásokat /fax, telefon, postakezelés, fordítás, tolmácsolás, konferenciaterem, tárgyalóhelyiség stb./, teljes körű Internet szolgáltatást, üzemorvosi ellátást, könyvelést, adóelszámolást.

Az Innostart **széleskörű tanácsadói tevékenységével** (üzletviteli tanácsadás, jogi tanácsadás, iparjogvédelem, stratégiai célok meghatározása, marketing stratégia készítése stb.) segíti az innovációt megvalósító vállalkozások létrehozását és működésük javítását.

Innovációs *bróker képzési programjával, internet tanfolyamokkal, valamint menedzser tréningekkel* kívánja terjeszteni az innovációs menedzsment kultúrát és szaktudást.

A pályázatírás területén szerzett tapasztalataira támaszkodva az Innostart a kis- és középvállalkozóknak *segítséget nyújt pályázatírásban*. A technológia transzfer elősegítése érdekében *üzleti és technológiai információkat szolgáltat, üzleti kapcsolatokat közvetít* belföldön és külföldön egyaránt. *Hozzáférést biztosít hazai és nemzetközi információs adatbázisokhoz*, továbbá segítséget nyújt a vállalkozóknak pénzeszközök megszerzésében, hitelek és pályázati lehetőségek felkutatásában. Az életképes projektek finanszírozásához kockázati tőkét közvetít.

3.3.3. *Infopark, Innonet*

A mai magyarországi fejlődést tekintve az ipari park és az innovációs park fogalma már gyakran nem választható külön. Az Innostart és az Innotech például innovációs park, de valóságos ipari parkként is működik. A Debreceni Ipari Park ugyanakkor kifejezetten K+F vállalkozás és technológiatranszfer-orientált tudományos-műszaki park, amely koncentrált ipartelepítéssel és korszerű technikák honosításával segítené a helyi tudományos és műszaki potenciál jobb kihasználását. Az ipari park magában foglal majd egy inkubátorházat, valamint innovációs centrumot is.

Az állami beruházásra példa az **InfoPark** létrehozásának terve. A kormány 1996. május 15-én döntött Informatikai és Technológiai Innovációs Park (InfoPark) létesítéséről az eredetileg az expo céljára kijelölt területen. A terület északi része mintegy 70 ezer négyzetméter nagyságban a Petőfi híd és a Lágymányosi híd között terül el, a Budapesti Műszaki Egyetem és az Eötvös Loránd Tudományegyetem szomszédságában, míg a déli, 73 ezer négyzetméter nagyságban, ettől délre található, jellegében közelebb áll az ipari övezethez.

Az InfoPark megvalósítására 1996. december 30-án 10 millió Ft-os alaptőkével alakult meg az InfoPark Rt. Az állam az örökösen tulajdonában maradó egy darab egyszázalékos aranyrészvénnyel biztosítja, hogy ezen a területen csakis Informatikai és Technológiai Innovációs Park jöhessen létre. Az InfoPark vállalkozói alapon valósul meg, a befektetők a területet bérbe véve a betelepülők igényei szerint felépítik a szükséges épületeket, melyeket a betelepülők részére adnak bérbe, miközben a Park egyéb központi szolgáltatásokat is nyújt. Az InfoPark innovációs-ipari parkként különleges előnyöket, lehetőségeket nyújt a vállalkozásoknak: koncentrált teret ad a cégek K+F tevékenységeinek, így szoros együttműködésre ad lehetőséget a betelepült cégek között, szinergikus folyamatokat indíthat be a betelepülő cégek és a hazai szellemi tőke között. A vállalati K+F egységek és a felsőoktatási intézmények tudományos munkatársai között állandó közvetlen kapcsolatot

biztosít, világszínvonalú infrastruktúrát kínál a tervezett Közép-Kelet-Európa regionális informatikai és médiaközpontja számára, és lehetővé teszi a magyar szellemi potenciál, a hazai felsőoktatás és a tudomány eredményeinek üzleti alapon történő értékesítését.

A Győri Ipari Park területén nyílt meg 2000 elején a régió első, modern Innovációs és Technológiai Központja, az **Innonet**. Az Innonetet megvalósító közhasznú szervezet tagjai: Kisalföldi Vállalkozásfejlesztési Alapítvány, a Győri Nemzetközi Ipari Park Kft., Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata, Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat, Győr-Moson-Sopron Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, Győr-Moson-Sopron Megyei Kézműves Kamara, Magyar Innovációs Szövetség, Universitas - Győr Alapítvány (Széchenyi István Főiskola)

A technológiai központ a korszerű kommunikációs technikával felszerelt épületben, kedvezményes bérleti díjakkal és szolgáltatásokkal kedvező feltételeket teremt az innovatív kis- és középvállalkozások számára, biztosítva számukra a szükséges innovációs és technológiai információkat. A 2500m²-es bruttó alapterületen irodahelysége, laborok, előadótermek, műhelyek, vállalkozói fórumok. és közös szolgáltató helységek állnak a vállalkozások rendelkezésére. A bérlők között helyi szolgáltatók (könyvelés, vámügyintézés, beruházás lebonyolítás stb.) és nemzetközi cégek (DEK Printing Machines, JOT AUTOMATION) egyaránt megtalálhatók.

A központ létrejöttével várhatóan fontos kölcsönhatások alakulnak a Győri Ipari Parkban megtelepedett világcégek és az innovatív helyi kis- és középvállalati szféra között.

3.4. AZ INNOVÁCIÓS PARKOK MŰKÖDÉSÉT TÁMOGATÓ SZOLGÁLTATÁSOK

3.4.1. *Relais műhelyek*

Az úgynevezett relais műhelyek tisztán ingatlanügyi szerveződések, amelyek ideiglenes helyi megoldásokat kínálnak azoknak a vállalatoknak, amelyek nem döntöttek el még véglegesen, hogy közép- vagy hosszú távon kívánják letelepedni. Ezeket vagy a helyi közösségek, vagy a park szervezésével foglalkozó társaság hozza létre, hogy olyan vállalatokat vonzzanak a régió kívülről, amelyeknek ideiglenes megoldást ajánlhatnak.

Az Európai Bizottság 1995-ben hozta létre a 68 egységből álló IRC (Innovation Relay Centers – Innováció Közvetítő Központok) nemzetközi hálózatot a kutatási eredmények terjesztésére és az országok közötti technológia-transzfer elősegítésére, mely utóbbi vált a hálózat legfőbb

céljává. Az Európai Bizottság előreláthatólag 2002 végéig finanszírozza ezt a rendszert. Az IRC hálózat a későbbiekben jelentős szerepet töltött be a kockázati tőkeforrások közvetítésében.

Az IRC-t e az Európai Unió tagországaiban elsősorban a tagországok tudományos kutatással és fejlesztéssel foglalkozó intézményeinek és vállalkozásainak, elsősorban a kis- és közepes vállalatoknak tudományos és technológiai információkkal való ellátására hozták létre. Az IRC-k további feladata, hogy segítséget nyújtsanak a technológiai igények és szükségletek felméréséhez, a kutatási és fejlesztési eredmények hasznosításához valamint tájékoztatással szolgáljanak az EU kutatási és technológiai fejlesztési (KTF) programjaival kapcsolatos tudnivalókról, beleértve ebbe a pályázatokra vonatkozó tanácsadást is. Az IRC-k önálló szolgáltatásként működnek az EU „Innovation” programja szakmai és pénzügyi támogatásával.

Az IRC-k személyzetének és a gazdaság és technológia szakterületeit jól ismerő szakértőknek elsődleges feladata, hogy megszervezzék az érdekelt intézmények és vállalkozások valamint a programokat irányító szervek közötti tudományos és műszaki információcserét. A tudományos kutatási és műszaki fejlesztési program információs rendszerének alapvető célkitűzése, hogy az innováció és technológia transzfer serkentésével és ösztönzésével erősítse az európai gazdaság versenyképességét, járuljon hozzá a környezet védelméhez és a élet minőségének javításához.

Az Európai Unió országaiban már meglévő hálózat tevékenységi körének a közép-európai országok területére való kiterjesztésére és ezen országoknak a K+F programokba való fokozottabb és eredményesebb bevonására hozták létre az IRC hálózat társult tagjainak, a FEMIRC-eknek (Fellow Member to the Innovation Relay Centres) hálózatát. Ezt az EU 4. kutatási és fejlesztési keretprogramja keretében az INCO-Copernicus támogatásával hozták létre. Ennek a programnak a keretében létesült az Európai Unió Magyarországi Innováció-közvetítő Központja, FEMIRC Hungary.

3.4.2. Üzleti parkok

Az Üzleti Parkok ismertebbek angol nevükön, mint Business Parks. Ezek az angol és az amerikai ingatlanügynökségek találmányai. Nem kell szükségképpen kapcsolódnuk az új technológia propagálásához. Az egyik legnagyobb angol ingatlancég vezetője Jones Lang Wootton szerint: „... Egy tájban elhelyezkedő területnek több mint 10 hektárnak kell lennie, közel a főutakhoz és repülőtérhez, magas értékű, többszintes épületekkel, zöld területtel és parkolóhelyekkel ellátva”. Az ilyen parkok valószínűleg a terciér szektorban keresnek

maguknak klienseket. Lehetnek közöttük technológiai parkot szervezők is, akik súlyt helyeznek a környezeti minőségre, s lehetnek csak aktivitási övezetet kereső vállalatok.

Jelenleg nemcsak Angliában, hanem a kontinensen is terjed. Ilyen pl. az archamps-i International Bussiness Park Genf mellett, de francia területen, vagy olyan repülőterek közelében mint a Heathrow, avagy a Párizs melletti Roissy (Roissypolus).

3.4.3. *Teleportok (telekommunikációs parkok)*

A területfejlesztés és rendezés fontos eszköze lett és elvileg két jellegzetessége van:

– a legmodernebb telekommunikációs lehetőségeket nyújtja (Kép, hang, adattovábbítás nagy távolságokra is, távkonferenciák szervezése kép és hang útján, üzleti megbeszélések bármily távolságban multimédia, Internet, integrált szolgáltató hálózatok).

–önálló tarifáival az igénybevevőnek előnyös feltételeket nyújt.

Itt kell megemlíteni, hogy a telekommunikáció és vállalkozás kapcsolatában rohamosan fejlődik a távfoglalkoztatás, a távmunka. Ma már több tízezer ilyen vállalat van, amelynek foglalkoztatottjai otthonukban, vagy speciális vállalatokban végzik munkájukat. E vállalatok színhelye is mind nagyobb mértékben a technológiai parkok lesznek. (tele-titkárság, távfordítások, banki adminisztrációk feldolgozása, szintetikus képek gyártása, telemarketing és számítógépes tervezés, távoktatás, távdiagnosztika stb.)

3.5. AZ IPARI PARKOK MAGYARORSZÁGI SZABÁLYOZÁSA ÉS A SZABÁLYOZÁS ÉRTÉKELÉSE

A magyarországi ipari parkok fejlesztésében mindezidáig központi jellegű tervezés és stratégia (program) meghatározása, a parkok kialakításának követelményrendszerében közvetett szabályozás érvényesült. A – jogszabályi háttéren nyugvó – szabályozás az ipari parkok fejlesztését célzó kormányzati célprogram^{6 7} része, s annál fogva nevezhető *közvetettnek*, hogy hatását pályázati rendszereken keresztül fejt ki.

A szabályozás/kormányprogram nem terjed ki a létesülő ipari parkok számának, illetve helyének meghatározására. Ellenkezőképpen, a helyi szinten megfogalmazódó kezdeményezéseknek enged teret, amelyek a legelső gazdasági-társadalmi szint igényei és lehetőségei szerint bontakoznak ki, és ezek **ösztönzését, támogatását** vállalja fel.

A tudományos-technológiai parkok, másnéven K+F parkok az ipari parkokat érintő szabályozás alá tartoznak. Másrészt a területileg koncentrált kutatás-fejlesztési tevékenység magyarországi intézményi-szabályozási formái még nem teljesen tekinthetők kiforrottnak.

Az ipari parkok kialakítása során érvényesíthető közvetett szabályozást jelent egyrészt a kormányzati ipari park fejlesztési programon belül megalkotott „*Ipari Park*” cím minősítés, és az ennek elnyerését szolgáló pályázati rendszer⁸. Az „Ipari Park” cím birtokosai (pl. helyi önkormányzatok, gazdasági társaságok) a vonatkozó jogszabály rendelkezése értelmében különböző, pályázati rendszerekben meghirdetett kedvezmények és támogatások kedvezményezettjei lehetnek, más megfogalmazásban, a cím megléte az igénybe vehető (állami) ipari park fejlesztési támogatások elérésének **előfeltétele**. A konkrét finanszírozási lehetőségek mellett a minősítés megszerzése az adott szervezet presztízsét növelheti. A szabályozás a pályázati feltételrendszer tartalmában érvényesül, több **követelményt** támasztva egy „ipari parkkal” szemben. Ezek – a legfontosabbakat kiemelve – a következők:

- a pályázók köre: belföldi székhelyű, jogi személyiségű gazdasági társaság, közhasznú társaság, helyi önkormányzat és kistérségi társulás;
- nem pályázhat például az a szervezet, amely saját tőkével nem rendelkezik (kivéve: helyi önkormányzat);

⁶ A kormányprogram 1996-tól, az IKIM kezdeményezésére indult. Célja elsősorban a működőtőke-bevonás feltételeit javító, az ipari szerkezetváltást, a foglalkoztatást, a kis- és középvállalkozások fejlesztését, innovációs központok és vállalkozói inkubátorházak létesítését, logisztikai fejlesztéseket elősegítő, valamint a regionális fejlesztési elképzelések megvalósítását előmozdító infrastrukturális beruházások támogatása.

⁷ A 2001-ben, a *Széchenyi Terv* keretében tízéves időtávú ipari park fejlesztési program indult.

⁸ 185/1996. (XII.11.) Korm. rendelet az „Ipari Park” címről, továbbá a 23/2000. (VII.21.) GM rendelettel módosított 19/1997. (V.14.) IKIM rendelet az „Ipari Park” cím elnyerését szolgáló pályázati rendszer működéséről; vagy a Széchenyi Terv SZT-2002-RE-5 számú pályázati kiírása

- **a beépíthető/beépített alapterület legkisebb nagysága 10 hektár, további legalább 10 hektáros fejlesztési terület bevonásának lehetőségével;** (szükséges emellett, hogy a pályázó rendelkezzen a terület tulajdonjogával vagy tartós (legalább 25 éves) használati, hasznosítási jogával;)
- a terület az önkormányzati testület által jóváhagyott **Településrendezési Terv szerint kijelölt iparterület** legyen. Termőföld vagy mezőgazdasági művelés alatt álló terület ipari park célú felhasználása esetén a földügyi hatóság kivonásra vonatkozó engedélye szükséges;
- **a betelepülő/betelepült vállalkozások száma legalább 10, a létesítendő/meglévő munkahelyek (foglalkoztatottak) száma legalább 500 legyen, de a pályázat beadásakor már legalább öt vállalkozás az ipari park területén működjön, vagy öt vállalkozás betelepülésére a pályázó érvényes szerződéssel rendelkezzen, és ezek foglalkoztatotti létszáma legalább 100 legyen;**
- az „Ipari Park”-ba betelepülő vállalkozások összességének elő kell segíteni
 - a) az ipari szerkezet átalakítását új, korszerű, környezetbarát ipari termelő és szolgáltató beruházásokkal,
 - b) a munkanélküliség csökkentését új munkahelyek létesítésével,
 - c) az ipari termelés és az export növelését az előállított termékek forgalmazásával,
 - d) a regionális fejlesztési stratégiák megvalósítását a helyi és térségi erőforrások aktivizálásával,
 - e) a multinacionális cégek, valamint a kis- és középvállalkozások közötti kapcsolatok fejlesztését, a beszállítói, termelési, informatikai és innovációs hálózatok kialakítását,
 - f) az érintett térségek térszerkezetének kialakítását, a meglévő ipari és közlekedési infrastruktúrák hasznosításával és összehangolt fejlesztésével;
- a pályázónak továbbá rendelkeznie kell meghatározott tervdokumentummal, hatósági igazolással, helyi önkormányzat egyetértő és támogató nyilatkozatával, az illetékes megyei területfejlesztési és regionális fejlesztési tanács egyetértő és támogató nyilatkozatával, valamint megvalósíthatósági tanulmánnyal, és üzleti tervvel.

A fejlesztések megvalósításának szabályozása terén további kritériumok is léteznek; ezek az *ipari parkok beruházásainak, működésük, illetve szolgáltatásuk fejlesztésének támogatására* kiírt pályázaton⁹ belül teljesítendőek – az ipari parkot működtető szervezet részéről. (Az első feltétel valamennyi pályázatra, a kettő további feltétel pedig a viszonylag gyakori zöldmezős ipari park komplex infrastruktúra beruházásokra – mint *támogatható célra* – vonatkozik.)

- **A beruházásnak két éven belül meg kell valósulnia, öt évig fenn kell állnia, és 10 éven belül megtérülést kell biztosítania;**

⁹ Széchenyi Terv SZT-2002-RE-4 számú pályázata

- **a pályázatban bemutatott fejlesztéssel az ipari park infrastruktúrával ellátott, ipari betelepülésre alkalmas területe legalább 10 hektár területtel bővül;**
- **5 éven belül a fejlesztendő területre legalább 10 önálló ipari termelő és/vagy szolgáltató vállalkozás települ be, valamint ezen vállalkozásoknál legalább 500 munkahely létesül.**

A pályázati követelményrendszerben megfogalmazott szempontok (a szabályozás) hozzájárulnak a magyarországi ipari parkok egységes minősítéséhez, magas minőségi színvonalú működéséhez, valamint az országra kiterjedő hálózatuk kialakításához. Az országos hálózat kérdéséről itt kell megemlíteni, hogy az „Ipari Park” cím pályázati követelmények 2000. évi módosítását – azaz szigorítását – az az elv vezette, hogy mára az ipari parkok mennyiségi növekedéséről a hangsúlyt át kell helyezni a minőségi növekedésre. (Ennek háttérében az is áll, hogy a korábbiakban több olyan szervezet nyert „Ipari Park” címet, amely nem volt képes az elvártaknak megfelelő fejlesztést megvalósítani.) Az „Ipari Park” cím a feltételek hiányos teljesítése esetében, illetve a jogszabályban meghatározott más esetben is visszavonható. A jelenlegi szabályozás tehát **orientálni** képes a Magyarországon megvalósuló ipari park fejlesztéseket.

3.5.1. A Gazdasági Minisztérium 10 éves ipari park fejlesztési programja

A Gazdasági Minisztérium Széchenyi-terv keretében meghirdetett tízéves ipari park program céljai:

- az ipari parkok bővüléséhez szükséges infrastruktúra-fejlesztések támogatásával elősegítse **a modern ágazatok, a magas tudástartalmú technológiák, az innovatív vállalkozások letelepülését;**
- a régi, funkciójukat veszített ipartelepek ingatlanjainak hasznosítását ösztönözve, biztosítsa ezekben a parkokban **a korszerű termelési feltételeket;**
- segítse elő a különböző fejlettségű ipari parkok továbbfejlődését; a minőségi szolgáltatások színvonalának emelését, **az innovációs, a K+F tevékenységek bővülését és biztosítsa az ipari parkok humán infrastruktúrájának fejlesztését, a menedzsment gazdasági, pénzügyi, marketing ismereteinek magasabb szintre emelését;**
- **katalizálja azt a folyamatot, amelynek során az ipari parkok a tudás- és technológia transzferben játszott szerepükön keresztül a térségi gazdaság szervezés központjaivá válnak;**
- biztosítsa a feltételeket ahhoz, hogy az intenzív fejlődésre képes ipari parkok alkalmasak legyenek az Európai Unió Strukturális Alapjaiból is támogatott gazdaságfejlesztési és innovációs programok lebonyolítására.

A 2002-es évben 4 milliárd forintos keret jut az ipari parkok fejlesztésére a Széchenyi terv keretében. Fontos előrelépésnek tekinthető, hogy ebben az évben nemcsak az alapinfrastruktúra fejlesztését, hanem a betelepülést is támogatják. A Széchenyi-terv keretében meghirdetett tízéves ipari parki programmal el szeretnék érni, hogy az évtized végére 250-re nőjön ezek száma, beleértve az innovációs központokat is. Ezek közül a Gazdasági Minisztérium 20-30 országos jelentőségű, nemzetközi kooperációra is alkalmas, 80-100 regionális s 100-120 helyi jelentőségű ipari park működését tartja reálisnak.

Jelenleg összesen 146 ipari park működik az országban. Ezek, és az ezután kiépítendő Magyarországi Európai Unióhoz való csatlakozása után brüsszeli támogatást is kapnak majd. A Gazdasági Minisztérium számításai szerint évi 7-8 milliárd forintnyi uniós forrásra lehet számítani. A magyar társfinanszírozással (évi 3-4 milliárd forint), valamint a vállalkozók és az önkormányzatok e fenti összegeket meghaladó fejlesztéseivel az ipari és innovációs parkok 2010-re a magyar gazdaság meghatározó elemeivé válhatnak.

A Gazdasági Minisztérium Széchenyi-terv keretében meghirdetett programjában jelentős hangsúlyt helyezett az ipari parkokban létrejövő vállalkozói házak, inkubátorházak, innovációs központok támogatásával a vállalkozási infrastruktúra fejlesztésére, biztosítva ezzel a:

- a kisvállalkozások koncentrált telephelyeinek létrehozását,
- a vállalkozások számára szükséges szolgáltatások bővülő körének gazdaságos elérését,
- a vállalkozások innovációs képességének fejlesztését,
- a vállalkozások versenyképességének javítását elősegítő tudás- és technológia transzfert.

A **vállalkozói házak**¹⁰ létrehozásának célja, hogy új épületek létesítésével, infrastruktúrájuk kiépítésével, vagy meglévő ingatlanok felújításával, infrastruktúrájuk rekonstrukciójával, fejlesztésével önálló telephelyet kialakítani nem képes termelő és a termeléshez szolgáltatást nyújtó vállalkozások számára betelepedésükhöz, korszerű, koncentrált telephely kialakításához kedvező infrastrukturális és szolgáltatási feltételeket kínáljanak.

¹⁰ A **vállalkozói házak** olyan eredmény orientált mikro-, kis- és középvállalkozások által létrehozott ipari és/vagy kereskedelmi társaságok, szövetkezetek, ipari telepek, amelyek termelő tevékenységük végzéséhez közös telephelyet létesítenek, és a telephelyen a vállalkozásoknak közös infrastrukturális, adminisztrációs, pénzügyi, számítástechnikai és egyéb információs szolgáltatások igénybevétele válik lehetővé.

Inkubátorházak¹¹ létesítésének, illetve meglévő ingatlanok korszerűsítésének támogatása azt a célt szolgálja, hogy meghatározott időtartamra biztosítsák az induló, főként modern technológiát alkalmazó vállalkozói tevékenység háttéréül szolgáló infrastruktúrát, technikai berendezéseket, szociális létesítményeket, adminisztrációs és pénzügyi tevékenységek, raktározási, szállítási feladatok ellátását.

Az **innovációs központok**¹² létrehozásának célja, hogy olyan területileg koncentrált létesítmények jöjjenek létre, amelyek az egyetemi K+F és innovációs eredmények ipari hasznosításba vételét, az egyetemi oktatás és az ipar integrálódását segítő intézményfejlesztést, magas technológiai szinten gyártó, high-tech-ben, információs és kommunikációs technológiákban érdekelt cégek betelepítését szolgálják.¹³

Magyarországon a K+F kiadások közel 70%a kötődik a betelepült külföldi vállalkozásokhoz. Ebből a szempontból is kiemelkedő jelentőséggel bír a betelepült vállalkozásokban kiépült kutató bázisok, valamint a hazai kutatás-fejlesztés és a felsőoktatás minél szorosabb összekapcsolása. Ennek megfelelően a Széchenyi Terv kutatási-fejlesztési és innovációs menedzsment alprogramjának célja az ehhez szükséges infrastrukturális feltételek megteremtésének célzott és összehangolt támogatása.¹⁴

A felsőoktatási innovációs infrastruktúra kiemelt fejlesztésének célja a felsőoktatásban zajló kutatás-fejlesztési tevékenységnek valamint vállalkozásoknak a mainál jóval erősebb összekapcsolása. Ennek érdekében a következő feladatok válnak szükségessé:

- Az innovációs parkok és technológiai inkubátorházak további támogatása
- Egyetemi ipari parkok fejlesztésének támogatása
- Kutató-fejlesztő intézmények eszközellátottságának javítása
- Innovációs menedzsment támogatása
- Regionális szerepkörű kutatási-fejlesztési központok kiemelt támogatása a Nemzeti Kutatási és Fejlesztési programokban

¹¹Az **inkubátorházak** olyan, nem eredményorientált társaságok által működtetett létesítmények, amelyek kezdő mikro-, kis- és középvállalkozások számára termelő tevékenységük végzéséhez kedvezményes bérleti díjjal telephelyet, infrastrukturális, műszaki, adminisztrációs, pénzügyi, számítástechnikai, információs, innovációs szolgáltatásokat nyújtanak, beszállítói kapcsolataik kialakítását, bővítését, piacra lépésüket, piaci részesedésük bővítését, hitelhez jutásuk lehetőségeit tanácsadással segítik.

¹²Az **innovációs központ** területileg koncentrálna az innovatív vállalkozásokat, a kutatási-fejlesztési bázisokat, a kapcsolódó intézményeket, egyetemeket, innovációs kínálat nyújtása céljából.

¹³ <http://www.gm.hu>

¹⁴ Széchenyi Terv: Regionális szerepkörű vállalati központok letelepítésének tízéves fejlesztési programja, 2002 február

- Csúcstechnológia fejlesztési bázisok megtelepülésének támogatása

3.5.2. *A koncentrált iparűzés előnyei*

A gazdasági tevékenységek földrajzi koncentrációjából eredő előnyöket összefoglaló néven agglomeratív előnyöknek nevezzük. A parkszerű iparűzéshez a résztvevők fizikai közelsége miatt **számos ilyen valódi vagy látens előny kapcsolódhat**, melyek közül a legfontosabbak a következők:

Egy termelésre koncentráltó bérlőkkel véletlenszerűen betelepített ipari park esetében is számos olyan közösen szervezhető tevékenység vagy **szolgáltatások együttes igénybevétele** adódhat, amelyek **jelentős költségcsökkentéssel járnak**. Ezek közé tartoznak a különböző szolgáltatások közös megszervezése: hulladékszállítás, a telephelyek közös őrzetése, biztonsági szolgáltatások együttes igénybevétele etc.

A tevékenységi körök kapcsolódása vagy átfedése esetén **már közös beszerzésre is lehetőség nyílik**, s így a tételek növekedésével olcsóbb inputok érhetőek el, ami szintén költségcsökkentő hatású. A közös vagy kapcsolt értékesítés a szállítási és a promóciós költségek csökkentés miatt vezethet jelentős megtakarításhoz. Ha a tevékenységhez beszállítói kapcsolat is kötődik, akkor a fentiek a „kis beszállító” érdekeinek a „nagy megrendelő” általi hatékonyabb piaci képviselésével is kiegészülhetnek. A vertikális beszállítói kapcsolatban lehetőség **van közös fejlesztésekre ill. ezek együttes finanszírozására (közös pályázatok)**, melynek eredményeképpen a beszállító is fejlesztési pénzhez juthat, melyre egyedül nem volna képes.

A technológia-orientált vállalkozások számára a parkszerű iparűzés legfontosabb előnye abban áll, hogy **a K+F intézmények, a technológiát nyújtók (technology providers) közelében, velük napi és személyes kapcsolatban állva, valódi innovatív környezetben végezhetik tevékenységüket, s emiatt az információhoz való jutás költsége is jóval kisebb.**

A rendszerezett tudás "előállítás" és a koordinálása –felhasználása kapcsolódó elemek. Ez teszi lehetővé, hogy az egyedileg elért tudás, alkalmazásra kerüljön. Az egyéni készségek a közösségi felhasználás által, válnak terméké. A tudás és annak felhasználása térben koncentráltan történik. A **tudomány parkok** ennek egyik fontos központjai. Ahogy az ipari cluster különbözik az ipari területtől, ugyanúgy eltér a vertikális és horizontális szerveződésben az ipari park. Az ipari park lényege, hogy a tudás szervezésében és annak átadásában szolgáltatásain keresztül nyilvánul meg, számos szereplő együttműködésében. A tudomány parkok a gazdasági fejlődésnek új termékei, amelyet alapvetően két cél hozott létre.

Az egyik az egyetemi és kutató helyekről a technológia áthelyezése és alkalmazási feltételeinek kipróbálása. A másik a helyi gazdaság bekapcsolása, és az eredmények terjesztése. Ez utóbbiból következik, hogy a tudomány parkok szakosodnak illetve regionális távolságtartók. A tudomány parkok részt vesznek a modernizálásban, az új gazdaság ipari tevékenységének a megvalósításában és a "high tech"-en keresztül az új gazdaság kiterjesztésében. Működő teret vagy csak egy pólust hoznak létre.

Tapasztalható spontán fejlődés, amit egy későbbi fázisban alapoznak meg, mint pl. a Szilikon völgyi és létezik olyan, ahol tudatos telepítéssel hoznak létre, profilliroznak és támogatnak. Az utóbbi közel áll az ingatlan hasznosításhoz. A tudomány park a helyi tudásnak is egyfajta akkumulációját jelenti. Ha a tudomány park induláskor, vagy annak kezdetekor egy multinacionális cég jelenik meg, akkor a hierarchikus szerveződésnek meghatározó szerepe lesz. A létrehozást követően számos szervezési munka történik.

3.6. MAGYARORSZÁG TUDOMÁNYOS-TECHNOLÓGIAI, INNOVÁCIÓS STRATÉGIÁJA¹⁵

A Magyar Kormány 1073/2000-es a Nemzeti Kutatási és Fejlesztési Programok indításáról szóló határozata alapján született meg a Tudományos Tanácsadó Testület által kétszer megvitatott és módosításokkal elfogadott *Tudomány és Technológiapolitika 2000* című dokumentum első változata.

„Magyarország felemelkedésének kulcsa a versenyképesség, és az ezt ösztönző társadalmi és gazdasági feltételek kialakítása. A XXI. század modern gazdasága a tudáson alapul. Csak új, magas színvonalú és jelentős szellemi hozzáadott értéket tartalmazó termékek és szolgáltatások bevezetésével lehetünk sikeresek a globalizálódó világ gazdaságban. Csak így valósíthatjuk meg alapvető céljainkat:

- a lakosság életminőségének javítását,
- a társadalmi, gazdasági és környezeti szempontból fenntartható, kiegyensúlyozott fejlődést,
- a regionális fejlettségbeli különbségek kiegyenlítését,
- versenyképes vállalkozások, és biztos, jövedelmező munkahelyek megteremtését.

A *Tudomány- és technológiapolitika 2000* az átfogó céljaink eléréséhez szükséges tudomány- és technológiapolitikai tennivalókat összegzi. A dokumentum öt kérdéscsoport -az emberi erőforrások, az intézményi szerkezet, a finanszírozás, az infrastruktúra és a nemzetközi kapcsolatok - mentén tekinti át a jelenlegi helyzetet, és jelöli meg a célokat és a teendőket.

¹⁵ A Tudomány és Technológiapolitika 2000 dokumentum alapján

A tudomány- és technológiapolitika feladata, hogy a hazai adottságok, gazdasági és társadalmi igényeink és a nemzetközi munkamegosztásban való lehetőségeink mérlegelésével erőforrásainkat és eszközrendszerünket összehangolja, és ezzel elősegítse kutatási és fejlesztési potenciálunk nemzeti és nemzetközi hasznosítását. E politika feladata az is, hogy a kutatás-fejlesztés teljes köréből hangsúlyosabbá tegyen egyes részterületeket, kitörési irányokat jelöljön meg, amelyeknél az ország adottsága és lehetőségei átlagon felüliek. E kiemelt szakmai irányok, amelyek nemzeti kutatási és fejlesztési programok formájában jelennek meg, gazdaságunk erősítésének, életminőségünk javításának különösen ígéretes területei. A programok megalapozottan igényelnek többletforrást, és kiemelésük nem jelenti a támogatás elvonását más -szükséges, de nem kiemelt -kutatásoktól, fejlesztésektől.

A tartalmi kérdéseken túl cél az is, hogy ezekben a kiemelt programokban a kutatás egyéb területeinél hatékonyabb együttműködés jöjjön létre az eredmények gyakorlati alkalmazása terén. Ez az aktívabb kapcsolat elősegítheti azt is, hogy a magánszféra jelenlegi 37,7%-os részesedése a K+F ráfordításból, a fejlett gazdaságokban szokásos (55-80%) szintet megközelítő 50%-ra növekedjen

A -Tudomány- és Technológiapolitika 2000- tartalmában támaszkodik a kutatói és fejlesztői közösség széleskörű véleményére, figyelembe veszi az UNESCO - ICSU szervezésében 1999-ben Budapesten tartott -Tudomány Világkonferenciájá-nak ajánlásait, az Európai Unió kutatási keretprogramjaiban, illetve 2000-es -Fehér Könyvében- megfogalmazott prioritásokat és az OECD irányelveit, valamint az Európai Kutatási Térségről szóló elképzeléseket.

3.6.1. Helyzetértékelés

Az emberi erőforrások tekintetében a dokumentum legfontosabb megállapítása, hogy a hazai kutató-fejlesztő szférában kevés kutatót foglalkoztatnak, és aggasztó a kutatói, oktatói kar elöregedése. A kutatás és a gazdaság között nem megfelelő a tudásáramlás

A magyar K+F intézményi szerkezete öt fő összetevőből áll:

- felsőoktatási intézmények,
- az MTA kutatóintézetei és egyetemeken működő kutatócsoportjai,
- a tárcák K+F intézetei,
- a Bay Zoltán Alkalmazott Kutatási Alapítvány intézetei,
- a vállalati K+F helyek.

Magyarország kutatási kapacitásainak több mint a fele Budapesten található. A kutatóhelyek között jelentősek a színvonalbeli különbségek. A minisztériumok kutatóintézeteinek kapacitása viszonylag csekély. Az egyetemi és akadémiai kutatóhelyek ipari kapcsolatai fejletlenek. Azonban sok helyen kialakult az adott kutatáshoz szükséges infrastruktúra, kiépültek tudományos iskolák és kialakultak a nemzetközi kapcsolatok.

Az infrastruktúra legfontosabb jellemzője, hogy a műszerpark állapota leromlott, s számos helyen üzemeltetése, javítása sem megoldott. A szakkönyvtárak informatikai rendszerei sokfélék, állományuk szinten tartása egyre nehezebb. Csökkenti a nehézségeket, hogy a Nemzeti Információs Infrastruktúra Program hálózata nagysebességű információcserét tesz lehetővé.

Az elmúlt évtizedekben jelentős számú nemzetközi együttműködés alakult ki. Tagjai lettünk a legfontosabb páneurópai K+F szervezeteknek, programoknak. Magyarország már ma is teljes jogú tagja az EU KTF keretprogramjainak. Számos kutatónk vesz részt külföldön nagy műszereket felhasználó nemzetközi K+F projekteken.

3.6.2. Feladatok

Az emberi erőforrások tekintetében az oktatás színvonalának emelése, a kutatás-fejlesztésben a minőség, és a tudományos értékrend elvének érvényesítése mellett emelni kell a PhD-képzésben résztvevők számát, és a képzést közelíteni kell az ipar igényeihez. Az oktatói és kutatói utánpótlás céljából vonzó oktatói és kutatói életpálya-modellt, ezen belül posztdoktori rendszert kell kialakítani. **Meg kell teremteni a tudásáramlás, az átjárhatóság intézményes feltételeit a kutatóintézeti hálózat, a felsőoktatás és a vállalati szféra között.**

A kutatás és fejlesztés intézményi szerkezete nem szorul jelentős átalakításra. A nemzeti érdekeket és értékeket szolgáló kutatóintézeteket továbbra is az államnak kell fenntartania. Az egyetemeket és az akadémiai kutatóhelyeket ösztönözni kell a vállalatokkal közös kutatásokra. A kis és középvállalatok körében erősíteni kell a K+F képességeket. A nemzetközi és hazai nagyvállalatok magyarországi K+F bázisa megteremtését és növelését támogatni kell. Mérsékelni kell a K+F-ben meglévő regionális különbségeket.

Fenn kell tartani az alapellátáson és a pályázati rendszeren nyugvó kétszatornás állami K+F finanszírozást. 2002-re a teljes K+F ráfordítások ériék el a GDP 1,5%-át, amelynek legalább 50%-át a vállalati szféra biztosítsa. Jelentősen növelni kell a pályázati úton felosztott kutatási alapok, köztük az OTKA költségvetési keretét. A pályázati rendszerekben profiltisztítást kell végrehajtani, és növelni kell azok hatékonyságát. A stratégiai fontosságú területeken, pályázati rendszeren alapuló nemzeti kutatási és fejlesztési programokat kell indítani.

Azokat a nemzetközi együttműködéseket kell fejleszteni, amelyekből átvehető a K+F eredmények piaci hasznosítási módszerei. A kutatói mobilitás támogatásán túl, biztosítani kell az érdemi K+F munka anyagi fedezetét. Törekedni kell arra, hogy Magyarország bizonyos területeken regionális K+F központtá váljon. Minél nagyobb számban kell idevonzani a külföldi kutatókat

Középtávon kívánatos a jelenlegi kutatói kapacitások arányainak a megváltoztatása az élettudományi kutatói kapacitások erőteljesebb növelésével.

A kis- és középvállalkozások többségénél a kutatási és fejlesztési képességet javítani kell. E körben a kutatási eredmények átvételéhez, az eredmények hasznosítása érdekében történő piacteremtéshez, és a kutatói háttér biztosításához szükséges az állami szerepvállalás.

A stratégiai kutatási területeken pályázati rendszerben nemzeti kutatási és fejlesztési programokat kell szervezni. Serkenteni kell az akadémiai kutatóhelyeket, egyetemeket és a vállalatokat kutatási programokban való közös részvételre. Ennek elősegítésére kutatási-oktatási-technológiai központokat szükséges létrehozni. A technológiatranszfer tevékenységet a konkrét feladatok esetében államilag támogatni kell.

3.6.3. Nemzeti kutatási és fejlesztési programok

Csak az erők összpontosítása révén érhető el az a kritikus tömeg, amely lehetővé teszi a kutatási eredmények gazdasági alkalmazását, betörést egy-egy szűkebb világpiaci területre és a regionális tudományos központok kialakulását. A Kormány a 1073/2000 (VIII. 31.) sz. határozatával jóváhagyta a nemzeti kutatási és fejlesztési programok indítását, az alábbi öt területen:

1. Az életminőség javítása
2. Információs és kommunikációs technológiák
3. Környezetvédelmi és anyagtudományi kutatások
4. Agrárgazdasági és biotechnológiai kutatások
5. A nemzeti örökség és a jelenkori társadalmi kihívások kutatása.

A nemzeti kutatási és fejlesztési programok kiegészülnek olyan technológiapolitikai elemekkel, amelyek elősegítik az üzleti szférának a kutatásba és fejlesztésbe történő bekapcsolódását, a kutatási és fejlesztési eredmények hasznosítását.

3.6.4. A kutatás tartalmi kérdései, kutatási programok

A.) Nemzeti kutatási és fejlesztési programok

A dokumentum – már az előzőekben említett – öt, a gazdaság versenyképességét növelő, az általános értelemben vett társadalmi célok megvalósítását segítő nemzeti kutatási és fejlesztési programra tett javaslatot, melyet az 1073/2000 (VIII. 31.) sz. Kormányhatározat is megerősít. A Kormány e határozattal jóváhagyta a nemzeti kutatási és fejlesztési programok indítását és intézkedett a programok lebonyolításának jogi szabályozásáról.

1. program: Az életminőség javítása

Az -egészségipar- a fejlett országokban a gazdaság egyik motorja. Az oktatás, a nemzeti kultúra, az egészségügy, valamint a társadalom kiegyensúlyozott működése fontos tényezői a versenynek. Magyarországon jelentős hagyományokkal és nemzetközi színvonalú szakemberekkel rendelkezik az orvostudomány, a gyógyszerkutatás, a molekuláris biológia a mezőgazdaság, az anyagtudomány és a géntechnológia. Az egészségipar legfontosabb multinacionális nagyvállalatai működtetik a magyar gyógyszergyárak többségét. Emellett létrejött több olyan kisvállalat, amely egy-két ígéretes termék kifejlesztésére szakosodott, és nagy haszonnal kecsgetti a kockázati tőke befektetőket.

Főbb kutatási és fejlesztési területek:

- orvos-biológiai kutatások, különös tekintettel a korszerű és magas hatásfokú molekuláris biológiai módszerek alkalmazására,
- az egészség megőrzésének, a betegségek megelőzésének új lehetőségei, a rehabilitáció fejlesztése,
- molekuláris alapú gyógyszerkutatások,
- funkcionális genomika,
- társadalom-egészségügyi, egészségpolitikai és egészséggazdasági kutatások,
- fenntartható mobilitás.

2. program: Információs és kommunikációs technológiák

Az informatikával kapcsolatos kutatások és fejlesztések nemzetközi szinten a technológiai fejlődés egyik legfontosabb területét képezik. Ez az ágazat a világgazdaságban jelentős hányadot képvisel, dinamikusan fejlődik, és nemcsak a nemzetgazdaságokat alakítja át, hanem a mindennapi életet is. Szemünk előtt alakul ki egy alapvetően új, interdiszciplináris iparág és több hazai kis- és középvállalkozás képes csúcstechnológiai termékek kibocsátására. Kívánatos, hogy ezek erősítsék a Magyarországon megtelepedett külföldi vállalatok beszállítói hálózatát, ezáltal csökkentsék a hazai ipar távolságát a nemzetközi élvonaltól.

A hagyományosan magas színvonalú matematikai képzés következtében jelentős kutatási potenciállal rendelkezünk ezen a területen. Az alkalmazott kutatás egyes részterületein kiemelkedő eredmények születnek, a speciális szoftverek fejlesztésében már ma is jelentős pozíciókat szerezünk. Néhány speciális tudást igénylő terület kutatásunk és fejlesztésünk motorja lehet.

Főbb kutatási és fejlesztési területek:

- integrált intelligens érzékelők,

- az emberi nyelvtechnológia eszközeinek és módszereinek fejlesztése,
- mobil és integrált távközlési hálózatok,
- analóg számítási módszerek alkalmazása és a távjelenlét technológiái,
- molekuláris szintű információs technológiák alkalmazása,
- az intelligens közlekedés telematikai rendszerei.

3. program: Környezetvédelmi és anyagtudományi kutatások

Közismert, hogy világszerte egyre nagyobb kihívást jelent a nyersanyagforrások, különösen a fosszilis energiaforrások kimerülése, a környezet egyre növekvő szennyezése és a biológiai sokféleség ijesztő mérték csökküenése. A környezet állapota tekintetében hazánk lemaradása nagyobb a fejlett ipari országoktól, mint a gazdaságban. Magyarország ugyanakkor jelentős elméleti és alkalmazott ökológiai kutatói hálózattal és hagyományokkal rendelkezik. Új anyagok kifejlesztése és új technológiák bevezetése révén jelentősen csökkenthető a környezet terhelése, megvalósítható az anyagok jobb újrahasznosítása.

Hazánkban számos intézményben folynak színvonalas anyagtudományi kutatások, amelyekre nemzeti program alapozható. Néhány jól kiválasztott, szűkebb terület kiemelt támogatásával létrehozható illetve megerősíthető számos új iparág, mely ötvözi az elektronika, a számítástechnika, a távközlési technika, bizonyos élettudományok és az anyagtudomány eredményeit.

Főbb kutatási és fejlesztési területek:

- ökológiai kutatások,
- környezetszennyező anyagok kimutatása és ártalmatlanítása szennyezés csökkentési programok kidolgozásával,
- a Magyarországon fellelhető természetes nyersanyagok hasznosítása,
- új hazai energiaforrások hasznosítása, energiatakarékos technológiák,
- új anyagok előállítása, környezetbarát anyagtechnológiai kutatások,
- nanotechnológia: az anyagok molekuláris szintű megmunkálása és minősítése,
- közlekedési környezetvédelmi és vízgazdálkodási kutatások.

4. program: Agrárgazdasági és biotechnológiai kutatások

A mezőgazdaság világszerte meghatározó szerepet játszik nem csak a lakosság ételmezésében, hanem a környezet védelmében és alakításában is. Magyarország lehetőségei az élelmiszer-termelésben kedvezőek. Az EU-hoz való csatlakozás felkészülési szakaszában kell kedvező helyzetet teremteni a magyar agrárgazdaság számára. Külön figyelmet kell

fordítani a termőföld, mint semmi mással nem pótolható nemzeti vagyoni, minőségi állapotának javítására, és a ritka állat- és növényfajták védelmére és hasznosítására.

A mezőgazdasági és biotechnológiai kutatások kiemelt támogatása lehetővé teszi a magyar agrárgazdaság és élelmiszeripar termékeiben a hozzáadott szellemi érték növelését, a minőség javítását, kibővíti az exportlehetőségeket, hozzájárul a természeti környezet megóvásához, és a vidéki élet színvonalának emelkedéséhez.

Főbb kutatási és fejlesztési területek:

- molekuláris állat- és növénynevelés: funkcionális genomkutatás,
- a mező-, erdő- és vadgazdálkodás eredményességét elősegítő kutatások,
- állategészségügyi és növényvédelmi kutatások,
- a piaci versenyképességgel és az uniós csatlakozással kapcsolatos agrárgazdasági kutatások,
- élelmiszeripari technológiák fejlesztése és élelmiszer-biztonsággal kapcsolatos kutatások és fejlesztések.

5. program: A nemzeti örökség és a jelenkori társadalmi kihívások kutatása

Emberi erőforrásaink élvonalának felkészültsége világszínvonalú, a középmezőny számban és felkészültségben gyengébb, mint az európai átlag. A lemaradás oka a társadalmi körülményekben és az oktatási rendszerben keresendő. Fontos, hogy a közoktatás részét képezze az igényességre való nevelés és az idegen nyelvek tanítása. A tudománypolitika fontos kérdése ezért a társadalomtudományok, ezen belül a nemzeti hagyományok kutatásának támogatása. Vannak világszínvonalú műhelyeink nagy azonban a lemaradás a hazai művelődési hagyomány feltárásában.

Főbb kutatási és fejlesztési területek:

- a magyar kultúra, az európai integrációs és egyéb nemzetközi folyamatokban: európai beágyazottság, regionális és lokális sajátosságok, a magyar nyelv helyzete, a magyarságról külföldön alkotott kép,
- a nemzetiségi kérdés elmélete és gyakorlata, történeti, jogi, szociológiai, politika tudományi vonatkozásai,
- a társadalom mentális és erkölcsi állapotának, szokásainak, identitásának vizsgálata,
- A kulturális örökség tárgyi és szellemi értékeinek feltárása, közzététele,
- A romák társadalmi beilleszkedésének kutatása.

B.) Technológiai súlypontképzések

A nemzeti kutatási és fejlesztési programokban szereplő területek többsége alkalmas az alap és alkalmazott kutatások, valamint a kísérleti fejlesztések befogadására, támogatására. A kormányzati technológiapolitikának a működő-tőke befektetéseket beruházási ösztönzőkkel a környezetkímélő, tudásigényes, a termékekhez nagy értéket hozzáadó ún. csúcstechnológiai ágazatok felé kell terelnie. A kutatási és fejlesztési eredmények gyakorlati alkalmazása az egyes területeken még elfogadható versenyképességet nyújtó ún. közepes és alacsony technológiák fejlesztése már vállalati kérdés, amit a kormánynak szakágazattól függetlenül közvetlenül ún. horizontális eszközökkel kell támogatnia a piac és a verseny torzítása nélkül. A horizontális eszközök, amelyek az első négy nemzeti kutatási és fejlesztési főiránnyal ötvözve növelik az üzleti szféra innovációs aktivitását, az alábbi súlypontok köré szervezhetők:

1. A kutatási és fejlesztési intézmények és az üzleti szféra együttműködésének erősítése

Az innovációs és információs központok létrehozása -“ az innovációs menedzsment módszereinek általánossá tétele, műszaki tanácsadás stb. révén -“ elősegíti a hazai vállalati szféra versenyképességének javítását, együttműködését a tudásbázist jelentő kutatóhelyekkel.

A horizontális program főbb elemei:

- Támogatási rendszer kidolgozása a tudás és technológiaigényes - a kutatóhelyekről kiinduló -“vállalkozások alapításához és megerősítéséhez.
- Ösztönözni kell -“ különösképpen a hazai kis- és középvállalatok közötti -“ fejlesztési együttműködések létrejöttét. Ennek segítése érdekében horizontális célprogramokat kell indítani. Kívánatos, hogy a kormány mint megrendelő nagyobb szerepet kapjon e programokban.
- Technológiák átvételét ösztönző célpályázatok indítása a hazai kis- és középvállalatok és a kutatási és fejlesztési intézmények együttműködésének elősegítésére.

2. A vállalkozói kör innovációs képességének erősítése

A kis- és középvállalkozások innovációs képességét javítani kell. Az állami kutatási és fejlesztési források felhasználása során kiemelten kell kezelni a rendelkezésre álló hazai tudományos és fejlesztői kapacitások hatékonyabb felhasználásának ösztönzését, a technológiai beruházások forrásainak bővítését, a tudás és technológia-átadás élénkítését.

A horizontális program főbb elemei:

- Az innovációs folyamat technológiai szakaszára vonatkozó, a nemzeti kutatási és fejlesztési programokhoz igazodó célpályázatok kimunkálása és beindítása.
- Az innováció-barát környezet megteremtése érdekében a közgazdasági szabályozók áttekintése és egyszerűsítése

- Az EU versenyszabályaival összhangban a kis-és középvállalatok kutatási és fejlesztési tevékenységének pályázati támogatása során kedvezmények biztosítása.
- Olyan rendszer kidolgozása, hogy a -magvető tőke- az induló, innovatív vállalkozások rendelkezésére álljon, érettebb fázisban pedig a kockázati tőke a technológia-intenzív befektetések felé forduljon.
- Magyarország mint kutatási és fejlesztési helyszín vonzóvá tétele a nemzetközi nagyvállalatok számára.
- Segíteni kell a kis- és középvállalatokat abban, hogy diplomásokat foglalkoztassanak.

3. Regionális innováció

A régiók gazdaságfejlesztési programjaiba be kell építeni a regionális innovációs stratégiákat, ami a kormányzati és a gazdasági oldal célirányos együttműködését igényli.

A horizontális program főbb elemei:

- Erősíteni kell a regionális innováció intézményrendszerét a kormányzati, az önkormányzati, regionális és vállalati szereplők együttműködése, a meglévő üzleti hálózatok innovációs elemekkel történő gazdagítása útján.
- Fel kell készülni az EU strukturális alapok innovációs célú felhasználására, ehhez olyan regionális innovációs fejlesztési programok beindítása szükséges, amelyek a regionális innovációs -felvevő képesség- fokozását szolgálják.
- Segíteni kell a határokon átnyúló régiók innovációs partneri kapcsolatainak erősítését.”

3.7. AZ EURÓPAI UNIÓ INNOVÁCIÓS STRATÉGIÁJA ÉS SZABÁLYOZÁSA, VALAMINT TÁMOGATÁSI KERETEI

3.7.1. *Az Európai Unió kutatás és technológiafejlesztési politikája*

Az EU kutatási és technológiafejlesztési (KTF-) politikájának az a célja, hogy a tagállamok erőforrásainak koncentrálásával, nemzetközi együttműködés révén oldjanak meg olyan kutatási feladatokat, melyek nemzeti keretekben nem lennének lehetségesek. A versenyképesség megőrzése nagy kihívás Európa számára, ahol a nemzeti összterméknek átlagosan csupán mintegy 2%-át fordítják KTF-tevékenységre, szemben a csaknem 3%-os amerikai és japán ráfordítással. Ráadásul a tengerentúlon az európainál jóval nagyobb szerepet kap a KTF-eredmények piaci hasznosítása.

Az egységes európai tudomány- és technológiapolitika kialakításának igénye már az ötvenes években megjelent, és bár a Római Szerződésnek még egyetlen cikke sem foglalkozott közvetlenül a KTF-tevékenységgel, az Európai Szén- és Acélközösség, ill. az Európai Atomenergia Közösség alapokmányai már tartalmaztak utalásokat a műszaki és tudományos együttműködésre.

Európában az ötvenes évektől kezdődően számos nemzetközi szervezet és együttműködés alakult a KTF-tevékenység területén. Ezek azonban többnyire csak a KTF bizonyos részterületein szervezték és támogatták a kooperációt. Ilyen volt pl. az 1954-ben a fejlett nyugat-európai országok által létrehozott, genfi székhelyű CERN, amelynek fő célja közös kutatások végzése a nagy energiájú részecskefizika területén, vagy az 1971-ben 19 ország részvételével létrehozott COST nemzetközi együttműködés, amely kezdetben hat témakörben szervezett közös alap kutatásokat.

A hetvenes években az EGK piaci pozíciói romlottak a felerősödő világgazdasági versenyben, különösen a csúcstechnológiát képviselő ágazatok termékeinek esetében. Ezen nem lehetett csupán protekcionizmussal, közösségi szubvencionálással lényegesen javítani. Így került előtérbe a nyolcvanas évek elejétől – főleg a “high-tech” iparágak területén – a KTF-együttműködés kiszélesítése. A közösségi KTF erősödését az egyre nagyobb számú közösségi programok jelezték. Az egyik legjelentősebb ezek közül az 1983-ban indított ESPRIT (European Strategic Programme for Research and Development in Information Technology) volt, amely az európai ipar olyan alapvető technológiai fejlesztését tűzte ki célul, mint a mikroelektronika, az információellátó rendszerek (szoftvertchnológiák, tudástovábbító rendszerekre való áttérés az adattovábbító rendszerekről) és az alkalmazási technológiák. Érdeemes megemlíteni az Amerikában 1981-ben elindított SDI (Strategic Defense Initiative) programra mintegy európai “válaszként”, 1985-ben indított EUREKA programot, amely piacorientált fejlesztési projektek szervezésével kívánja elősegíteni Európa gazdasági versenyképességének növelését.

A nyolcvanas évek közepére erősödött meg az a meggyőződés, hogy az EK versenyképessége lényegesen javítható a közösségi szintű kutatás-fejlesztési kooperációk kiterjesztése és hatékonyabbá tétele által. Ez a szemlélet tükröződött az 1987-ben hatályba lépett Egységes Európai Okmányban, amely kimondja, hogy az európai szintű KTF-politika célja az “európai ipar tudományos és technológiai bázisának megerősítése, nemzetközi versenyképességének fokozása, valamint a gazdasági és társadalmi fejlődés előmozdítása”.

3.7.2. Az Európai Unió kutatás-fejlesztési keretprogramjai

A kutatási és technológiafejlesztési tevékenységet négyéves *kutatási keretprogramok (KP)* révén hangolják össze. Ezek az európai kutatási prioritások szerint kiemelt területeken, pályázatok keretében biztosítanak forrást a tagországok kutatási együttműködéséhez. A keretprogramok mind időben, mind pedig a tematikus területekben átfedik egymást. A prioritások megfogalmazásánál két fő szempont érvényesül:

- az EU versenyképességének növelése az USA-val és Japánnal szemben,
- a tagországok eltérő fejlettségi szintjeinek egymáshoz való közelítése.

Az EU főként olyan kutatásokat kezdeményez, amelyekben az európai szintű együttműködés előreláthatólag jobban biztosítja a kitűzött cél elérését, mint ha a kutatást a tagállamokban önállóan végeznék (ez a szubszidiaritás elve). Európai együttműködést igénylő kutatási területek pl. a távközléssel, a közlekedéssel, a környezetvédelemmel vagy a klímával kapcsolatos kutatások, ahol a kutatási cél elérése összeurópai érdek. A KP-eket az EU *közös költségvetéséből* finanszírozzák.

A kiemelt prioritások az idők során jelentősen változtak. Az 1. KP-ban (1984–87) az energiával kapcsolatos kutatások részaránya alig kevesebb, mint fele volt az összköltségvetésnek, míg a 3. KP-ban (1990–94) már nem érte el a 15%-ot sem. A 2. KP-ban megnőtt viszont a szerepe az informatikai és kommunikációs technológiai kutatásoknak (40%), de ezek részaránya is csökkent a 3., ill. a 4. KP-ban; jelenleg 28% körüli. A környezetvédelemre, az egészségügyre, a kutatói mobilitásra, ill. az eredmények elterjesztésére fordított összegek aránya egyenletesen növekszik.

A kutatási keretprogramok támogatásainak megoszlása

<i>Kutatási szektorok</i>	<i>1. KP</i>	<i>2. KP</i>	<i>3. KP</i>	<i>4. KP</i>
Informatika és komm. technológia	25	43	38	28
Ipari és anyagtechnológia	11	16	15	16
Környezetvédelem	7	6	9	9
Élettudományok	5	7	10	13
Energetika	50	22	16	18
Szállítás	0	0	0	2
Társadalmi-gazdasági kutatások	0	0	0	1
Nemzetközi kooperáció	0	2	2	4
Eredmények elterjesztése	0	1	1	3
Emberi erőforrás és mobilitás	2	4	9	6
<i>Összesen</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Az EU a KP-okban való részvétel feltételeit, a finanszírozás különféle módozatait hivatalos útmutató kiadványokban teszi közzé, amelyet rendszeres időközönként megújít. Az EU anyagi támogatásával csak olyan külső országok kutatói vehetnek részt a KP-ban, amely a KP egészéhez vagy egyes részeihez társult, és a program költségvetéséhez hozzájárult (Izland, Izrael, Liechtenstein és Norvégia). Az EU a kutatási projektek összköltségének 50–100%-át fedezi, a pályázók intézményi státuszától (oktatás, ipar, kutatóintézet) függően.

A KP költségvetéséhez a KP-hoz társulni kívánó nem EU-tagországok GDP-jük arányában járulnak hozzá.

3.7.3. Az EU 5. Kutatási, Technológiafejlesztési és Demonstrációs Keretprogramja (1998–2002)

Az 5. KP alapvető célja az európai ipar versenyképességének fenntartása, a gazdasági fejlődés biztosítása, hozzájárulás új munkahelyek teremtéséhez, az élet minőségének javítása, az európai tudásbázis megerősítése annak érdekében, hogy Európa a világ tudományos és technológiai fókuszába kerüljön. Ezeket a célokat kulcsakciók (*key actions*) végrehajtása révén kívánják elérni, melyeket kiegészítő tevékenységek támogatnak. Az egyes akciók jellegüknél fogva megkövetelik a teljes innovációs folyamat végigvitelét, az alapkutatástól kiindulva az alkalmazott kutatásokon át az eredmények elterjesztéséig és piaci hasznosításáig. Az 5. KP-ban nagy súlyt helyeznek a kis- és középvállalkozások bevonására. A keretprogramok történetében először fogalmazzák meg a kutatási tevékenység etikai követelményeit. Egy pályázat elnyeréséhez szükséges, de nem elegendő feltétel, hogy a

beadvány magas színvonalú tudományos, technológiai értéket képvisel. További kritériumoknak is eleget kell tennie:

- az EU célkitűzéseire való hozzájárulás (közösségi hozzáadott érték”),
- az EU társadalmi céljainak megvalósulásához történő hozzájárulás,
- a gazdasági fejlődésre való hatás, tudományos és technológiai távlatok,
- menedzsment és anyagi források biztosítása.

Az 5. KP újszerűségét tükrözi továbbá, hogy *első ízben fogalmazódtak meg társadalmi-gazdasági jellegű célkitűzések*, egyrészt a keretprogram egészére, másrészt az egyes tematikus programokra és az azon belüli kulcsakciókra vonatkozóan.

Az 5. KP négy fő szerkezeti egységből áll:

- Az 1. aktivitási terület foglalja magában a kutatási főtevékenységet jelentő *programokat*.
- A 2. aktivitási terület tartalmazza a *nemzetközi együttműködést* az EU-n kívüli országokkal és nemzetközi szervezetekkel.
- A 3. aktivitási terület akcióin keresztül biztosítják a *kutatási eredmények elterjesztését*, bemutatását és hasznosítását, különös figyelemmel a kis- és középvállalkozások bevonására.
- A 4. aktivitási terület a *kutatók képzésének és mobilitásának* elősegítését, a humán potenciál emelését, a gazdasági és társadalmi tudásbázis erősítését célozza meg.

A 2., 3. és 4. aktivitási területen megfogalmazott célok alapvető feladata az, hogy *horizontális akcióik* révén szoros együttműködésben támogassák az 1. aktivitási területen lefektetett tudományos célok elérését.

Az alaptevékenységnek keretet adó *1. aktivitási terület* négy programot foglal magában:

1. az *élet minőségének* javításával és az élő környezeti forrásokkal való ésszerű gazdálkodással összefüggő tudományos kutatások;
2. a felhasználóbarát *információs társadalom* megvalósításával kapcsolatos kutatások;
3. a *fenntartható, versenyképes gazdasági növekedés* irányába mutató kutatások;
4. az *ökoszisztéma megőrzésének* követelményeivel kapcsolatos kutatások a fenntartható fejlődéssel összefüggésben, ezen belül: energetikai kutatások, környezetvédelmi kutatások.

A programok tartalmazzák ún. *kulcsakciókat (key actions)*, több tudományterületet egyaránt kiszolgáló, *generikus jellegű akciókat*, valamint ún. *infrastruktúra-akciókat*.

1. aktivitási terület (specifikus programok, 80%)

1.1 Az élet minőségének javítása és az élő környezeti forrásokkal való ésszerű gazdálkodás

a) Kulcsakciók

- Élelmiszerek, táplálkozás és egészség
- A fertőző betegségek megfékezése
- A sejtek életműködései és befolyásolásuk
- Az öregedési folyamat megismerése
- A tengerparti és belvidéki területek integrált fejlesztése

b) Generikus akciók

- A krónikus és degeneratív betegségek (különös tekintettel a rákra és a diabéteszre), keringési betegségek, valamint a ritkán előforduló betegségek visszaszorítására irányuló kutatások.
- Genetikai kutatások és a genetikai eredetű betegségek kutatása
- Idegrendszeri kutatások
- Közegészségügyi és az egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kutatások
- Orvosbiológiai etikával és az alapvető emberi értékek bioetikájával összefüggő kutatások.

c) Infrastruktúra-akciók

- Az orvosbiológiai kutatások eredményeihez, a klinikai tapasztalatokat tartalmazó adatbázisokhoz történő közösségi szintű hozzáférés elősegítése, valamint az adatbázisok továbbfejlesztése.

1.2 A felhasználóbarát információs társadalom megvalósításával kapcsolatos kutatások

a) Kulcsakciók

- Rendszerek és szolgáltatások az egyéni felhasználók számára
- A munkavégzés újfajta megközelítése és elektronikus kereskedelem
- Multimédiás szolgáltatások tartalma és eszközei
- Alapvető technológiák és infrastruktúrák

b) Generikus akciók

- Technológiák kifejlesztése a megszerzett tudás demonstrálására, továbbadására és kezelésére
- Integrált áramkörök, kimagasló képességű számítógépek és szuperintelligens hálózatok új generációjának kifejlesztése

c) Infrastruktúra-akciók

- Nagy sebességű számítógép- és kommunikációs hálózatok kifejlesztése és üzembe állítása az európai kutatás számára, támaszkodva az Internetre és a meglévő nemzeti rendszerekre, valamint – hozzáadott értéként – a nemzeti hálózatok összekapcsolhatóságának biztosítása.

1.3 A fenntartható gazdasági növekedés irányába mutató kutatások

a) Kulcsakciók

- Innovatív termékek, eljárások és munkaszervezés
- Fenntartható mobilitás és intermodalitás
- Az aeronautika új perspektívái
- Tengereken alkalmazott technológiák (közlekedés, szállítás, kitermelés)
- A jövő városa és a kulturális örökség

b) Generikus akciók

- Új anyagok kifejlesztése speciális körülményekre (nyomás, súly, kopás)
- Egységes szabványosítási és mérésügyi eljárások, direktívák kidolgozása
- Új acélipari termékek és eljárások kidolgozása

c) Infrastruktúra-akciók

- Olyan akciók támogatása, melyek lehetővé teszik közösségi szinten a meglévő, alapvető fontosságú infrastruktúrák elérhetőségét, továbbfejlesztését. Ilyenek pl. ipari kutatási számítógép-központok, nagy teljesítményű kísérleti szélcsatornák, mérésügyi és vizsgáló laboratóriumok, speciális adatbázisok.

1.4 Az ökoszisztéma megőrzésével kapcsolatos kutatások

a) Kulcsakciók

- Racionális és fenntartható vízgazdálkodás, különös tekintettel a vízkészletek minőségének védelmére
- Globális környezeti és klimatikus változások
- Az energia fenntartható hasznosítása
- Többfajta tisztább, hatékonyabb energiaforrás kifejlesztése

b) Generikus akciók

- A természeti és ipari katasztrófák elleni küzdelem előrejelzéssel, megelőzéssel és hatáselemzéssel
- Műholdas földmegfigyelő technológiák kifejlesztése a környezet és ökoszisztéma elemzésére
- A környezetváltozások társadalmi-gazdasági vetületei, összefüggései a fenntartható fejlődéssel

c) Infrastruktúra-akciók

- Az európai kutatási kapacitások optimális felhasználásával, elérhetőségével és azok konzisztenciájával kapcsolatos fejlesztések támogatása, pl. adatbázisok fejlesztése, tengeri kutatóhelyek és számítógép-központok létrehozása a klimatikus változások tanulmányozására.

2. aktivitási terület (horizontális program): A közösségi kutatási tevékenység nemzetközi szerepének erősítése (3,3%)

A horizontális program célja a tudományos-technológiai kutatások nemzetközi együttműködésének elősegítése a tagországok és az EU-n kívüli országok között. A horizontális program figyelemmel van az előcsatlakozási fázisban lévő országok sajátos helyzetére, és külön kezeli az előcsatlakozási fázison kívül eső közép- és kelet-európai országokat, valamint a volt szovjet tagköztársaságokat.

3. Aktivitási terület (horizontális program): Az innováció elősegítése, a kis- és középvállalkozások (KKV) szerepének erősítése (2,7%)

Az innovációt a program az európai ipar versenyképessége, a fenntartható társadalmi és gazdasági fejlődés és a munkaerőhelyzet javítása kulcselemének tartja. Ezért támogatja az innovatív vállalkozások létrehozását és a meglévők innovatív irányú fejlesztéseit. Különös figyelmet szentel a kis- és közepes vállalkozásoknak. Akciói révén elősegíti a kis- és középvállalkozások hozzáférését a fejlett technológiákhoz, kutatói hálózatokhoz. A horizontális program további célja a kutatási eredmények elterjesztésének és hasznosításának, valamint a technológiatranszfernek a támogatása. A program projektumainak támogatásakor tekintettel lesznek a hátrányosabb régiókból származó pályázatok sajátos szempontjaira.

4. Aktivitási terület (horizontális program): Az emberi erőforrás, kutatási potenciál és a társadalmi-gazdasági tudásbázis erősítése (8,8%)

A horizontális program célja az európai kutatók, fejlesztők, mérnökök megszerzett tudásának továbbfejlesztése, a tudásalapú társadalom kialakítása. A célt alapvetően a kutatói mobilitás és képzés, továbbképzés támogatásával, ösztöndíjakkal, a kutatói infrastruktúrák hozzáférhetőségének elősegítésével kívánják elérni. A program támogatja kutatói hálózatok létrehozását, konferenciák, munkatalálkozók szervezését, valamint fiatal kutatók képzését és beilleszkedését az európai kutatási projektekbe.

A társadalmi-gazdasági tudásbázis erősítése céljából a program vizsgálat tárgyává tesz számos társadalmi jelenséget (rasszizmus, migráció, idegengyűlölet), hogy kimutassa a gazdasági fejlődésre, a társadalmi beilleszkedésre gyakorolt hatásukat. A horizontális programban fontos szerepet kap annak vizsgálata, miként hat a kutatás és a műszaki fejlesztés, a munkaerő képzettsége a társadalomra és a munkaerőhelyzetre.

3.7.4. Az EU 6. Kutatási, Technológiafejlesztési és Demonstrációs Keretprogramja (2002–2006)

Az Európai Bizottság a 6. Kutatási, Technológiafejlesztési és Demonstrációs Keretprogramjának javaslatát 2001 február 21-én terjesztette elő. Az új keretprogram tervezett éves költségvetése 17,5 milliárd euro, mely az EU költségvetésének 3,9%-a. A 6. KTF

költségvetése reálértékben 8,8%-kal növekedett az előző periódushoz képest. A 6. keretprogram javaslatát a tagországok a Laeken-i csúcson írták alá.

A 6. keretprogramnak három lényeges elemét tudjuk megkülönböztetni.

- Az európai kutatás integrálása – a legfőbb prioritással rendelkező közösségi kutatási területre való koncentráció
- Az Európai Kutatási Térség¹⁶ (European Research Area) szervezetének továbbfejlesztése – a regionális, nemzeti és összeurópai kezdeményezések összekapcsolása
- Az Európai Kutatási Térség alapjainak megerősítése. – egyszerűsítés, koordináció

Az Európai Kutatási Térség térbeli kiterjesztésénél fontos alprogramként jelenik meg a balkáni régió bekapcsolása a 6. KTF programokba, mely a megvalósítandó Újhartyáni K+F és Innovációs Park számára újabb lehetőségeket jelent.

Az EU 6. Kutasági, Technológiafejlesztési és Demonstrációs Programjának 7 prioritása:

- 1) Orvosbiológiai gén- és biotechnológiai kutatások
 - Alkalmazott génkutatás orvosbiológiai és egészségügyi felhasználása
 - Veszélyes és krónikus betegségek legyőzése
- 2) Információs társadalomhoz kötődő kutatások
 - A kutatási eredmények a prioritásoknak megfelelő technológiai területeken való alkalmazása: biztonság, környezettudatos gondolkodás, e-kereskedelem
 - Kommunikációs és számítástechnikai infrastruktúrák
 - Információs menedzsment és felhasználóbarát felületek (interfaces)
- 3) Nanotechnológiák és „nanotudományok”, tudásbázisra épülő többfunkciós anyagkultúrák, új termelési eszközök és rendszerek
- 4) Légiközlekedés, légitársaságok-, rendszerek fejlesztése, űrkutatás
 - Az iparág versenyképességének növelése, környezeti ártalmak csökkentése, a légiközlekedés kapacitásának növelése. (Single European Sky)
- 5) Élelmiszer minőség és biztonság
 - Biztonságosabb és a környezeti érdekeket előtérbe helyező termelés és feldolgozás
 - Élelmiszerekkel kapcsolatos allergiák, betegségek
 - Szennyezőanyagok, mikroorganizmusok elemzése, kimutathatósága, felismerése

¹⁶ Az Európai Bizottság 2000. januárjában fogadta el az Európai Unió tudományos és technológia-politikáját új alapokra helyező "Az Európai Kutatási Térség megteremtése" (Towards European Research Area) c. kezdeményezést. A cél az egységes európai kutatási térség létrehozása, a források és programok szorosabb összehangolása.

- Kémiai szennyezőanyagok és mikroorganizmusok elemzése, felismerése
 - Állati takarmányok
- 6) Fenntartható fejlődés és globális változások
- Fenntartható energiarendszerek
 - Fenntartható felszíni közlekedés
 - Globális változások és környezeti rendszerek:
- 7) Állampolgárság és kormányzás az európai tudásbázisú társadalomban
- Tudásbázisú társadalom és szociális kohézió
 - Állampolgárság és demokrácia, új kormányzati rendszerek: az EU-integráció következményei, bővítés; állampolgárság és kulturális diverzitás

Kis- és középvállalkozások támogatása:

Általános aktivitási terület:

- A kis- és középvállalkozások támogatása a teljes költségvetés legalább 15%-át teszi ki.
- A vállalkozások egyedi regionális gazdasági és szociális helyzetének figyelembe vétele
- A kis- és középvállalkozások technológiai szükségleteinek támogatása

Egyedi aktivitási területek:

- Kooperatív kutatás: a kutatóbázisok, egyetemi központok és a kis- és középvállalkozásokkal való együttműködés fejlesztése
- Kollektív kutatás: kis- és középvállalkozások ipari kutatóközpontjainak ágazati együttműködése

Fontos megemlíteni, hogy az EU 6. KTF keretprogramjában a tagjelölt országok és azok szervezetei és intézményei ugyanazon jogokkal és kötelezettségekkel rendelkeznek, mint a tagállamok szervezetei és intézményei.

3.7.5. Business Innovation Centers – Üzleti és Innovációs Központok

Az Európai Bizottság regionális politikáért felelős igazgatósága (DG XVI) 15 évvel ezelőt indította el az Európai Üzleti és Innovációs Központok (BIC – Business and Innovation Centre) hálózatának (EBN – Business and Innovation Centre Network) fejlesztését. Ezek az intézmények mindenütt azonos módszertani alapokkal, de a helyi sajátosságoknak megfelelően segítik elő az innovatív vállalkozások alapítását és fejlesztését.

A regionális politikáért felelős főigazgatóság definíciója szerint a BIC: egy Európai Üzleti és Innovációs Központ, mely állami és magán szervezetek együttműködésében biztosítja egyetlen helyen azt, hogy elegendő vállalkozói potenciál és a KKV-k számára szükséges összes szolgáltatás kiváló minőségben álljon a vállalkozók rendelkezésére önálló innovatív tevékenység végzése céljából.

A BIC-ek általában részben vagy teljesen állami, önkormányzati vagy kamarai finanszírozással működnek, szolgáltatásaik a következők lehetnek:

- Vállalkozásalapítás segítése,
- Vállalkozásfejlesztési tanácsadás
- Technológiai szakértők közvetítése
- Technológia transzfer
- Kockázati tőke közvetítése

A BIC-ek korszerű infrastruktúrával felszerelt irodákat adnak bérbe, általában kezdő vállalkozó bérlőket fogadnak, s szolgáltatásaikkal segítik ezen vállalkozások működését.

Az Üzleti és Innovációs Központ az egyetlen földrajzilag koncentrált iparúzési és kutatás-fejlesztési szerveződés, melyet maga az Európai Unió is közvetlenül támogat.

Az Üzleti és Innovációs Központ a lokális gazdasági fejlődést szolgáló, olyan vállalkozásélénkítő integrált szervezet, mely az inkubátorház, a technológiai centrum és az üzleti központ sajátos keveréke (Magyarországon ilyen az Innostart). Elsősorban menedzser irodák, innovációs- és kereskedelmi vállalkozások befogadására szolgál, valamint a viszonylag magas piaci kockázatú termékek és technológiák fejlesztését megvalósító parkon kívüli vállalkozásokat is támogatja.

A BIC-eket egy nemzetközi szervezet, az EBN (European Business and Innovation Centre Network) koordinálja és segíti. A hálózati működésből származó előnyök megosztásával, a tapasztalatok és a know-how összegyűjtésével, partnercégek létesítésével a K+F, technológia és marketing területeken elősegíti a központok hatékony működését.

4. ÚJHARTYÁN ÉS TÉRSÉGE GAZDASÁGI ADOTTSÁGAI

4.1. GAZDASÁGI HELYZETELEMZÉS

Az Újhartyán területén létesítendő K+F és innovációs park lehetséges funkcióinak, valamint a parkba betelepülő és annak szolgáltatásait igénybe vevő vállalkozások lehetséges körének a meghatározásához szükséges Újhartyán környezetének gazdasági szempontú elemzése.

A tervezett Újhartyáni K+F park gazdasági környezete, annak adottságai kétféleképpen vizsgálhatók:

- az érintett Dabasi és a szomszédos kistérségek (összesen 8 kistérség) adataira vonatkozóan, és
- a közúti elérhetőség alapján 40 perces távolságú hatásterület, valamint a környező, de meghatározott elérhetőségi határon túli fontosabb települések (városok)¹⁷ adataira vonatkozóan (összesen 64 település).

Az első szempont szerinti vizsgálat kistérségi szintű adatokon alapszik, és elsősorban a gazdaság ágazati szerkezetét, az ipari tárgyi eszközök értékét, továbbá a munkanélküliség, és az SZJA alapot képező jövedelmek lakosságátlagos értékét foglalja össze. A második vizsgálat településsoros adatokon alapul, és a hatásterület vállalati struktúráját, majd egyes kiemelt (feldolgozóipari) alágazatok K+F szempontú elemzését tartalmazza.

4.2. A DABASI, ÉS A VELE SZOMSZÉDOS KISTÉRSÉGEK ÁLTALÁNOS GAZDASÁGI ELEMZÉSE

Újhartyán a Dabas központú statisztikai kistérség területén helyezkedik el. A vizsgált kistérségek ezen túlmenően a következők: Monori, Gyáli, Kunszentmiklósi, Kecskeméti, Ceglédi, Nagykátai, Ráckevei kistérségek, melyek legtávolabbi pontjairól Újhartyán települése közúton másfél óra alatt érhető el.

Egy – a 24/2001. (IV.20.) OGY-határozat alapján képzett – 23 mutatószám¹⁸ segítségével kialakított komplex társadalmi-gazdasági viszonyszám szerint vizsgálva a tárgyal

¹⁷ Törökbálint, Budakeszi, Nagykáta, Ráckeve, Százhalombatta, Nagykőrös, Budaörs, Kunszentmiklós, Érd, Gödöllő

¹⁸ A figyelembe vett mutatószámok dimenziójuknál fogva abszolút és komplex mutatók, illetve viszonyszámok, amelyek a kistérségek vállalkozásairól, jövedelmi viszonyairól, a vonalas infrastruktúráról, szolgáltatásokról, életminőségről, demográfiáról és foglalkoztatottságról nyújtanak számszerű információt.

kistérségeket megállapítható, hogy azok a lehetséges öt fejlettségi kategória¹⁹ közül jellemzően az első háromba sorolhatók. A mutató alapján a legmagasabb fejlettségi fokot a fővároshoz legközelebb fekvő Ráckevei és Gyáli, valamint a nagyváros központú Kecskeméti kistérségek mutatják. Budapesttől távolodva a területek fejlettségi státusza romló tendenciát mutat. Dabas és Monor térsége még a fejlődő kategóriába tartozik, Nagykáta és Cegléd a felzárkózók közé, míg a Kunszentmiklósi kistérség, a többitől leginkább lemaradva a stagnáló, alacsony státuszú területekhez sorolható. A vizsgált terület társadalmi-gazdasági fejlettségét tehát leginkább fővárostól való távolság, illetve a jó megközelíthetőség; az M5-ös autópálya, valamint a 4-es és 51-es számú főutak közelsége határozza meg.

A vizsgált kistérségek által lehatárolt területen 14.283 (egyéni vállalkozásokat nem tartalmazó) társas vállalkozás működik, melyek több mint 99%-a tartozik a kis- és középvállalati (KKV) kategóriába és csupán 0,4%-a nagyvállalat. Ez utóbbi vállalatcsoport adatai, - mivel azok székhely szerint állnak rendelkezésre – torzíthatnak, tényleges tevékenységüket ugyanis gyakran a székhelytől különböző telephelyen folytatják. A felmerült probléma miatt, a kis- és középvállalkozások (KKV-k) adatai hűségének megőrzése érdekében lényeges ezen vállalatcsoport gazdasági helyzetének külön történő elemzése. A KKV-k a négy fő gazdasági szektorban, vagyis az **iparban, a mezőgazdaságban, a terciér** és az **egyéb szektorban**

- darabszámuk
- árbevételük
- foglalkoztatottaik kistérségi összes KKV-én belüli megoszlása alapján kerültek elemzésre.

A vizsgált területen a **terciér szektor** dominanciája érvényesül, mind a KKV-k számának, mind pedig árbevételüknek kistérségi belső arányát tekintve. A szolgáltató szektorban működik ugyanis a térség kis-és középvállalkozásainak 45%-a és ők adják a szolgáltatás területén realizálódott árbevételek 51%-át. A terciér szektor különösen fejlett a Budapesthez közeli, Monori, Dabasi és Ráckevei valamint a nagyvárosi központtal rendelkező Kecskeméti kistérségekben, ahol a KKV-k 45%-46%-a működik a szolgáltató szektorban és árbevételük kistérségi viszonylatban 54%-60%-os arányt ér el.

Az **ipari és az egyéb tevékenységek** közel azonos súllyal (27-24%) fordulnak elő a kis- és középvállalkozások működési területén, a nagyobb árbevételek azonban az iparban képződtek, ami összefüggésben van az egyéb szektorhoz tartozó tevékenységek - mint

¹⁹ A kistérségek gazdasági-társadalmi fejlettségének kategóriái a következők: 1. dinamikusan fejlődő, magas státuszú; 2. fejlődő, emelkedő státuszú; 3. felzárkózó, közepes státuszú; 4. stagnáló, alacsony státuszú; 5. elmaradott, alacsony státuszú.

oktatás, kutatás-fejlesztés, kultúra, szociális ellátás stb. – kisebb produktivitásával. Az egyéb tevékenységet végző KKV-k az elemzett arányszámok alapján, a szolgáltató KKV-khoz hasonló területi jellemzőkkel bírnak, vagyis jelentőségük a Kecskeméti, Monori, Ráckevei és a Gyáli kistérségekben a legnagyobb.

A vizsgált területen a kis- és középvállalkozások által alkalmazott munkaerő döntő hányadát, 44,3%-át az ipari KKV-k foglalkoztatják, de a tercier szektorban alkalmazottak száma, arányaiban szintén jelentős (35%).

A figyelembe vett mutatók szerint a Kunszentmiklósi kistérségben bír az ipari szektor a legnagyobb jelentőséggel. Itt ugyanis a KKV-k által alkalmazottak 48%-át foglalkoztatják az ipari kis- és középvállalatok, amelyek a kistérségi árbevételek 44%-át adják.

A **mezőgazdaság** szerepe a vizsgált térség KKV szerkezetében nem meghatározó, sem a számarányok (4%), sem az árbevétel-arányok (5%) tekintetében. A kis- és középvállalatok alkalmazottainak 8%-a dolgozik az agrár szektorban, ami országos összehasonlításban is nagyon alacsony viszonyszám. Relatív nagyobb alkalmazott és árbevétel-arányok a Kunszentmiklósi (ahol a lakosság 31%-át foglalkoztatják és az árbevételek 19%-át adják az agrár KKV-k) és a Ceglédi kistérségekben (létszám-arány: 20%, árbevétel-arány: 13%) figyelhetők meg.

A vizsgált térség nagyvállalati csoportjának szektorális megoszlása, a KKV-k gazdasági helyzetének elemzésénél alkalmazott szempontok alapján került vizsgálatra. A kistérségek társas vállalkozási szerkezetében csupán 0,4%-ot tesznek ki a **nagyvállalatok**. Számbeli jelentőségüket azonban nagyban meghaladja a munkaerő foglalkoztatásában betöltött szerepük, ők foglalkoztatják ugyanis a társas vállalkozások munkaerőjének 21%-át.

A nagyvállalatok tevékenységi struktúrájában, valamennyi elemzett szempont alapján, az **ipar** a legmeghatározóbb gazdasági szektor. A nagyvállalatok 61%-a ipari vállalat, amelyek a nagyvállalati alkalmazottak 62%-át foglalkoztatják.

A **tercier szektor** elsősorban a Budapest agglomerációs övezetében elterülő kistérségekben, valamint a Kecskeméti kistérségben bír nagyobb jelentőséggel a nagyvállalatok szerkezetében. A tercier nagyvállalatok szerepe a munkaerő foglalkoztatásában különösen Monor kistérségében meghatározó, ahol az összes nagyvállalat által alkalmazottak több mint 98%-át foglalkoztatják.

A vizsgált térségben az ipari szervezeteknél realizálódott a nagyvállalati árbevételek 55%-a, az egy vállalatra eső legmagasabb árbevételeket azonban a szolgáltató vállalatok produkálták. A térség nagyvállalatainak mintegy 10%-a működik az **agrár szektorban**. Az általuk foglalkoztatottak aránya a Kunszentmiklósi (47%) és a Ceglédi (32%) kistérségekben jelentősebb a nagyvállalatok foglalkoztatotti struktúrájában.

Az ipar fejlettségéről, annak eszköz-, illetve beruházásigényéről vonhatóak le következtetések a **tárgyi eszközök bruttó értékének egy lakosra jutó nagyságából**. A legfrissebb (1997-es) KSH adatok alapján vizsgálva a térséget nagy különbségek tapasztalhatóak. A mutató legmagasabb értéke, amely a nagyobb városi központtal rendelkező kistérségekben alakult ki, (Kecskeméti kistérségben 224.400 Ft, Ceglédi kistérségben 218.700 Ft) 34-35-szöröse a Monori kistérség kiemelkedően alacsony értékének (6.400 Ft). Az eredményeket az országos adatokkal összehasonlítva, a Kecskeméti és Ceglédi kistérségek – kistérségi viszonylatban – legmagasabb mutatói is az országos átlag (315.800 Ft) alatt maradnak, míg Monor kistérségének fajlagos mutatója országos összehasonlításban a legrosszabb. A vizsgált terület ipari struktúrájára tehát nem jellemző a nagy tárgyi eszköz igényű ágazatok dominanciája.

A **regisztrált munkanélküliek** munkavállalási korú állandó népességen belüli **aránya** a térségben²⁰ 2,6% és 8,1% között ingadozik. A térségi átlag 4,2%-os, ami az országos 6,4% alatt marad. A tartósan (180 napon túl) munkanélküliek aránya a munkanélküliek körében 45-50% körüli. A munkanélküliség a legmagasabb értékeket a Kunszentmiklósi (8,1%) és a Kecskeméti (5,5%) kistérségekben éri el, míg a legkisebb mutatókat a főváros agglomerációjában elterülő Gyáli, Ráckevei (2,6%) és Monori (2,8%) kistérségekben mérték. A Dabas központú kistérségben is viszonylag alacsony, 3,5%-os a munkanélküliek aránya. Budapeستől távolodva munkanélküliség növekvő értékei figyelhetők meg a térségben, ami összefüggésben van azzal, hogy az agglomeráció aktív népességének jelentős része a fővárosban talál munkalehetőséget. A munkanélküliek körén belül azokban a kistérségekben (Ráckevei és Gyáli, valamint a Kecskeméti kistérségek) magasabb a szellemi foglalkozásúak aránya, ahol ezek részesedése a munkaképes lakosságon belül is jelentősebb.

A vizsgált térségben a vásárlóerő nagyságára és az életminőségre engednek következtetni a **személyi jövedelemadó-alapot képező jövedelmek egy állandó lakosra vetített értékei**. A mutató értékei az eltérő élet- és munkalehetőségekből fakadóan 220.000 Ft/fő-330.000 Ft/fő intervallumban szóródnak, de sehol sem érik el az országos átlagot (357.979 Ft/fő). A legmagasabb jövedelmek a nagyváros központú kistérségben (Kecskeméti kistérség) és a fővároshoz legközelebb eső területeken képződtek (Gyáli, Ráckevei, Monori kistérségek), míg a legkisebb értékeket (250.000-220.000 Ft/fő) a Dabasi és a Kunszentmiklósi kistérségekben veszi fel a mutató, e területeken gyengébb vásárlóerőt teremtve.

Összefoglalásképpen megállapítható, hogy a vizsgált térség fejlettségét alapvetően a fővárostól való távolság, illetve a jó közlekedési infrastruktúrával való ellátottság, a terület jó

²⁰ Az adatok forrása a 2000.XII.20-ai KSH felmérés.

megközelíthetősége határozza meg. E tényezőknek köszönhető a vizsgált kistérségek viszonylagos társadalmi-gazdasági fejlettsége az ország kistérség-szerkezetében. Az elemzett mutatók közül, mind a munkanélküliség, mind pedig az SZJA adóalapok tekintetében a fővároshoz legközelebb elhelyezkedő kistérségek mutatják a legkedvezőbb értékeket.

A vizsgált területen a vállalkozások darabszámának és árbevételének szektorális megoszlását a terciér szektor, azon belül különösen a kereskedelem, valamint az ipar dominanciája jellemzi. Ez utóbbi szektorban működő vállalkozások foglalkoztatják a vizsgált terület aktív lakosságának legnagyobb részét. A tárgyi eszközök egy lakosra eső értéke viszont alacsony a térségben, ami az ipar alacsony eszközigényére, viszonylagos fejletlenségére enged következtetni.

4.3. VÁLLALATI STRUKTÚRA A TERVEZETT ÚJHARTYÁNI K+F PARK HATÁSTERÜLETÉN²¹ BELÜL

A hatásterületen az **ezer lakosra jutó társas vállalkozások száma** 29,6, ami az országos átlaghoz igen közeli értéket mutat. Jóval a hatásterületi átlag feletti a vállalkozói aktivitás a Budapesti agglomeráció nyugati területein úgymint Budakeszin, Budaörsön, Diósdon, és Törökbálinton. Az 50 és 75 társas vállalkozás/ezer lakos közé eső értékek az országos szinten is megmutatkozó kiemelkedő vállalkozói aktivitást tükrözik. Magasabb értékek jellemzik még a nagyobb városokat, illetve vonzáskörzetüket – így a fővárossal szomszédos településeket is, illetve Dabas, Kecskemét körzetét –, továbbá megfigyelhető a területen átmenő főutak (4-es, 50-es) befolyásoló hatása is.

A vállalkozások területi koncentrációjára egyértelműen a főváros közelsége, illetve a hatásterületen található jelentősebb városok (Kecskemét, Gödöllő, Cegléd, Dabas) hatnak döntően.

A hatásterületen **társas vállalkozások ezer főre számított árbevétele** (2055,9 M Ft/ezer fő) meghaladja az országos átlagot (1919,7 M Ft/ezer fő). E tekintetben a hatásterületet alkotó települések háromnegyede a középkategóriákba esik, szemben a vállalati aktivitás vizsgálatával, amelynél a települések 80 százaléka a két alsó kategóriába tartozott. Az ezer főre számított árbevétel esetében a korábban említett szempontoknak megfelelően (nagyobb városok, a főváros, és vonzáskörzetük) alakul a területi rendezettség, néhány kivételtől eltekintve. Ilyen Vasad és Csévharaszt kiemelkedő státusa. Az előbbi egy, a településen székhellyel rendelkező nagyvállalkozásnak, míg az utóbbi az erős kis-, és középvállalati szektornak köszönheti a településen realizált viszonylag magas árbevételt.

²¹ A 40 perces közúti elérhetőség és a kiemelt városok szerint.

A hatásterület 23 településén működik vagy létezik bejegyezve **nagyvállalat**, számuk összesen 86. Székhelyeik elsősorban a jelentősebb városokban (a nagyvállalkozások fele Kecskemétre, Budaörsre, Gödöllőre koncentrálódnak), és a budapesti agglomeráció nyugati, illetve déli településein találhatók. Ez alól kivételt Örkény, Hernád, Újhartyán, és Vasad jelent, amely községeknél meghatározó telepítő tényező a (nemzetközi) közlekedési infrastruktúra, illetve annak közelsége, és az ipari park.

A mikro-, kis-, és középvállalkozások (KKV-k) együttes, ezer főre vetített számadatai szerint kapott területi eloszlás a társas vállalkozásokéhoz képest jóval kiegyenlítettebb képet mutat. A vállalkozói aktivitás hatásterület egészére vonatkoztatott értéke (29,4 db/ezer fő) az országos értéket (átlagot) megközelíti. A KKV-k terén a legnagyobb vállalkozói aktivitás a budapesti agglomeráció településeinél – elsősorban a nyugati szektorban –, valamint Gödöllőn, Kecskeméten, és Ráckevén tapasztalható. A települések háromnegyede a hatásterületi átlagnál alacsonyabb mutatóval rendelkezik. Ebből a körből magasabb KKV aktivitás jellemzi a kistérség központokat, valamint Dabas és Kecskemét esetében néhány környező települést (pl. Újhartyán). A legalacsonyabb kategóriába a 2,8 és 10,5 vállalkozás/ezer fő közötti vállalkozási aktivitással rendelkező 12 település tartozik. Ezek két összefüggő térséget alkotnak (Monor – Nagykáta – Cegléd, illetve Dabas – Kecskemét – Cegléd által bezárt területek), Nyáregyháza pedig szigetszerűen beékelődik Monor és Újlengyel közé.

A KKV-k területi megoszlását illetően ugyanaz mondható el, mint a társas vállalkozások esetében, mivel a nagyvállalkozások száma kevéssé befolyásolja a nagyságrendeket.

A hatásterületen **az ezer lakosra számított KKV árbevétel** tekintetében némileg csökken a legmagasabb kategóriákba tartozó települések száma a KKV-k számából képzett értékek megoszlásához képest, azonban – az Újhartyánnal szomszédos – Dabas és Csévharaszt mutatója erős KKV jelenlétre utal (2071,2 illetve 4060,4 M Ft/ezer lakos). A hatásterület egészét nézve a lakosságátlagos KKV árbevétel nagysága 1576,5 M Ft/ezer fő, tehát az országos átlagnál kedvezőbb értékű. A legalacsonyabb kategóriába eső 9 település – egy kivételével (Tatárszentgyörgy) – megegyezik a legalacsonyabb KKV aktivitással rendelkezők egy részével.

A KKV-k részletesebb bemutatása a mikro-, kis-, és középvállalkozások helyzetének párhuzamos, település szerinti összehasonlítását tartalmazza.

A vizsgált területen megfigyelhető, hogy a vállalkozói aktivitás általában az országos átlagot jól közelítő értéket mutat, továbbá, hogy az ezer lakosra vetített árbevétel nagysága az országosnál kedvezőbb – mind az eddigi esetekben, mind a mikro-, kis-, és középvállalkozások esetében.

A hatásterület **kisvállalkozásai** körében a vállalkozói aktivitás – egyetlen kivételként – az országos szintet kevéssel meghaladja. Ezt látszik alátámasztani az a tény, hogy a kisvállalkozások mindkét mutatójánál viszonylag magas a vizsgálat szerinti két felső kategóriába eső települések aránya (34 és 36%). Hasonlóan kiugróan magas a **középvállalkozásoknál** tapasztalható vállalkozói aktivitás, mivel a felső két kategóriába a hatásterület településeinek közel 40 százaléka tartozik.²² A mikrovállalkozások esetében kevésbé, ellenben a kis-, és a középvállalkozások ezer főre jutó száma alapján a városi környezet hatása mellett újabb vállalkozás-ösztönző tényezők meglétére lehet következtetni. Kisvállalkozói aktivitás terén ide sorolható elsősorban Hernád, Felsőlajos, Fülöpháza, Kunbaracs, (Újhartyán,) a középvállalkozások lakosságárányos értéke szempontjából pedig Csévharaszt, Pusztavacs, Dánszentmiklós, és Felsőlajos. Figyelemre méltó, hogy a kis-, és középvállalkozói aktivitás ezen kiemelt települései egy jól meghatározható sávban, Kecskemét és Budapest dél-nyugati agglomerációja között csoportosulnak.

Megállapítható végül, hogy öt településen egyáltalán nincsenek kisvállalkozások, illetve a vizsgált települések közel egyharmadában nem működnek középvállalkozások. Ebből következik, hogy a hatásterület három településén (Bénye, Káva, Mikebuda) csupán alacsony bevételt elérő mikrovállalkozások működnek. (Ezek a települések kb. 1100 és 700 lakosú községek.)

²² A hatásterület egészére vett érték (átlag) és az egyedi, települési értékek összehasonlításánál is viszonylag magas az átlag feletti értékek aránya.

4.4. KIEMELT IPARI ALÁGAZATOK K+F SZEMPONTÚ GAZDASÁGI ELEMZÉSE

Újhartyán tágabb környezetének általános gazdasági elemzésén túlmenően lényeges – a K+F és innovációs park potenciális funkcióinak lehatárolásához – egy szűkebb hatásterület K+F szempontú vizsgálata. A K+F szempontú gazdaságelemzéshez szükséges az innováció-orientált, K+F igényes tevékenységi területek meghatározása, melyek elsősorban a vegyipari, és gépipari ágazatokon belüli tevékenységi köröket ölelik fel. A vizsgált tevékenységi területek a következők:

- kutatás-fejlesztési tevékenység
- vegyi alapanyag gyártása
- gyógyszergyártás
- gumi és műanyag termék gyártása
- gép, berendezés gyártása
- iroda-, számítógépgyártás
- egyéb villamos gép, készülék gyártása
- híradástechnikai termék, készülék gyártása
- műszergyártás
- járműgyártás
- nyersanyag visszanyerése hulladékból.

Az elemzett hatásterületen a gép- és berendezésgyártás (360 db), valamint a gumi- és műanyaggyártás (202 db) területén tevékenykedik abszolút számát tekintve a legtöbb vállalkozás. Jelentős iparágazat továbbá a vonzáskörzetben a villamos-gép gyártás és a műszergyártás. A vállalkozások a legtöbb tevékenységi terület szerint Kecskeméten, illetve Budapest agglomerációjához tartozó településeken koncentrálódnak.

A hatásterületen működő társas vállalkozások között összesen 84 **kutatás-fejlesztési** tevékenységet folytató szervezet található. Ezek a vállalkozások 12 település között oszlanak meg, legnagyobb arányban a budapesti agglomerációban, ahol a vállalkozások több mint fele működik – elsősorban a nyugati szektorban (Budaörs, Budakeszi, Törökbálint). A területi koncentrátságot jelzi még, hogy Kecskeméten és Gödöllőn a vállalkozások 46 százaléka összpontosul. Az ágazaton belül a legmagasabb árbevétel Kecskeméten, Budakeszin, Gödöllőn, és Budaörsön realizálódik.

A K+F ágazaton belül a természettudományi, és műszaki területen figyelhető meg a legmagasabb szintű kutatási-fejlesztési tevékenység, szemben a társadalomtudományi területekkel, amelyeken a vállalkozásoknak csupán 18 százaléka dolgozik, s az összárbevételből 9 százalékkal részesülnek. Ezen szakágazatok számottevő jelenléte szintén a korábban említett fontosabb városokban tapasztalható.

A vizsgált 64 település közül 44 helyen (a települések 69%-án) fordulnak elő **gép-és berendezésgyártással** foglalkozó vállalkozások. Különösen jelentős Kecskemét, Érd, Budaörs, Százhalombatta és Szigetszentmiklós szerepe az abszolút számokat illetően. A térségben a gépgyártás területén képződött árbevételekből a legmagasabb arányban a nagyobb városok (mint Kecskemét és Gödöllő), valamint Diósd, Budaörs és Ócsa részesedtek.

Az elemzett hatásterületen 202 db vállalat gyárt **gumi-, és műanyag termékeket**. Ezen szakágazatban működő vállalkozások területi lefedettsége 60%-os, azaz 39 településen tevékenykednek a gumi-, és műanyagipari vállalatok. Nagyobb koncentrációjuk Kecskemét és az agglomeráció (Érd, Budaörs) településeinek kivételével, az Újhartyánnal szomszédos Dabason figyelhető meg. A tárgyalt iparágban az érdi vállalatok (17 db) realizálják a legmagasabb árbevételeket, így részesedésük a vonzáskörzetben képződött bevételekből kiemelkedően magas (33%).

A **villamos gépeket és készülékeket** előállító vállalatok (131 db), - a 29 települést magában foglaló működési területükön belül – Kecskeméten és Érden fordulnak elő nagyobb számban. A településeken, az elemzett iparágban működő vállalatok számát a hatásterületen képződött árbevételből való részesedésükkel összehasonlítva megállapítható, hogy Gödöllőn (ahol 8 vállalat részesedik 20%-kal) és Kunszentmiklóson (ahol egy vállalat adja a vonzáskörzet árbevételeinek 7%-át) realizálódtak a legmagasabb árbevételek.

A gépipari ágazatok közül, a 19 településen működő **műszergyártó vállalatok** területi koncentrációja különösen Kecskeméten, Budaörsön és Érden figyelhető meg. A hatásterületen képződött árbevételek több mint 50%-át azonban 10 gödöllői székhelyű műszeripari vállalat realizálja. Ezek tevékenységi köre az orvosi-, és mérőműszer, valamint az optikai és fényképezési eszközök gyártását öleli fel.

A hatásterület 27 településén vannak bejegyezve **járműgyártó**, míg 13 helyen **iroda-, és számítógépgyártó vállalkozások**. Az előbbi szakágazatban Kecskeméten kívül Szigetszentmiklóson, az utóbbiban pedig Érd és Gödöllő területén működik a vállalatok többsége. A járműgyártás iparágzatán belül a vállalatok több mint fele a közúti járműmotor és alkatrész gyártása területén folytatja tevékenységét. A legmagasabb egy vállalatra eső árbevételeket azonban a gépjármű-karosszéria és pótkocsi gyártása területén érték el, elsősorban a dunaharaszti vállalatok magas árbevételének köszönhetően. Ezen település vállalatai adják a térség járműgyártó vállalatai árbevételének több mint 26%-át, amit csak a kecskeméti (45%) vállalatok részesedése szárnyal túl.

Az iroda-, és számítógépgyártás területén egymaga Kecskemét csaknem 60%-kal részesedik az árbevételekből, de a törökbálinti vállalatok is magas árbevételeket realizáltak.

A **híradástechnikai termékek gyártásával** foglalkozó vállalatok, a 25 települést magában foglaló működési területükön belül szintén Kecskeméten, Érden, valamint Törökbálinton figyelhetők meg nagyobb gyakorisággal. Ez utóbbi településen működő cégek tudták a vonzaskörzetben képződött árbevételekből a legnagyobb (25%-os) részesedést elérni, de a Gödöllő székhelyű híradástechnikai cégek (4 db) 20%-os árbevétel aránya is kimagasló a térségben.

A vegyipari ágazatok közül különösen K+F igényes a **gyógyszergyártás**, melynek hatásterületen belüli lokális központjait Gödöllő, valamint Törökbálint alkotják. A Gödöllői Egyetem tudásbázisára alapozva négy gyógyszergyártással foglalkozó vállalat működik a városban, melyek a vonzaskörzet gyógyszeriparának árbevételéből összesen több mint 57%-kal részesednek. Magasabb árbevételeket realizál azonban a törökbálinti gyógyszeripari vállalat, amely egymagában teszi ki az iparágazat térségi árbevételének 42%-át.

A feldolgozóiparon belül az **újrahasznosítást célzó hulladékfeldolgozás** egyike azon ágazatoknak, amely kutatási-fejlesztési eredményeket alkalmazhat tevékenysége során. Az ebben az ágazatban működő 22 vállalkozás közel azonos arányban oszlik meg tevékenysége szerint a fém illetve a nemfém nyersanyagok előállítására. Az utóbbi területen realizált árbevétel nagysága azonban a másik szakágazathoz képest jóval magasabb. A nyersanyagok hulladékból történő visszanyerésével foglalkozó vállalkozások az agglomeráció 6 településén kívül még 7 városban működnek a hatásterületen. Rendszerint egy ilyen vállalkozás működik az említett településeken, Érd (4), Dunaharaszti, Kecskemét (3-3), Maglód, és Monor (2-2) kivételével.

A vizsgált területen a **vegyi alapanyag, mezőgazdasági vegyi termék, illetve festék, bevonóanyag** előállításával foglalkozó társas vállalkozások száma 30. Az ágazatban működő vállalkozások a hatásterület összesen 16 településén: az agglomeráció délnyugati szektorában, Gödöllőn, valamint a hatásterület középső és déli részein (szinte egybefüggő térséget alkotva) helyezkednek el. A vegyipari tevékenység az üzemek számát tekintve Százhalombattán (3), az agglomerációban Érden (4) és Budaörsön (3), a hatásterület középső és déli részén pedig Örkényben (4), és Kecskeméten (3) mondható számottevőnek. A realizált árbevételeket²³ is figyelembe véve az ágazati tevékenység elsősorban Szigetszentmiklóson, illetve Kecskeméten és Örkényben számít kiemelkedőnek (860, 620, és 430 M Ft).

²³ összes vállalkozás által realizált, aggregált éves árbevételek

A kiemelt K+F igényes ipari alágazatok abszolút számok és árbevétel arányok szerinti gazdasági elemzése alapján **összefoglalásképpen** megállapítható, hogy a vizsgált hatásterület társas vállalkozásainak nagy része a gépek és berendezések, valamint a gumi és műanyag termékek gyártása területén működik. A gazdasági szervezetek területi elhelyezkedésére a nagyobb városokban, mint Kecskeméten és Gödöllőn, illetve a fővárosi agglomeráció nyugati szektorában történő koncentráció jellemző, mind az abszolút darabszámok, mind pedig az árbevételek figyelembe vételével. Kivételként azonban, egyes elemzett ipari alágazatoknál megfigyelhetők az említettektől különböző lokális központok. Ilyen sűrűsödési pontokat jelent a gép-, és berendezésgyártás területén Cegléd és Ócsa, a gumi és műanyag gyártásánál Dabas, a vegyi alapanyag gyártás területén pedig Örkény települése.

5. A K+F TEVÉKENYSÉG POTENCIÁLIS TERÜLETEI ÉS ÁGAZATI KAPCSOLATI RENDSZERE

5.1. A TEVÉKENYSÉGI PROFIL MEGHATÁROZÁSÁNAK MÓDSZERTANA

Valamely régió természeti, gazdasági erőforrásai; humán tőkével való ellátottsága (kritikus tömeg), az adott földrajzi térben való elhelyezkedése nagymértékben meghatározzák a vizsgált területen elhelyezkedő települések kitörési pontjait, melyek optimális követése a régió innovatív fejlődését biztosíthatja.

Másrésről minden régió stratégiai programjának – így a kutatás-fejlesztési prioritásoknak – is illeszkednie kell a felsőbb területi és országos szintű stratégiákhoz. Nemzeti szinten még könnyebben meghatározhatóak azok a komparatív előnyök, melyek egy adott ország és ágazat esetében ilyen kitörési pontoknak bizonyulhatnak

Magyarország esetében szükségszerűen figyelembe kell venni az Európai Unió 5. és 6. kutatási, technológiafejlesztési és demonstrációs keretprogramjának prioritásait, valamint az Európai Kutatási Térség kooperációs-együttműködési célkitűzéseit.

Az Európai Unió tendenciák figyelembe vételekor kiemelten kell kezelnünk azokat az ágazati-kutatási területeket, melyekben a magyarországi intézmények és vállalkozások egyenrangúan és magas hozzáadott értéket képviselve tudnak részt venni a projektekben.

5.1.1. *Tematikus ipari park koncepciók*

A tudományos-technológiai parkok a regionális gazdaságfejlődés új elemei, melyeket alapvetően két cél hozott létre:

- az egyetemi kutatóhelyekről a technológia áthelyezése és alkalmazási feltételeinek kidolgozása
- a helyi gazdaság bekapcsolása és a kutatás eredményeinek terjesztése.

Ez utóbbi pontból következik, hogy a tudományparkok szakosodnak, működő ipari-ágazati pólusokat hoznak létre.

Az ipari parkok – mint térségi koncentrált gazdaságfejlesztési intézmények – innovatív fejlesztésének egyik alapvető formája a néhány kiemelt iparágra és szolgáltatásra szakosodott – nagyobb támogatásokban is részesülő – tematikus ipari park fejlesztés.

Azok az iparági területek, ahol Magyarország jelentős versenyelőnnyel rendelkezik és az elmúlt évek működő tőke befektetései is hozzájárultak a regionális szerepkörű gazdasági központok fejlesztéséhez országos viszonylatban mindenképpen potenciális kutatási-fejlesztési területnek számítanak. A Széchenyi „Terv Regionális szerepkörű vállalati központok letelepítésének tízéves fejlesztési programja” című dokumentumában három ilyen területet jelöltek meg:

- biotechnológia
- informatika-elektronika
- pénzügyi szolgáltatások

Jelenleg Magyarországon kétirányú ipari park fejlesztés folyik. Egyfelől egy extenzív jellegű, amelyben cél, hogy a működő ipari parkok számát 10 éven belül 250-re növeljük; másfelől fontos célkitűzéseként jelenik az ipari parkokba betelepült cégek, a parkok térségében működő vállalkozások versenyképességének javítása. Ebből kifolyólag az akadémiai, egyetemi és K+F szervezeteknek nagyobb szerepet kell adni a tudományos-technológiai parkok létrehozásában.

„Az ipari parki fejlesztések a második fázisba értek, melyben az innováció válik hangsúlyozóvá. ... Több nagyvárosban, a tudományegyetemek bázisán ugyan megindult ez a munka, egyelőre azonban még csak a kezdeti lépéseknél tartunk. Helyenként van összefüggés az adott város ipari parkjában már meghonosodott technológiák között, de ez nem szükségszerű.”²⁴

Tehát milyen tényezőket kell és lehet figyelembe venni egy tudományos-technológiai, kutatás-fejlesztési park profiljának meghatározásakor?

- az adott régió meglévő szellemi kutatóbázisa, kutatóközpontjai
- a vizsgált régió vállalkozásainak ágazati jellemzői
- regionális, országos, Európai Unió prioritások
- ha a parkot ipari parkban valósítjuk meg: az ottani ipari parkban már meghonosodott technológiák.

A már meghonosodott technológiai bázisra épülő innovációs ipari park fejlesztés egyik legjellemzőbb magyarországi példája a győri INNONET Innovációs és Technológiai Központ. „A közeli ipari parkban letelepedett vállalkozások szektoriális jellege és a regionális

²⁴ Világgazdaság: Energiaipari tudománypark épül, 2001 december 17. Interjú Polgárné Májer Ildikóval, a Budaörsi ISC Kft. ügyvezető igazgatójával.

szellemi tőke minősége és ágazati meghatározottsága alapvetően döntő egy a jövőben létesítendő kutatás-fejlesztési, innovációs park tevékenységi körének meghatározásakor.”²⁵

5.1.2. Meghatározó tényezők

Az észak- és nyugat-dunántúli ipari centrumok kialakulását csak lassan követte más K+F központ kialakulása, mivel ezeknek elhelyezkedésére legnagyobb hatással az egyetemi és kutatócentrumok voltak. A humán tőke minősége ezek szerint alapvetően egyik meghatározó tényezője a kutatás-fejlesztési központok területi elhelyezkedésének. Általánosan elmondható, hogy a közlekedési, elérhetőségi feltételek javulása, kiegyenlítődése a kutatás-fejlesztési tevékenység területi különbségeinek kiegyenlítődééhez is vezet. A tevékenységi kör, profil meghatározásakor figyelembe kell venni tehát a jövőben fejlesztendő tudományos-technológiai park elérhetőségi jellemzőit, hiszen a munkaerő, a szolgáltatások, a termékek térbeli áramlásának megfelelő gyorsasága elvárt egy K+F park esetében.

Leginkább meghatározó tényező mégis a rendelkezésre álló humán tőke képzettségi szintje és „ágazati diverzifikációja”. Közeli egyetemi és közintézményi, valamint vállalati kutatóbázisok és központok jellege alapvetően döntő a létesítendő tudományos-technológiai park arculatának meghatározásakor.

5.2. POTENCIÁLIS TEVÉKENYSÉGI TERÜLETEK KIVÁLASZTÁSA ÚJHARTYÁN ESETÉBEN

Újhartyán közlekedés-földrajzi fekvése kimondottan kedvezőnek mondható. Budapest-központ az M5-ös autópályán 40 perc alatt elérhető. Ez azért is jelentős mert Magyarország kutatási kapacitásainak több mint fele Budapesten található. Budapest vállalati, intézményi, egyetemi kutatóbázisai szektorális és ágazati szinten lefedik az összes kutatótevékenységet. A regionális szintű hatásterületen nem található jelentősebb kutatási központ, így jelen esetben, a régió szellemi, kutatói bázisa nem feltétlenül játszik döntő szerepet a tudományos-technológiai park ágazati jellemzőinek meghatározásakor.

Az előző fejezetben Újhartyán és térsége gazdasági adottságait vizsgáltuk. A vállalkozások ágazati jellemzőinek kutatásakor megállapítottuk, hogy a vállalkozások nagy része a gépek, berendezések, valamint a gumi és műanyag termékek gyártása területén működik. Sűrűsödési pontokként gép-, és berendezésgyártás területén Cegléd és Ócsa, gumi és műanyag gyártásánál Dabas, vegyi alapanyag gyártás területén pedig Örkény emelhető ki.

²⁵ Interjú André Jánossal, a Kecskeméti Ipari Park ügyvezető igazgatójával, 2002 február 12.

Ez utóbbi, a vegyipar deduktív módon kizárható a település közelsége, és fokozottan veszélyes szennyezettségi besorolása miatt, valamint a vegyipari jellegű kutatások meglehetősen nagy vízigényt támasztanak.

Ha egybevetjük Európai Unió kutatás-fejlesztési prioritásokat mindenképpen ki kell emelnünk az EU 6. Kutatási, Technológiafejlesztési és Demonstrációs Programjának a második, harmadik és az ötödik pontokhoz tartozó prioritásokat:

- Információs társadalomhoz kötődő kutatások
- A kutatási eredmények a prioritásoknak megfelelő technológiai területeken való alkalmazása: biztonság, környezettudatos gondolkodás, e-kereskedelem
- Kommunikációs és számítástechnikai infrastruktúrák
- Információs menedzsment és felhasználóbarát felületek (interfaces)
- Nanotechnológiák és „nanotudományok”, tudásbázisra épülő többfunkciós anyagkultúrák, új termelési eszközök és rendszerek, műszertechnikai kutatások
- Élelmiszer minőség és biztonság
- Biztonságosabb és a környezeti érdekeket előtérbe helyező termelés és feldolgozás
- Élelmiszerekkel kapcsolatos allergiák, betegségek kutatása
- Szennyezőanyagok, mikroorganizmusok elemzése, kimutathatósága, felismerése
- Állati takarmányok

A megvalósítandó Újhartyán tudományos-technológiai és innovációs park számára ezek azok a területek, melyeken a régió kutatás-fejlesztési szellemi potenciáljára alapozva, valamint a kutatóintézetekkel való együttműködés során komparatív előnyt tudnának felmutatni.

A létesítendő innovációs park számára a nemzeti kutatási és fejlesztési programok közül meghatározó jelleggel bírnak a:

- környezetvédelmi és anyagtudományi
- agrárgazdasági és biotechnológiai kutatások.

Magyarország lehetőségei az élelmiszer-termelésben – megfelelő infrastruktúra és tudományos-technikai bázis felfejlesztése esetén – meglehetősen kedvezőnek mondhatóak. Az Európai Unió csatlakozás tükrében kell kedvező helyzetet teremteni a magyar agrárgazdaság számára. A mezőgazdasági és biotechnológiai, valamint élelmiszeripari technológiák és élelmiszer-biztonsággal kapcsolatos kutatások Magyarországon is prioritásnak minősülnek.

A tevékenységi blokk séma kialakítása során a térségben már létező hagyományos és keresett tevékenységek áttekintése, értékelése és kiemelni belőle a használható elemeket, megtalálni az új elemeket és profilba rendezni. A válogatás alapja a piaci kereslet és megfelelés -

vannak–e olyan elemek. Azt javasoljuk, hogy a K+F park tevékenységének szervezése, az elérhető kutatási források, határozzák meg a részletes profilt. A műszaki-technológiai háttér kiépítése ezt megelőzi és a kihasználtság eléréséig területtől független tevékenységekkel lehet feltölteni. A helyi gazdaság értékelése, valamint a lehetséges kutatási tevékenység egyeztetése alapján összegzésként a következő **profilokat** ajánljuk:

1. műanyag ipari és gumi ipari kutatás-fejlesztés,
2. gépipar ezen belül műszergyártás, és számítógéppel támogatott gépipari tevékenységi kutatások-fejlesztések,
3. ökológiai fenntartást célzó kutatások, élelmiszeripari technológiák fejlesztése és élelmiszer-biztonsággal kapcsolatos kutatások és fejlesztések (HACCP).

Az adott vállalkozás letelepedésénél előtérbe kell helyezni a települési érdekeket és fejlesztési célkitűzéseket; a döntést csakis a piaci tényezők alapos elemzése után szabad meghozni.

5.3. POTENCIÁLIS NEMZETKÖZI EGYÜTTMŰKÖDŐ PARTNEREK

A tudományparkok nemzetközi hálózati együttműködésének egyik letéteményese az International Association of Science Parks²⁶. Az IASP keretet teremt a tudományparkok nemzetközi ágazaton belüli és ágazaton átnyúló kooperációinak (technológia-transzfer megállapodások tudományparkok között, partneri viszonyok kiszélesítése etc.).

A lehetséges tevékenységi körök meghatározása után a következő potenciális európai partnerek jöhetnek számításba:

Belgium:

Crealys – Science Park of the Province of Namur

<http://www.crealys.be>

Csehország:

Technology Park Brno a.s.

<http://www.technologypark.cz>

Dánia:

²⁶ <http://www.iaspworld.org>

Agro Business Park

<http://www.agropark.dk>

Danish Science Park, Horsholm

<http://www.forskingcentret.dk>

Finnország:

Environmental Technology Center Neopoli

<http://www.neopoli.fi>

Joensum Science Park Ltd.

<http://www.carelian.fi>

Tampere Technology Centre Hermia

<http://www.hermia.fi>

Technology Centre Teknia Ltd.

<http://www.teknia.fi>

Írország:

National Technology Park, Limerick

<http://www.shannon-dev.ie/ntp>

Potenciális együttműködő partnerek keresésekor Finnország és Németország kiemelten kezelendő a hasonló gazdasági-jogi szabályozási háttér miatt.

6. AZ ORSZÁG KÖZEPE TUDOMÁNYOS ÉS TECHNOLÓGIAI PARK MŰSZAKI KIALAKÍTÁSA

6.1. KÖZMŰVEK KAPACITÁSA ÚJHARTYÁN TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVE²⁷ ALAPJÁN

6.1.1. Megközelíthetőség és elérhetőség

Az Ország Közepe Tudományos és Technológiai Park közlekedésföldrajzi helyzete kiemelkedően kedvező. A „**IV. helsinki folyosó**” részét képező **M5 autópálya** bekapcsolódási lehetőséget biztosít az ország gyorsforgalmi hálózatába. A nemzetközi közúti kapcsolatokat is biztosító főútvonalak hálózatát jól kiegészítő, alsóbbrendű úthálózathoz tartozó utak a szomszédos településekkel teremtenek közvetlen kapcsolatot.

Újhartyán település Dél-Pest vonzáskörzetének – nagyon kedvező – 30 perces elérhetőségi határán helyezkedik el, a legközelebbi kettő nemzetközi határátkelőhely 90 percen belüli közúti elérhetőségén belül van (Komárom és Rösztke).

A terület **kétoldali megközelítési lehetősége** biztosított: Újhartyán felől az M5-ön átívelő két felüljárón közelíthető meg. A park közvetlen csatlakozását az autópályához a fejlesztési területtől K-re, ÉK-DNy irányban haladó – a 4. sz. főút és az M5 autópálya közötti összeköttetést biztosító – 405. sz. út teszi lehetővé. A parkot ÉNy-ról határoló út személygépjármű forgalom lebonyolítására alkalmas.

6.1.2. Víziközművek, ivóvíz

A szolgáltató a vecsési székhelyű M+A Épületgépészeti és Közműépítő Kft.

A **helyi vízbázisra települt** vízellátó rendszer üzemeltetési engedély szerint engedélyezett vízmennyiség 1000 m³/nap, amelyet a rákötések előrehaladtával folyamatosan módosítanak. A településen működő két vízműkút kapacitása: 730 l/p (1. vízműkút) és 700 l/p (2. vízműkút). A biztonságos vízellátás érdekében egy 100 m³ kapacitású víztorony és 2x100 m³-es térszíni tározó is épült. A megfelelő vízminőség biztosítása érdekében egy 50 m³/h teljesítményű vas- és mangántalanító berendezés is üzemel. **A községi vízmű jelentős kapacitás-többlettel rendelkezik, amely a fejlesztési igényeket kielégíti.**

²⁷ Pestterv: Újhartyán Település Rendezési Terve – Egyeztetési Tervi Dokumentáció, 2001 december

A vízműutak kapacitására alapozott engedélyezhető maximális vízkivétel 800-1.000 m³/nap mennyiséget tesz ki, ennek tisztítására **a víztisztító berendezés kapacitása megfelelő**. A lakossági vízfogyasztás (150 l/fő/nap értékkel számítva) 412 m³/nap, ennek megfelelően 400-500 m³/nap szabad kapacitással lehet számolni. Ezt meghaladó vízigény esetén a vízbázis bővítésére lehetőség van.

A vízhálózat jellemző méretei: a vízműből kilépő vezeték Ø200 és Ø160 KPE csövek, az elosztó vezetékek Ø110 és Ø90 KPE csövek.

6.1.3. Szennyvíz

A szennyvízelvezető hálózat az Újhartyán-Kakucs közös szennyvíztisztító telephez kapcsolódik. A telep végkapacitása 1.200 m³/nap, a gépészeti berendezés kapacitása 600 m³/nap, amely **az igények növekedésével felbővíthető a végkapacitásra**.

A szennyvízelvezető hálózat kényszeráramoltatású vákuumos technológiával épült ki. A községben 1 vákuum gépház gyűjti össze a szennyvizet és továbbítja a szennyvíztisztító telepre. A gravitációs gyűjtőágak átmérője Ø90-200 mm, a rendszerhez két főgyűjtő tartozik, a 2-0-0 jelű főgyűjtő fogadja az É-i területről a szennyvizeket.

6.1.4. Energiaellátás

Magisztrális rendszerek:

A község északkeleti külterületén halad K-Ny irányban egy 400 kV-os (Százhalombatta-Albertirsa) és egy 120 kV-os elektromos légvezeték. Az autópálya keleti oldalán nagynyomású gázvezetékek haladnak (Városföld-Vecsés), a Barátság II. kőolajvezeték ÉNY-DK irányban, utóbbival közös 2 db kőolaj-termék csővezeték (Százhalombatta-Szolnok). **A magisztrális rendszerekre a község közvetlenül nem tud csatlakozni.**

Elektromos energia:

A település villamos elosztóhálózatainak és 20/0,4 kV-os transzformátorállomásainak villamos terhelését az adott térségre méretezték. A község transzformátorállomásain megosztva **max. 1000 kW többletterhelést bír a rendszer.**

A környező települések középfeszültségű – 20 kV-os – elosztóhálózatai a felsőbabádi és monori táppontokról kapnak ellátást. A térségben leágazó táppontok: Felsőbabád 120/20 kV-os transzformátorállomás, Albertirsa 750/400/120 kV-os alaphálózati transzformátorállomás, Monor 120/20 kV-os transzformátorállomás.

Gázenergia:

A település vezetékes gázellátása megoldott, azonban a középnyomású gázátadó állomás szabad kapacitása 300-500 m³/h.

A vezetékes földgázhálózat táppontjai: Dabas nagynyomású/nagyközépnomású gázátadó állomás és az Újhartyán nyomáscsökkentő gázátadó állomás. **Az ipari park területén egy új gázátadó állomás létesítése tervezett.**

6.2. A TERVEZETT K+F PARK INFRASTRUKTÚRA-IGÉNYE

A rendelkezésre álló terület 50 ha²⁸, mely a későbbiekben északi irányba bővíthető. Beépítés maximális mértéke: 45 %, a megengedett legnagyobb építménymagasság 15 m, a kialakítható minimális telekméret 1.500 m², a legkisebb zöldfelületi fedettség 20 %, szintterületi mutató 0,9. **Közműcsatlakozási lehetőségek adottak.**

6.2.1. Közlekedési hálózat

A park külső megközelítése két útvonalon történhet. Az utak terhelhetőségét, áteresztőképességét figyelembe véve célszerű a gépjármű és személyforgalmat szétválasztani. A 405. sz. úton bonyolítható le a gépjárműforgalom túlnyomó többsége, a ÉNy-i megközelítő út a forgalmat a településközpontba irányítja, ezért ezt elsődlegesen a személy- és kerékpárosforgalom veheti igénybe, illetve célforgalom tekintetében személygépkocsik.

A K+F Park **belső tömbfeltárása a terület adottságaihoz igazodva két úttal történik.** Első ütemben a közművesítést követően a – 405. sz. főútról leágazó, a parkot ÉNy-ről határoló úthoz csatlakozó – jelenlegi belső tömbfeltáró **út burkolatfelújítása válik szükségessé.**

A betelepülés igényeinek megfelelően II. ütemben (2008-tól kezdődően) egy ezzel **párhuzamos, kétsávós út kiépítése válik szükségessé**, a 405. sz. úthoz, illetve a terület ÉK-i részén haladó úthoz kapcsolódó csomóponttal.

Becsült költségek:

- (a) meglévő tömbfeltáró út burkolatfelújítása: 2.500 Ft/m² egységáron számítva: 1.200 fm
21 millió Ft
- (b) belső tömbfeltáró út építése: 100.000 Ft/fm egységáron számítva: 940 fm
101 millió Ft
- (c) belső összekötő utak építése 100.000 Ft/fm egységáron számítva: 300fm
30 millió Ft..

²⁸ Saját számításaink alapján módosítanunk kellett a Településrendezési Tervben megadott adatokat.

6.2.2. Vízközművek, vízellátás

A K+F park távlati becsült vízigénye 60 l/fő/nap átlagos fogyasztással és a távlati 5.000 foglalkoztatottal számítva 300-400 m³/nap. **A park területének ellátásához 960 m hosszú, Ø100 mm-es műanyag vezeték kiépítése szükséges.**

A Vállalkozó Ház alapinfrastruktúra-ellátottságához egy közműakna és 250 m hosszú Ø80 mm-es műanyag vezeték építése szükséges.

Becsült költség:

(a) A gerincvezeték: 10.000 Ft/fm egységárral számítva 960 fm KPE cső:

9,6 millió Ft.

(b) Vállalkozói Ház v. Innovációs Központ: 4500 Ft/fm egységárral számítva 250 fm:

1,13 millió Ft.

6.2.3. Szennyvízelvezetés, kezelés

A meglévő rendszerre való rácsatlakozás lehetősége adott: az É-i területek szennyvizét szállító 2-0-0 jelű főgyűjtőhöz biztosít csatlakozási pontot a terület határában található szennyvíz átemelő és vákuum gépház.

Teljes betelepülés esetén a kibocsátás 48 l/fő/nap átlagos értékkel számítva 240 m³/nap. A keletkező szennyvíz elvezetéséhez **860 m hosszú, Ø125 mm-es műanyag vezeték kiépítése szükséges.**

Becsült költség:

(a) 8.500 Ft/fm egységárral számítva 860 fm:

7,3 millió Ft.

6.2.4. Energiaigény, elektromos energia

Az energiaellátó rendszerek szabad kapacitása **rövid távon képes kiszolgálni a Park igényeit (építési energiaigények), azonban a népesség gyarapodásával és az ipari park bővülésével fellépő energiaszükséglet-növekedést figyelembe véve középtávon erre már nem képes.**

A szolgáltató az ELMŰ Rt. A park kifeszültségű kábelhálózata kiépített, a távlati szükségletek kielégítésére **a meglévő hálózat megtáplálása szükséges.** A megnövekvő

igények kielégítésére – a fejlesztési tervekben szereplő – Dabas község távlati igényeivel összehangoltan az új 120/20kV-os 1x25MVA teljesítményű transzformátor állomás alkalmas²⁹, melynek táppontja az albertirsai alaphálózati transzformátorállomás, a másik betáplálási pont a felsőbabádi transzformátorállomás.

A távlati – 5MW – teljesítményigény kielégítéséhez első lépésben 2 db 20/0,4 kV-os, max. 630 kVA teljesítményű transzformátorállomás kiépítése szükséges.

Becsült költség:

(a) 2db 20/0,4 kV-os 630 kVA teljesítményű transzformátorállomás 12.000.000 Ft/db
egységárral számítva:

24 millió Ft.

6.2.5. Gázellátás

A település vezetékes gázellátását a TIGÁZ Rt. végzi. A beépítés I. ütemében a park gázigénye 1.000-1.500 m³/h, a távlati igény 2.000-3.000 m³/h. A gázellátás biztosításához 960 m hosszú Ø125 átmérőjű KPE cső kiépítése szükséges, emellett ki kell építeni a felhasználási nyomást biztosító nyomásszabályozót.

Becsült költség:

(a) Ø125 KPE cső 9.000 Ft/fm egységárral számítva: 960 m

8,6 millió Ft.

(b) Ø63 KPE cső 5.00 Ft/fm egységárral számítva: 250 m

1,3 millió Ft.

6.2.6. Távközlés

Az M5 autópályával párhuzamosan haladó **MATÁV optikai kábelhez csatlakoztatható a K+F Park távközlési rendszere.** A kiépítendő szükséges kábelhossz 1.120m. **Az üzemeltető érdekelt a hálózat bővítésében, a hálózatépítési költségek – megegyezés szerint – csökkenthetők.**

Becsült költség:

(a) 4.000Ft/fm egységárral számítva: 1.120m

4,5 millió Ft.

(b) Ø63 KPE cső 5000 Ft/fm egységárral számítva: 250 m

²⁹ Pestterv: Újhartyán Település Rendezési Terve – Egyeztetési Tervi Dokumentáció, 2001 december

1,5 millió Ft.

6.2.7. Infrastruktúra kiépítésének költsége (táblázat)

	I. ütem (2002-2008)	Vállalkozói Ház	II. ütem (2008-2012)
Útépítés	21.000.000 Ft		94.000.000 Ft
Vízellátás	11.000.000 Ft	7.000.000 Ft.	
Szennyvízelvezetés	7.300.000 Ft	2.260.000 Ft	
Elektromos energia ellátás	12.000.000 Ft		12.000.000 Ft
Gázellátás	4.000.000 Ft	2.600.000 Ft	
Távközlés	4.500.000 Ft	3.000.000 Ft	
<i>Összesen</i>	63.860.000 Ft	14.860.000 Ft	143.000.000 Ft

7. AZ ORSZÁG KÖZEPE TUDOMÁNYOS TECHNOLÓGIAI PARK SZERVEZETI KERETEI

7.1. A SZERVEZET FŐ KERETEINEK ÖSSZEFOGLALÁSA

7.1.1. Előzmények, jelenlegi menedzsment bemutatása

A gazdasági miniszter 2000 év MK. 2. számában megjelent közleménye - az „Ipari Park” cím odaítéléséről – szerint, az 1999-ben meghirdetett pályázatra beérkezett pályázatok értékelése alapján „Ipari Park” cím viselésére jogosult parkok között nevezte meg az „M5 Ipari Park (Újhartyán) M5 Ipari Park Kft-t”. Egy évvel később a 2001 GFK. 3. számban megjelent 1. GM közlemény komplex infrastruktúrafejlesztésre 72,9 millióFt-ot ítelt meg a már új néven szereplő Ország Közepe Ipari Park Kft. részére.

Az önkormányzat innovációhoz való pozitív hozzáállását aktív szerepvállalása mutatja az ipari területek fejlesztésében, amit jelez a sikeres Ipari Park cím pályázata, és infrastruktúrája fejlesztésére nyert állami támogatás.

Az önkormányzat eltérő megoldásokat alkalmaz a rendelkezésre álló Ipari Park, további ipari célú, valamint K+F innovációs célú földterületek betelepítésére vonatkozóan.

Az Ipari Park hasznosításához kötődően egyszemélyes, többségi önkormányzati tulajdonban lévő korlátolt felelősségű társaság került megalakításra. Ez az Ország Közepe Ipari Park Kft., mely egy vállalkozási szerződés keretében, külső szakértői cég bevonásával hasznosítja a park területét. A közeljövőben 100 %-os önkormányzati tulajdonba fog kerülni a kft., miközben a sikerdíjon alapuló hasznosítási szerződés továbbra is megmarad, hiszen az Ipari Parkban még van értékesíthető terület.

Az Ipari Park kijelölt területe hosszabb távon minden bizonnyal telítődni fog, ezért az önkormányzat idejekorán megkezdte a bővítési lehetőségek feltárását. Végül is a jelenlegi park szomszédságában, attól délkeletre, két ütemben 25-25 ha-os terület került bővítésként kijelölésre. Ezen újabb, nagy kiterjedésű iparterület jövőbeni hasznosítására való tekintettel szintén megalakult egy ingatlanhasznosítási vállalkozás (Újföld Kft.), melyben az önkormányzat 25 %-os tulajdonrészrel rendelkezik.

Az önkormányzat a fentiekén túlmenően egy további céggel is szerződéses jogviszonyban van a meglévő, további területek, így a K+F és Innovációs Park területének hasznosítására tekintettel is.

Megállapítások:

- Az önkormányzat saját földterületének - ipari és innovációs tevékenység - hasznosítása céljából egyrészt különböző vállalkozásokban résztulajdonosként gyakorolja a tulajdonosi jogokat, illetve koordinálja, felügyeli az értékesítést, másrészt vállalozási szerződésekkel, a földeladásból származó bevételből sikerdíj átengedése ellenében területhasznosításra törekszik.
- Az önkormányzati ingatlanhasznosítási érdekeltségek nem összpontosulnak egy kézben, hanem az aktuális piaci viszonyok által megszabottan formálódnak, ami már a rövid távú tervezésben is kedvezőtlené válhat, nem beszélve a parkok hosszú távú fejlesztési és működési stratégiájában mutatkozó bizonytalanságról.
- Az önkormányzat jelen ingatlanhasznosítási stratégiája a működtetés és menedzselés különválasztásában nyilvánul meg oly módon, hogy a működtetést önkormányzati felügyelet és koordináció mellett képzeli el, míg a menedzselést szakértői cégekre hárítja.

7.2. ÖNKORMÁNYZATOK A VÁLLALKOZÁSFEJLESZTÉSBEN

A kiindulási pont az alkotmány és az önkormányzatokról szóló törvény, mely rögzíti az önkormányzatok alapvető jogait, feladatait, a feladatvállalás és szervezetalakítás szabadságát, a gazdálkodást, vállalkozást magában foglaló jogosítványokkal. Ezek jogállami értékek, melyek irányt mutatnak minden önkormányzat számára szervezeti és működési rendjüket érintő döntéseik során.

Az önkormányzatok és a vállalkozók közötti kapcsolatok sok tekintetben ellentmondóak, mert több tényező befolyásolja azokat. Ilyen például a település gazdasági ereje, népességének nagysága, a képviselők, polgármester szemlélete, személyi kötődése. Fontos jellemzője az önkormányzat és vállalkozók közötti kapcsolatoknak, hogy az önkormányzat általában a legbiztosabb fizető, megbízható partner. Másrészt sok esetben a legnagyobb munkáltató is, a helyi gazdasági életet, a vállalkozói szféra mozgásterét befolyásolni képes hatóság is egyben.

Az iparterületek, valamint a K+F és innovációs park eredményes működéséhez a fogadó település gazdaságon kívüli egyéb funkciói is szükségesek. A magas technológiai szintű rendszerek folyamatos működése, a műszaki fejlesztés intézményeinek koncentrált jelenléte a befogadó településtől megfelelő szolgáltatási és ellátási színvonal biztosítását várja el. Nem vitatható, hogy csak azon a településen, térségben szerveződhet szolgáltatásra és innovációra épülő park, ahol aktív és magas színvonalú a képzés, s eredménye képes beépülni a gazdaságba. Természetesen ez a feltétel Újhartyán esetében közvetlenül nem áll fenn, de Budapest és Kecskemét oktatási bázisának közelsége áthidalja a helyi képzési hiányosságokat.

A hosszú távú cél ezért csak az lehet, hogy olyan szellemi erőforrás koncentráció jelenjen meg a településen, ami a megújítási elképzeléseket egyrészt folyamatosan termeli, másrészt azok megvalósítását szolgálja. Más szempontú megközelítésben, abban a parkban, illetve településen, ahol nincs meg a termelési tényezők megújításának feltétele, ott a park csak ipari telephely marad, s elmarad a speciális szolgáltató funkciók megjelenése, a pozitív kölcsönhatás gazdasági szereplők között. A fentiek is alátámasztják, hogy magát a parkot csupán földrajzilag lehet kiemelni a befogadó településtől, miközben a park, fejlődése, jövője szoros kapcsolatban van a település adottságaival, annak fejlesztési irányjaival, a jelen lévő intézmények és gazdasági-társadalmi, valamint politikai szereplők elképzeléseivel, jelenlegi és jövőbeli tetteivel.

A park működésének egyik következménye, hogy számos szolgáltatás újra aktivizálódik, megjelenik a településen, a térségben. Ezek a szolgáltatások később maguk is alakítják a működési tereket, a különböző erőforrásokat, helyi és regionális kapcsolatokat keresnek, vagyis meghatározó tényezőivé válnak a gazdasági és települési környezetnek. Fontos hatása még, hogy formálja a fogyasztási szokásokat, igényeket is, hiszen a stabil jövedelemi szintet jelentő munkaerő fogyasztási szintje is emelkedni fog, ami aztán visszacsatolása révén keresletként jelenik meg a helyi szolgáltató egységeknél.

Az önkormányzatok eltérő stratégiákat kénytelenek alkalmazni vállalkozói magatartásukban, mert szűkült a mozgásterük az erősödő központi költségvetési függés, a normatív támogatások csökkenése, a könnyen felélhető mobilizálható vagyon és a forráshiányos költségvetések miatt.

Eltérő gyakorlat alakult ki a tekintetben, hogy maga az önkormányzat részese legyen-e a piacnak, vállalkozzon-e, avagy csak vállalkozásbarát önkormányzatként segítse, működjenek közre a helyi vállalkozásfejlesztésben. Újhartyán esetében a válasz egyértelmű, az önkormányzat részese a piacnak és vállalkozik, miközben vállalkozásbarát környezet kialakítására is törekszik. Ennek a vállalkozásbarát környezetnek a jele és egyben közvetett támogatási eszköze is az ipari park megléte és K+F és innovációs park (benne Vállalkozói Ház) tervezett létesítése. A támogatás direkt formái (a kedvezményes földterület-értékesítés vagy bérlet, telephely-alakítás, infrastruktúra kiépítés, helyi szolgáltatások szervezése, helyi adókedvezmények) is ez irányba mutatnak.

7.3. AZ INNOVÁCIÓ AZ ÖNKORMÁNYZAT SZEMSZÖGÉBŐL, AZ ÖNKORMÁNYZAT LEHETSÉGES SZEREPVÁLLALÁSA

Ahhoz, hogy az innováció és az önkormányzat között megfelelést lehessen találni, először is vissza kell nyúlni magának az innovációnak tartalmához, megjelenéséhez. Ezért az innováció fogalmi meghatározásában azokat az elemeket kell hangsúlyozni, melyek a leginkább kapcsolhatók valamilyen formában az önkormányzat tevékenységéhez.

Az innovációt nemcsak a vállalkozásokhoz kötődő gazdasági, műszaki tevékenység jellemzi. Az szinte minden emberi tevékenységhez, életminőséget javító tényezőhöz kapcsolódik, ily módon az önkormányzat feladatköre által lefedett valamennyi területre is kiterjed. Ennélfogva egyszerre jelenti a gazdasági, a társadalmi, a kulturális szféra, a településkép, az emberi hozzáállás megújulását is.

Az innováció folyamata tehát egyrészt a vállalkozói oldalon magában foglal minden olyan fejlesztést, újítást, ami új technológiák, termékek, szolgáltatások létrehozását eredményezi, kezdve az ötletek gyűjtésétől, a „piaci” bevezetésig. Másrészt az önkormányzati oldalon kiterjed a település háttér-infrastrukturális (lakás, közmű, közlekedés), egészségügyi, oktatási helyzetének javítására. Más szóval az innováció, az ipari parkkal ellentétben nem köthető földrajzilag meghatározott területhez, az az egész település, szűkebb környezetének életét áthatja, befolyásolja. (A K+F tevékenységek egy parkba történő „betelérése” Újhartyán esetében sem jelentheti az innováció korlátok közé szorítását.)

Ez a felismerés az önkormányzat szerepvállalását is szélesebb alapokra helyezi, ennek megfelelően szükséges a szervezeti keret átalakítása, mely részben már el is kezdődött. A szervezeti keret két jól elkülöníthető egységre osztható:

- Az első az önkormányzat „hagyományos” feladatainak ellátását biztosító szervezeti egység, ami a jelenlegi hivatali struktúrával megegyező („A egység”). Fő feladata a törvény által nevesített feladatok³⁰, a települési innováció fogadóbázisát megteremtő

³⁰ **1990. évi LXV. TÖRVÉNY a helyi önkormányzatokról**

8. § (1) A települési önkormányzat feladata a helyi közszolgáltatások körében különösen: a településfejlesztés, a településrendezés, az épített és természeti környezet védelme, a lakásgazdálkodás,, a helyi közutak és közterületek fenntartása,, köztisztaság és a településtisztaság biztosítása; közreműködés, a foglalkoztatás megoldásában; tudományos tevékenység támogatása; az egészséges életmód közösségi feltételeinek elősegítése.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt feladatokban a települési önkormányzat maga határozza meg — a lakosság igényei alapján, anyagi lehetőségeitől függően —, mely feladatokat, milyen mértékben és módon lát el.

végrehajtása. E feladatok végrehajtásában a **8. § 2.** bekezdése szabad kezet ad az önkormányzatnak. Ebben az értelemben tehát a jövőbeni feladatokat, fejlesztési terveket a települési innovációs potenciál megteremtésének szolgálatába kell állítani, ami néhány közszükségletet kielégítő fejlesztés háttérbe szorítását is jelentheti.

- A második magához a fejlesztési területekhez (Ipari Park, K+F park, ipari bővítési terület) kapcsolódó önkormányzati kontroll alatt lévő szervezeti egység(ek), melyet az ingatlanhasznosítási vállalkozásokban való önkormányzati tulajdon testesít meg („B egység”). A „B egység” az önkormányzat normatív bevételei mellett, a törvény által megengedett gazdasági tevékenységből származó, kiegészítő bevételi forrás megszerzése érdekében létrehozott vállalkozás szervezete. Ennek formája az üzletszerűen folytatott, profitorientált tevékenységből fakadóan – a gazdasági társaságokról szóló törvény alapján, célszerűen – a korlátolt felelősségű társaság vagy részvénytársaság lehet. (Az előbbi forma megtestesítője az Ország Középe Ipari Park Kft.)

Igen fontos, hogy e két szervezeti egység között a jövőben is folyamatos koordináció legyen, és biztosítottá váljon a kommunikációs, adminisztrációs csatornák átjárhatósága. A szervezeti keret jelenlegi formájában ez megvalósul, ami a két egység azonos épületen belüli elhelyezkedése, ezáltal közvetlen személyes kapcsolatoknak köszönhető. A személyi kapcsolatok azonban nem okozhat összeférhetetlenséget, amit az egyszemélyes társaságok esetében - mint pl. a 100 %-os önkormányzati tulajdonú cég - a törvény külön szabályoz³¹.

A két szervezeti egység feladatai, éppen az eltérő szerepvállalás miatt különbözőek, mégis a tevékenységük eredője az innováció kiteljesedésének irányába kell, hogy hasson. Ez az eredő nem lehet más, mint a települési innovációs potenciál megteremtése az iparterületek magas technológiai szintű, környezetkímélő vállalkozókkal való betelepítésével, illetve a települési életminőségi feltételek javításával.

Itt kell megjegyezni, hogy az önkormányzat vállalkozása(i) a kötelező és önként vállalt feladatainak ellátását nem veszélyeztetheti. Az önkormányzat olyan vállalkozásban vehet csak részt, amelyben felelőssége nem haladja meg vagyoni hozzájárulásának mértékét.

A fentiekből következik, hogy egy település innovációs potenciálja abban az értelemben gyűjtőfogalom, hogy szétválasztható egy gazdasági és egy társadalmi innovációs potenciálra.

³¹ **1997. évi CXLIV. törvény a gazdasági társaságokról** - *Az egyszemélyes társaság*

171. § (1) A társaságot egy tag is alapíthatja, illetve ilyen társaság létrejöhet úgy is, hogy a már működő társaság valamennyi üzletrészesének tulajdonát egy tag szerzi meg (a továbbiakban: egyszemélyes társaság).

172. § (3) Ugyanazon személy nem lehet egyidejűleg az egyszemélyes társaság és – ha a 171. § (1) bekezdésében meghatározott tag gazdálkodó szervezet – e gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselője, illetve felügyelő bizottságának tagja.

A gazdasági innovációs potenciál olyan változó feltételeknek az együttes jelenlétét, hatását jelenti egy településen, mint pl. az iparterületeken lecsapódó innovációs célra felszabadítható vállalkozói tőke, a K+F ráfordítás nagysága és hatékonysága, az innováció kedvező helyi megítélése és támogatottsága, az innovatív szervezetek és innovációs tudás jelenléte, az innovációs értékek folyamatos beépülése a társadalmi létbe. stb.

A társadalmi innovációs potenciál ezzel szemben tartós, időben állandó feltételeket szab a településen. Ilyen feltétel elsősorban a humán erőforrás minősége, mely a rendelkezésre álló innovációs tudás mennyiségét, minőségét és hozzáférhetőségét határozza meg, s mely nélkül a gazdasági innovációs potenciálról nem is beszélhetünk. Ugyanakkor idetartozik a meglévő, ismert innovációs minták adaptálásához szükséges, mindenekelőtt az önkormányzat által szabályozott feltételek, mint pl. az innovációt támogató jogi, hatósági, finanszírozási eszközök, koordinációs csatornák megléte, településkép, intézményi és szolgáltatási színvonal.

Itt lehet ismét visszakanyarodni a szervezeti keretben meglévő két szervezeti egységre, melyek funkciója és egyben feladata e két innovációs potenciál megalapozása. Míg a társadalmi innovációs potenciál megalapozása a hivatali struktúra koordinációja és vezetése mellett képzelhető el (A egység), addig a gazdasági innovációs potenciál megalapozása elsősorban vállalkozási alapon, önkormányzati kontroll, esetleg vezetése mellett működő ingatlanhasznosítás útján (B egység).

Az innovációs potenciálok közötti összefüggéseket természetesen – e fejezet keretében – a szervezet szintjén kell vizsgálni, ezért az innovációs potenciál nem szűkíthető le csupán az innovatív magatartásra, az innovatív képességek és törekvések egységére. Itt kell tisztázni:

- a szervezet humán és anyagi erőforrásait,

- az egyéni és a szervezeti adottságokat, illetve

azt, hogy mindezek hogyan és milyen hányada mobilizálható azonnal vagy hosszú távon az innováció érdekében.

A szervezet anyagi erőforrásai többnyire viszonylag könnyen meghatározhatóak (eszközök, anyagok, pénzügyi források stb.). Az emberi erőforrásokkal kapcsolatban azonban ki kell emelni, hogy az csak részben jelenti az egyéni képességek érvényesülését. Hasonlóan fontos az egyéni képességek szervezeti allokációja, vagyis az, hogy az egyéni képességek a szervezet céljainak, feladatainak és belső struktúrájának megfelelően hasznosuljanak.

A különböző szintek átfogó feladatai a vállalkozásfejlesztésben és az innovációs potenciál kialakításában:

Központi kormányzati szervek:

- a vállalkozói szféra felé történő információáramlás, tájékoztatás erősítése,
- nagyobb szakmai segítség nyújtása az állami alapokhoz, pályázatokhoz, külföldi segélyprogramokhoz való hozzájutásban,
- konkrét szakismereti és egyéb technikai eljárási jellegű tájékoztatás biztosítása,
- a piaci K+F tevékenység alakításának megalapozása,
- az üzleti szolgáltatások rendszerének a bővítése,
- speciális területi pénzügyi eszközök alkalmazása.
- az innovációs folyamatok terjesztése;
- a piaci kapcsolatok megszilárdítása;
- a területi gazdaság egészének versenyképességének növelése;

Helyi önkormányzat és vállalkozása(i) – A és B egység együttesen

- gyors, rugalmas, bürokrácia mentes ügyintézés,
- segítség, szakmai támogatás a vállalkozók pályázati forráshoz jutásában,
- szolgáltatás végzés pl. egyablakos rendszer, jogi, számviteli, közgazdasági tanácsadás, információk, konkrét ügyek intézése, engedélyeztetési eljárások gyorsítása,
- a települési marketing keretében a falu jó hírnevét terjesztetni, vonzóvá tenni a települést a befektetők számára, kiadványkészítés (CD, internetes honlap)
- a településen vagy a térségben működő nagyvállalkozások tevékenységéhez kapcsolódóan, beszállítói lehetőségek felkutatása gazdasági akciósorozatok szervezése révén,
- közép távra meg kell határozni a pénzügyi, támogatási, adó- és egyéb kedvezmények módját, mértékét (méréslelések, mentesítések, halasztások, természetbeni szolgáltatásokkal való adó kiváltás, helyi koncessziók, telekhez juttatások, kedvezményes bérlet, különféle preferenciák, hitel-, kamattámogatások, kockázati tőketámogatások, befektetések, s a helyi privatizáció feltételeit stb.)
- befektetésszervezés, kapcsolatépítés cégekkel, kutatóintézetekkel, oktatási intézményekkel,
- konferencia- és rendezvényszervezés, vásárokon, kiállításokon való részvétel,

A lényeg nem az elsősorban, hogy a hivatali apparátus, vagy az önkormányzati vállalkozás végzi el az egyes feladatot, hanem hogy a feladatmegosztás mellett a folyamatos párbeszéd legyen a szereplők között.

Az eddigiek arra kérdésre is választ adnak, hogy vajon szükséges-e, s ha igen milyen mértékben és milyen szinteken a magának az önkormányzatnak innovációval foglalkozni? Az igenlő választ erősíti a fejlett országok tapasztalatai is, melyek azt mutatják, hogy bár az innovációs tevékenységek döntő részben a gazdálkodó szervezeteknél, a vállalkozásoknál valósul meg, a helyi önkormányzat felelőssége elsősorban az innovációs folyamatokat elősegítő intézményrendszer, infrastruktúra feltételeinek kiépítése és folyamatos fejlesztése. Ebben is érzékelhető a gazdasági és társadalmi innovációs potenciál szétválása, és ennek a szervezeti felelőség terén is jelentkeznie kell.

7.4. A K+F ÉS INNOVÁCIÓS PARK MEGVALÓSÍTÁSÁT CÉLZÓ SZERVEZETI KERET KIALAKÍTÁSA

Alapvetések:

- A meglévő, illetve a jövőbeni iparterületek hasznosítására vonatkozóan már kialakult egyfajta szervezeti keret, melyet az önkormányzat és a vállalkozók közötti szerződéses jogviszony szabályoz.
- Az önkormányzatnak a jövőben is hangsúlyos szerepvállalása szükséges a fejlesztési folyamatok koordinálásában, az ingatlanhasznosításban.
- A szerepvállalás csak hatékony, profi irányító-menedzselő szervezet létrehozása útján valósítható meg.

Lehetséges szervezeti megoldások, alternatívák:

1. Az önkormányzat, mint földtulajdonos saját hivatali apparátusával, esetleg külön belső csoportjával végezteti az ingatlan hasznosítását, a fejlesztések megvalósítását és a működtetést. A megoldás nem kivitelezhető, mert az önkormányzat költségvetési szervként nem alkalmas ilyen horderejű és összetett feladat végrehajtására. Egyrészt az apparátus a kötelező feladatok ellátását végzi, mindenekelőtt közszolgáltatást nyújt, és sem szakmailag, sem kapacitásában nem képes a kijelölt feladatra. Másrészt az ingatlanhasznosítás és működtetés piaci tevékenység, az üzlet- és számvitel szempontjából az önkormányzat kezét szigorú jogszabályok kötik.
2. A koncessziós jellegű alternatíva: Az önkormányzat közvetlen szerződést köt egy külső, ingatlanhasznosító, befektető és fejlesztő szakmai céggel. Ennek során a befektetési és fejlesztési céllal megjelenő vállalkozás, vagy azok csoportja, megvásárolja (egyszerre vagy bővítési ütemenként) a földterületet az önkormányzattól és az érintett tulajdonosoktól. A terület fejlesztési és működtetési feladata ezáltal átszáll a befektető

csoportra. Előnye, hogy az önkormányzat egyszeri vagy ütemezett bevételi forráshoz jut és nincsen a továbbiakban kiadási tétele a fejlesztések terén, illetve rövid távon számolhat helyi adók növekedésével. Amennyiben nagyobb haszon reményében előbb kisajátítás útján megszerzi a teljes tulajdonjogot, és netán még infrastrukturális beruházásokba is belekezd, úgy a tőkelekötés miatt és esetleges felmerülő értékesítési nehézségek következtében adósságát csak a közszolgáltatási feladatok rovására lesz képes törleszteni, vagy kényszerből további fejlesztéseket kell eszközölnie. Hátránya a megoldásnak, hogy az önkormányzat a park területére betelepítendő vállalkozások tevékenységére tekintettel leszűkül a belezárolási mozgáster, a döntés piaci alapon fog megszületni és kevésbé veszi figyelembe a települési igényeket. Amennyiben a befektetői csoport nem az előzetes tervek szerint folytatja tevékenységét, úgy új tulajdonos (újra az önkormányzat vagy másik befektetői csoport) keresése válik szükségessé. Természetesen jól megfogalmazott szerződéssel a kockázati tényezők lecsökkenthetők, de a konstrukció lényege magában hordoz olyan elemeket, mely az önkormányzat szemszögéből kedvezőtlené teszi ezt a megoldást.

3. Az önkormányzatú tulajdonú gazdasági vagy közhasznú társaság alapítása³². Az önkormányzat jelen gyakorlata az ilyen tartalmú alternatíva mellett szól. Ezt támasztja alá az is, hogy jelenleg két olyan gazdasági társaság alapító tagja az önkormányzat, melyek kizárólagos feladata az ingatlanhasznosítás, befektetőkeresés. A konstrukció alapelve jó, hiszen az előző két alternatívával szemben, ez esetben az önkormányzati kontroll biztosított és a vállalkozási tevékenység sem ütközik az önkormányzati alapfeladatok ellátásával. Célszerű arra törekedni, hogy az önkormányzati földterületek hasznosítása és fejlesztése lehetőleg egy kézben, azaz egy önkormányzati többségi vagy 100 %-os tulajdonú vállalkozás keretében történjen. Ezért javasolható, hogy a már meglévő, közeljövőben 100 %-os önkormányzati tulajdonba kerülő Ország Középe Ipari Park Kft. legyen az a szervezet, mely a K+F és innovációs park fejlesztésével kapcsolatos feladatokat is ellátja. Természetesen ehhez a munkaszervezet átalakítására, bővítésére is szükség van, melyre a tervezők javaslatokat is tesznek. A gazdasági társasági forma azért előnyösebb a park kialakításának szakaszában, mert e tevékenységében ez a szervezeti megoldás adja a legszélesebb mozgásteret, és a későbbiek során bármikor átalakulhat akár közhasznú társasággá is.

³² A gazdasági társaság (pl. kft.) és a közhasznú társaság (kht.) között az alapítás költségeiben, az alapítók bevonási lehetőségében, a profitkivonási lehetőségben, illetve visszaforgatási kötelezettségben, a végezhető (utóbbinál közhasznú) tevékenységek körében, továbbá a kht. kedvezőbb adózási és támogathatósági feltételeiben van különbség, de alapvetően egy alternatívaként kezelhetők e projekt keretében.

7.5. A SZERVEZETI KERET FELADATAIT MEGHATÁROZÓ FŐ TÉNYEZŐK

A szervezeti keret feladatait két, markáns, egymástól jól elválasztható tényezőcsoport alakítja. Ezek:

1. Az innováció hatásmechanizmusa
2. A K+F és innovációs park fejlődési fázisai

Mindkét tényezőcsoport más-más oldalról formálja a feladatokat, melyek végrehajtására leginkább alkalmas szervezeti keret – a tapasztalatok szerint – nem tekinthető állandónak, az a mindenkori igényekhez alkalmazkodva átalakulhat.

1. Az innováció hatásmechanizmusa

A szervezet által végzendő feladatokat alapvetően meghatározza az innováció sajátos terjedése és érvényesülése. Az innováció hatásmechanizmusa egyrészt függ az aktuális gazdaságirányítási rendszertől, az intézményi kapcsolódásoktól és a politikai szándékoktól (bottom-up kapcsolat³³), másrészt az „innovációs lánc” (marketing, kutatás, fejlesztés, kísérleti gyártás, termelés, értékesítés) azonos szintjén lévő gazdasági szereplők cél- és kapcsolatrendszerétől, kijelölve ezáltal működésének mozgásterét is. Az innováció integráltságának fokát a különböző szintek közötti kapcsolat jellege határozza meg, ezért különösen fontos benne a kutatási és a piaci lehetőségek többszörösen visszacsatolt egymásra hatása.

A K+F és innovációs park létesítése egy összetett gazdaság szervezési akció, amiben nemcsak a bottom-up együttműködések szükségesek, hanem a szereplők horizontális kapcsolatainak szervezése is (pl. önkormányzat, gazdasági szereplők, érdekképviseletek, tulajdonosi körök).

Ismerve a hatásmechanizmuson belüli kapcsolódási pontokat mind az „A egység”, mind „B egység” feladatai jól körülhatárolhatóak.

Az önkormányzatnak (A egység), illetve annak vezető tisztségviselőinek mindenekelőtt a bottom-up kapcsolatból eredő feladatok végrehajtása szükséges, melyek elsősorban a következők:

³³ A bottom-up kapcsolat egy vertikális kapcsolatrendszer leírója, vagyis a különböző gazdasági, intézményi hierarchiaszintek közötti kapcsolódási pontok, koordinációs csatornák megfeleltetője.

- lobbitevékenység a gazdasági, a területi és politikai szereplők felé, a települési fejlesztések „pártfogásba” vétele érdekében, a központi források és támogatások elnyerése céljából;
- koordináció és konfliktuskezelés a hatásmechanizmus két irányú (bottom-up és horizontális) kapcsolódási pontjaiban;
- az önkormányzati társulás és egyéb területi szereplők között érdekharmónizáció;

Az önkormányzati vállalkozás (B egység) feladata az „A egység” vertikális irányultságú feladataival szemben, egyértelműen az innovációs lánc horizontális szereplőihez való kapcsolódási pontok kiépítése és gazdasági együttműködésen alapuló megerősítése. Részletesen később kifejtve.

2. A K+F és innovációs park fejlődési fázisai

A park fejlődése jellemzően három fázisra osztható. Mivel az ingatlanhasznosítás egy folyamatként kezelendő, ezért az egyes fázisok között nem húzható éles határ, ugyanakkor mégis megtalálhatók bennük az adott fázisra jellemző tevékenységek. Ebből következik, hogy a park fejlődési, egymást követő fázisaiban mindig lesznek párhuzamos tevékenységek, időbeni átfedések a feladatok között, melyek sajátosan befolyásolhatják a szervezeti keretet is.

I. fázis: A Park műszaki háttér-infrastruktúrájának kialakítása 2002-2005

II. fázis: A Park K+F tevékenységet végző szereplőkkel történő betelepítése 2004-2008

III. fázis: A Park folyamatos működtetése, szolgáltatások nyújtása 2006-tól

E három fázis mellett, mintegy időben mindhármát átölelően megjelenik egy negyedik is, mely a települési innovációs potenciál állandó jellegű alakítását hivatott végezni. Ez a feladat egyértelműen az önkormányzati hivatalé, mely feladat végrehajtásában a településen már megtelepedett vállalkozások támogatását szükségszerűen igénybe kell venni. Teljesítés ideje folyamatos.

A fejlődési fázisokhoz köthető szervezeti (B egység) feladatok:

Jelen felsorolás K+F és innovációs parkkal kapcsolatos feladatokat tartalmazza. Természetesen vannak átfedések a település egészének (lakó- és iparterületek) fejlesztésével.

- **Kapcsolattartás döntéshozói szinttel – A teljesítés folyamatos**

Az önkormányzat saját tulajdonú vállalkozásának működésével, eredményességével napi szinten tájékozottnak kell lennie. Mivel a szervezet egyszemélyes alapítója az

önkormányzat, döntéseit a taggyűlésen (jelen esetben a képviselő testületi gyűléseken) hozza meg.

- A munkaszervezete éves tervet készít működéséről a taggyűlés számára, melyet a taggyűlés fogad el.
- A munkaszervezet tevékenységéről – megállapodás alapján és tartalommal – meghatározott időközönként rövid beszámolót készít, és azt a taggyűlés által megjelölt kapcsolattartó személy számára beterjeszti. A kapcsolattartó azt véleményezi, és ha problémát észlel, a taggyűlést összehívja és előterjeszti. Ez természetesen nem helyettesíti a felügyelő bizottság szerepét, melynek tagjai folyamatosan ellenőrzi a társaság ügyvezetését.
- A munkaszervezete éves beszámolót készít a terv megvalósításáról, illetve az éves gazdálkodásról. Ezt a taggyűlés elé terjeszti. A taggyűlés értékeli és elfogadja a beszámolót, vagy átdolgozásra visszaadja.

- **Kapcsolattartás a külső tervező és szakmai cégekkel, szervezetekkel – A teljesítés folyamatos**

A kapcsolati rendszer legfontosabb partnerei: felsőfokú oktatási intézmények, vállalkozásfejlesztési szervezetek, inkubátorházak, területfejlesztési szervezetek, munkaügyi központok, üzleti tanácsadó cégek, képző- és átképző intézmények, szakhatóságok, közműszolgáltatók. Az ő esetükben a kapcsolattartás gyakorisága lehet differenciáló elem.

Igen fontos, hogy mielőbb megkezdődjenek tényleges tárgyalások a parkba való betelepítés ügyében és a fejlesztés-orientált cégek igényeinek kiszolgálása érdekében a K+F tevékenységet folytató vállalkozásokkal, kutatóintézetekkel, kutatóhelyekkel és felsőoktatási intézményekkel. Ez azért is kiemelkedő jelentőségű, mert az eddigi tapasztalatok szerint a (ipari) parkok intézményi kapcsolatrendszerének összetételében a leggyengébb láncszemek a kutatóintézetek, az innovációs központok és a kockázati tőketársaságok.

A másik oldalról indokolt, hogy a munkaszervezet az iparterületek és a K+F és innovációs park fejlesztése érdekében egyes, speciális szakmai tartalmú munkákat külső vállalkozásokkal végeztessen el. Ezen megbízások vonatkozhatnak egyes gazdaságtervezési, marketing, fejlesztési tanácsadás, könyvelési, pályázatkészítés jellegű munkákra, másrészt műszaki-építészeti tervezés jellegű munkákra. Ezek elvégzésére pályázatot ír ki, és a jelentkezőket a pályázatban meghatározott feltételeknek megfelelően versenyezteti.

- **A K+F és innovációs park adminisztrációjának intézése – A teljesítés folyamatos**

-
- A munkaszervezet tevékenységi köréhez tartozó, a működtetéssel kapcsolatos valamennyi adminisztrációs feladat elvégzése.
 - A munkaszervezet saját működési adminisztrációjának intézése.
- **Koordináció a gyorsított ügyintézési rendszerben – A teljesítés folyamatos**

A potenciális befektetők betelepítése szempontjából igen fontos annak a rendszernek a megvalósítása, melyben az új telephely létesítésével kapcsolatos adminisztráció és engedélyek intézésének folyamatát a befektető számára föl lehet gyorsítani, és le lehet egyszerűsíteni. Ehhez a munkaszervezetnek közvetítő, koordinációs szerepet kell felvállalnia.

 - A munkaszervezet az önkormányzat és a szakhatóságok felé kiközvetíti a betelepülő vállalkozásokat, hogy a tevékenység megkezdéséhez szükséges hatósági engedélyek mihamarabb beszerezhetők legyenek. Ennek értelmében az önkormányzatokkal és szakhatóságokkal olyan kapcsolat kiépítése szükséges, ami ezt a gyorsított ügyintézését lehetővé teszi, de nem vállal konkrét szerepet az engedélyezési eljárásban.
 - Elősegíti a betelepülő vállalkozó beilleszkedését a gazdasági vérkeringésbe azzal, hogy információt szolgáltat a térség gazdasági szereplőiről, tevékenységükről, a kooperációs lehetőségekről. Eligazítja a befektetőt abban is, hogy hol találja meg a település, park szolgáltatásait (banki és pénzügyi szolgáltatások, adótanácsadás, egyéb tanácsadói tevékenység, műszaki tervezés, jogi szolgáltatás, munkaügyi szolgáltatások).
 - **Források, pályázati lehetőségek figyelése – A teljesítés folyamatos**

Feladata az összes olyan forráslehetőség számon tartása és figyelemmel követése, melyből az iparterületek és a K+F és innovációs park fejlesztéséhez anyagi források rendelkeznek.

 - Szükséges egyrészt az állami pénzalapok, céllelőirányzatok, decentralizált források, és az Európai Unió forráslehetőségei számon tartása. Ezek elnyerése érdekében maga is pályázatokat készít saját tevékenységének finanszírozásához.
 - Másrészt az olyan források figyelemmel követése, melyre a vállalkozások pályázhatnak tevékenységük finanszírozásához. Igény szerint a munkaszervezet – esetleg ellenszolgáltatás fejében - szakmai segítségnyújtás biztosít ezen pályázatok elkészítéséhez.
 - **A K+F és innovációs park ingatlanügyeinek intézése – A teljesítés folyamatos**

A park egyik kiemelt feladata, hogy a területére érkező potenciális befektetők számára megfelelően előkészített területet tudjon biztosítani.
-

-
- A munkaszervezet feladata, hogy a kijelölt területtel kapcsolatos információkat folyamatosan aktualizálja, bármikor a terület jellemzőiről, tulajdonviszonyairól, infrastruktúra ellátottságáról és az infrastruktúrafejlesztés műszaki lehetőségeiről, költségeiről, a terület piaci értékéről, stb. naprakész, friss információi legyenek.
 - A munkaszervezetnek ingatlanügynökségként is funkcionálnia kell, olyan értelemben, hogy a döntéshozói szinttel az eladást ösztönző kedvezményeket (pl. kamatmentes részletfizetés, piaci ár alatti értékesítés jelentős méretű beruházás esetén, stb.) kell elfogadtatni, a befektetők számára ki kell ajánlani a földterületet és kedvezményeket, a területre érkező beruházóknak be kell mutatni a területet, jellemzőit, megszerzésének, bérlésének lehetőségeit, stb. (Itt elsősorban a K+F és innovációs park területéről beszélünk, de természetesen a feladat érvényes a meglévő és jövőbeni iparterületekre is!)
 - Értékesítés esetén közreműködik az eladással kapcsolatos adminisztráció bonyolításában és közvetít a vevő és az eladó (önkormányzat) között.

Az ingatlan hasznosításával kapcsolatos feladatok az első fejlődési fázisban:

- A park leendő területének kiválasztott föld tulajdonjogának rendezése: ez lehet egyrésztől kisajátítási folyamat, minek során a magántulajdonban lévő földterületeket megvásárolja az önkormányzat, másrésztől hasznosítási jog megszerzése a jelenlegi tulajdonosoktól.
- Ez követően kerülhet sor a művelési ágból történő kivonásra és iparterületként, (beépítési) területként való megjelölésére a településszerkezeti tervben.
- A kijelölt földterületen biztosítani kell a különböző műszaki infrastruktúrákhoz való hozzáférést. Ez a terület beépítési tervének elkészítését igényli, mely meghatározza feltáró utak nyomvonalát, hosszát és az ezen nyomvonalak mentén kiépítendő további infrastrukturális elemek (vezetékes víz, gáz, csatornahálózat, átemelők, elektromos vezetékek, trafók, kommunikációs, távközlési vezetékek, alállomások) elhelyezkedését. A megvalósítási költségbecsléshez szükséges ezen adatok nagyságrendi ismerete.

A megvalósítás első fázisa akkor tekinthető befejezettnek, ha a terület infrastrukturális előkészítettsége lehetővé teszi az első betelepülők fogadását és működésük megkezdését. Ez természetesen magával hozza azt az elvárást is, hogy a parkon kívüli infrarendszerek kapacitásproblémái is megoldottak legyenek (szennyvíztisztító, villamos energia stb.), vagyis az infrastrukturális fejlesztés nem szorítkozhat csupán a park belső területére.

- **A K+F és innovációs park marketingtevékenységének végzése – II.-III. fázisban**

A feladat rendkívül összetett, komoly szakértelmet igényel, legnagyobb részt a marketingtevékenység folytatásának minőségén múlik a park sikere. Ezért a munkaszervezet elsődleges feladata a marketing. Fontos tudni, hogy a marketingtevékenység nem egyenlő a propagandával, az csupán a marketing egyik eleme. Az parkkal kapcsolatban az alábbi fő konkrét marketing feladatok merülnek föl jellemzően a II. fázistól kezdődően:

- Pozicionálás, vagyis annak meghatározása, hogy kinek lehet „eladni” a K+F és innovációs parkot, vagyis a potenciális betelepülők körének meghatározása. Ennek alapjait a jelen és eddigi területfejlesztési tanulmányok biztosítják, melyekben meghatározásra kerültek azok a települési, térségi és innovációs potenciálok, K+F tevékenységet végző intézmények, melyek a lehetséges betelepülők körét megszabják.
- A munkaszervezet egyik fő feladata, hogy potenciális befektetőket keressen. Ennek a tevékenységnek aktív és passzív folytatására egyaránt szükség van:
 - Aktív befektető keresés:
 - gazdasági kamarákkal és az ITD Hungary-val való kapcsolattartás;
 - külképviseletek fölkeresése, terület kijánlása;
 - befektetőszervező szakcég alkalmazása (erre tekintettel több szerződése is van már az önkormányzatnak);
 - potenciális K+F és innovatív tevékenységet végző befektetők tevékenység szerinti felkutatása és megkeresése belföldön és külföldön;
 - kooperációs lehetőségek és szándékok föltárása és tevékenység alapján a potenciális partnerek föl kutatása, az együttműködés kijánlása;
 - terjeszkedő cégek figyelemmel követése (pl. kamara, sajtó) és megkeresése, a terület kijánlása, stb.
 - Passzív befektető keresés: rendezvények, vásárok, kiállítások látogatása, a település, térség és a park megjelenítése és képviselete elsősorban külföldön; rendezvények szervezése vállalkozók számára; propagandaanyagok készítése és eljuttatása a potenciális befektetőkhez; újsághirdetés bel- és külföldi szaklapokban, stb.
- A K+F és innovációs parknak a külső befektetők mellett fontos célcsoportját képezik a helyi vállalkozások. Az ezekkel való kapcsolattartás, az iparterületek és a K+F és innovációs park lehetőségeinek és kedvezményeinek eljuttatása hozzájuk, és beruházói szándék esetén a területek kijánlása, a parkkal kapcsolatos befektetői tanácsadás szintén a munkaszervezet feladata. Ide tartozik a külső érdeklődők és potenciális helyi

partnereik összehozása, közvetítése is, ami pedig a helyi vállalkozások helyzetének, lehetőségeinek naprakész ismeretét teszi szükségessé.

- A munkaszervezetnek az iparterületekkel és a K+F és innovációs parkkal kapcsolatos valamennyi információt össze kell gyűjtenie, el kell készítenie egy kiejánlható, befektetésösztönző csomagot. Ezt ki kell egészíteni a településről, térségről a befektetők szempontjából fontos egyéb tudnivalókkal (pl. a terület elérhetősége-M5, Budapest és Kecskemét közelsége, a tervezett vagy megvalósuló fejlesztések (lakópark építése, szolgáltató- és kereskedőház), de olyan „soft” tényezők is, mint a település épített környezete, a természeti környezet minősége, rekreációs lehetőségek, stb.). Ez az információs bázis szolgál alapot a promócióhoz, és ezzel lehet „megkínálni” a település és a befektetési lehetőségek iránt érdeklődő vállalkozókat.
- További feladatot jelent a K+F és innovációs szakmai szövetségekkel való kapcsolattartás, szövetségi tagként annak munkájában való aktív részvétel. Fontos, hogy az onnan származó információkat közvetítse az iparterületek és a K+F és innovációs park vállalkozásai felé, és építse be marketingmunkájába, stratégiájába. Figyelje az országos – kormányzati, minisztériumi – információkat, a lehetőségek szerint építsen ki kapcsolatokat ezen szervezetekkel.

Fontos tájékoztató tényező a park internetes honlapja. Az informatikai hálózatok kiépítettsége minden park esetében az együttműködési kapcsolatok kialakításának, elmélyítésének alapvető feltétele. A parknak rendelkeznie kell egy sajátos internetes arculattal, honlappal. Meg kell oldani, hogy a park honlapja közvetlen linkkel is elérhető legyen más hazai és külföldi szakmai, közigazgatási, oktatási szervezet honlapjairól is.

- **A munkaerőpiac folyamatos figyelemmel kísérése – II.-III. fejlődési fázis**

Ennek során egyrészt naprakész információkkal kell rendelkezni a térség (Budapest-Kecskemét) munkaerő helyzetéről, másrészt képzési és oktatási lehetőségek feltárásával, kiejánlásával, esetleg szervezésével követni kell, illetve jobb esetben megelőzni a várható foglalkoztatási igények munkaerő-szükségletét. A jól képzett humán erőforrás biztosítása az egyik legfontosabb kínálati tényező a parkon belül, s ezért szoros munkakapcsolatot kell kialakítani a megyei munkaügyi központtal, illetve az Országos Szakképzési Tanáccsal. A magasan képzett szakember eléréséhez kapcsolódik, hogy a munkaerő-közvetítő, fejvadász cégekkel is indokolt állandó partneri kapcsolat kiépítése. További feladatként jelentkezik a foglalkoztatást elősegítő támogatási rendszer nyomon követése, valamint azokról a beruházók tájékoztatása. A munkaerőpiaci ismeretek a munkaszervezet saját alkalmazotti bővítésével kapcsolatban is napirenden lesznek ebben a fejlődési fázisban már.

• **A K+F és innovációs park működtetése, szolgáltatások nyújtása – II.-III. fejlődési fázis**

Amint az első betelepülők megjelennek a parkban szükségessé válnak bizonyos jól behatárolható szolgáltatások nyújtása. Az üzleti alapon felvállalható szolgáltatások köre leginkább parkban kiépítendő üzleti központ és Vállalkozói Házhoz köthetők, amelyben egyrészt a munkaszervezet végleges irodája is kialakításra kerül.

A piaci versenyben való sikeresség szempontjából a parkba betelepülők számára nyújtandó szolgáltatások köre igen széles skálán mozoghat, miközben e szolgáltatások köre alapvetően függ a működtető szervezet összetételétől, szakmai sokoldalúságától. A főbb szolgáltatások lehetnek például:

- rendszeres információszolgáltatás, melynek keretében pályázati, együttműködési és befektetési információkat kapnak pl. hírlevél formájában;
- információs rendszerrel és a támogatási pályázatkészítéssel kapcsolatos szolgáltatások;
- K+F együttműködési projektek szervezése;
- K+F partnerkeresésre és közvetítésre vonatkozó szolgáltatások;
- egyéb szolgáltatás lehet a képzési programok és tanfolyamok, a termékfejlesztési tanácsadás, a hitelesítések és kalibrálások kérdése, az iparjogvédelmi tanácsadás, a találmányi és szabadalmazással kapcsolatos kérdések, szabványgyűjtemény; E szolgáltatások elsősorban külső szervezetek megbízásával oldhatók meg, de egynémely saját szervezeten belül is – szakembertől függően – ellátható.
- további egyéb szolgáltatás lehet, melyeket már kizárólag külső megbízással végezhetők: az őrzés-védelem, a vendéglátás-étkeztetés, parkgondozás-takarítás, célirányos tömegközlekedés,

Az üzemeltető szervezetnek el kell tudnia dönteni, hogy melyek azok a legfontosabb innovációs szolgáltatások, melyeket saját maga lát el és melyek esetében szükséges más szervezetet megbízni a beindítandó új szolgáltatási kör üzemeltetésére. Igen fontos, hogy mindig tartsa szem előtt és térképezze fel a szervezet, mely szolgáltatások iránt mutatkozik igény, s ne pazarolja energiáit nem kifizetődő szolgáltatásokra.

7.6. A MUNKASZERVEZET MŰKÖDÉSÉNEK ELLENŐRZÉSE

A feladatoknál megfogalmazott első pont is a kapcsolattartás szükségességét és módjait hangsúlyozza a tulajdonosi, döntéshozói szinttel. A kapcsolattartás, az ellenőrzés

folyamatában hasonló tevékenység, különbség a kezdeményező személyében van. Az ellenőrzés két fajta megközelítésben történhet. Egyrészt ellenőrizendő a munkaszervezet alkalmazottainak munkája és teljesítménye, másrészt magának a munkaszervezetnek a működése, a megalapítás céljainak teljesülésének mikéntje.

Az alkalmazottak munkáját elsősorban az ügyvezető minősíti, a munkaszervezetét, mint tulajdonos és munkaadó az önkormányzat vezető tisztségviselői és a képviselőtestület jogosult ellenőrizni. Az értékelés lényegében azonos eredményre kell, hogy vezessen, hiszen az alkalmazottak munkája adja az egész munkaszervezet külső megítélését. A szétválasztást mégis az teszi indokolttá, hogy az ellenőrzés módjai eltérőek a két esetben.

Az ellenőrzés módjai:

1. A jellemzően havi rendszerességgel ülésező képviselő testület szükség szerint napirendi pontjai közé veszi a munkaszervezettel kapcsolatos kérdéseket. Ezt akár a képviselők, vezető tisztségviselők, akár a munkaszervezet ügyvezetője kezdeményezheti. A havi jellegű ülések ettől függetlenül inkább az információcserét, a tájékoztatást szolgálják és véleményezés, illetve problémafelvetés jellegűek. Nem javasolt, hogy ezen napirendi pontokra a munkaszervezet rendszeresen beszámolót készítsen – a hatékony és bürokráciamentes működés érdekében –, de indokolt esetben felkérhetik erre. Az ülés tehát egy nem kötelezően igénybe vehető lehetőség az alapítók és a munkaszervezet számára a kapcsolattartásra.
2. Negyedévenként a munkaszervezet rövid jelentést készít az elmúlt negyedév tevékenységéről, eredményeiről, problémáiról. Ezt az ügyvezető a képviselőtestület elé terjeszti, mely azt megvitatja és elfogadja, feladatok határoz meg. A negyedéves ülésen - aminek szintén csak egyik napirendi pontja a park témája - véleményezési, tanácskozási jogkörrel és nem kötelező jelleggel részt vehetnek a parkba már betelepült vállalkozások képviselői, számukra meghívót szükséges küldeni.
3. Minden évben egyszeri alkalommal szükséges egy olyan képviselőtestületi ülés összehívása, melyen kizárólag park fejlesztési kérdéseivel foglalkoznak. Ezen vitatják meg a munkaszervezet éves pénzügyi és gazdasági beszámolóját, mely az eredményeket és problémákat is tartalmazza, másrészt a jövő évre vonatkozó tervét, költségvetési igénnyel együtt. Az ülés ezeket megvitatja és elfogadja (illetve elutasítja), és a döntéstől függően utasítja a munkaszervezetet a jövő évi terv végrehajtására.

A munkaszervezet hatékonyságának fokmérője a park előkészítettségi állapota (I. fejlődési fázisban), területére érkező és ott megvalósuló befektetések (II. fejlődési fázisban), illetve a szolgáltatások színvonala, skálája és az ügyfélelégedettség. Ezért a települési, parki monitoring megteremtése érdekében minden évben szükséges regisztrálni ezen faktorok alakulását, személyes interjúk, kérdőívek segítségével.

A munkaszervezet tevékenységének megindulása jelenti a nulla állapotot. Innentől számítva évente szükséges az alábbi tényezők meghatározása:

- Pályázaton nyert összeg nagysága és fejlesztésre fordított pénzek nagysága
- Infrastrukturális beruházások megvalósulása (lefektetett víz, gáz, csatorna, út hossza, stb.)
- Az új építésű épületek négyzetmétere
- Új munkahelyek száma
- Munkanélküliségi ráta
- Vállalkozói aktivitás (vállalkozások számának alakulása a lakosság számának arányában)
- Vállalkozások jegyzett tőkéjének alakulása
- K+F tevékenységet végző és az innovációs lánchoz tartozó betelepülők száma
- Beruházások mértéke Ft-ban
- Külföldi beruházások mértéke Ft-ban

A munkaszervezet számára célszerű egy év türelmi időt hagyni, és a park fejlesztésével, a konkrét betelepülők iránti elvárásokat csak ezen idő után számon kérni. Ez alatt az idő alatt a munkaszervezet kiépíti kapcsolatrendszerét, megkezdí a háttér-infrastruktúra kiépítését, meghatározza és megvalósítja marketing-stratégiáját, kialakítja a település, park kifelé „eladható” arculatát, tehát olyan igen fontos tevékenységeket végez, melyek csak hosszabb idő után hozzák meg gyümölcsüket.

7.7. A SZERVEZET MŰKÖDÉSÉNEK SZEMÉLYI ÉS TÁRGYI FELTÉTELEI

Meghatározó a park fejlesztése szempontjából a lelkes, jó kapcsolatokkal és érdekérvényesítő képességgel rendelkező vezető és munkatársak szerepe. A kitartó és a feladatot értő munkatársakon kívül nagyon fontos a megfelelő szervezeti háttér is. Önálló és döntésképes szervezet nélkül nem képzelhető el az együttműködési kapcsolatok bővítése.

Ebben a fejezetben az önkormányzati tulajdonú vállalkozás (B egység) operatív munkaszervezetének és működési feltételeinek alternatív megoldásai jelennek meg. Két fő alternatíva különböztethető meg:

1. A munkaszervezet kis létszámú max. 2-3 főből áll - „Minimum csomag” alternatíva
2. A munkaszervezet közepes létszámú max. 8-10 főből áll – „Maximum csomag” alternatíva

A két alternatíva a K+F és innovációs park fejlődési folyamatában nem zárja ki egymást, tehát nem vagy-vagy választásról beszélünk, éppen ellenkezőleg a park fejlődési fázisaihoz igazodva a munkaszervezet létszáma is fokozatosan bővül, éppen az aktuális feladatok végrehajtásában leghatékonyabb szakmai felállásban.

7.8. A PARK ÉS A MUNKASZERVEZET FEJLŐDÉS FOLYAMATÁHOZ ILLESZTHETŐ JAVASLATOK RÉSZLETEI

SZÉKHELY, IRODA

A gazdasági társaság székhelye Újhartyánban legyen, lévén önkormányzati tulajdonú társaságról van szó. A székhely címe az önkormányzati hivatal címe, ahol ideiglenesen külön irodahelységet kell biztosítani a társaság alkalmazottainak és vezetőjének. A munkaszervezet bővülésétől, átalakulásától függetlenül a székhely Újhartyánban marad, címe az iroda helye azonban a parkban jövőben felépítendő üzleti központba vagy Vállalkozói Házba történő átköltözésével megváltozhat. Az önkormányzati székhely mellett, telephelynek is kijelölhető a parkban kialakítandó iroda, de célszerűbb a jövőben azt kezelni székhelyként, és az önkormányzati irodát megszüntetni a hivatalban.

Az önkormányzat hivatali épületében lévő, ideiglenes iroda javasolt paramétereit (2-3 főre):

A szűkös hely ellenére optimális lenne egy kétszobás elrendezés, melyből az ügyvezető szobájában egy 5-6 fő kis tárgyalóasztal is helyet kapna. A mellékhelységek az épületben biztosítottak.

Terület: 40-50 m²

Szobák száma: 2

Szobák elrendezése:

- Ügyvezető igazgató dolgozószobája és tárgyaló
- Fogadószoba és a munkatárs(ak) dolgozószobája

Amennyiben ez a minimális irodai szükséglet nem biztosítható az önkormányzat hivatali épületében, a bővítési igény pedig végképp nem, akkor a településen kell megkeresni azt a helyet, ahová az iroda elhelyezhető. Szóba jöhető lehetőségek: az önkormányzati hivatali épületének közelében családi ház, kereskedelmi-szolgáltató egység bérlése.

A iroda kialakításánál figyelembe kell venni, hogy a kezdetekben az iroda csak kisebb személyi kapacitással fog dolgozni, ám ez a tevékenység igénye szerint a jövőben bővíthet, és szükség lehet az iroda bővítésére. A helyszín kiválasztásakor célszerű figyelembe venni tehát, hogy az iroda mérete szükség szerint bővíthető legyen.

Az iroda helye, belső-külső kialakítása és felszereltsége az üzleti kapcsolatokban hangsúlyos tényező. Egy ilyen horderejű fejlesztés esetében és kiterjedt feladatkör mellett (tárgyalás, egyeztetés, koordináció stb.) a munkavégzés, a menedzselés minimális feltétele egy minden tekintetben alkalmas, bebútorozott, technikailag felszerelt iroda biztosítása.

Az iroda minimális technikai felszereltsége:

- 3 számítógép, belső hálózati kapcsolatban,
 - 1 fekete-fehér lézernyomtató,
 - 1 másológép,
 - 1 prezentációs készülék (pl. projektor, írásvetítő, írotábla)
 - 1 fax, faxmodem
 - 2 telefonvonal, Internet-kapcsolat,
 - 3 mobiltelefon (vagy saját, hivatali használatú vagy keretösszegű költségtérítéssel)
- Szükséges továbbá 1 hivatali gépkocsi (vagy saját, költségtérítéssel).

A végleges iroda javasolt paraméterei (8-10 főre):

Mindenképpen az ipari parkban vagy a K+F és innovációs parkban létrehozandó szolgáltató-épületben kell, hogy elhelyezést nyerjen. Az ideiglenes megoldást jelentő iroda és a végleges iroda között további lépcsők beiktatása nem szerencsés, mert a formálódó üzleti kapcsolatokban a gyakori költözés hátrányosan hat az együttműködési csatornák kiépítésére. Vagyis az ideiglenes irodának is max. 4 főre megfelelőnek kell lennie, ugyanakkor a végleges irodai kialakításnak a 10-12 fő elhelyezését is meg kell oldania.

A véglegesnek szánható iroda területe: 100-120 m²

Szobák száma: 4-5

Szobák elrendezése:

- Ügyvezető igazgató dolgozószobája és/vagy tárgyaló (a tárgyaló nem szükségszerűen tartozik az irodához, bérelhető is lehet az épületben)
- A munkatársak dolgozószobája - 2
- Fogadószoba, adminisztrációs helység

Az iroda technikai felszereltsége:

- 8-10 számítógép hálózati kapcsolatban,
 - 2 fekete-fehér lézernyomtató és egy színes nyomtató,
 - 1 másológép (célszerű lehet színes)
 - 1 prezentációs készülék (pl. projektor, írásvetítő, írotábla)
 - 1 fax és/vagy faxmodemek a számítógépekben,
 - ISDN telefonvonal és központ, nagysebességű Internet-kapcsolat,
 - 8-10 mobiltelefon (vagy saját, hivatali használatú vagy keretösszegű költségtérítéssel)
- Szükséges továbbá 2 hivatali gépkocsi (vagy saját, költségtérítéssel).

A MUNKASZERVEZET FELÉPÍTÉSE

A munkaszervezet jelenti az operatív, a feladatokat közvetlenül végrehajtó szintet. A társaság kezdetben 2-3 munkatárssal kezd, mely létszám később a feladatok bővülésével növekszik 8-10 főre.

- 1 fő ügyvezető igazgató, aki elsősorban a koordináció, az önkormányzati együttműködés kiteljesedésében és legfőképp a bottom-up kapcsolatok kiépítésében vesz részt,
- 1-2 fő projektmenedzser, akik a projekt átfogó kezelésben vesznek részt, a szükséges adminisztrációs tevékenységgel párosulva,

Majd fokozatosan bővítve az alkalmazotti kört:

- 1 fő ügyvezető igazgató, változatlan feladat mellett, igaz szélesebb koordinációs körben tevékenykedik,
- 7-8 fő projektmenedzser, akik elsősorban szakmai irányultságú tevékenységet végeznek, különböző felelősségi körökben (pl. marketing és média felelős, műszaki infra felelős, humán erőforrás felelős, tőkebefektetési felelős, K+F koordináció felelős, innovációs lánc koordinációs felelős, pénzügyi felelős stb.),
- 1-2 fő menedzserasszisztens, akik a ügyvezető, illetve a projektmenedzserek napi munkáját segítik, adminisztrációs tevékenységet végeznek,

A munkaszervezet bővülése több lépcsőben történhet, mindig az aktuális feladatok megoldásában leghatékonyabban alkalmazható szakember felvételével.

- Első lépés: A park **I. fejlődési fázisához** illeszkedve célszerű olyan projektmenedzserek alkalmazni, akik az univerzális foglalkoztathatóságuk mellett jellemzően műszaki infrastruktúra fejlesztés terén és a K+F koordinációban tapasztalatokkal rendelkeznek. Figyelemmel kell lenni ekkor arra, hogy a társaságnak bevétele ebben az időszakban várhatóan csak az önkormányzattól, illetve központi pályázati forrásokból származhat, ezért az alkalmazotti kör bővítése az első földértékesítéseket követően kerülhet sor.

-
- Második lépés: A park **II. fejlődési fázisában** kiegészülhet az alkalmazotti kör egy tőkebefektetési és egy innovációs lánc koordinációt végző szakemberrel. Amennyiben a társaság anyagi lehetőségei megengedik az alkalmazotti bővítés tovább folytatható, hiszen a III. fejlődési fázis már megköveteli további, újabb szakemberek bevonását.
 - Harmadik lépés: A park **III. fejlődési fázisában**, mikor is az üzemeltetés, szolgáltatás kerül előtérbe azzal, hogy természetesen a park teljes betelepülése még messze nem fejeződött be, vagyis a II. fejlődési fázis is folyamatban van.

A leendő munkatársak kiválasztását az önkormányzat vezető tisztségviselői végzik a képviselőtestület egyetértésével. A megfelelő és szükséges humán erőforrás felkutatására célszerű munkaerő-közvetítő szakcég („fejvadász”) segítségét igénybe venni, de a munkaügyi központokban is érdemes az igény bejelentése. Emellett állásbörzéken, vagy hirdetések útján is indokolt lehet a magasan képzett munkaerő felkutatása. Mindazonáltal célszerűnek mutatkozik szakmai tapasztalattal bíró pályázók előnyben részesítése a pályakezdőkkel szemben, melyhez - természetesen – a fizetési oldalon nagyobb költségvonzat párosul.

A munkaszervezet és az önkormányzat vezetése között szoros napi kapcsolattartás és együttműködés csatornáit ki kell alakítani. Ez az ideiglenes önkormányzati iroda esetében a közvetlen kapcsolat miatt biztosított, de végleges helyszínre való költözés után is élni kell a korábban kiépített kommunikációs csatornáknak és visszacsatolási mechanizmusoknak. A szoros kapcsolattartás részben a működési kontrollt is magában hordozza, mellyel az önkormányzat folyamatos felügyeletet képes elérni a saját tulajdonában lévő társaságnál.

Az ügyvezető és az alkalmazottak kiválasztási szempontjai:

- **Ügyvezető igazgató** – személye az Ország Közepe Ipar Park Kft. mindenkori vezetője
- A szervezeti előzmények miatt az ügyvezető igazgató személye kiválasztásra került. Az ideális vezető fő jellemzői: 30-40 év közötti, jó fellépésű, határozott, menedzseralkatú, önálló elképzelésekkel rendelkező, kreatív gondolkodású személy. Végzettsége szerint közgazdász, lehetőleg marketing vagy projektmenedzsment szakosodással. Rendelkezzen projektmenedzselési tapasztalatokkal, és a gazdasági életben szerzett cégkapcsolatokkal, ismeretsegekkel. Referenciaként sikeres és megvalósult projekteket, beruházásokat tudjon bemutatni. Rendelkezzen tárgyalási szintű legalább angol és/vagy német nyelvtudással. Fontos, hogy alapszintű számítógépes ismerete és jogosítványa legyen.
- Optimális esetben az ügyvezető Újhartyánban él, vagy telepszik le, de ez nem lehet a kiválasztás elsődleges szempontja. A kedvező elérési viszonyok miatt nem jelenthet problémát akár budapesti vagy kecskeméti ingázás sem.

- Projektmenedzserek

A projektmenedzser 25-35 év közötti, gyakorlatias, önállóan is dolgozni tudó, kreatív személy legyen. Végzettsége közgazdasági és/vagy humán és/vagy műszaki és/vagy geográfus legyen, és rendelkezzen területfejlesztési, átfogó projektmenedzsment ismeretekkel. Előny a gyakorlattal rendelkező, piaci cégnél szerzett gyakorlat.

Fontos a nyelvtudás – legalább tárgyalási szintű angol. Alkalmazási szintű számítógépes ismeret és jogosítvány szintén feltétel.

A projektmenedzser lehet helyi, de a térségből vagy Budapestről/Kecskemétről is bejárhat.

A munkaszervezet munkatársai rendkívül bonyolult, összetett és felelősségteljes munkát végeznek. A településen tervezett fejlesztések, a K+F és innovációs park és az ipari park sikere nagyrészt rajtuk is múlik. Ezért a település alapvető érdeke, hogy magasan kvalifikált, szakmájukhoz értő és keményen dolgozó munkaerőt alkalmazzon. Ilyen munkaerőt csak jó kondíciók mellett lehet kapni, mind a bérezés, mind a munkafeltételek tekintetében.

Szükséges továbbá megteremteni a teljesítményösztönzés feltételeit. A bérezés rendszere jellemzően nem lehet teljesítményelvű, mivel egyrészt „ügynök-jellegű” bérszisztémával nem kapható meg a szükséges minőségű munkaerő, másrészt a szervezet tevékenysége rengeteg olyan jellegű munkát igényel, melynek eredménye esetleg csak nagyon áttételesen, és nagyon sokára születhet meg. Ugyanakkor szükséges a teljesítmény anyagi elismerése, mert ez ösztönzi igazán az iparterületek betelepítésével járó kitartó munkát, a befektetők felkutatását, letelepítését.

Meg kell találni a megfelelő arányt a fix bérezés és a teljesítményfüggő bérkiegészítés között. Mind a K+F és innovációs park, mind az ipari park esetében sikeres munkavégzésnek a betelepült, működő, munkahelyeket teremtő és innovációs tevékenységet végző vállalkozást kell tekinteni. Érdekeltséget kell teremteni abban a tekintetben is, hogy egyrészt ne a kisebb, helyi jelentőségű, hanem a komolyabb, jelentős létszámot foglalkoztató, térségi jelentőségű, technológiai megújulást hozó cégek betelepítése legyen az elsődleges, másrészt olyan K+F tevékenységet végző vállalkozások jelenjenek meg, melyek az innovációs lánc fontos tartószemei.

A bérrendszer ilyen jellegű összeállítása, illetve a teljesítményelvű bérkiegészítés gyakorlata, alapjaiban megegyezik az önkormányzat jelenlegi ingatlanhasznosítási módszerével, vagyis a vállalkezési szerződésekben kikötött sikerdíj megállapításával. Más szóval az azonos tevékenységből származó eredmény a társaságon belül marad, az alkalmazotti aktivitást serkentve és megbecsülve, míg az utóbbi esetben a sikerdíj kikerül a rendszerből. Ráadásul az

ingatlanhasznosítással foglalkozó szakértői cég a térben egy időben megjelenő több érdekeltsége folytán a kedvezőbb szerződési feltételeket biztosító partnere felé orientálhatja az ügyfeleket, esetlegesen háttérbe szorítva ezzel Újhartyán önkormányzatát. Az önkormányzat saját cége ezt a bizonytalansági tényezőt kiiktatja.

Másik oldalról azonban fontos megemlíteni, hogy remélhetőleg a legtöbb szakértői cég által képviselt szakmai tudás, kiépített kapcsolatrendszer olyan helyzeti előnybe hozza ezen vállalkozásokat az önkormányzat által felállítandó szervezettel szemben, mely csak jelentős többletköltséggel és idővel ellensúlyozható. Ez a fő indok arra nézve, hogy miért is külső szakértői cégekkel kötött szerződésekkel hasznosítja ingatlanjait az önkormányzat. Az ellentmondás a szakképzett és rátermett munkaerő biztosításában rejlik, mármint, hogy az önkormányzati vállalkozás képes lesz-e a megfelelő alkalmazottakat megtalálni és őket megfizetni. További megfontolandó és erős orientációs tényező a szakértői cég kiépített kapcsolatrendszere, azaz tudom hol, kivel és mikor, milyen módon kell beszélnem ahhoz, hogy az ingatlanhasznosítás sikerének a csírája meglegyen. Az igazán profi cégek ezen tudása sikerdíjjal kerül honorálása, mely összeg messze többszöröse lehet, mint az önkormányzat alkalmazottainak együttes éves bérköltsége. A fentiek arra próbáltak rávilágítani, hogy az ingatlanhasznosítás, a befektetők felkutatása, letelepítése csak abban az esetben vezethet rövid távon eredményre, ha mögötte valóban olyanok állnak, akik arra a legalkalmasabbak és tevékenységük folyamatosan megfizethető.

Alkalmazási feltételek:

Ügyvezető igazgató:

- Alapbér (2002 januári áron): nettó 200-230 ezer Ft
- Juttatások: mobiltelefon, szolgálati gépkocsi, esetleg szolgálati lakás
- Prémium: A kiszámítási alapja több tényező együttes, vagy külön-külön történő figyelembevételével kalkulálható. Fontos, hogy az egyes fejlődési fázisokon belül legyenek alapképző tényezők meghatározva és ne csupán a több év múlva realizálódó végmutatók (pl. a teremtett munkahelyek száma, a beruházás értéke) képezzék a kalkuláció mutatóit. A prémiumalap meghatározásához javasolható tényezők lehetnek például a pályázaton nyert összeg, az eladott földterület ár-nagyság értékaránya, a K+F park profiltisztasága, a teremtett munkahelyek száma, a felsőfokú végzettségű alkalmazottak száma, beruházási érték stb.

Projektmenedzser:

- Alapbér (2002 januári áron): nettó 120-150 ezer Ft

- Juttatások: mobiltelefon, esetleg szolgálati lakás
- Prémium: az előbbihez hasonló rendszerben történik, esetleg alacsonyabb szorzókkal számolva az alapból

Menedzseraszisztens:

- Alapbér (2002 januári áron): nettó 80-100 ezer Ft
- Juttatások: -
- Prémium: abban az értelemben teljesítményfüggően, hogy az ügyvezető mennyire elégedett a munkájával, vagyis nincs kötve az előbbieket prémialap-rendszeréhez

7.9. A MUNKASZERVEZET KIALAKÍTÁSÁNAK VÁRHATÓ KÖLTSÉGEI

(a költségek becsült értékek)

Általánosságban megfogalmazható, hogy amennyiben a 2-3 fős munkaszervezet irodája a legolcsóbb megoldásként és praktikus okokból az önkormányzati hivatalon belül kerül elhelyezésre, úgy nem kell számolni, illetve minimálisan az irodakialakítás, a berendezési és rezsiköltségekkel. A remélhetőleg 2-3 éven belül végleges helyen kialakítandó, 8-10 fős iroda viszont annál nagyobb költségvonzattal jár, hiszen teljesen új belsőt és berendezések szükségesek a munkavégzéshez.

1. Iroda kialakításának költségei

A munkaszervezet az üzleti központ vagy Vállalkozói Ház megépüléséig az önkormányzat épületében kap elhelyezést. Ebből adódóan új iroda létrehozására, az ezzel járó építési költségek kifizetésére nincs szükség, azt az önkormányzaton belüli hely-átcsoportosítással kell megoldani. Amennyiben helyszűke miatt a munkaszervezet kihelyezésre kerül a hivatali épületből egy nem önkormányzati tulajdonú épületbe, akkor számolni kell irodabérleti díjjal (2 helység 40-50 m² – kb. havi 50.000 Ft rezsivel)

A munkaszervezet végleges helye a K+F és innovációs parkban lesz. Célszerű lenne, ha ez az üzleti központként és inkubátorházként funkcionáló szolgáltatóépület (Vállalkozói Ház), önkormányzati tulajdonban és a munkaszervezet kezelésében maradna (ez azt is feltételezi, hogy jellemzően önkormányzati forrásból kell, hogy megvalósuljon), mert így nem kell bérleti díjat fizetni.

Természetesen az épület beruházási költségei nem szerepelhetnek e helyt, vagyis az iroda létrehozásának építési költségei az Vállalkozói Ház egészének kialakításában jelennek meg, külön költségként itt nem.

2. Irodaberendezés költségei

Amennyiben az iroda az önkormányzaton belül marad, ott rendelkezésre állnak a legfontosabb iroda kellékek, ezért csak azon összeggel szükséges kalkulálni, melyek új beruházásként jelentkeznek. Megjegyzendő, hogy az iroda külső és belső megjelenése egyfajta értékrendet képvisel a leendő ügyfelek felé, ezért az igényességnek kell lenni az irodakialakítás vezérgondolatának. A végleges irodának ezt a szemléletet kell tükröznie mind külsejében, mind berendezésében.

3 fős munkaszervezetnél 2002-ben:

• Irodabútor	250.000 Ft
• Számítógép	600.000 Ft
• Egyéb irodai felszerelés (telefon, fax, nyomtató, stb.)	100.000 Ft
• Irodai kellékek (papír, nyomtatófesték, stb.)	<u>50.000 Ft</u>
ÖSSZESEN:	1.000.000 Ft

10 fős munkaszervezetnél 2008-tól:

• Irodabútor	1.300.000 Ft
• Számítógép hálózati kapcsolatban	2.500.000 Ft
• 2 fekete-fehér lézernyomtató és egy színes nyomtató	200.000 Ft
• Egyéb irodai felszerelés, kellékek	1.000.000 Ft
• ADSL telefonvonal és központ, nagysebességű Internet-kapcsolat	<u>200.000 Ft</u>
ÖSSZESEN:	5.200.000 Ft

3. Alapbér + prémium éves költségei

3 fős munkaszervezetnél 2002-ben

• Bruttó bérköltség (kb. a nettó $((215.000+(135.000 \times 2)) \times 12)^{34}$ kétszerese	11.640.000 Ft
• Prémium (jelenleg nem kalkulálható)	
ÖSSZESEN:	11.640.000 Ft

10 fős munkaszervezetnél (2008-tól két éves inflációval korrigálva):

• Bruttó bérköltség (kb. a nettó $(250.000+155.000 \times 7+90.000 \times 2) \times 12$)	30.960.000 Ft
---	---------------

³⁴ A fizetési középértékkel, 1 fő ügyvezetőre és 2 fő projektmenedzserrel számolva.

kétszerese

- Prémium (jelenleg nem kalkulálható)

ÖSSZESEN:

30.960.000 Ft

4. Működési alapköltségek (rezsi)

3 fős munkaszervezetnél

- Telefon 50.000 x 12 600.000 Ft
- Internet előfizetés 120.000 Ft
- Mobiltelefon (3x30.000) x 12 1.080.000 Ft
- Egyéb működési költségek (pl. posta, reprezentáció, stb.) 100.000 Ft

ÖSSZESEN:

1.900.000 Ft

10 fős munkaszervezetnél:

- Fűtés+villany+víz+csatorna díj és közös költség 500.000 Ft
- Telefon 100.000 x 12 1.200.000 Ft
- Internet előfizetés 120.000 Ft
- Mobiltelefon (8x30.000) x 12 2.880.000 Ft
- Egyéb működési költségek (pl. posta, reprezentáció, stb.) 500.000 Ft

ÖSSZESEN:

5.200.000 Ft

5. Személygépkocsi

3 fős munkaszervezetnél:

- Gépkocsi vásárlás 2.500.000 Ft
- Benzinköltség havi 5000 km+9 l-es fogyasztás mellett, 200 Ft-os áron 1.080.000 Ft
- Fenntartási költség, biztosítás 200.000 Ft

ÖSSZESEN:

3.780.000 Ft

10 fős munkaszervezetnél:

Itt kettő személygépkocsival számolva

7.560.000 Ft

6. Tevékenységgel járó egyéb költségek

3 fős munkacsoportnál

- Kiadványkészítés 1.000.000 Ft
- Újsághirdetés 300.000 Ft
- Részvétel konferenciákon, rendezvényeken, külföldi utak 500.000 Ft
- Külső szakértők, tervezők foglalkoztatása 1.000.000 Ft
- Könyvelés 600.000 Ft

• Továbbképzés	100.000 Ft
ÖSSZESEN:	3.500.000 Ft

10 fős munkacsoportnál

• Kiadványkészítés	1.000.000 Ft
• Újsághirdetés	300.000 Ft
• Részvétel konferenciákon, rendezvényeken, külföldi utak	1.500.000 Ft
• Külső szakértők, tervezők foglalkoztatása	1.000.000 Ft
• Könyvelés	600.000 Ft
• Továbbképzés	200.000 Ft
ÖSSZESEN:	4.600.000 Ft

3 fős munkaszervezetnél:

A létrehozás egyszeri költségei (1.-2. és szgk. beszerzési ára):	3.500.000 Ft
A működés évenkénti költségei:	18.320.000 Ft
Az első évre becsült összes költség:	21.820.000 Ft

10 fős munkaszervezetnél:

A létrehozás egyszeri költségei (1.-2. és szgk. beszerzési ára):	10.200.000 Ft
A működés évenkénti költségei:	43.320.000 Ft
Az első évre becsült összes költség:	53.520.000 Ft

Táblázatos összefoglalás a fő pontok alapján

Költségek	3 fős munkaszervezetnél / Ft	10 fős munkaszervezetnél / Ft
Irodakialakítás	-	nem kalkulálható
Irodaberendezés	1.000.000	5.200.000
Béreköltség	11.640.000	30.960.000
Működési alapköltségek	1.900.000	5.200.000
Személygépkocsi	3.780.000	7.560.000
Tevékenységgel járó egyéb költség	3.500.000	4.600.000
ÖSSZESEN	21.820.000	53.520.000

A költségek tehát 10 %-os ráhagyással számolva és felfelé kerekítve, 3 fős munkaszervezet esetében **25 millió Ft**, míg 10 fős munkaszervezet esetében **60 millió Ft** körül kalkulálható.

7.10. A MŰKÖDÉS FINANSZÍROZÁSA

A szervezet létrehozásának és tevékenységéből adódó költségeinek fedezésére három forráslehetőség kínálkozik:

- Az alapító tagok, jelen esetben az önkormányzat évenkénti normatív hozzájárulása, valamint a földértékesítésből származó bevételek visszaforgatásából származó összeg.
- Pályázati források – forrástérkép alapján
- A szervezet saját bevételei - A vállalkozók számára nyújtott egyes szolgáltatások díjaként befolyó bevételek (pl. befektetési tanácsadás, ügyintézés, pályázatok elkészítése, forrásfigyelés és tanácsadás, később az Vállalkozói Ház kezeléséből származó szolgáltatási, bérleti díjak is stb.).
- A térség vállalkozásait is propagáló reklámtevékenységből, kiállítás-szervezésből, stb. adódó bevételek.

Az operatív tevékenységet végző munkaszervezet finanszírozásának szerkezete két szakaszra bontható:

1. szakasz

A szervezetnek az indulást követő időszakban jelentős, elsősorban működési költségei lesznek, ugyanakkor bevételek nem várhatók. Ezért a szervezet működésének első szakaszát meg kell finanszíroznia azon szereplőknek, akik az iparterületek és K+F és innovációs park fejlesztésében érdekeltek. Ugyanebben a szakaszban igénybe kell venni a lehetséges pályázati forrásokat is.

Az első szakasz nagyjából a szervezet működésének első két évét jelenti.

2. szakasz

A szervezet tevékenységéből adódóan az iparterületek és K+F és innovációs park fejlődésével, vagyis a befektetők megjelenésével és letelepedésével a szervezetnek saját bevételei is lesznek, illetve a földértékesítésből vagy bérbeadásból származó önkormányzati pluszforrások nagyobb mértékű tulajdonosi támogatást tesz lehetővé. Az is igaz a fejlesztési hitelek visszafizetési kötelezettsége több évre lekötheti az önkormányzat forrásoldalát.

A szervezetnek törekednie kell arra, hogy finanszírozási szerkezetében a saját bevétel arányát a lehetőségek szerint növelje. Ugyanígy folyamatosan törekednie kell arra is, hogy a hozzáférhető pályázati támogatásokat, kedvezményes hiteleket, stb. igyekezzen megszerezni.

A kht. tevékenysége lehet, hogy soha nem lesz üzletileg nyereséges vállalkozás. Az alapító tagoknak tudniuk kell, hogy a kht. tevékenységének elsődleges célja nem is a nyereség termelése, hanem a befektetői tőke vonzása, a munkahelyteremtő beruházások letelepítése, a térségi innováció megteremtése.

8. A TUDOMÁNYOS TECHNOLÓGIAI PARK MEGVALÓSÍTÁSÁNAK TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI VONATKOZÁSAI

8.1. ÚJHARTYÁN HELYE A TELEPÜLÉSHÁLÓZATBAN A FALU TELEPÜLÉSI KAPCSOLATAI

Újhartyán Pest megyében, Budapesttől dél-keletre található, a fővárostól 28 km-re, Kecskeméttől 35 km-re.

A megye fővárostól 30 km-re eső sávját egyre ritkuló települési sűrűség jellemzi, így az mintegy átmenetet képez az agglomeráció nagy településsűrűségű téregysége és a megye alföldi részének ritkás településsűrűséggel rendelkező dél-keleti nyúlványa között. Ez a zóna körülbelül egybeesik a gyors ütemben fejlődő Pest megyei nagyközségi-kisvárosi gyűrűvel, amelyben a régiek mellett új kisvárosok jöttek létre és ezek ma már az átlagnál fejlettebb kisvárosi-városi övezetet képeznek. Bár már megindult a terület övezetté fejlődése, egyenlőre több, a települési textúrából szigetszerűen kiemelkedő településből áll, és nem képez homogén téregységet.

Ebben az átmeneti térségben illetve a megye alföldi részén általában jellemző a települések viszonylagos lineáris sűrűsödése a hagyományosan az alföld déli és keleti része felé vezető közút és vasútvonalak mentén. Újhartyán ezen hagyományos útvonalak egyike, az 50. számú főközlekedési út és M5 autópálya által meghatározott közlekedési tengely mentén található.

A település a Dabasi statisztikai kistérséghez tartozik és tagja az Ország Középe Önkormányzati Társulásnak, amely két település (Bugyi, Ócsa) kivételével területileg egybeesik a statisztikai kistérséggel. Az önkormányzati társulás tevékenységi körébe főleg infrastrukturális fejlesztések (regionális hulladéklerakó) és a helyi kis és középvállalkozások beindítását és működését elősegítő Térségi Vállalkozásfejlesztési Iroda működtetése tartozik. A Társulás központja az Újhartyántól 7 km-re nyugatra található Dabason van.

A kistérség gazdasági és társadalmi mutatói alapján elmondható, hogy a főváros közvetlen agglomerációra gyakorolt gazdaságélénkítő hatása a megye ezen zónájában már erősen tompul. Ez olyan társadalmi mutatók is tükrözik, mint a vándorlási különbözet évi átlaga, illetve a munkanélküliek aránya. A vándorlási aktívum a Dabasi kistérségben 1000 lakosra 7,7 fő volt 1990-2000 viszonylatában, míg ugyan ez a mutató a fővároshoz közelebb eső szomszédos Monori, illetve Gyáli kistérségekben 11-12 fő között alakult ugyanebben az időben. A munkanélküliségi ráta a Dabasi kistérségben 3,5%-os, amely valamivel magasabb, mint a Régió agglomerációs kistérségeinek értéke, de még mindig jóval az országos átlag alatt

van. A fent említett két szomszédos kistérségben ez az érték több mint egy százalékponttal alacsonyabb.

A Dabasi kistérség környező kistérségei közül az említett mutatók tekintetében a fővárostól legtávolabb eső Ceglédi kistérség mutatja a leggyengébb értékeket.

A térségben tehát megvan a szükséges szabad helyi munkaerő bázis, amelyet megfelelő átképzési programokkal alkalmassá lehet tenni a K+F és az Ipari Park növekvő mennyiségi és minőségi igényeinek.

Újhartyán vonzerőt gyakorol nem csupán közvetlen környezetének munkaerőbázisára, hanem a maximum 40-60 percen belül napi ingázással elérhető településekre is. Ezen települések köre területileg elliptikus formában dél-kelet felé nyúlik az M5 autópálya és a 50. számú főút mentén és Pest megyén kívül Bács-Kiskun megye észak –nyugati részét is érinti.

A Közép-Magyarországi Régió Struktúratervében³⁵ meghatározott településstruktúra fejlesztési terv szerint Újhartyán és térsége a II. számú fejlesztési terület egységbe esik, amely megegyezik a régió alföldi területével. Ezen területen a településhálózat fejlesztésének módjai közül kiemelt szerepet kapott a meglévő pólusok funkcionális továbbfejlesztése, valamint a települési kapcsolatok továbbfejlesztése. Kevésbé preferált fejlesztési módszer az új központok kialakítása.

Újhartyán településszerkezetben betöltött szerepe a kistérségi alközpont funkcionális továbbfejlesztésével párhuzamosan képzelhető el, mint annak és a tágabb értelemben vett régióknak a specializált gazdasági és innovációs központja.

Ugyanakkor Újhartyán helye a régió térstruktúrájában nem szűkíthető le csupán a már meglévő közigazgatási és statisztikai terület egységekben elfoglalt helyének meghatározására. A K+F és innovációs park létrejötte és működése olyan szinergiákra épül, amelyek a fővárost körülvevő illetve magában foglaló jelenleg kialakulóban lévő tudásrégió részeként értelmezi a települést. A tudásrégió fogalma túlmutat a hagyományos régióértelmezésen, már nem csupán országos szinten, hanem a globális térbe integrálva értelmezi azt. Ebből következik, hogy a település K+F és innovációs szerepvállalásával, új funkcióival nem csak a lokális és a hagyományos értelemben vett régiós igényeket elégíti ki, hanem a globális térben helyet kereső régió részeként fel kell készülnie komolyabb szerepvállalásra. A főváros és annak agglomerációs területe helyet kapott az európai tudás térben azzal, hogy csomóponti és irányító szerepet vállal az innováció Kelet-és Dél-Európa felé történő diffúziójában.

³⁵ A Közép-Magyarországi Régió Struktúraterve a KMR Ügynökség megrendelésére készült dokumentum, amely a fejlesztés és a rendezés elemeit kombinálja és jeleníti meg térben. A Struktúraterv elkészítésében a Pro-Régió, Pest.terv és a Terra Studio Kft. vett részt.

A Tudásrégió³⁶ projekt a tágabb értelemben vett agglomerációs területet, amelynek Újhartyán is részét képezi, Pest és Bács-Kiskun megyék területét, Budapesttel azonos fontosságú elemként képzeli el az európai tudásrégiók között. A projekt olyan mintaértékű térstruktúrát képzel el, amelyben egyebek mellett a tudásalapú gazdaság központjai, technológiafejlesztési övezetek, távoktatási központok, intelligens falvak, városok, teleházak és tudásházak rendszere szerepel.

A tudásrégió létrejöttének alapfeltétele az innovációs miliő megteremtése. Ez azoknak a termelési és gazdasági kapcsolatoknak a csoportját foglalja magában, amelyek növelik a szervezetek és a területi gazdaság versenyképességét. Mindezek mellett az innovációs miliőhöz hozzátartoznak azok a helyi sajátosságok, amelyek a kultúrában, a társadalmi kapcsolatokban, az intézményrendszerben vannak jelen, s amelyek elősegítik az újdonságok kialakítását vagy megtelepedését és elterjesztését.

A település szintjén természetesen maga az innovációs tevékenység a gazdálkodó szervezeteknél valósul meg, a helyi önkormányzat felelősége főként a folyamatot elősegítő intézményrendszer, infrastruktúra feltételeinek kiépítése és folyamatos fejlesztése. A helyi szervezeteknek olyan innovációs politikát kell folytatnia, amely érezhető hatást fejt ki a helyi vállalkozásokra, valamint a befektetői betelepülési kedvre.

A tudásrégió potenciális információs csomópontjának törekednie és gondoskodnia kell arról, hogy a helyi társadalom innovációs potenciálja tartósan magas színvonalú legyen. Ennek eszközei a társadalom egészének szintjén: a népesség iskolázottsága; a rendelkezésre álló innovációs tudás mennyisége, minősége és hozzáférhetősége.

A település meghatározó innovációs potenciáljának változása (növekedése) egyrészt feltétele másrészt – reagáló környezetként – következménye a termelési és gazdasági innováció hatékonyságának.

Lokális (települési) szinten az életminőséget, és ezzel a rendelkezésre álló innovációs tudás mennyiségét, minőségét és hozzáférhetőségét, mint az innovációs potenciált meghatározó tényezőket a következők határozzák meg: intézményi ellátottság, infrastrukturális ellátottság, lakásállomány mennyiségi és minőségi jellemzői.

³⁶ A Tudásrégió projekt indításáról a szándéknyilatkozatot 1999. májusában írta alá Pest megye és Bács-Kiskun megye közgyűlésének elnöke. A két megye szándéka az, hogy ez legyen az EU-n kívül az első regionális információs társadalomfejlesztési projekt. A projekt a KMR Stratégiai Tervében részletes leírásra került.

8.2. ÚJHARTYÁN TELEPÜLÉSSZERKEZETE, INTÉZMÉNYI ÉS LAKÁSELLÁTOTTSÁGA

Újhartyán településstruktúrájára az egymásra merőleges, tervezett utcaszerkezet jellemző. A településnek nincs hagyományos értelemben vett központja. Funkciójánál fogva központi szerepkörrel rendelkezik a Hősök tere és a Fő utca, ahol az alapellátást biztosító intézmények viszonylagos koncentrációja figyelhető meg. Az intézmények térbeli megoszlására a szórtság jellemző.

Újhartyán központ jellegű településszerkezeti részéből a település egyéni karakterét hangsúlyozó, egyedi helyként értelmezhető, a település valós image-t hordozó elemek egyenlőre hiányoznak.

A lakóterületektől nem válik el markánsan egy ellátási és igazgatási funkciókat tömörítő települési központ. A települési zöldterületek nem túl kedvező mennyiségi és minőségi jellemzőkkel bírnak. Ennek a két ténynek tudható be, hogy a településről egyenlőre nem alakult ki a köztudatban egy egyedi települési kép.

A település intézményei és szolgáltatói funkciói alkalmasak a jelenlegi lakosság ellátására, viszont főként minőségi értelemben bővítésre szorulnak, amennyiben a település szerepet kap és vállal a Központi Tudásrégió struktúrájában.

A K+F és innovációs park létrejöttének települési és intézményi feltételei, mint az innovációs milió megteremtésének és továbbfejlesztésének eszközei:

- települési karakter megteremtése
- intézményi és szolgáltatás bővítés:
 - oktatási-képzési
 - rekreációs
 - egészségügyi
- új lakóterületek kijelölése, kialakítása elő-közművesítése

8.2.1. Települési karakter megteremtése- főutca program

A települési karakter megteremtése alapfeltétele a település marketing tevékenység hatékony folytatásának, emellett növeli a lakosság identitástudatát, erősíti a települési hovatartozás érzését. Mindezek mellett szerepe van a lakosság és a betelepülő vállalatok makroszintű komfortérzetének megteremtésében és folyamatos biztosításában. Ennek a karakterformáló

tevékenységnek tetemes részét teszi ki a település összetéveszthetetlen, települési sajátosságokat, hagyományokat tükröző központjának kialakítása. Ennek esztétikai kritériumok mellett funkcionálisan is meg kell felelnie a központi helyek jellemzőinek. A közintézmények viszonylag magas fokú területi koncentrációja, azok építészeti elkülönítése a lakóépületektől alapvető jellemzője a hagyományos értelemben vett települési központoknak. A térstruktúra függvényében kialakított zöldterület, valamint az egyedi utcabútorok, tömegközlekedési várakozóhelyek is hozzájárulnak a központi egyedi vonásainak megteremtéséhez.

Újhartyán településszerkezetéből következően a települési központi hely több, funkcionálisan specializált tér és az azokat felfűző utcák rendszerében képzelhető el. A központ rendszernek három csomópontja van. Az első a Hősök tere, ahol a lakossági szolgáltató, kulturális, egészségügyi ellátást biztosító és rekreációs funkciók találhatók. Ezt a központot az Újsor köti össze a Lövölde térrel, ahol jelenleg a posta található, a jövőben pedig kommunikációs alközpontként funkcionálhat. A térbe torkoló Fő utca jelenti a központrendszer gerincét. Jelenleg itt kiskereskedelmi egységek és az igazgatási funkció (önkormányzat) található. A harmadik, egyben a rendszert záró alközpont a Fő utca, Arany János utca, Kossuth utca és Zrínyi utca kereszteződésében található oktatási és egyházi funkciókat tömörítő tér.

Újhartyánban a települési központrendszer létrehozásához tehát a Hősök terétől a Fő utcán át a templomig terjedő településszerkezeti egység komplex (funkcionális és esztétikai) megújítására van szükség.

A Hősök tere rendelkezik több olyan jellegű funkcióval, amely a lakosság legszélesebb rétegeit vonzza, így annak sokoldalú fejlesztése a legszükségesebb. A téren jelenleg két olyan építmény is található, amelynek alkalmasak arra, hogy egy települési központ hagyományos értelemben vett funkcióit (közösségépítő, magas életminőséget biztosító, általános szolgáltató funkciók) ellássák. Jelenlegi formájukban és működési struktúrájukban azonban nem alkalmasak ezen feladatok ellátására.

Mind az ún. ÁFÉSZ üzletház, mind pedig a kultúrház épületének hasznosítására születtek már tervek. A fejlesztési terveknél szem előtt kell tartani, hogy a két épület egymással stílusban összehangoltan kell átalakítani. Követendő gondolat az önkormányzat által jelenleg javasolt terv, miszerint a két épületnek egy kezelője kell hogy legyen, az viszont átgondolást kíván, hogy az épületek felújítása átalakítása egymástól függetlenül és nem a tér egészének rendezési tervébe beépülve történjék. A két épület e tervek szerint a következő funkciókat tömörítené:

Kultúrház: német nemzetiségi funkció, színházterem, könyvtár, klubterem, büfé, konyhaüzem.

Kereskedelmi központ: kiskereskedelmi egységek, lakossági szolgáltatók, irodahelyiségek.

A főutcaprogram keretén belül komplex területrendezésre van szükség a központrendszer minden csomópontjában: középületek szolgáltatóházak lehetőleg egységes stílusban történő átépítése, fasorok telepítése, utcaburkolat megújítása, utcabútorok várakozóhelyek egységes stílusban történő beillesztése, az alközpontok és összekötő utak (különösen a Fő út) megvilágításának megtervezése és kivitelezése.

A komplex beruházás csak az önkormányzat aktív részvételével, komplex belterületi rendezési terv jóváhagyásával történhet.

A főutcaprogram kivitelezésének költségtényezője nem becsülhető, az a megrendelő igényeitől a tervezés és a kivitelezés minőségétől függ.

8.2.2. Intézményi és szolgáltatásbővítés

A K+F park megtelepülésével két fejlesztési igény is jelentkezik az intézmények és a szolgáltatások terén. Egyrészt a lakosok számának növekedésével párhuzamosan bővíteni kell az oktatási és egészségügyi szolgáltató intézmények kapacitását.

Újhartyán településszerkezeti terve egy 1800-2000 fős népességnövekedéssel számolva az iskolát 6 tanteremmel az óvodát 100 férőhellyel javasolja bővíteni. Az oktatási intézmények bővítéséhez hozzátartozik az innovációs környezet megteremtésének alapfeltétele: a felnőtt korosztály folyamatos és rugalmas képzése.

A térség munkaerőbázisának képzési struktúrája nem minden esetben felel meg az új szerkezetű gazdaság elvárásainak. Újhartyánban és annak környezetében együtt jelentkezik a munkaerő kínálat és fokozódó mértékben a munkaerőhiány, viszont a munkanélküliek nem mindig jelentenek potenciális humán erőforrás bázist az új vállalatok számára.

A minél magasabb szintű helyi foglalkoztatottság elérése érdekében programot kell beindítani a középkorú helyi és környékbeli lakosság alap képzettségi szintjének növelésére. Ebben olyan képzési elemek szerepelnének (számítógépes alapismeretek, nyelvi ismeretek, vállalkozási alapismeretek, magasabb munkakultúra stb.), amelyek bármilyen tevékenységgel rendelkező betelepülő esetén rugalmasan továbbfejleszthető. A képzés helyszíne egyrészt az általános iskola épülete, másrészt a átalakítás után a művelődési központ kell legyen.

A törzslakosság természetes növekedése mellett várható betelepülők miatt a jelenleg tervezési fázisban lévő egyéb fejlesztéseket (pl. a Hősök terén felépítendő egészségügyi központ) és más új szolgáltató beruházásokat is már a megnövekedett lakosságszámot szem előtt tartva érdemes megvalósítani. Ugyanakkor pontos számításokat kell végezni a beruházások megtérülésével kapcsolatban és fontolóra venni bizonyos funkciók települési társulásban

történő megteremtését vagy továbbfejlesztését. Itt különösen a 7km-nyi távolságra található Dabas városra gondolunk.

A helyi fejlesztéseknél a mennyiségi szempontok mellett a minőségi fejlesztést kell feltétlen figyelembe venni. A K+F park munkaerőjét adó betelepülő lakosság kor és társadalmi struktúrája (fiatal, átlagosnál magasabban kvalifikált munkavállalók) megkívánja, hogy a lakossági szolgáltatások, rekreációs lehetőségek mind sokoldalúbbá és színvonalasabbá váljanak. Jelenleg ezt célozza a települési társulásban készülő sport és rekreációs centrum felépítése.

A kereskedelmi egységek számát tekintve a település nem igényel jelentősebb bővítést (a meglévők egy 1800-2000 fővel magasabb lakosságszámot is képesek ellátni), azonban árustruktúrájukban és a szolgáltatások színvonalát tekintve meg kell újulniuk. A kereskedelmi központ fizikai és tartalmi megújulást követően, kapacitásának teljes kihasználásával bőven megfelel egy potenciálisan 3500-4000 főre növekvő népesség igényeinek.

Mindezek a fejlesztések a K+F park növekedésével hozzájárulnak a nagyobb letelepedési kedv felkeltéséhez, illetve rugalmasan alkalmazkodnak a folyamatosan átalakuló igényekhez.

A lakóterületi fejlesztés együtt jár a jelenlegi településközpont városiasabbá tételével, melynek értelmében magasabb igényeknek megfelelő fejlesztések történének meg. Ezen fejlesztések hozzájárulnának a tudományos-technológiai park megvalósításával járó igények emelt szintű kielégítéséhez, azonban ugyanígy szolgálnák a lakosság kívánalmainak minőségi ellátását.

8.2.3. Új lakóterületek bevonása – lakóterületi fejlesztések

A K+F park fejlesztésével összefüggő lakosságszám bővülés az eddigiektől eltérő igényeknek megfelelő lakóterületi fejlesztéseket kíván meg. Ez egyrészt a hagyományos családi házas, falusias jellegű beépítés fenntartását, másrészt igény szerint a kertvárosi beépítésre jellemző lakóparkos megoldást jelenti. A lakóterület fejlesztés két ütemben képzelhető el, a második ütem elkezdése legalább öt évvel az első megkezdése után javasolt.

A két ütemben meghatározott fejlesztés területi lehatárolása a Településszerkezeti tervben meghatározott lakóterületi bővítésre kijelölt területek figyelembevételével történt. Ez a dokumentum két új lakóterület bevonását javasolja, az egyiket a település észak-nyugati a másikat annak dél-keleti szélén. A két terület beépítésének egyidejű kezdete nem javasolt.

A lakóterületi fejlesztések első ütemében a település észak-nyugati részén található 8,7 ha terület fejlesztését kell elkezdeni. Ez a családi házas beépítésű terület helyet biztosít a helyi lakosság lakóterületi igényeinek kielégítésére, emellett alkalmas arra, hogy az önkormányzat aktív közreműködésével építési vállalkozók közreműködésével épülő családi házakkal várják a betelepülő vállalkozások középvezető rétegét, ezzel mintegy motiválva őket a letelepülésre. Az önkormányzat előkészíti a területet, illetve kedvezményes áron a vállalkozók rendelkezésére bocsátja az építési telkeket. Ezáltal a lakások fajlagos építési költsége, így vételára jóval az agglomerációban, illetve Budapesten jellemzők alatt van. Lehetőség van arra, hogy az önkormányzat 100 millió forint banki hitellel felépítsen 6-8 közepes méretű családi házat, amelyet kedvező hitelkonstrukció mellett (hosszú lejárat, alacsony kamat) fel tud kínálni a K+F parkban dolgozók számára. A hitelkonstrukcióban az önkormányzat vállalja a banki kamat kifizetését.

Ez a lakásépítési konstrukció elképzelhető bérlakás formában is. A Széchenyi Terv lakásprogram pályázata lehetővé teszi az önkormányzati bérlakás állomány növelését. Az Újhartyánban lehetségesen támogatott tevékenység:

költség alapon meghatározott lakbérű bérlakások létesítése.

Ez a fejlesztési mód csak a pályázati összeg elnyerése esetén követendő egyéb esetben az önkormányzatnak nagyobb pénzügyi terhet jelent. Az önkormányzat dönti el, hogy a eladás illetve a bérbeadás lehetőségei közül melyiket valósítja meg. A támogatással létrejövő lakóterületi fejlesztések célja a mintateremtés és a letelepedési kedv felkeltése a betelepülő vállalatok dolgozói – főként a közép- és felső vezetés – körében.

Ez a lakástámogatási konstrukció részét képezi az Ipari és a K+F park befektetőket és ezzel együtt lakosságot vonzó aktív településmarketingjének. A K+F park fejlesztésének kezdeti szakaszában az I. ütem építési területének (Újhartyán északnyugati részén) fejlesztése kevésbé kockázatos, mint a település törzsterületéről leválasztott délkeleti lakóterületé. Az önkormányzatnak érdeke, hogy az első, nem helyi eredetű letelepedőkkel kedvet teremtsen a további betelepüléshez és lakáscélú beruházásokhoz.

A lakóterületi fejlesztések menete és jellemzői:

Ütemezés:	Lakóterületi fejlesztés – I. ütem (2002-2007)	Lakóterületi fejlesztés –II. ütem (2007 után)
Önkormányzat beavatkozása:	Önkormányzati előkészíti a területet, kedvezményes áron kínálja a telkeket a vállalkozó cégeknek. Az önkormányzat és az építési vállalkozók közötti szerződés ad keretet a projekt megvalósításának és az esetleges hosszú távú hiteltörlesztéseknek. <u>Vagy</u> Bérlakásépítés a Széchenyi Terv pályázata alapján	A terület infrastrukturális előkészítésében részt vállal az önkormányzat, megteremti a fizikai kapcsolatot a település törzsterülete és az új építési terület között, de az építkezéseket kedvezményes telekeladásokkal már nem támogatja.
Források:	Banki hitelek, pályázatok (Széchenyi terv)	Költségvetési források, banki hitelek
A fejlesztés operatív célja:	A letelepedési kedv felkeltése, mintateremtés	Valós piaci igényekre alapozva, igényes lakópark kiépítése
Fejlesztendő terület fekvése:	A település észak-nyugati részén	A település dél-nyugati részén
Terület nagysága:	8,7 ha	35 ha
Maximált lakásszám:	90	350
Lakosok száma:	300-350 fő	1000-1300 fő

Az első ütemben fejlesztendő lakóterület szervesen kapcsolódik a meglévő településszerkezethez, infrastruktúrához, közel esik az oktatási intézményekhez. A jelenlegi földtulajdonosoktól történő megvásárlása és infrastrukturális előkészítése a 2002-ben önkormányzat rendelkezésére álló 200 millió forintból elindítható.

A lakóterületi fejlesztések második üteme 2007-2009 körül vehetné kezdetét, illetve az első ütem sikerére és a nagy betelepülési kedvre alapozva a terület előkészítése 2-3 évvel korábban is megindulhat. Az önkormányzat szerepe a terület kisajátításában a település törzsterületével történő fizikai kapcsolat megteremtésében és a lakossági ellátást biztosító közmű csomópontok bevezetésében merülne ki. Ennek magyarázata, hogy a fejlesztési ütem már a bővülő Ipari és K+F parkban dolgozó betelepülőkre alapoz, 100%-ban piaci alapon.

A településszerkezeti terv itt egy kertváros jellegű lakópark kialakítását célozza meg. Az egyéb intézményi ellátás csak a település törzsterületén lehetséges így az új lakóterület és a település fizikai kapcsolatának biztosítása alapkövetelmény. Ennek biztosítása az önkormányzat feladata.

A településszerkezeti tervben meghatározott harmadik lehetőséget, miszerint tömbfeltárással a meglévő telkeket megosztják nem javasoljuk, mivel a szándékolt betelepülők várható igényeinek ezek nem felelnek meg. A jelenlegi építészeti stílusok pedig nem illeszkednének a hagyományos települési képbe.

9. A K+F ÉS INNOVÁCIÓS PARK MEGVALÓSÍTÁSÁNAK FORRÁSIGÉNYE ÉS EREDMÉNYE – ÜZLETI TERV

9.1. TERÜLETI IGÉNY BIZTOSÍTÁSA

9.1.1. Előzmények és adottságok:

Az Újhartyáni Önkormányzat technológiai és innovációs park létrehozását tervezi a már létező, az „Ipari Park” címet elnyert, azonos közigazgatási egységhez tartozó ipari parki terület bővítésén keresztül. A fejlesztésre kijelölt terület (továbbiakban: Terület) „Ipari Park” cím hatálya alá vonása a jogszabályokban, valamint az elkülönített állami pénzalapok és célleírányzatok felhasználásra vonatkozó rendeletekben és pályázati rendszerekben megfogalmazott támogatások és preferenciák elnyeréséhez, illetve igénybeviteléhez előírt "ipari park minősítés" megszerzését jelenti. Ezáltal az "Ipari Park" cím viselője jogosult a pályázati rendszerekben, valamint a jogszabályokban megfogalmazott feltételek szerint az "ipari park minősítés"-hez kötött támogatások elnyerésére pályázatot benyújtani, illetve preferenciákat igénybe venni. Az elnyerni szándékolt támogatásoknak a Terület infrastruktúra fejlesztésére történő fordításával a betelepülő vállalkozások számára vonzó befektetői környezet alakítható ki, az önkormányzati részesedéssel létrehozandó gazdasági társaság (továbbiakban: Ország Középe Ipari Park Kft.) szándéka szerint a betelepülő vállalkozások a Területet alkotó jelenleg kb. 12-14 ingatlan (továbbiakban: Ingatlanok) tulajdonjogát megszerezhetik. A fejlesztés nagymértékben segíti elő az Ingatlanok értékesítését.

Az Ingatlanok mezőgazdasági művelés alóli kivonása és iparterületté alakítása jelenleg folyamatban van (ennek megtörténte pályázat megnyerése szempontjából elengedhetetlen), tulajdonosai magánszemélyek.

Sem az önkormányzat, sem pedig a Ország Középe Ipari Park Kft. nem rendelkezik olyan mértékű anyagi forrásokkal, amelyek az Ingatlanok tulajdonjogának megszerzését, vagy kizárólag önerőből történő fejlesztését lehetővé tennék.

9.1.2. A koncepció célja:

A cél olyan jogi konstrukció kidolgozása, amely alapján megkötendő szerződés(ek)

tartalmazzák az "Ipari Park" cím elnyerését szolgáló pályázati rendszer működtetéséről szóló 19/1997. (V. 14.) IKIM rendelet (5) bek. b) pontjában a pályázat érvényességi követelményeként megfogalmazott, tartós (legalább 25 éves) hasznosítási jog Ország Közepe Ipari Park Kft. javára történő alapítását,

- az Ingatlanok tulajdonosai között egyfajta érdek-közösséget teremt,
- a Ország Közepe Ipari Park Kft. részére – ellenérték fejében történő - ingatlan fejlesztési lehetőséget ad,
- a Ország Közepe Ipari Park Kft. részére széles körű felhatalmazást ad a betelepülő vállalkozások – ellenérték fejében történő – felkutatására, a potenciális befektetőkkel való, az Ingatlanok értékesítését érintő tárgyalások lefolytatására, esetlegesen az adásvételi szerződések – képviselői minőségben történő – megkötésére,
- jogi és gazdasági garanciákat tartalmaznak a betelepülő vállalkozó számára a szándékolt befektetés gyors, hatékony és akadálymentes megvalósítására.

9.1.3. A koncepció alapján megkötendő szerződések tárgya:

A koncepció alapvetően két, egymástól jellegében és tartalmában is jól elkülöníthető jogviszonyt tartalmaz. Az egyik az Ingatlanok tulajdonosai között szükséges érdek-közösség belső szabályait alkotó megállapodásban, a másik a tulajdonosi közösség és a Ország Közepe Ipari Park Kft. között egy vegyes (megbízási-vállalkozási) típusú szerződésben öltene testet.

1. A tulajdonosi közösség belső megállapodásának főbb tartalmi elemei:

- megbízáson alapuló képviseleti jog alapítása maximum 2-3 tulajdonostárs javára, amely alapján a meghatalmazottak jogosultak lesznek a tulajdonosi közösség egészét képviselni a Ország Közepe Ipari Park Kft.-vel folytatandó tárgyalásokon, valamint a vele kötendő szerződés megkötéskor,
- együttműködés az Ingatlanok fejlesztésének építési hatósági engedélyezéséhez esetlegesen szükséges tulajdonostársi, telekszomszédi nyilatkozatok (pl: fellebbezési jogról lemondó nyilatkozat stb.), egyéb hozzájárulások kölcsönös megadása tekintetében,
- elkülönített belső pénzalap létrehozása az egyes Ingatlanok értékesítéséből befolyt vételár közvetítői jutalékkal, fejlesztési költségekkel és quasi fővállalkozói díjjal csökkentett részének meghatározott (kb. 15-25%) részéből. Ennek az a célja, hogy egyrészt kiegyenlítse az adott tranzakciónak a betelepülés folyamatában időben elfoglalt helye és egyéb szempontok miatti, négyzetméterre vetített, jelentős forgalmi érték különbségeket,

másrészt valamennyi tulajdonost szankcionálja abban az esetben, ha egy tulajdonos nem hajlandó értékesíteni az ingatlanát. Az aránytalan eltérések bizonyos fokú nivellálása hiányában koordinálhatatlan és spekulatív eladói érdekek jelennének meg (pl: a tulajdonos extrém esetben abban is érdekelt lehet, hogy egy betelepülő vállalkozó konkrét vételi ajánlata ellenére minél később adja el saját ingatlanát, bízva a szomszédos telkeket érintő korábbi eladások árfelhajtó hatásában!)

- a tulajdonosok, mint eladók kötelezettségvállalása arra vonatkozóan, hogy fenti alap részére a meghatározott vételár részét az értékesítést követően haladéktalanul befizetik.

Fenti megállapodás alapvető előnye abban rejlik, hogy egyrészt sem a Ország Közepe Ipari Park Kft.-nek, sem a betelepülő vállalkozónak nem kell közvetlenül, valamennyi tulajdonossal tárgyalnia, minden egyes ingatlan értékesítési tranzakciónál újra és újra elérni egy legalább is hasonló feltételrendszer kialakítását, másrészt a tulajdonosok érdekeltté válnak egymás ingatlanainak értékesítésében.

2. A tulajdonosi közösség és a Ország Közepe Ipari Park Kft. közötti „hasznosítási szerződés” főbb tartalmi elemei:

- **ingatlanfejlesztésre vonatkozó kifejezett megállapodás** (vállalkozási típusú szerződés) , amely alapján a Ország Közepe Ipari Park Kft. kötelezettséget vállal, hogy az infrastruktúra fejlesztési támogatások pályázati elnyerése esetén saját önjelöltével együtt, quasi fővállalkozói minőségben végrehajtja a fejlesztési beruházásokat, szerződést köt a kivitelezőkkel stb.,
- a fejlesztési beruházások ellenértéke az elnyert pályázati pénzek, a kötelező önerő, valamint a megállapított fővállalkozói díj (bonyolítói díj) (pl: 1M forint ingatlanonként) együttes összege,
- az ellenérték tulajdonosok általi megfizetésének két módja:
- a, (preferált változat) a tulajdonos a Ország Közepe Ipari Park Kft. által felfejlesztett ingatlant a Ország Közepe Ipari Park Kft. által közvetített betelepülő vállalkozónak, a Ország Közepe Ipari Park Kft. által letárgyalt feltételek szerint eladja. A tulajdonost az adásvételi szerződés megkötésekor a Ország Közepe Ipari Park Kft. képviseli, az ingatlan vevője a vételárat neki fizeti ki. A Ország Közepe Ipari Park Kft. által kialakított vételár közvetítői jutalékot meghaladó részébe (tulajdonost megillető vételár követelés) a Ország Közepe Ipari Park Kft. beszámítja a fejlesztés ellenértékét és a különbözetet fizeti ki az eladónak,

- b, a tulajdonos az Ország Középe Ipari Park Kft. részére adott, az ingatlan közvetítésére vonatkozó megbízását bármely okból megvonja – amit nem lehet szerződéssel kizárni, legfeljebb korlátozni – ezáltal esetlegesen egy konkrét vevőnek alapos ok nélkül nem adja el az ingatlanát, úgy a fejlesztési beruházások ellenértékére vonatkozó követelés azonnal esedékessé válik pl: 15-30 napos fizetési határidővel. Ennek az az előnye, hogy a tulajdonos – valódi jogi eszközök hiányában – gazdasági érdekei mentén van rászorítva az értékesítésre, ha nem ad el, úgy egy maga számára kevésbé értékes fejlesztés jelentős költségeit saját forrásból kell finanszíroznia,
- **ingatlanközvetítésre vonatkozó kifejezett megállapodás** (megbízási típusú szerződés), amely alapján a Ország Középe Ipari Park Kft. kötelezettséget vállal, hogy a vételár százalékában (pl: 2-10%) meghatározott jutalék ellenében közreműködik az Ingatlanok ipari parki hasznosítását célzó értékesítésében, felkutatja a potenciális betelepülőket, megszervezi az Ingatlanok szakszerű bemutatását, ajánlatokat és az ipari parkot aktuálisan bemutató anyagokat készít részükre stb.,
- kizárólagos közvetítési jogosultság alapítása a Ország Középe Ipari Park Kft. részére: a tulajdonos másnak ilyen tárgyú megbízást nem adhat, a harmadik személy részéről érkező megkeresés esetén a tulajdonos köteles őt értesíteni, a tárgyalásokba bevonni, a potenciális vevőket a Ország Középe Ipari Park Kft.-hez irányítani. Jutalékigénye abban az esetben is jogos, amennyiben nem az általa felkutatott vevővel jön létre az adásvételi szerződés,
- az egyes adásvételi szerződések megkötése után a Ország Középe Ipari Park Kft.-t megillető jutalék mértéke az adott tranzakciónak a betelepülés folyamatában időben elfoglalt helye és egyéb szempontok (pl: ingatlan fekvése, közművesítési igénye stb.) miatt változhat,
- a szerződés – vagy legalább a közvetítésre vonatkozó része – határozatlan időre vagy legalább 25 évre jön létre, a felmondási jog korlátozható pl: negyedév, félév végére, 3 – 6 hónapos felmondási idő tartásával, felmondás joga bánatpénz fizetéséhez is köthető: a tulajdonos meghatározott pénzösszeg megfizetésével mintegy megváltja a felmondási jogát. Amennyiben a tulajdonos a Ország Középe Ipari Park Kft. által közvetített vevőjelölttel a szerződés megszűnésétől számított pl: 6 – 12 hónapon belül adásvételi szerződést köt, úgy a Ország Középe Ipari Park Kft. jogosult a jutalékára, illetve egy részére. A konstrukció előnye a bizományi szerződéssel szemben az, hogy az ingatlan közvetítés tartós (folyamatos) megbízásnak minősül, ezért a felmondási jog legalább korlátozható (A felmondás jogának korlátozása vagy kizárása semmis; folyamatos

megbízási jogviszonynál azonban a felek a felmondás jogának korlátozásában megállapodhatnak. Ptk. 483. § (4) bek.),

- a tulajdonos a szerződés időtartama alatt kötelezettséget vállal, hogy az ingatlanát a Ország Közepe Ipari Park Kft. által közvetített betelepülő vállalkozón kívül másnak nem adja el, nem terheli meg. Ez a rendelkezés nyilvánvalóan érvénytelen tehát nem kikényszeríthető („Az elidegenítés és terhelés jogát szerződéssel csak a tulajdonjog átruházása alkalmával lehet korlátozni vagy kizárni és csak abból a célból, hogy a tilalom az átruházónak vagy más személynek a dologra vonatkozó jogát biztosítsa.” Ptk. 114. § (2) bek.) azonban jogi kényszer hiányában is jelzésértékű, ami morális (pszichés) korlátot jelenthet a tulajdonos számára,
- a felek megállapodhatnak annak lehetőségében, hogy presztízs, marketing és egyéb szempontok miatt a tulajdonos a Ország Közepe Ipari Park Kft. által közvetített vevőnek esetlegesen forgalmi érték alatti vételáron értékesíti az ingatlanát. Ebben az esetben a valós érték és a vételár közötti különbséget a Ország Közepe Ipari Park Kft. részben vagy egészben, külön megállapodás alapján megtéríti a tulajdonos részére,
- titoktartási kötelezettség a felek részére.

9.1.4. Tulajdonszerzés ingatlanvásárlással

A legoptimálisabb eset a tudományos-technológiai park fejlesztés megindításához a szükséges ingatlanok megvásárlása lenne. Hiszen ekkor:

- Az Ipari Park címet egyszerűen a szerződés módosításával meg lehet szerezni. (A szerződés 1. sz. mellékletének módosítása, az új terület pontos meghatározásával.)
- A területek könnyebben értékesíthetőek a potenciális befektetők számára.
- Az Ipari Parkot működtető kft. egyedül állapítja meg a terület értékesítési árait, s kötöttségek nélkül mérlegelhet a befektetői ajánlatok között.
- A megszerzett ingatlanra bejegyzett jelzáloggal további tőkéhez, a későbbi fejlesztésekhez szükséges finanszírozási eszközökhöz juthat jelzáloghitel révén.
- Jogosult lesz az önkormányzat többségi tulajdonrészével rendelkező Ország Közepe Ipari Park Kft. központi források igénybevételére, GM-SZT, KMR, Megyei Területfejlesztési Tanács
- Az ingatlan fejlesztésekor a Kft. saját tulajdonán valósítja meg a fejlesztéseket.

9.2 A MEGVALÓSÍTÁS

Az Önkormányzat – az Ország Középe Ipari Park Kft közreműködésével – vállalja a K+F és innovációs park területének megfelelő színvonalon történő előkészítését, a megvalósítás szervezését, lebonyolítását és az üzemeltető szervezet létrehozását.

Az üzleti tervet és a cash flow-t két változatban készítettük el. A második változat tükrözi az önkormányzat és az Ország Középe Ipari Park Kft. jelenlegi helyzetéhez leginkább illeszkedő „megoldásokat”.

Feladatok időbeli ütemezése:

2002 I. félév: tervek előkészítése

megvalósíthatósági tanulmány
közműtervek
környezetvédelmi hatástanulmány
irányító és működtető szervezet felállítása

2002 II. félév a) *változat:* a K+F park megvalósításához szükséges területek felvásárlásának megkezdése

b) *változat:* az érintett területek tulajdonosai által tulajdonosi közösség létrehozása, a tulajdonosi közösség és az Ország Középe Ipari Park Kft. közötti hasznosítási szerződés megkötése.
közterületek rendezése

2003 mezőgazdasági művelésből kivonás, erdőirtás
a meglévő útfelület teljes felújítása
belső gázvezetékrendszer kiépítése
belső vízközműrendszer
belső szennyvízrendszer kiépítése
rákapcsolódás az optikai hálózatra

2004-2005 „Vállalkozói ház vagy Innovációs Központ megépítése”
szervezeti kibővülés 5 főre
első transzformátorház megépítése

2008 új belső út megépítése

2009 második transzformátorház megépítése

9.3. AZ IPARI PARK TERVEZETT JELLEMZŐINEK ÉS SZOLGÁLTATÁSAINAK BEMUTATÁSA

- A K+F és innovációs park területe cca. 50 hektár³⁷

Teljes betelepülés esetén a terület északkeleti irányba bővíthető.

Jelen megvalósíthatósági tanulmány számításai erre az 50 hektárnyi területre vonatkoznak.

A tudományos-technológiai park betelepülése 3 fázisban valósulna meg a jelenlegi tulajdonosok ingatlanméreteinek függvényében.

Minden különleges gazdasági, koncentrált iparúzés és tevékenység esetében – mint jelen esetben a kutatás és fejlesztés – kiemelt figyelmet kell szentelni a park humán erőforrást ellátó szolgáltatásainak megfelelő szintű és minőségű meglétére. A park fejlesztésének kezdeti fázisaiban település még alkalmas ezen szolgáltatások és igények megfelelő szintű kielégítésére, azonban a későbbiekben biztosítani kell egy – a településtől különálló – olyan természeti és szolgáltatói környezet kialakítását, vállalkozói tőkével való megvalósulását, mely megfelel az európai szintű normáknak.

A fejlődés későbbi fázisában tehát a tudományos-technológiai park egy a településtől különálló entitásként jelenik meg, mely azonban ily módon válik kitörési ponttá a Újhartyán számára. Az önálló entitás megfelelne a park „campus” jellegű kialakításának, mely azt jelentené, hogy a park humán-erőforrás igényét kielégíteni hivatott oktatási-képzési centrumok esetlegesen főiskolai, egyetemi kihelyezett karok közvetlenül a parkban vagy annak szomszédságában kapnának helyet. (A javasolt ágazati prioritások és tematikák ismeretében a Gábor Dénes Főiskola vagy a Gödöllői Agrártudományi Egyetem, valamint a Budapesti Műszaki Egyetem ilyen jellegű képzéseit javasolnánk helyileg a távlati jövőben Újhartyánba helyezni.)

A parkban olyan szolgáltatások letelepülésére van szükség, mely egy klasszikus értelemben vett ipari park esetében nem bírnának relevanciával. A szolgáltatások az életvitelhez kapcsolódó legfontosabb és magasabb szintű igények kialakítására lennének hivatottak. Szükséges lenne:

- magasabb osztályú étterem, valamint gyorsétterem
- panziószerű, kisebb ágyszámú szálloda
- kisebb bankfiók (ahol mindenféle nemzetközi pénzügyi tranzakciók elintézhetőek)
- rekreációs szolgáltatások (kisebb sportpályák (tenisz, röplabda, kézilabda), fitnesscentrum kialakítása).

³⁷ Saját számításaink alapján módosítanunk kellett a Településrendezési Tervben megadott adatokat.

A szolgáltatások vállalkozói alapon, kizárólag vállalkozói tőkére alapulva valósulnának meg.

Meg kell említeni, hogy a klasszikus ipari parkok és a tudományparkok szolgáltatási igényei 70-80%-ban átfedik egymást, hiszen mindkét esetben szükségszerű a következő szolgáltatások vállalkozói biztosítása:

- biztonsági és karbantartó,
- titkárnői,
- gépkocsivezetői-szállító,
- képzést támogató (nyelvtanulás, számítástechnikai képzést segítő) szolgáltatások.

Ezen szolgáltatási körök biztosításánál mindenképpen érdemes a már működő ipari parkkal közösen megszervezni az ellátást, hiszen a nagyobb szolgáltatási keresztmetszet a vállalkozók számára is vonzóbbá teszi az adott tevékenység üzletszerű felvállalását.

9.4.A BERUHÁZÁS KÖLTSÉGEI

A jelenleg működő Ország Középe Ipari Park és Logisztikai Központ bővítéseként tervezett K+F és innovációs park (Ország Középe Tudományos Technológiai Park) a jelenleg működő ipari parkkal szemben lévő 50 ha-os tervezett területen valósulna meg. **Jelenleg a terület 90%-ban magántulajdonban van, az önkormányzati hányad 10%.** A parkok alapvető működtetési feladatainak ellátásához mindenképpen szükséges a terület a) (optimális változatban) a terület tulajdonjogának megszerzése, b) (minimális változatban) a szóban forgó területek értékesítési jogának szerződéseszerű biztosítása az előző fejezetben leírtaknak megfelelően. **A K+F innovációs park számára kijelölt másik területtel szemben itt a magántulajdonban lévő telkek kevésbé elaprózottak, az Ország Középe Ipari Park Kft. általi értékesítése kevesebb problémát rejthet magában. Ezenkívül a szóban forgó területek telekárjai is alacsonyabbak. Ez döntött elsősorban a 405-ös számú főúttól északra fekvő terület kijelölése mellett.**

A terület tulajdonjogának megszerzése ill. a szóbanforgó területek értékesítési jogának megszerzése

a) változat

A 50 ha-os terület nem önkormányzati tulajdonban lévő részének (45ha) tulajdonjogi megszerzése önkormányzati becslések szerint 750-1500 Ft/m² áron valósulna meg az ingatlan elhelyezkedésétől és nagyságától függően. (Hozzávetőlegesen 1500 Ft/m²-es áron lehetne felvásárolni az I. és a II. fázisú fejlesztéshez kapcsolódó nagyobb területeket, míg 750 Ft/m²-es áron jutathatna hozzá az Ország Középe Ipari Park Kft a III. fejlesztési fázishoz tartozó

elaprózott területekhez.) A terület teljes mértékű felvásárlása 2002 és 2005 között történne meg.

350.000 m ² x 1500 Ft.	=	525.000.000 Ft.
100.000 m ² x 750 Ft.	=	<u>75.000.000 Ft.</u>
Összesen:		600.000.000 Ft.
Évenként (2002-2005):		200.000.000 Ft

b) változat:

Ebben az esetben az Ország Középe Ipari Park Kft. nem szerzi meg közvetlenül az ingatlanok tulajdonjogát, hanem a kialakult tulajdonosi közösséggel megkötött hasznosítási szerződés alapján (előző fejezet) biztosítja saját maga számára a szóban forgó területek ilyen célú értékesítési lehetőségét.

Ezen változat alapján tehát az ingatlanok megszerzése nem szükséges, így beruházási költség nem terheli az Ország Középe Ipari park Kft.-t, de ily módon a területek értékesítéséből származó bevétele is kisebb.

Mindkét változat esetében figyelembe kell venni azt az eshetőséget, hogy a területet a projekt hosszú távú sikeressége érdekében áron alul értékesíti az Ország Középe Ipari Park Kft. Ilyenkor mindenképpen mérlegelendő, hogy milyen más forrásból tudja biztosítani a társaság a park további fejlesztéséhez szükséges pénzügyi eszközöket. E megoldás komplementer kiegészítője lehet a szelektív és protekcionális – helyi önkormányzat hatáskörébe tartozó – adópolitika alkalmazása.

A mezőgazdasági terület művelésből való kivonása

A terület hozzávetőlegesen 60%-át kell kivonni a mezőgazdasági művelés alól. Ennek becsült költsége 125.000 Ft/ha, mely 2003-ben esedékes.

30ha x 125.000 Ft.	=	3.750.000 Ft.
--------------------	---	---------------

Az infrastruktúra kiépítésének költsége

A szükséges belső infrastruktúra költségigénye az előbbieken közölteknek megfelelően:

	I. ütem (2002-2008)	Vállalkozói Ház v. Innovációs Központ	II. ütem (2008-2012)	Összesen
Útépítés	8.400.000 Ft		131.000.000 Ft	139.400.000 Ft
Vízellátás	11.000.000 Ft	7.000.000 Ft.		18.000.000 Ft
Szennyvízelvezetés	7.300.000 Ft	2.260.000 Ft		9.560.000 Ft
Elektromos energia ellátás	12.000.000 Ft		12.000.000 Ft	24.000.000 Ft
Gázellátás	4.000.000 Ft	2.600.000 Ft		6.600.000 Ft
Távközlés	4.500.000 Ft	3.000.000 Ft		7.500.000 Ft
<i>Összesen</i>	63.860.000 Ft	14.860.000 Ft	143.000.000 Ft	221.720.000 Ft.

A K+F innovációs park külső infrastruktúrájának kiépítésére már megtörtént.

Az I. ütemhez belső infrastruktúra teljes kiépítését 3 éves periódus alatt 2003-tól 2005-ig történne meg:

- 2003-ban szükségszerű lenne a teljes útfelújítás elvégzése, a gázvezeték-rendszer, a vízközműrendszer és a szennyvízrendszer betelepülési igényeknek megfelelő kiépítése (tekintettel a későbbi bővítési lehetőségekre), továbbá az optikai telekommunikációs kábelra történő csatlakozás.
- A megfelelő elektromos energia-ellátás biztosításához szükséges első transzformátorállomás megépítése az igényeknek megfelelően 2005-re tehető.

A teljes belső infrastruktúra kiépítése – megfelelő szintű érdeklődés és betelepülés esetén – 2005-ig elvégezhető lenne.

„Vállalkozói ház” vagy Innovációs Központ építésea) Vállalkozói Ház

Az ipari parkok és tudományos-technológiai központok szolgáltató tevékenységükkel tudják a betelepült cégek versenyképességét javítani. A parkok esetében a vállalkozói házak képviselik az első lépést ahhoz, hogy a valóban innovatív szolgáltatások infrastruktúrája kiépüljön.

A vállalkozói ház építéséhez a szükséges infrastruktúrális fejlesztések megtörténte után optimális esetben azonnal hozzá lehet látni, esetlegesen központi, állami támogatások segítségével.

Az épületben irodahelyiségek, tárgyaló, büfé és egyéb kiegészítő helyiségek kerülnek elhelyezésre, a szervezeti fejezetben már említett szükséges tényezők mellett. A jelen tanulmányban meghatározott 50 ha-os terület kiszolgálására és a „vállalkozói házba” betelepülni kívánó kkv-k, kutatók számára első ütemben 1000 m² nettó területű épület épülne, mely a későbbiekben az igényeknek megfelelően bővíthető.

A tervezett épület hagyományos szerkezetű, a környezet építési hagyományaihoz illeszkedő, téglafőfalas, magastetős kialakítású. Teljes körű bútorzattal és informatikai felszereléssel vagy anélkül bérelhető helyiségek.

Az építés becsült költsége:	185 millió forint
A Vállalkozó Ház	
<u>infrastruktúrájának költsége:</u>	<u>14,8 millió forint</u>
Összesen:	199,8 millió forint

b) Innovációs Központ

Az Innovációs Központok feladata a viszonylag magas piaci kockázattal bíró új termékek és technológiák fejlesztésével és eladásával foglalkozó (területileg sokszor a központon kívül dolgozó) vállalkozások támogatása, legtöbbször pénzügyi, kereskedelmi, kutatási és technológiai tanácsadással. Céljuk az egyetemi K+F és innovációs eredmények hasznosításba vétele; a magas technológiai szinten gyártó, high-tech-ben, információs és kommunikációs technológiákban érdekelt cégek betelepítését szolgálják.

Az Innovációs Központ megépítésének és alpinfrastruktúrájának felépítése hozzávetőlegesen megegyezik a Vállalkozói Ház ilyen jellegű beruházási költségeivel. Az Innovációs Központok – hasonlóan az európai BIC-ekhez – modern kommunikációs infrastruktúrával felszerelt központok, melyeket az innovatív fejlődést képviselő vállalkozások igényei szerint kell megtervezni:

- struktúrált kommunikációs hálózat,
- ADSL szolgáltatások,
- Internet-intranet hálózatkiépítés,
- kb. 100 fős multimédia konferenciaterem,
- 15 fős audio-vizuális tárgyaló,
- rugalmasan kialakítható irodák, műhelyek (20 m²-től 60m²-ig terjedő irodák kialakítása)
- esetlegesen étterem kávézó, mely a vállalkozások fórumául szolgálhat,
- bankautomata (későbbi igények szerint kisebb bankfiók).

Az építés és az alpinfrastruktúra kiépítésén túl ezen szolgáltatások biztosításához még további, hozzávetőlegesen 100 millió forintot is elérő beruházásokra van szükség.

Szervezeti költségek:

A szervezeti költségek a kiinduló 3 fős munkaszervezet esetén és a majdani 10 fős munkaszervezet esetén a következőképp alakulnak:

Költségek	3 fős munkaszervezetnél / Ft	10 fős munkaszervezetnél / Ft
Irodakialakítás ³⁸	-	-
Irodaberendezés	1.000.000	5.200.000
Béreköltség	11.640.000	30.960.000
Működési alapköltségek	1.900.000	5.200.000
Személygépkocsi	3.780.000	7.560.000
Tevékenységgel járó egyéb költség	3.500.000	4.600.000
ÖSSZESEN	21.820.000	53.520.000

Célszerű az K+F és innovációs park megalakulásakor és az elkövetkező 3 évben (2002-től 2005-ig) még a 3 fős munkaszervezeti modell költségeivel számolni, majd ezután egy fokozatosan bővülő szervezetet fenntartani. Az üzleti terv készítésekor 2005-ig a 3 fős modellel számoltunk, majd 2006-től egy fokozatosan bővülő szervezettel (s így költségekkel is), mely 2010-er érné el teljes, azaz a 10 fős szervezeti létszámot.

Fontos szétválasztani a szervezethez köthető egyszeri és folyó költségeket is. A szervezeti költségek évenkénti lebontásban a következőképp alakulnak:

Szervezeti költségek(folyó és egyszeri) (ezer Ft)

Év	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Költség	21.820	19.675	22.340	24.945	40.940	30.215	32.850	35.485	38.120	40.760

A K+F park településfejlesztési költségvonatkozásai

³⁸ Az irodakialakítás 3 fős munkaszervezetnél a jelenlegi hivatalban történne meg, 10 fős munkaszervezetnél pedig a majdani szolgáltató házban (Vállalkozói Ház vagy Innovációs Központ).

A K+F és innovációs park létesítésének településfejlesztési vonatkozásai a parkkal kapcsolatos beruházástól (s ennek megtérülésének számolásától) külön kezelendők, hiszen nem egyazon befektetésről van szó.

A tanulmányban a település északnyugati részén elterülő ingatlanokat javasoltuk megvásárlásra az előző fejezetben kifejtett érvek alapján. **A 8,7 hektáros terület megszerzésének költsége 2002-es 1000 Ft/m² áron:**

$$87.000 \times 1000 = 87.000.000 \text{ Ft.}$$

Az erre a területre tervezett 5-6 lakóház egyenkénti 20 millió forintos költsége vállalkozói tőkebevonással fedezhető.

$$6 \times 20.000.000 = 120.000.000 \text{ Ft.}$$

A rendelkezésre álló másik területen létesítendő lakópark, megvalósításának időbeli ütemezése nehezen jelezhető előre. **Előkészítésként a második periódustól betelepülők számára javasolnánk 10 hektár megvételét a fennálló 200 millió Ft-os hitelből.**

9.5. CASH-FLOW ANALÍZIS

A cash flow táblázat a beruházással kapcsolatos tervezett költségeket és bevételeket mutatja be, 10 évre előre tekintve. Maga a cash flow számítás kifejezetten pénzügyi szemléletű: arra ad választ, hogy a beruházás, valamint a működés évenkénti költségeivel csökkentett bevétel értékek mekkora jövedelem realizálását teszik lehetővé. Mivel az éves szintű pénzforgalom eredményét tartalmazza, azt is megmutatja, hogy a tervezett bevételek adnak-e fedezetet a működtetés költségeire – tehát, pénzügyileg fenntartható-e a beruházás.

A Cash flow táblázat eredményeiből megnyugtatóan következik a beruházás saját bevételekből történő működtetésének (likviditásának) lehetőségessége.

A beruházás a projekt kezdésének

a) változat: 8. évében

b) változat: 6. évében

megtérül (az NPV a 8. illetve a 6. évben vesz föl pozitív értéket). A 6-8 éves megtérülési idő más, hasonló beruházásokkal és azok megtérülési idejével összehasonlítva jónak tekinthető, ezért az NPV számítás szempontjából a beruházás megfelelő gazdaságosságú.

A cash-flow analízist az előbbi feltételekkel összhangban két változatban készítettük el:

a) változat

Az optimális változatban a következők az alapfeltételek:

- Az Ország Középe Ipari Park Kft. felvásárlással megszerzi a szóban forgó ingatlanok tulajdonjogát 750 és 1500 Ft/m²-os négyzetméter árakon 2002-től 2005-ig.
- A kiadási és bevételi oldal tételei a 2002-től a megadott kamatlábak szerint növekednek.
- A bevételi oldalon a 2012-ig tartó periódusig a rendelkezésre álló ingatlan 80%-át értékesítették induló 4200 Ft/m² áron, mely a későbbiekben inflációval korrigált - az értékesítés exponenciális jelleggel nő.
- A Vállalkozói Ház v. Innovációs Központ nettó 1000 m² területét fokozatosan 2012-ig bérbe adják, átlagosan induló 2000 Ft/m²/hónap áron, az intézmény szolgáltatásainak bevétele is megjelenik a cash flow-ban.
- A Pénzáramlást (cash flow-t) pályázati bevételek javíthatják. - Későbbi egyeztetés alapján módosításra kerülhet sor.
- A "Vállalkozói Ház" vagy Innovációs Központ amortizációs leírási ideje 25 év.

Cash Flow - a) változat

Év	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
KÖLTSÉGEK (ezer forint)	258 460	330 970	323 644	25 687	28 160	41 900	142 240	66 580	60 920	63 596	65 844
1) Ingatlanvásárlás	200 000	200 000	200 000								
2) Tereprendezés	3 750						94 000	12 000			
3) Infrastruktúra kiépítése	54 710	9 150	14 860								
4) Vállalkozói ház megépítése		100 000	85 000			7 400	7 400	7 400	7 400	7 400	7 400
5) Amortizáció				25 687	28 160	34 500	40 840	47 180	53 520	56 196	58 444
6) Szervezeti költségek		21 820	23 784								
BEVÉTELEK (ezer forint)	0	168 000	183 120	200 270	216 963	233 319	248 490	264 595	281 688	299 830	316 043
1) Ingatlan eladása	168 000	168 000	183 120	197 770	211 613	224 310	235 526	247 302	259 667	272 651	283 557
2) Vállalkozó-ház irodáinak bérlete		2 500	5 350	9 009	12 964	17 293	22 021	27 180	32 486		
3) Szolgáltatási díjak bevétele		250	268	284	298	313	328	345	358		
cash flow (ezer forint)	-258 460	-162 970	-140 524	174 583	188 803	191 419	106 250	198 015	220 768	236 234	250 199
kamatlábak		1,09	1,08	1,07	1,06	1,05	1,05	1,05	1,05	1,04	1,04
kumulált kamatláb	1,00	1,09	1,18	1,26	1,34	1,40	1,47	1,55	1,62	1,69	1,76
Jelenérték	-258 460	-149 514	-119 371	138 602	141 407	136 539	72 179	128 112	136 032	139 963	142 535
NPV (nettó jelenérték)	-258 460	-407 974	-527 345	-388 743	-247 337	-110 798	-38 619	89 493	225 525	365 487	508 023
IRR (belső megtérülési kamatláb)		1,11	1,10	1,09	1,08	1,07	1,07	1,07	1,07	1,06	1,06
Kumulált kamatláb	1,00	1,11	1,22	1,33	1,44	1,54	1,65	1,76	1,88	2,00	2,12
jelenérték	-258 460	-146 820	-115 089	131 178	131 354	124 462	64 565	112 455	117 175	118 287	118 188
NPV (nettó jelenérték)	-258 460	-405 280	-520 369	-389 191	-257 837	-133 375	-68 810	43 645	160 820	279 107	397 295

b) változat

- A kiadási és bevételi oldaltételei a 2002-től a megadott kamatlábak szerint növekednek.
- A bevételi oldalon a 2012-ig tartó periódusig a rendelkezésre álló ingatlan 80%-át (40 hektárt) értékesítették induló 4200 Ft/m² áron, mely a későbbiekben inflációval korrigált.
- A vállalkozói ház nettó 1000 m² területét fokozatosan 2012-ig értékesítik, átlagosan induló 2000 Ft/m²/hónap áron
- A pénzáramlást (csah flow-t) pályázati bevételek javíthatják. - Későbbi egyeztetés alapján módosításra kerülhet sor.
- A Vállalkozói ház megvalósításának új költségigénye 185 millió forint. (1000m² hasznos alapterület-támogatások megszerzésének figyelembe vétele miatt.)
- A "Vállalkozói Ház" amortizációs leírási ideje 25 év.
- A bevételek között az 'ingatlan eladása' c. sorban az értékesítésből befolyt összegnek (4200Ft/m²) 43%-a szerepel, mely a terület bekerülési értékével, az infrastrukturális beruházások költségeivel, a szolgáltató központ építési költségeivel, valamint az ingatlan-tulajdonosoknak fizetett kompenzációs díjjal csökkentett. (Jelenlegi számítás szerint az ingatlan-tulajdonosok ebben a konstrukcióban hozzávetőlegesen mintegy kétszeres áron tudják eladni az Ország Középe Ipari Parkon keresztül területeit.)
- A vállalkozói-ház rendelkezésre álló 1000 m²-es hasznos területét, 2012 ig teljes egészében ki tudják adni: (bérlet)

Cash Flow b) változat

Év	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
KÖLTSÉGEK (ezer forint)	58 460	130 970	123 644	25 687	28 160	41 900	142 240	66 580	60 920	63 596	65 844
1) Ingatlanvásárlás	3 750						94 000	12 000			
2) Tereprendezés	54 710	9 150	14 860			7 400	7 400	7 400	7 400	7 400	7 400
3) Infrastruktúra kiépítése		100 000	85 000			34 500	40 840	47 180	53 520	56 196	58 444
4) Vállalkozói ház megépítése		21 820	23 784	25 687	28 160						
5) Amortizáció											
6) Szervezeti költségek											
BEVÉTELEK (ezer forint)	0	80 796	87 260	95 868	104 320	112 927	122 079	131 863	142 320	152 290	162 601
1) Ingatlan eladása		80 796	87 260	93 368	98 970	103 918	109 114	114 570	120 299	125 111	130 115
2) Vállalkozó-ház irdóinak bérése				2 500	5 350	9 009	12 964	17 293	22 021	27 180	32 486
3) Szolgáltatási díjak bevétele				250	268	284	298	313	328	345	358
cash flow (ezer forint)	-58 460	-50 174	-36 384	70 181	76 160	71 027	-20 161	65 283	81 400	88 694	96 758
kamatlábak		1,09	1,08	1,07	1,06	1,05	1,05	1,05	1,05	1,04	1,04
kumulált kamatláb	1,00	1,09	1,18	1,26	1,34	1,40	1,47	1,55	1,62	1,69	1,76
Jelenérték	-58 460	-46 031	-30 907	55 717	57 041	50 664	-13 696	42 237	50 156	52 549	55 121
NPV (nettó jelenérték)	-58 460	-104 491	-135 399	-79 682	-22 641	28 023	14 327	56 563	106 720	159 269	214 390
IRR (belső megtérülési kamatláb)		1,11	1,10	1,09	1,08	1,07	1,07	1,07	1,07	1,06	1,06
Kumulált kamatláb	1,00	1,11	1,22	1,33	1,44	1,54	1,65	1,76	1,88	2,00	2,12
jelenérték	-58 460	-45 202	-29 799	52 733	52 986	46 182	-12 251	37 075	43 204	44 411	45 706
NPV (nettó jelenérték)	-58 460	-103 662	-133 460	-80 728	-27 742	18 441	6 189	43 264	86 468	130 879	176 584

10. MELLÉKLET

10.1. MŰKÖDŐ NEMZETKÖZI INNOVÁCIÓS PARKOK JELLEMZŐ ADATAI

10.1.1. Dortmund (Németország)

Adminisztratív körzete: 280 km²

Lakossága: 58 500 fő

Foglalkoztatva: 24 000

A „magterület” nagysága: 12 ha

Funkcionárius: 1000 fő

A magterület munkahely sűrűsége: 80 alkalmazott / ha

Néhány, a parkba települt fontos vállalat (Robotkutató Intézet, Mikrotechnológiai Intézet, valamint a Quantum, a Honeywell (francia, amerikai), NCR (japán), Kostal (német), Sony (japán), ELMs (US), TANDEM (japán) multinacionális cégek.

„Szürke állomány”: a dortmundi egyetem 3200 oktatója és 34 ezer diákja. Az egyetem jó színvonalú, van kémiai, fizikai, informatikai és közgazdasági fakultása. Két nagy kutatóintézet is jelen van: Fraunhofer, Max Planck

Közlekedés: A Ruhr vidék hatalmas kommunikációs csomópont, de hiányzik a nagy nemzetközi repülőtér.

A fizikai dolgozók szakképzettsége: közepes.

A város felszereltsége: Opera, balett, múzeumok, filharmonikusok, sportlétesítmények, stb.

Kapcsolat a várossal: a technológiai park a város egy darabja, szomszédos az egyetemmel Cambridge-el összehasonlítható helyzet.

Keletkezése: Dortmund város és a Rajna-Westphaliai tartomány kezdeményezésével, 1986-ban létesült, állami támogatással.

Részvétele: országos síkon közepes, regionálisan azonban erős, a magánszektoré erős.

Intézményes dinamizmusa: Dortmund város fejlesztésének lényeges szereplője, hasonlóan mint Cambridge vagy Montpellier esetében.

Koncepciója: a cél az, hogy szimbolikus és valódi mozgatója legyen a Ruhrvidék szocio-ökönómiai mutációjának és olyan szerepet töltsön be, mint Angliában Cambridge, vagy Franciaországban Montpellier.

Eszközei: a technológiai és gazdasági centrum a park szívében van, ahol különböző funkciókat tölt be: segíti a vállalatok létrejöttét, a kockázati tőkét, a technológiai eredmények transzferét, kapcsolatot tart az egyetemmel, kutatóintézetekkel, jogi intézményekkel.

10.1.2. Cambridge (Anglia)

Fő funkciója: tudományos park

Adminisztratív területe: 95 km²

Lakossága: 220 000 fő

Munkahelyek száma: 112 000

A „magterület” nagysága: 60 hektár

Funkcionárius: 3 300 fő

A magterület munkahely sűrűsége: 55 alkalmazott / ha

Néhány fontosabb vállalat a „magterületben”: Laser-Scan Ltd (125 fogl), Union Cavendish laboratórium, System d'Information Geographique, Labor Napp (625 fogl.) gyógyszerkutatás és termelés. Cambridge Consultans Ltd (260 alk) Ingenierie kutatások és szakértések.

Szürkeállomány: Cambridge egyetemen 2700 oktató, 13 000 diák, 60 tanszék, ebből 20 humán tudományok, 6 anyagi tudományok. 9 laboratóriuma van és 20 Nobel-díjasa van az egyetemnek.

Közlekedés: A londoni új Stansted repülőtértől 50 kilométerre van, az út és vasúthálózat, nem a legkiválóbb.

A káderek minősége: főleg kutatók

Fogyasztás tekintetében: Elitista város, 80 km-re Londontól.

Kapcsolat a várossal: a park a város egy részét képezi. A város eléggé egyfunkciójú.

Keletkezése: a park kettős akaratból született, a kormányéból, hogy egy ipari bázist létesítsen Angliának az új iparok számára és a cambridge-i egyetem akaratából, hogy ellensúlyozza a kormány csökkenő támogatását.

Hatásterülete: országos méretekben közepes. A privát szféra erősen támogatja.

Intézményes dinamizmusa: Az egyetem a Trinity kollégiumon keresztül a koncepciók kidolgozója. Az elfogadásnak szigorú követelményei vannak. A tervek megvalósítása főleg a privát szférára hárul.

Koncepciója: gazdaságilag is értékesíteni azt a hírnevet, mely a kitűnő tudományos eredményeiből származik.

Eszközei: valamennyi logisztikai eszközzel rendelkezik

10.1.3. Grenoble-Zirst Meylan (Franciaország)

Adminisztratív körzete: 300 km²

Lakossága: 400 000 fő

Foglalkoztatottak száma: 192 000 fő

A „magterület” nagysága: 70 ha

A meylani lakosság 5 %-át foglalkoztatja.

Funkcionárius: 5 300 fő

Fő funkciója: tudományos, technológiai park. Megvan a kapacitása, hogy technopollá váljék.

Fontosabb vállalatok: Merlin- Gérin és a CNET (telekommunikáció) a kettőben kb. 1 000 alkalmazott. 200 vállalat, melyből 70 közép- és kisvállalat sok innovációval. Hewlett-Packard, Alstom, SEMA, Sun és Rank Xerox multinacionális cégek.

Szürkeállomány: CEN Grenoble (2700 személy, amelyből 2100 a CEA kutatóbázishoz tartozik; INGP, amely 7 mérnökiskolát foglal magába. Évi 750 diplomát ad ki, továbbá a Langevin Max von Laue német-francia intézet (fizikai kutatások), továbbá az ESRF szinkrotron atomkutatásokra.

Közlekedés: Kapcsolat a várossal: kb 6 km-re van Grenoble központjától

Minőségi színvonala kb. Cambridge és Dortmund szintjén van.

Monofunkciós város.

Keletkezése: Eredetileg helyi kezdeményezésre jött létre és magántőke felhasználással (vállalatok és bankok és privátok profitérdekeltség nélkül csoportosultak és létrehozták a Társaság a ZIRST – Meylanéret)

Előzetesen nem volt formális állami elismerés. A ZIRST-t a grenoble-i Urbanizációs Ügynökség (AURG) hozta létre, mint amely alkalmas az erőegyesítésre a kutatásban. A grenoblei egyetemi és tudományos körök hamarosan magukévá tették a gondolatot és létrehozták a PROZIRST –t.

A PROZIRST SA (részvénytársaság) bankok, pénzintézetek a megyei fejlesztési társaság, Meylan városrész közössége, a kereskedelmi és iparkamara, és ingatlan-befektetők.

Koncepciója: értékesíteni a hozzáértést az alkalmazott kutatások útján és létrehozni egy sor új terméket, kompenzálni a grenoblei iparban elveszett több ezer munkahelyet, ösztönözni az önfejlesztést a grenoblei tudományos kutatások segítségével.

Eszközök: három szervezetet hoztak létre először. a LOCALZIRST-t, amely első kísérletként inkubátort hozott létre vállalatoknak. Aztán megalakult a ZIRST, amely privilegizált szerepet játszott a dolgok mozgatózásában. Végül az UPRIG, amely intézte a ZIRST letelepedését Meylanban és Montbonnot-ban, majd az isere-i megyei tanács, a grenoblei fejlesztési társaság és a grenoblei egyetemek összehangolt társulása.

10.1.4. Research Triangle Park (USA, Észak-Karolina)

Fő funkciója: üzleti és technológiai park

Területe: Durham, Orange, és Make városok területén összesen 1 500 km²

A magterület nagysága: 2 750 hektár

Főfoglalkozású alkalmazottak: 34 000 fő

A magterület munkahely sűrűsége: 12 alkalmazott / ha

Főbb vállalatok letelepülése: Bel Telepkutató vállalat, a BASF, a Rhone-Poulenc Medical, Burroghs Welcom, Ciba - Geigy, IBM, Northen Telecom, Sumitomo, Panasonic, Glaxo

Szürkeállomány: A háromszög mindhárom városának van egyeteme. 62 000 diák, 800 tudós, 2 Nobel-díjas és 2,4 milliárd franknyi kutatási szerződés.

Transzport: Raleigh-Durham repülőtér 7 km-re, napi 250 összeköttetés, 20 nemzetközi járat.

Környezet: erdők, mezők, kitűnő architektúrájú épületek, csend.

Kultúra: Művészeti Múzeum, Egyetemi Művészeti Múzeum

Eredete: a park 20 éve létezik. Az államban a dohányteremsztés és a textil uralkodott.

Koncepció: a Research Triangle Park kutatói közösség, amely eredményeit átadja a vállalatoknak, találmányaikat az ipar hasznosítja. Tudományosabb és termékenyebb, mint Cambridge.

10.2. FORRÁSTÉRKÉP-PÁLYÁZATI LEHETŐSÉGEK AZ ÚJHARTYÁNI K+F PARK
MEGVALÓSÍTÁSÁNAK TÁMOGATÁSÁRA

A pályázat neve, címe:

1. *Ipari parkok beruházásainak, működésük és szolgáltatásuk fejlesztésének elősegítése SZT-2002-RE-4*

(Egy cél támogatásáért a Gazdasági Minisztérium által meghirdetett különböző pályázatok közül csak egyre lehet pályázni).

A pályázat kiírója:

Gazdasági Minisztérium
Széchenyi Terv pályázata

A pályázók köre:

Belföldi székhelyű

- jogi személyiségű gazdasági társaságok,
- helyi önkormányzatok,
- közhasznú társaságok, amelyek az „Ipari park” címet elnyerték.

Támogatott tevékenységek:

A az ún. „zöldmezős” ipari parkok komplex infrastruktúra fejlesztése,

B volt ipari területek és épületek infrastruktúrájának, épületeinek rekonstrukciója,

C külső és belső informatikai hálózatok fejlesztése,

D kutatási-fejlesztési szolgáltatások kialakítása, fejlesztése és működtetése

E menedzsmentképzés, EU ismeretek átadása,

F felsőfokú intézmények közhasznú társaságai ún. „egyetemi ipari parkok” infrastruktúrájának fejlesztése.

Az egyes pályázati elemek támogatására külön-külön és együttesen is lehet pályázni.

Az újhartyáni K+F park létrehozásához a fenti lehetőségek közül különösen a **D** kutatási-fejlesztési szolgáltatások kialakítása, fejlesztése és működtetése címre indokolt pályázatot benyújtani.

Pályázati feltételek:

- A fejlesztés teljes területe a pályázó tulajdona, vagy tartós (legalább 25 éves) használatában van.
- A beruházás minimális ráfordítása **D** fejlesztési cél esetén: 40 millió Ft.

- A beruházásnak két éven belül meg kell valósulnia, öt évig fenn kell állnia, és 10 éven belül megtérülést kell biztosítania.

Nem nyújtható támogatás:

- azon fejlesztésre, amely ingatlan, vagy üzletrészt vásárlást tartalmaz;
- a már megkezdett beruházásra;
- azon fejlesztésre, amely a Gazdasági Minisztérium fejezeti kezelésű előirányzatainak terhére más pályázat keretében már támogatást kapott.

A pályázattal elnyerhető támogatás:

Vissza nem térítendő támogatás.

D fejlesztési cél esetén a beruházás teljes (ÁFA nélküli) összköltségének 50%-a, de legfeljebb 50 millió Ft.

Kötelező önrész: A fejlesztés nettó összegének 25%-a.

A támogatás folyósítása teljesítmény-, és forrásarányosan történik.

A pályázat benyújtásának határideje: 2002. október 31.

A pályázattal kapcsolatos további információk beszerezhetők.

A Gazdasági Minisztérium honlapján: www.gm.hu

A pályázat neve, címe:

2. Vállalkozói házak, inkubátorházak, innovációs központok kialakítása és szolgáltatásaik fejlesztése SZT-2002-RE-10

(Egy cél támogatásért a Gazdasági Minisztérium által meghirdetett különböző pályázatok közül csak egyre lehet pályázni).

A pályázat kiírója:

Gazdasági Minisztérium
Széchenyi Terv pályázata

A támogatásért pályázók körébe tartoznak:

Belföldi székhelyű

- helyi önkormányzatok,
- jogi személyiségű gazdasági társaságok, amelyek az „Ipari park” címet elnyerték.

Támogatott tevékenységek:

Pályázatot olyan fejlesztések támogatására lehet benyújtani, amelyek

- új vállalkozói házak,
- inkubátorházak,
- innovációs központok létrehozását, vagy e célokra hasznosítható, meglévő épületek rekonstrukcióját, a tevékenységek beindítását, a működés feltételeinek megteremtését szolgálják.

Az újhartyáni K+F park megvalósításának támogatása érdekében, különösen a *vállalkozói házak*, illetve *innovációs központok* létesítésére indokolt pályázatot benyújtani.

Pályázati feltételek:

A **vállalkozói házaknál**, új épületek létesítése, illetve meglévő épületek rekonstrukciója esetén követelmény:

- az építmény elvárt minimális hasznos alapterülete 1000 m², amely a jövőben legalább 3000 m²-re bővíthető,
- a kiadható terület (műhelyek, irodák és kiszolgáló jellegű helyiségek) a hasznos alapterület 80%-a,
- a kiadható területen belül az irodák és kiszolgáló jellegű helyiségek aránya nem haladhatja meg a 20%-ot, kivéve ha a tevékenység jellege vagy arra vonatkozó egyéb előírás ezt nem indokolja,
- a betelepülő vállalkozások száma: minimum 5, amelyet a használatbavételt követő 2 éven belül kell a vállalkozói háznak elérni,

- a pályázó kötelezettséget vállal minimum 5 évig vállalkozói házként való üzemeltetésre,
- a beruházás megvalósításának műszaki és pénzügyi feltételei biztosítottak; ezt a pályázatban a pályázó bemutatja.

Innovációs központoknál követelmények:

- az elvárt minimális hasznos alapterület 2000 m², amely a jövőben legalább 3000 m²-re bővíthető,
- a hasznos alapterületen belül a kiadható terület (műhelyek, irodák és kiszolgáló jellegű helyiségek) aránya 70%,
- az irodák és kiszolgáló jellegű helyiségek aránya nem haladhatja meg a 30%-ot,
- a pályázó kötelezettséget vállal minimum 5 évig innovációs központként való üzemeltetésre,
- a beruházás megvalósításának műszaki és pénzügyi feltételei biztosítottak, ezt a pályázatban a pályázó bemutatja.

Támogatás nem nyújtható:

- azon fejlesztésre, amely ingatlan- és/vagy üzletrész vásárlást tartalmaz;
- a már megkezdett beruházásra,
- azon fejlesztésre, amely a Gazdasági Minisztérium fejezeti kezelésű előirányzatainak terhére más pályázat keretében már támogatást kapott.

A beruházásnak két éven belül meg kell valósulnia, öt évig fenn kell állnia, és 10 éven belül megtérülést kell biztosítania.

A pályázattal elnyerhető támogatás:

Vissza nem térítendő támogatás.

A támogatás mértéke:

- vállalkozói házak esetén a támogatás mértéke a fejlesztés visszaigényelhető áfa nélküli összköltségének legfeljebb 50%-a, maximum 100 millió Ft,
- innovációs központok esetén legfeljebb 75%, maximum 250 millió Ft.

Kötelező önrész: A fejlesztés nettó összegének 25%-a.

A támogatás folyósítása teljesítmény-, és forrásarányosan történik.

A pályázat benyújtásának határideje: 2002. október 31.

A pályázattal kapcsolatos további információk beszerezhetők:

A Gazdasági Minisztérium honlapján: www.gm.hu

A pályázat neve, címe:

3. Ipari területek és inkubátorházak kiépítéséhez nyújtott támogatás

A pályázat 2001. évi, de nagy valószínűséggel az idei évben is igényelhető e jogcímen támogatás. (A Területfejlesztési Célelőirányzat megyei területfejlesztési tanácsok hatáskörébe utalt keretösszegének felhasználásáról szóló kormányrendelet meghozatal februárban várható).

A pályázat kiírója:

Pest Megyei Területfejlesztési Tanács
Területfejlesztési Célelőirányzat pályázata

A pályázók köre:

A támogatásra belföldi székhelyű

- jogi személyek,
- jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek,
- egyéni vállalkozók,
- illetve belföldi állandó lakóhellyel rendelkező természetes személyek pályázhatnak.

Pályázati feltételek:

Nem kedvezményezett térségben megvalósuló fejlesztések akkor részesülhetnek támogatásban, ha a beruházás az alábbiakban megfogalmazott feltételek közül bármelyiknek megfelel:

- regionális, térségi, megyei, illetve kistérségi fejlesztési program keretében valósul meg;
- vállalkozási övezetben, illetve ipari parkban valósul meg.

Egy pályázatban csak egy támogatási célt lehet megjelölni és egy adott beruházásra csak egy címen és egyszer adható támogatás.

A Célelőirányzathoz nem adható támogatás azokhoz a beruházásokhoz, amelyek a területi kiegyenlítést szolgáló fejlesztési célú támogatási előirányzathoz támogatást kaptak.

A pályázattal elnyerhető támogatás:

Lehet:

- vissza nem térítendő támogatás,
- visszatérítendő támogatás,
- fejlesztési hitelekhez nyújtható kamattámogatás, amely formák együttesen is alkalmazhatók.

A támogatási intenzitás felső határa 30%, amelyet a vállalkezási övezetekben, illetve ipari parkokban megvalósuló beruházásoknál a támogatás mértéke 10% ponttal haladhat meg.

Az önkormányzati és non profit szervezetek által megvalósított fejlesztéseknél, beruházásoknál az állami forrásokból együttesen nyújtható támogatási intenzitás elérhető felső határa a fejlesztési költség 100%-a, a vállalkozás jellegű, profitérdekeltségű szervezetek és egyéni vállalkozók által megvalósított fejlesztéseknél 50%-a, kis és középállalatok esetén 65%-a.

Kötelező önrész a fejlesztés megvalósításához:

- a. az önkormányzatoknak és a non profit szervezeteknek 10%;
- b. a kis- és középállalkozásoknak 35%;
- c. az egyéb szervezeteknek 50%

saját forrással kell rendelkezniük.

A pályázat benyújtásának határideje: még nincs róla információ.

A pályázattal kapcsolatos információ beszerezhető:

A Pest Megyei Területfejlesztési Tanács honlapján: www.pmtkht.hu

A pályázat neve, címe:

4. Munkahelyteremtő beruházások, a meglévő foglalkoztatottak létszám megőrzését szolgáló piac, termék- és technológiaváltást környezetbarát módon elősegítő fejlesztések, beruházások

A pályázat 2001. évi, de nagy valószínűséggel az idei évben is igényelhető e jogcímen támogatás. (A Területfejlesztési Célelőirányzat megyei területfejlesztési tanácsok hatáskörébe utalt keretösszegének felhasználásáról szóló kormányrendelet meghozatal februárban várható).

A pályázat kiírója:

Pest Megyei Területfejlesztési Tanács
Területfejlesztési Célelőirányzat pályázata

A pályázók köre:

A támogatásra belföldi székhelyű

- jogi személyek,
- jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek,
- egyéni vállalkozók,
- illetve belföldi állandó lakóhellyel rendelkező természetes személyek pályázhatnak.

Pályázati feltételek:

Nem kedvezményezett térségben megvalósuló fejlesztések akkor részesülhetnek támogatásban, ha a beruházás az alábbiakban megfogalmazott feltételek közül bármelyiknek megfelel:

- regionális, térségi, megyei, illetve kistérségi fejlesztési program keretében valósul meg;
- vállalkozási övezetben, illetve ipari parkban valósul meg.

A célelőirányzathoz munkahelymegtartó és munkahelymegőrző beruházásokhoz támogatás csak új telephely létesítése, meglévő telephely bővítése, illetve termékben, vagy termelési folyamatba alapvető változást hozó beruházás esetén nyújtható. A célelőirányzathoz tartó beruházás nem finanszírozható.

Egy pályázatban csak egy támogatási célt lehet megjelölni és egy adott beruházásra csak egy címen és egyszer adható támogatás.

A Célelőirányzathoz nem adható támogatás azokhoz a beruházásokhoz, amelyek a területi kiegyenlítést szolgáló fejlesztési célú támogatási előirányzathoz támogatást kaptak.

A pályázattal elnyerhető támogatás:

Lehet:

- vissza nem térítendő támogatás,
- visszatérítendő támogatás,
- fejlesztési hitelekhez nyújtható kamattámogatás, amely formák együttesen is alkalmazhatók.

A támogatási intenzitás felső határa 30%, amelyet a vállalkozási övezetekben, illetve ipari parkokban megvalósuló beruházásoknál a támogatás mértéke 10% ponttal haladhat meg.

A munkahelyteremtő beruházásokhoz adható visszatérítendő és vissza nem térítendő támogatás együttes összegének kamattámogatás nélküli mértékének felső határa munkahelyenként nem haladhatja meg az 1.500.000 Ft-ot.

Az önkormányzati és non profit szervezetek által megvalósított fejlesztéseknél, beruházásoknál az állami forrásokból együttesen nyújtható támogatási intenzitás elérhető felső határa a fejlesztési költség 100%-a, a vállalkozás jellegű, profitérdekeltségű szervezetek és egyéni vállalkozók által megvalósított fejlesztéseknél 50 %-a, kis és középvállalatok esetén 65%-a.

Kötelező önrész a fejlesztés megvalósításához:

- d. az önkormányzatoknak és a non profit szervezeteknek 10 %;
- e. a kis- és középvállalkozásoknak 35 %;
- f. az egyéb szervezeteknek 50 %

saját forrással kell rendelkezniük.

A pályázat benyújtásának határideje: még nincs róla információ.

A pályázattal kapcsolatos információ beszerezhető:

A Pest Megyei Területfejlesztési Tanács honlapján: www.pmtkht.hu

A pályázat neve, címe:

5. Regionális tanácsok által nem támogatott, a gazdaságfejlesztéssel összefüggő, és a vállalkozásokat segítő termelő infrastrukturális beruházások

A pályázat 2001. évi, de nagy valószínűséggel az idei évben is igényelhető e jogcímen támogatás. (A Területfejlesztési Célelőirányzat megyei területfejlesztési tanácsok hatáskörébe utalt keretösszegének felhasználásáról szóló kormányrendelet meghozatal februárban várható)

A pályázat kiírója:

Pest Megyei Területfejlesztési Tanács
Területfejlesztési Célelőirányzat pályázata

A pályázók köre:

A támogatásra belföldi székhelyű

- jogi személyek,
- jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek,
- egyéni vállalkozók,
- illetve belföldi állandó lakóhellyel rendelkező természetes személyek pályázhatnak.

Pályázati feltételek:

Nem kedvezményezett térségben megvalósuló fejlesztések akkor részesülhetnek támogatásban, ha a beruházás az alábbiakban megfogalmazott feltételek közül bármelyiknek megfelel:

- regionális, térségi, megyei, illetve kistérségi fejlesztési program keretében valósul meg;
- vállalkozási övezetben, illetve ipari parkban valósul meg.

Egy pályázatban csak egy támogatási célt lehet megjelölni és egy adott beruházásra csak egy címen és egyszer adható támogatás.

A Célelőirányzathoz nem adható támogatás azokhoz a beruházásokhoz, amelyek a területi kiegyenlítést szolgáló fejlesztési célú támogatási előirányzathoz támogatást kaptak.

A pályázattal elnyerhető támogatás:

Lehet:

- vissza nem térítendő támogatás,
- visszatérítendő támogatás,
- fejlesztési hitelekhez nyújtható kamattámogatás, amely formák együttesen is alkalmazhatók.

A támogatási intenzitás felső határa 30%, amelyet a vállalozási övezetekben, illetve ipari parkokban megvalósuló beruházásoknál a támogatás mértéke 10% ponttal haladhat meg.

Az önkormányzati és non profit szervezetek által megvalósított fejlesztéseknél, beruházásoknál az állami forrásokból együttesen nyújtható támogatási intenzitás elérhető felső határa a fejlesztési költség 100%-a, a vállalkozás jellegű, profitérdekeltségű szervezetek és egyéni vállalkozók által megvalósított fejlesztéseknél 50 %-a, kis és középállalatok esetén 65%-a.

Kötelező önrész a fejlesztés megvalósításához:

- g. az önkormányzatoknak és a non profit szervezeteknek 10 %;
- h. a kis- és középállalkozásoknak 35 %;
- i. az egyéb szervezeteknek 50 %

saját forrással kell rendelkezniük.

A pályázat benyújtásának határideje: még nincs róla információ.

A pályázattal kapcsolatos információ beszerezhető:

A Pest Megyei Területfejlesztési Tanács honlapján: www.pmtkht.hu

A pályázat neve, címe:

6. Korszerű technológiákhoz kapcsolódó beruházások

A pályázat kiírója:

Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság (OMFB)

A pályázók köre:

- jogi személyiségű gazdasági társaságok
- több gazdasági társaságból álló konzorcium

Támogatott tevékenység:

Gazdasági társaságként vagy a gazdasági társaság önálló szervezeti egységeként olyan kutatóhely létesítése, amellyel biztosítható a korszerű technológiák hazai fejlesztése és bevezetése.

Pályázati feltételek:

Kutatóhely létesítése

- a pályázat benyújtásától számított két éven belül,
- legalább 500 millió Ft beruházási összköltséggel,
- a működés megkezdését követő 6 hónapon belül legalább 30 fő főállású, felsőfokú végzettségű kutató munkaező foglalkoztatásával.
- A pályázó a létrehozott kutatóhelyet legalább 5 évig az eredeti célkitűzésnek megfelelően működteti.

A pályázattal elnyerhető támogatás:

Vissza nem térítendő támogatás, illetve kamatmentes kölcsön lehet.

A támogatás összege, beruházás teljes költségének legfeljebb 25%-a.

A pályázat benyújtásának határideje: 2002. szeptember

A pályázattal kapcsolatos információk beszerezhetők:

Az OMFB honlapján: www.omfb.hu

Móla Sándorné fősztályvezetőnél (OMFB, 1052 Budapest, Szervita tér 8.)

A pályázat neve, címe:

7. A korszerű technológiákhoz kapcsolódó, alkalmazott kutatási-fejlesztési tevékenységet szolgáló beruházások támogatása

A pályázat kiírója:

Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság (OMFB)

A pályázók köre:

- jogi személyiségű gazdasági társaságok
- több gazdasági társaságból álló konzorcium

Támogatott tevékenység:

Gazdasági társaságként vagy a gazdasági társaság önálló szervezeti egységeként olyan kutatóhely létesítése, amellyel biztosítható a korszerű technológiák hazai fejlesztése és bevezetése.

Pályázati feltételek:

Kutatóhely létesítése vagy kibővítése

- a pályázat benyújtásától számított két éven belül,
- legalább 500 millió Ft beruházási összköltséggel,
- a működés megkezdését követő 6 hónapon belül legalább 30 fő főállású, felsőfokú végzettségű kutató munkaerő foglalkoztatásával.
- A pályázó a létrehozott kutatóhelyet és a kutató-fejlesztő munkaerőt legalább 5 évig az eredeti célkitűzésnek megfelelően működteti.

A pályázattal elnyerhető támogatás:

Vissza nem térítendő támogatás, illetve kamatmentes kölcsön lehet.

A támogatás összege, beruházás teljes költségének legfeljebb 25%-a, de legfeljebb 125 millió Ft.

A pályázat benyújtásának határideje: 2002. április

A pályázattal kapcsolatos információk beszerezhetők:

Az OMFB honlapján: www.omfb.hu

Balotay Kálmán irodavezetőnél (OMFB, 1052 Budapest, Szervita tér 8.)

A Közép-Magyarországi Regionális Fejlesztési Tanács pályázataiban között a 2002-es évre egy új támogatási cél; az üzleti infrastruktúra fejlesztése várható, melynek kiírására – a pénzforrások felhasználásáról szóló kormányrendelet függvényében – február végén lehet számítani.

Az újhartyáni K+F park pályázati lehetőségeinek összefoglaló táblázata:

<i>A pályázat neve</i>	<i>A pályázat kiírója</i>	<i>A pályázók köre</i>	<i>A támogatás mértéke</i>	<i>Határidő</i>
Ipari parkok beruházásainak, és fejlesztésének támogatása (SZT-2002-RE-4)— K+F szolgáltatások kialakítása, fejlesztése	GM-Széchenyi Terv	Jogi személyiségű gazdasági társaság, helyi önkormányzat, közhasznú társaság, amelyek az „ipari park” címet elnyerték.	Vissza nem térítendő támogatás (VNT). A beruházás nettó összköltségének 50%-a, de legfeljebb 50 M Ft (K+F szolgáltatások kialakítása esetén).	2002. október 31.
Vállalkozói házak, inkubátorházak, innovációs központok kialakítása és szolgáltatásaik fejlesztése (SZT-2002-RE-10)	GM-Széchenyi Terv	Helyi önkormányzatok, jogi személyiségű gazdasági társaságok, amelyek az „ipari park” címet elnyerték.	VNT. -Vállalkozói házak esetén nettó összköltség max. 50%-a, max. 100 M Ft. -Innovációs központok esetén max. 75%, max. 250 M Ft.	2002. október 31.
Ipari területek és inkubátorházak kiépítéséhez nyújtott támogatás (változhat)	Pest Megyei Terület-fejlesztési Tanács-TFC	Jogi személyek, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek, egyéni vállalkozók, illetve belföldi természetes személyek.	VNT, visszatérítendő támogatás (VT), kamattámogatás (KT). A támogatási intenzitás felső határa 30%, ipari parkban megvalósuló beruházásoknál +10%.	—
Munkahelyteremtő beruházások támogatása (változhat)	Pest Megyei Terület-fejlesztési Tanács-TFC	Jogi személyek, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek, egyéni vállalkozók, illetve belföldi természetes személyek.	VNT, VT, KT. A támogatási intenzitás felső határa 30%, ipari parkban megvalósuló beruházásoknál +10%. A támogatás felső határa nem haladhatja meg új munkahelyenként az 1.500.000 Ft-ot.	—

<i>A pályázat neve</i>	<i>A pályázat kiírója</i>	<i>A pályázók köre</i>	<i>A támogatás mértéke</i>	<i>Határidő</i>
Vállalkozásokat segítő termelő infrastruktúrális beruházások támogatása (változhat)	Pest Megyei Terület-fejlesztési Tanács-TFC	Jogi személyek, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek, egyéni vállalkozók, illetve belföldi természetes személyek.	VNT, VT, KT. A támogatási intenzitás felső határa 30%.	—
Korszerű technológiákhoz kapcsolódó beruházások támogatása	OMFB	Jogi személyiségű gazdasági társaságok, több gazdasági társaságból álló konzorcium.	VNT, kamatmentes kölcsön. A beruházási összköltség max. 25%-a.	2002. szeptember
Korszerű technológiákhoz kapcsolódó, alkalmazott K+F tevékenységet szolgáló beruházások támogatása	OMFB	Jogi személyiségű gazdasági társaságok, több gazdasági társaságból álló konzorcium.	VNT, kamatmentes kölcsön. A beruházási összköltség max. 25%-a, max. 125 M Ft.	2002. április

10.3. JELENLEG ÉRVÉNYES IPARI PARK SZABÁLYOZÁSOK

19/1997. (V. 14.) IKIM rendelet**az „Ipari Park” cím elnyerését szolgáló pályázati rendszer működtetéséről**

Az ipari parkok létesítésének és támogatásának elősegítése érdekében – tekintettel a társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény 4. §-ának 19. pontjában meghatározott fogalomra – az „Ipari Park” címről szóló 185/1996. (XII. 11.) Korm. rendelet 2. §-ában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. § (1) Az „Ipari Park” cím a pályázatban megjelölt területre használható, határozatlan időre szól, illetve a megvonásig érvényes.

(2) ³⁹Az „Ipari Park” cím elnyerésére irányuló pályázatot a gazdasági miniszter (a továbbiakban: miniszter) évenként egy alkalommal írja ki, legkésőbb március 31-ig. A pályázati felhívás három napilapban és a GM Internet honlapján jelenik meg.

(3) A pályázatok értékelése alapján a miniszter dönt az „Ipari Park” cím odaítéléséről. Az „Ipari Park” címet elnyert területek és szervezetek (cím viselők) névsorát közzéteszi a Magyar Közlönyben. ⁴⁰

2. § (1) ⁴¹Az „Ipari Park” cím elnyerésére pályázhat az az ipari parkot megvalósító és/vagy üzemeltető belföldi székhelyű, jogi személyiségű gazdasági társaság, közhasznú társaság, helyi önkormányzat és – a területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény 10. § (1) bekezdése szerinti – kistérségi társulás (a továbbiakban: Pályázó), amely kedvező infrastruktúrával, szolgáltatásokkal és szakmai háttérrel vonzó befektetési lehetőséget kínál a vállalkozások betelepedéséhez.

(2) Az „Ipari Park” cím elnyerésére pályázhat már meglévő, „ipari park-szerű”-en működő, vagy az ipari park megvalósítását tervező (1) bekezdés szerinti szervezet, amely az e rendeletben és a pályázati kiírásban megfogalmazott követelményrendszernek megfelel. Az ipari park létesülhet rehabilitációs iparterületen vagy zöld mezőn.

(3) Nem pályázhat az „Ipari Park” cím elnyerésére az az (1) bekezdés szerinti szervezet, amely

a) csődeljárás, felszámolási eljárás vagy végelszámolás alatt áll,

b) saját tőkéjét elvesztette vagy saját tőkével nem rendelkezik (kivéve helyi önkormányzat),

³⁹ Az 1.§ (2)-(3) bekezdése a 23/2000. (VII. 21.) GM rendelet 1.§-ával megállapított szöveg.

⁴⁰ Lásd a Magyar Közlöny 1997. évi 84. számában közzétett IKIM közleményt.

⁴¹ A 2.§ (1)-(4) bekezdése a 23/2000. (VII. 21.) GM rendelet 2.§-ának (1) bekezdésével megállapított szöveg.

c) az államháztartás alrendszeréből juttatott támogatásra vonatkozó szerződésben vállalt valamely kötelezettségét – a pályázat benyújtását megelőző két naptári éven belül – nem teljesítette, illetve

d) amelynek 60 napon túli adó-, vám- vagy adók módjára behajtható köztartozása van.

(4) Az „Ipari Park”-ba betelepülő vállalkozások összességének elő kell segíteni

a) az ipari szerkezet átalakítását új, korszerű, környezetbarát ipari termelő és szolgáltató beruházásokkal,

b) a munkanélküliség csökkentését új munkahelyek létesítésével,

c) az ipari termelés és az export növelését az előállított termékek forgalmazásával,

d) a regionális fejlesztési stratégiák megvalósítását a helyi és térségi erőforrások aktivizálásával,

e) a multinacionális cégek, valamint a kis- és középvállalkozások közötti kapcsolatok fejlesztését, a beszállítói, termelési, informatikai és innovációs hálózatok kialakítását,

f) az érintett térségek térszerkezetének kialakítását, a meglévő ipari és közlekedési infrastruktúrák hasznosításával és összehangolt fejlesztésével .

(5) A pályázat érvényességi követelményei, illetve az „Ipari Park” cím elnyerésének minimális feltételei:

a) ⁴²a beépíthető/beépített alapterület (telek) legkisebb nagysága 10 hektár, további legalább 10 hektáros fejlesztési terület bevonásának lehetőségével;

b) a terület tulajdonjogával vagy tartós (legalább 25 éves) használati, hasznosítási jogával a Pályázó rendelkezzeék, igazolva az ingatlan per-, teher- és igénymentességét (telekkönyvi kivonattal és szerződéssel)

c) a terület az önkormányzati testület által jóváhagyott Település Rendezési Terv szerint kijelölt iparterület legyen, termőföld vagy mezőgazdasági művelés alatt álló belterületi föld céljának megfelelő felhasználása esetén a földügyi hatóság engedélye szükséges;

d) a Pályázó rendelkezzen megvalósíthatósági tanulmánnyal és legalább hároméves üzleti tervvel;

e) a betelepülő/betelepült vállalkozások száma legalább 10, a létesítendő/meglévő munkahelyek (foglalkoztatottak) száma legalább 500 legyen, de a pályázat beadásakor már legalább öt vállalkozás az ipari park területén működjön, vagy öt vállalkozás betelepülésére a Pályázó érvényes szerződéssel rendelkezzen, és ezek foglalkoztatotti létszáma legalább 100 legyen;

f) a Pályázó rendelkezzen a teljes beépítetlen terület környezeti állapotának tényfeltárását tartalmazó dokumentációval, szennyezettség esetén az elsőfokú környezetvédelmi hatóság

⁴² A 2.§ (5) bekezdésének a), b), e), f), g) és h) pontja a 23/2000. (VII. 21.) GM rendelet 2.§-ának (2) bekezdésével megállapított szöveg.

által jóváhagyott kármentesítési programmal vagy az eredményes kármentesítés elvégzésének igazolásával;

g) a Pályázó rendelkezzen a helyi önkormányzat egyetértő és támogató nyilatkozatával;

h) a tervezett ipari park megvalósítása szerepeljen a megye és a régió fejlesztési stratégiájában, a Pályázó rendelkezzen az illetékes megyei területfejlesztési és regionális fejlesztési tanács egyetértő és támogató nyilatkozatával.

(6) ⁴³A megvalósíthatósági tanulmánynak és az üzleti tervnek műszaki-gazdasági-piaci-pénzügyi-környezetvédelmi szempontból megalapozottnak kell lennie. Annak tartalmát és előkészítettségét, helyi és regionális támogatottságát, az ipari park területfejlesztésre, munkahelyteremtésre és környezetre gyakorolt hatását, valamint az ipari park által nyújtandó szolgáltatások minőségét és színvonalát az elbírálás során kell figyelembe venni.

(7) Az „Ipari Park” cím pályázat követelményrendszerét, valamint annak értékelését a pályázati kiírás részletezi, amely évente felülvizsgálatra kerül, és a 6. § szerinti Bíráló Bizottság javaslatát is figyelembe véve a miniszter hagyja jóvá és hirdeti meg.

(8) A pályázatok befogadásánál a 10 hektáros alapterületre az érvényességi követelmények maradéktalan teljesítése, a további fejlesztési területre az R. 2. § (5) bekezdésének *b)* és *c)* pontjában megfogalmazott érvényességi követelmények teljesíthetőségének jogi lehetősége kerül ellenőrzésre. A tartalmi követelmények pontozással kerülnek értékelésre .

3. § (1) A miniszter és az „Ipari Park” címet elnyerő Pályázó az „Ipari Park” cím használatának feltételeiről szerződésben állapodik meg.

(2) ⁴⁴A szerződéses kötelezettségek nem teljesítése, illetve az ipari park megvalósíthatósági tanulmányában és üzleti tervében megfogalmazott fejlesztéstől, működéstől indokolatlan vagy jelentős mértékű eltérés esetén a miniszter – a 6. § (6) bekezdésében foglalt értékelés alapján – dönt az „Ipari Park” cím megvonásáról, és az érintettek névsorát közzéteszi a Magyar Közlönyben

(3) Amennyiben az „Ipari Park” cím viselőjének személyében változás áll be, az „Ipari Park” cím használatának feltételeit a miniszter a 6. § (6) bekezdése szerint újra felülvizsgálja, és dönt az „Ipari Park” cím használatáról vagy megvonásáról.

4. § (1) Az „Ipari Park” cím elnyerése a jogszabályokban, valamint az elkülönített állami pénzalapok és célleírányzatok felhasználásra vonatkozó rendeletekben és pályázati rendszerekben megfogalmazott támogatások és preferenciák elnyeréséhez, illetve igénybeviteléhez előírt „ipari park minősítés” megszerzését jelenti.

⁴³ A 2.§ (6),(7) és (8) bekezdése a 23/2000. (VII. 21.) GM rendelet 2.§-ának (3) bekezdésével megállapított szöveg.

⁴⁴ A 3.§ (2) bekezdése a 23/2000. (VII. 21.) GM rendelet 3.§-ával megállapított szöveg.

(2) Az „Ipari Park” cím viselője, illetve az „Ipari Park”-ba betelepülő vállalkozások jogosultak a pályázati rendszerekben, valamint a jogszabályokban megfogalmazott feltételek szerint az „ipari park minősítés”-hez kötött támogatások elnyerésére pályázatot benyújtani, illetve preferenciákat igénybe venni.

(3) Az „Ipari Park” címhez tartozó támogatások, illetve kedvezmények a vonatkozó jogszabályok eltérő rendelkezéseinek hiányában az „Ipari Park” cím elnyerése közzétételének napjától, illetve évétől kezdve vehetők igénybe.

(4) Az „Ipari Park” cím megvonása az „Ipari Park” cím viselőjével kötött szerződés felmondását, ezzel járó jogosultságai, illetve az „ipari park minősítés”-hez kötött támogatások és preferenciák további elnyerése lehetőségének elvesztését jelenti, de nem érinti az „Ipari Park”-ba betelepült vállalkozások már megszerzett jogait.

(5) Az „Ipari Park” címmel járó jogosultságok eltérő jogszabályi rendelkezés hiányában az „Ipari Park” cím megvonása közzétételének napjától, illetve évétől kezdve szűnnek meg.

5. § (1) Az „Ipari Park” cím elnyerése kötelezettséget jelent a cím viselője számára az ipari park megvalósíthatósági tanulmány szerinti kivitelezésére és az üzleti terv szerinti működésre, illetve az „ipari park szerű” működés folytatására és tervezett továbbfejlesztésére, mindenképp a betelepülő vállalkozói tőke bevonásával megvalósuló beruházások és munkahelyek, illetve foglalkoztatottság tervezett ütem szerinti megvalósítására.

(2) Az „Ipari Park” cím viselője köteles a személyében, illetve az ipari park megvalósításában/üzemeltetésében beálló változásokat bejelenteni, a fejlesztés előrehaladásának értékelését lehetővé tevő beszámolót évente január 31-ig elkészíteni, és a miniszternek benyújtani.

(3) Az „Ipari Park” cím viselője – a betelepült vállalkozások önállóságának és érdekeinek sérelme nélkül – vállalja az ipari park referenciahelyként szolgáló bemutatását a hazai és külföldi érdeklődők számára.

(4) A kötelezettségek időtartama megegyezik az „Ipari Park” címhez kapcsolódó támogatások és kedvezmények igénybevételének időtartamával, de legalább öt év.

6. § (1) Az „Ipari Park” cím pályázati rendszer működtetését az érintett tárcák és társadalmi szervezetek szakmai képviselőiből álló Bíráló Bizottság segíti.

(2) ⁴⁵A Bíráló Bizottság 16 főből áll. A Bizottság elnökét és tagjait a miniszter nevezi ki az érintett tárcák és szakmai, társadalmi szervezetek vezetőinek javaslatai alapján. A Bíráló Bizottságban az érintetteket a következő szervezetek egy-egy szakértője képviseli:

- Belügyminisztérium;
- Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium;

⁴⁵ A 6.§ (2) és (6) bekezdése a 23/2000. (VII. 21.) GM rendelet 4.§-ával megállapított szöveg.

- Gazdasági Minisztérium;
- Környezetvédelmi Minisztérium;
- Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium;
- Külügyminisztérium;
- Oktatási Minisztérium;
- Pénzügyminisztérium;
- Joint Venture Szövetség;
- Magyar Agrárkamara;
- Magyar Befektetési és Kereskedelemfejlesztési Kht.;
- Magyar Innovációs Szövetség;
- Magyar Kereskedelmi és Iparkamara;
- Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány;
- Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége;
- Regionális Fejlesztési Holding Rt .

(3) A Bíráló Bizottság elnöke az Ipari, Kereskedelmi és Idegenforgalmi Minisztérium⁴⁶ képviselője.

(4) A Bíráló Bizottság működési rendjét maga alakítja ki, és azt a miniszter hagyja jóvá.

(5) A Bíráló Bizottság értékeli a beérkezett pályázatokat, és javaslatot tesz az „Ipari Park” cím odaítélésére.

(6) A Bíráló Bizottság értékeli az „Ipari Park” cím viselőjének 5. § (2) bekezdése szerinti bejelentései, éves beszámolója és működése alapján a Minisztérium képviselője által készített és előterjesztett beszámolókat, javaslatot tehet az „Ipari Park” cím megvonására.

7. § Az „Ipari Park” cím elnyerésére irányuló pályázati rendszer szervezési feladatait az Ipari, Kereskedelmi és Idegenforgalmi Minisztérium látja el. Ennek keretében

- a) regisztrálja az „Ipari Park” cím elnyerésére beadott pályázatokat, elvégzi a pályázatok formai ellenőrzését, és gondoskodik a pályázatokkal kapcsolatos nyilvántartások vezetéséről;
- b) az „Ipari Park”-ok éves beszámolóinak felhasználásával regisztrálja az elért eredményeket, ellenőrzi a projektek megvalósulását;
- c) biztosítja a Bíráló Bizottság munkájának feltételeit.

8. § (1)⁴⁷ A pályázat benyújtásakor pályázati díjat kell fizetni, ennek mértéke 50 000 Ft.

(2) A pályázati díjat átutalással kell teljesíteni a Magyar Államkincstárnál vezetett 10032000-01220139-51000008 számú, GM Gazdaságfejlesztési Célelőirányzat felhasználási keret számla javára.

⁴⁶ Lásd az 1998:XXXVI. tv. 2. §-a (1) bekezdésének f) pontját.

⁴⁷ A 8.§ (1) — (3) bekezdése a 23/2000. (VII. 21.) GM rendelet 5.§-ával megállapított szöveg.

(3) A pályázati díj befizetését igazoló banki terhelési értesítő másolatát a pályázathoz csatolni kell .

9. § Ez a rendelet a kihirdetés napján lép hatályba. A pályázat 1. § (2) bekezdése szerinti kiírásra 1997-ben az e rendelet kihirdetését követő 15 napon belül, a pályázatok eredményének 1. § (3) bekezdése szerinti közzétételére a pályázat kiírásától számított három hónapon belül kerül sor.

23/2000. (VII. 21.) GM rendelet

az „Ipari Park” cím elnyerését szolgáló pályázati rendszer működtetéséről szóló 19/1997. (V. 14.) IKIM rendelet módosításáról

Az ipari park fejlesztési célprogram folytatásának és továbbfejlesztésének érdekében az „Ipari Park” címről szóló 185/1996. (XII. 11.) Korm. rendelet 2. §-ában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. § Az „Ipari Park” cím elnyerését szolgáló pályázati rendszer működtetéséről szóló 19/1997. (V. 14.) IKIM rendelet (a továbbiakban: R.) 1. §-ának (2)–(3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Az „Ipari Park” cím elnyerésére irányuló pályázatot a gazdasági miniszter (a továbbiakban: miniszter) évenként egy alkalommal írja ki, legkésőbb március 31-ig. A pályázati felhívás három napilapban és a GM Internet honlapján jelenik meg.

(3) A pályázatok értékelése alapján a miniszter dönt az „Ipari Park” cím odaítéléséről. Az „Ipari Park” címet elnyert területek és szervezetek (cím viselők) névsorát közzéteszi a Magyar Közlönyben.”

2. § (1) Az R. 2. §-ának (1)–(4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Az „Ipari Park” cím elnyerésére pályázhat az az ipari parkot megvalósító és/vagy üzemeltető belföldi székhelyű, jogi személyiségű gazdasági társaság, közhasznú társaság, helyi önkormányzat és – a területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény 10. § (1) bekezdése szerinti – kistérségi társulás (a továbbiakban: Pályázó), amely kedvező infrastruktúrával, szolgáltatásokkal és szakmai háttérrel vonzó befektetési lehetőséget kínál a vállalkozások betelepedéséhez.

(2) Az „Ipari Park” cím elnyerésére pályázhat már meglévő, „ipari park-szerű”-en működő, vagy az ipari park megvalósítását tervező (1) bekezdés szerinti szervezet, amely az e

rendeletben és a pályázati kiírásban megfogalmazott követelményrendszernek megfelel. Az ipari park létesülhet rehabilitációs iparterületen vagy zöld mezőn.

(3) Nem pályázhat az „Ipari Park” cím elnyerésére az az (1) bekezdés szerinti szervezet, amely

- a) csődeljárás, felszámolási eljárás vagy végelszámolás alatt áll,
- b) saját tőkéjét elvesztette vagy saját tőkével nem rendelkezik (kivéve helyi önkormányzat),
- c) az államháztartás alrendszeréből juttatott támogatásra vonatkozó szerződésben vállalt valamely kötelezettségét – a pályázat benyújtását megelőző két naptári éven belül – nem teljesítette, illetve
- d) amelynek 60 napon túli adó-, vám- vagy adók módjára behajtható köztartozása van.

(4) Az „Ipari Park”-ba betelepülő vállalkozások összességének elő kell segíteni

- a) az ipari szerkezet átalakítását új, korszerű, környezetbarát ipari termelő és szolgáltató beruházásokkal,
- b) a munkanélküliség csökkentését új munkahelyek létesítésével,
- c) az ipari termelés és az export növelését az előállított termékek forgalmazásával,
- d) a regionális fejlesztési stratégiák megvalósítását a helyi és térségi erőforrások aktivizálásával,
- e) a multinacionális cégek, valamint a kis- és középvállalkozások közötti kapcsolatok fejlesztését, a beszállítói, termelési, informatikai és innovációs hálózatok kialakítását,
- f) az érintett térségek térszerkezetének kialakítását, a meglévő ipari és közlekedési infrastruktúrák hasznosításával és összehangolt fejlesztésével."

(2) Az R. 2. §-a (5) bekezdésének *a), b), e), f), g)* és *h)* pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A pályázat érvényességi követelményei, illetve az „Ipari Park” cím elnyerésének minimális feltételei:)

„ *a)* a beépíthető/beépített alapterület (telek) legkisebb nagysága 10 hektár, további legalább 10 hektáros fejlesztési terület bevonásának lehetőségével;

b) a terület tulajdonjogával vagy tartós (legalább 25 éves) használati, hasznosítási jogával a Pályázó rendelkeznek, igazolva az ingatlan per-, teher- és igénymentességét (telekkönyvi kivonattal és szerződéssel);"

„ *e)* a betelepülő/betelepült vállalkozások száma legalább 10, a létesítendő/meglévő munkahelyek (foglalkoztatottak) száma legalább 500 legyen, de a pályázat beadásakor már legalább öt vállalkozás az ipari park területén működjön, vagy öt vállalkozás betelepülésére a Pályázó érvényes szerződéssel rendelkezzen, és ezek foglalkoztatotti létszáma legalább 100 legyen;

f) a Pályázó rendelkezzen a teljes beépítetlen terület környezeti állapotának tényfeltárását tartalmazó dokumentációval, szennyezettség esetén az elsőfokú környezetvédelmi hatóság által jóváhagyott kármentesítési programmal vagy az eredményes kármentesítés elvégzésének igazolásával;

g) a Pályázó rendelkezzen a helyi önkormányzat egyetértő és támogató nyilatkozatával;

h) a tervezett ipari park megvalósítása szerepeljen a megye és a régió fejlesztési stratégiájában, a Pályázó rendelkezzen az illetékes megyei területfejlesztési és regionális fejlesztési tanács egyetértő és támogató nyilatkozatával."

(3) Az R. 2. §-ának (6), (7) és (8) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(6) A megvalósíthatósági tanulmánynak és az üzleti tervnek műszaki-gazdasági-piaci-pénzügyi-környezetvédelmi szempontból megalapozottnak kell lennie. Annak tartalmát és előkészítettségét, helyi és regionális támogatottságát, az ipari park területfejlesztésre, munkahelyteremtésre és környezetre gyakorolt hatását, valamint az ipari park által nyújtandó szolgáltatások minőségét és színvonalát az elbírálás során kell figyelembe venni.

(7) Az „Ipari Park” cím pályázat követelményrendszerét, valamint annak értékelését a pályázati kiírás részletezi, amely évente felülvizsgálatra kerül, és a 6. § szerinti Bíráló Bizottság javaslatát is figyelembe véve a miniszter hagyja jóvá és hirdeti meg.

(8) A pályázatok befogadásánál a 10 hektáros alapterületre az érvényességi követelmények maradéktalan teljesítése, a további fejlesztési területre az R. 2. § (5) bekezdésének *b)* és *c)* pontjában megfogalmazott érvényességi követelmények teljesíthetőségének jogi lehetősége kerül ellenőrzésre. A tartalmi követelmények pontozással kerülnek értékelésre."

3. § Az R. 3. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A szerződéses kötelezettségek nem teljesítése, illetve az ipari park megvalósíthatósági tanulmányában és üzleti tervében megfogalmazott fejlesztéstől, működéstől indokolatlan vagy jelentős mértékű eltérés esetén a miniszter – a 6. § (6) bekezdésében foglalt értékelés alapján – dönt az „Ipari Park” cím megvonásáról, és az érintettek névsorát közzéteszi a Magyar Közlönyben."

4. § Az R. 6. §-ának (2) és (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A Bíráló Bizottság 16 főből áll. A Bizottság elnökét és tagjait a miniszter nevezi ki az érintett tárcák és szakmai, társadalmi szervezetek vezetőinek javaslatai alapján. A Bíráló Bizottságban az érintetteket a következő szervezetek egy-egy szakértője képviseli:

- Belügyminisztérium;
- Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium;
- Gazdasági Minisztérium;
- Környezetvédelmi Minisztérium;

- Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium;
- Külügyminisztérium;
- Oktatási Minisztérium;
- Pénzügyminisztérium;
- Joint Venture Szövetség;
- Magyar Agrárkamara;
- Magyar Befektetési és Kereskedelemfejlesztési Kht.;
- Magyar Innovációs Szövetség;
- Magyar Kereskedelmi és Iparkamara;
- Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány;
- Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége;
- Regionális Fejlesztési Holding Rt."

„(6) A Bíráló Bizottság értékeli az „Ipari Park” cím viselőjének 5. § (2) bekezdése szerinti bejelentései, éves beszámolója és működése alapján a Minisztérium képviselője által készített és előterjesztett beszámolókat, javaslatot tehet az „Ipari Park” cím megvonására.”

5. § Az R. 8. §-ának (1)–(3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A pályázat benyújtásakor pályázati díjat kell fizetni, ennek mértéke 50 000 Ft.

(2) A pályázati díjat átutalással kell teljesíteni a Magyar Államkincstárnál vezetett 10032000-01220139-51000008 számú, GM Gazdaságfejlesztési Célelőirányzat felhasználási keret számla javára.

(3) A pályázati díj befizetését igazoló banki terhelési értesítő másolatát a pályázathoz csatolni kell.”

6. § Ez a rendelet a kihirdetésétől számított 5. napon lép hatályba.

11. FORRÁSOK, IRODALOM

- TÖRÖK ÁDÁM: A verseny- és a K+F politika keresztútján, Közgazdasági Szemle, 1999 június
<http://www.mfa.gov.hu>
- PROMEI KHT. ÉS LASERCONSULT KFT.: Az ipari parkok információs rendszere, 1999, Budapest
- ARATÓ JÁNOS–KÁLMÁN JÁNOS–LÁNYI PÁL–PAPANEK GÁBOR: Az innovatív vállalatok illetve a K + F intézetek, egyetemek és a hídképző intézmények együttműködése, 1999
- FRASCATI: Main definitions and conventions for the measurement of research and experimental development (R&D), Summary, 1994, Paris, OECD
- CSERJÉS ZSUZSA – MURÁNYI BÉLA – ZSIGMOND ATTILA: Kutatási és technológiai fejlesztés. In: Európa Kislexikon, BKE Vezetőképző Intézet, Budapest, 1999
- EUROPEAN COMMISSION: Towards the Sixth Framework Programme, Research DG, 2001
<http://www.cordis.lu>
- TUDOMÁNYOS TANÁCSADÓ TESTÜLET: Tudomány és technológiapolitika 2000, Oktatási Minisztérium
- SZÉCHENYI TERV: Regionális szerepkörű vállalati központok letelepítésének tízéves fejlesztési programja, 2002 február
- VILÁGGAZDASÁG: Energiaipari tudománypark épül, 2001 december 17.
- IPARI PARKOK EGYESÜLET: Javaslat az ipari parkok fejlesztési programjára, Tervezet I., 1997
- KÁDÁR IMRE: A kutatás és a vállalkozások közti kapcsolatok ösztönzését szolgáló hídképző intézményrendszer az OECD országokban. In.: A kutatás-fejlesztést és az innovációt segítő módszerek és alkalmazásuk tapasztalatai az OECD-országokban és Magyarországon. Szerk.: Jávorka Edit. Oktatási Minisztérium, Budapest, 2001.
- ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT: Main definitions and conventions for the measurement of research and experimental development (R&D) – A summary of the Frascati Manual 1993.
- TERRA STUDIO KFT.: IPPP – Az ipari parkok adatainak elemzése – Az ipari parkok csoportosítása., 2000
- TERRA STUDIO KFT.: A vállalalkozási övezetek és innovációs centrumok kialakításának, helykijelölésének, működtetésének metodikája, 1998
www.cegnet.hu
www.ez.hu
www.ip.gyor.hu
www.ikm.iif.hu
www.infopark-budapest.com
www.innostart.hu

www.inco.hu

<http://rs1.szif.hu>